

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Βρυξέλλες, 24 Ιουνίου 2021
(OR. en)

2018/0196 (COD)
LEX 2100

PE-CONS 47/21

COH 16
SOC 392
PECHE 191
CADREFIN 287
JAI 707
SAN 391
CODEC 869

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

**ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΚΟΙΝΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ
ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ,
ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝ,
ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ, ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΔΙΚΑΙΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΘΑΛΑΣΣΑΣ, ΑΛΙΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ,
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΕΝ ΛΟΓΩ ΤΑΜΕΙΑ
ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΣΥΛΟΥ, ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗΣ,
ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΣΟ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ
ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΘΕΩΡΗΣΕΩΝ**

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/...
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Ιουνίου 2021

για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Συν, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 177, το άρθρο 322 παράγραφος 1 στοιχείο α) και το άρθρο 349,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών²,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου³,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία⁴,

---

¹ ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 83.

² ΕΕ C 86 της 7.3.2019, σ. 41.

³ ΕΕ C 17 της 14.1.2019, σ. 1.

⁴ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 27ης Μαρτίου 2019 (ΕΕ C 108 της 26.3.2021, σ. 638) και θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση της 27ης Μαΐου 2021 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα). Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της ... (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το άρθρο 174 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) προβλέπει ότι, προς ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της, η Ένωση πρέπει να αποσκοπεί στη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών ή νήσων, και ότι ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίδεται στις αγροτικές περιοχές, στις περιοχές στις οποίες συντελείται βιομηχανική μετάβαση και στις περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα. Οι περιοχές αυτές επωφελούνται ιδιαίτερα από την πολιτική συνοχής. Το άρθρο 175 ΣΛΕΕ απαιτεί από την Ένωση να ενισχύει την υλοποίηση αυτών των στόχων με τη δράση που αναλαμβάνει μέσω του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Προσανατολισμού, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και άλλων μέσων. Το άρθρο 322 ΣΛΕΕ παρέχει τη βάση για τη θέσπιση δημοσιονομικών κανόνων που ρυθμίζουν τις πρακτικές λεπτομέρειες κατάρτισης και εκτέλεσης του προϋπολογισμού και παρουσίασης και ελέγχου των λογαριασμών, καθώς και για τους ελέγχους που αφορούν την ευθύνη των δημοσιονομικών φορέων.

- (2) Με σκοπό την περαιτέρω διαμόρφωση συντονισμένης και εναρμονισμένης υλοποίησης των Ταμείων της Ένωσης που υλοποιούνται στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης, συγκεκριμένα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου + (ΕΚΤ+), του Ταμείου Συνοχής, του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), και μέτρων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ), του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ), του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ) και του Μέσου για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΜΔΣΘ), θα πρέπει να θεσπιστούν δημοσιονομικοί κανόνες βάσει του άρθρου 322 ΣΛΕΕ για όλα αυτά τα Ταμεία (από κοινού αναφερόμενα ως «Ταμεία»), όπου να προσδιορίζεται σαφώς το πεδίο εφαρμογής των συναφών διατάξεων. Επιπλέον, θα πρέπει να θεσπιστούν κοινές διατάξεις βάσει του άρθρου 177 ΣΛΕΕ, οι οποίες θα καλύπτουν τους ειδικούς κανόνες ανά πολιτική για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής, το ΤΔΜ και το ΕΤΘΑΥ.
- (3) Λόγω των ιδιοτήτων του κάθε Ταμείου, θα πρέπει να θεσπιστούν με χωριστούς κανονισμούς ειδικοί κανόνες που θα εφαρμόζονται για το εκάστοτε Ταμείο και για τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ («ειδικοί για κάθε Ταμείο κανονισμοί») για να συμπληρώσουν τον παρόντα κανονισμό.
- (4) Οι εξόχως απόκεντρες περιοχές θα πρέπει να μπορούν να ωφελούνται από ειδικά μέτρα και από πρόσθετη χρηματοδότηση προς αντιστάθμιση της δομικής οικονομικής και κοινωνικής κατάστασής τους καθώς και των μειονεκτημάτων τα οποία είναι αποτέλεσμα των παραγόντων που αναφέρονται στο άρθρο 349 ΣΛΕΕ.
- (5) Οι βόρειες αραιοκατοικημένες περιοχές θα πρέπει να μπορούν να επωφελούνται από ειδικά μέτρα και πρόσθετη χρηματοδότηση προς αντιστάθμιση των σοβαρών και φυσικών ή δημογραφικών προβλημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 6 της πράξης προσχώρησης του 1994.

- (6) Οι οριζόντιες αρχές, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και στο άρθρο 10 ΣΛΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, όπως ορίζονται στο άρθρο 5 ΣΕΕ, θα πρέπει να τηρούνται κατά την υλοποίηση των Ταμείων, λαμβανομένου υπόψη του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να τηρούν τις υποχρεώσεις που ορίζονται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού και στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, και να εξασφαλίζουν την προσβασιμότητα σύμφωνα με το άρθρο 9 της Σύμβασης και σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης για την εναρμόνιση των απαιτήσεων προσβασιμότητας για προϊόντα και υπηρεσίες. Στο πλαίσιο αυτό, τα Ταμεία θα πρέπει να υλοποιούνται κατά τρόπο που προάγει την μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει να στοχεύουν στην εξάλειψη των ανισοτήτων και στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, καθώς και στην καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Τα Ταμεία δεν θα πρέπει να στηρίζουν δράσεις που συμβάλλουν σε οποιαδήποτε μορφή διακρίσεων ή αποκλεισμού και, όταν χρηματοδοτούν υποδομές, θα πρέπει να διασφαλίζουν την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρίες. Οι στόχοι των Ταμείων θα πρέπει να επιδιώκονται στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης και της προώθησης από την Ένωση του στόχου της διατήρησης, της προστασίας και της βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος, όπως ορίζεται στο άρθρο 11 και το άρθρο 191 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και τη Συμφωνία του Παρισιού που εγκρίθηκε δυνάμει της σύμβασης-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή¹ («συμφωνία του Παρισιού»). Για να προστατευτεί η ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς, οι πράξεις προς όφελος επιχειρήσεων πρέπει να συμμορφώνονται με τους κανόνες της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις, όπως ορίζονται στα άρθρα 107 και 108 ΣΛΕΕ. Η φτώχεια αποτελεί ιδιαίτερα σημαντική πρόκληση για την Ένωση. Ως εκ τούτου, οι στόχοι των Ταμείων θα πρέπει να επιδιώκονται με σκοπό να συμβάλλουν στην εξάλειψη της φτώχειας. Οι στόχοι των Ταμείων θα πρέπει να επιδιώκονται με σκοπό, αφενός, την παροχή κατάλληλης στήριξης, ιδίως στις τοπικές και περιφερειακές αρχές παράκτιων και αστικών περιοχών, για την επίλυση των κοινωνικοοικονομικών ζητημάτων που συνδέονται με την ενσωμάτωση υπηκόων τρίτων χωρών, και, αφετέρου, την παροχή κατάλληλης στήριξης σε μειονεκτούσες αστικές περιοχές και κοινότητες.

---

¹ EE L 282 της 19.10.2016, σ. 4.

- (7) Οι οριζόντιοι δημοσιονομικοί κανόνες που εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 322 ΣΛΕΕ έχουν εφαρμογή στον παρόντα κανονισμό. Οι εν λόγω κανόνες θεσπίζονται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ («δημοσιονομικός κανονισμός») και καθορίζουν ιδίως τη διαδικασία κατάρτισης και εκτέλεσης του προϋπολογισμού της Ένωσης μέσω επιχορηγήσεων, συμβάσεων, βραβείων, έμμεσης διαχείρισης, χρηματοδοτικών μέσων, εγγυήσεων από τον προϋπολογισμό, χρηματοδοτικής συνδρομής και της εξόφλησης των εξωτερικών εμπειρογνομόνων, προβλέπουν δε ελέγχους της ευθύνης των οικονομικών φορέων. Οι κανόνες που θεσπίζονται βάσει του άρθρου 322 ΣΛΕΕ περιλαμβάνουν επίσης γενικό καθεστώς αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης.
- (8) Όταν προβλέπεται προθεσμία για να προβεί η Επιτροπή σε κάποια ενέργεια προς τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα πρέπει να λάβει υπόψη της όλες τις αναγκαίες πληροφορίες και έγγραφα με έγκαιρο και αποτελεσματικό τρόπο. Στις περιπτώσεις που τα στοιχεία τα οποία έχουν υποβληθεί από τα κράτη μέλη, υπό οποιαδήποτε μορφή στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού, είναι ελλιπή ή δεν συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού και των ειδικών για κάθε Ταμείο κανονισμών, γεγονός που δεν επιτρέπει στην Επιτροπή να αναλάβει δράση βάσει ολοκληρωμένης πληροφόρησης, η προθεσμία θα πρέπει να αναστέλλεται έως ότου τα κράτη μέλη συμμορφωθούν με τις κανονιστικές απαιτήσεις. Επιπλέον, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν δύναται να πραγματοποιεί πληρωμές για τις δαπάνες που πραγματοποιούνται από τους δικαιούχους και καταβάλλονται για την υλοποίηση πράξεων συνδεδεμένων με ειδικούς στόχους για τους οποίους δεν πληρούνται οι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι, οι οποίοι περιλαμβάνονται στις αιτήσεις πληρωμής, δεν θα πρέπει να ενεργοποιείται για τις εν λόγω δαπάνες η προθεσμία για την πραγματοποίηση πληρωμών από την Επιτροπή.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (ΕΕ L 193 της 30.7.2018, σ. 1).

- (9) Προκειμένου να συμβάλουν στις προτεραιότητες της Ένωσης, τα Ταμεία θα πρέπει να επικεντρώσουν τη στήριξή τους σε περιορισμένο αριθμό στόχων πολιτικής σύμφωνα με τις ειδικές για κάθε Ταμείο αποστολές βάσει των στόχων τους που απορρέουν από τη Συνθήκη. Οι στόχοι πολιτικής για το TAME, το TEA και το ΜΔΣΘ θα πρέπει να καθορίζονται στους αντίστοιχους ειδικούς για κάθε Ταμείο κανονισμούς. Το ΤΔΜ και οι ενδεχόμενοι πόροι του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ+ που μεταφέρονται οικειοθελώς ως συμπληρωματική στήριξη στο ΤΔΜ θα πρέπει να συμβάλλουν στην επίτευξη ενός και μόνο ειδικού στόχου.
- (10) Λόγω της σημασίας που έχει η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της Ένωσης για την εφαρμογή της Συμφωνίας του Παρισιού και των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, τα Ταμεία θα πρέπει να συμβάλλουν στην ενσωμάτωση των δράσεων για το κλίμα και στην επίτευξη του συνολικού στόχου του 30 % των δαπανών του προϋπολογισμού της Ένωσης υπέρ στόχων που σχετίζονται με το κλίμα. Στο πλαίσιο αυτό, τα Ταμεία θα πρέπει να στηρίζουν δραστηριότητες που τηρούν τα κλιματικά και περιβαλλοντικά πρότυπα και προτεραιότητες της Ένωσης και δεν βλάπτουν σημαντικά τους περιβαλλοντικούς στόχους κατά την έννοια του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹. Κατάλληλοι μηχανισμοί που διασφαλίζουν την ενίσχυση της κλιματικής ανθεκτικότητας των στηριζόμενων επενδύσεων σε υποδομές θα πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του προγραμματισμού και της υλοποίησης των Ταμείων.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13).

- (11) Αποτυπώνοντας τη σημασία της αντιμετώπισης της απώλειας της βιοποικιλότητας, τα Ταμεία θα πρέπει να συμβάλλουν στην ενσωμάτωση της δράσης για τη βιοποικιλότητα στις πολιτικές της Ένωσης και στην επίτευξη του φιλόδοξου συνολικού στόχου να διατεθεί το 7,5 % των ετήσιων δαπανών στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) σε στόχους για τη βιοποικιλότητα κατά το έτος 2024 και το 10 % των ετήσιων δαπανών στο πλαίσιο του ΠΔΠ σε στόχους για τη βιοποικιλότητα το 2026 και το 2027, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις υφιστάμενες αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των στόχων για το κλίμα και των στόχων για τη βιοποικιλότητα.
- (12) Ένα μέρος του προϋπολογισμού της Ένωσης που διατίθεται στα Ταμεία θα πρέπει να εκτελείται από την Επιτροπή υπό επιμερισμένη διαχείριση με τα κράτη μέλη κατά την έννοια του δημοσιονομικού κανονισμού. Συνεπώς, κατά την υλοποίηση των Ταμείων στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να τηρούν τις αρχές που προβλέπονται στον δημοσιονομικό κανονισμό, όπως η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, η διαφάνεια και η μη εφαρμογή διακρίσεων.

- (13) Τα κράτη μέλη στο κατάλληλο εδαφικό επίπεδο, σύμφωνα με το θεσμικό, νομικό και δημοσιονομικό πλαίσίό τους, και οι φορείς τους οποίους έχουν καθορίσει για τον συγκεκριμένο σκοπό θα πρέπει να έχουν την ευθύνη της προετοιμασίας και υλοποίησης προγραμμάτων. Η Ένωση και τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποφεύγουν την επιβολή περιττών κανόνων που έχουν ως αποτέλεσμα υπερβολικό διοικητικό φόρτο για τους δικαιούχους.
- (14) Η αρχή της εταιρικής σχέσης αποτελεί βασικό στοιχείο για την υλοποίηση των Ταμείων, με βάση την προσέγγιση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και τη διασφάλιση της συμμετοχής των περιφερειακών, τοπικών, αστικών και άλλων δημόσιων αρχών, της κοινωνίας των πολιτών, των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων και, κατά περίπτωση, ερευνητικών οργανισμών και πανεπιστημίων. Για να διασφαλιστεί η συνέχεια στην οργάνωση της εταιρικής σχέσης, ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας σχετικά με την εταιρική σχέση για τις συμφωνίες εταιρικής σχέσης και τα προγράμματα που υποστηρίζονται από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία που θεσπίστηκε από τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 240/2014 της Επιτροπής¹ («ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας σχετικά με την εταιρική σχέση») θα πρέπει να εξακολουθήσει να εφαρμόζεται στα Ταμεία.

---

¹ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 240/2014 της Επιτροπής, της 7ης Ιανουαρίου 2014, σχετικά με τον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (ΕΕ L 74 της 14.3.2014, σ. 1).

(15) Σε ενωσιακό επίπεδο, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, συνιστά το πλαίσιο για τον καθορισμό εθνικών μεταρρυθμιστικών προτεραιοτήτων και για την παρακολούθηση της υλοποίησής τους. Τα κράτη μέλη καταρτίζουν τις δικές τους πολυετείς εθνικές επενδυτικές στρατηγικές για τη στήριξη αυτών των μεταρρυθμίσεων. Οι εν λόγω στρατηγικές θα πρέπει να παρουσιάζονται μαζί με τα ετήσια εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων ως τρόπος για να καθορίζονται και να συντονίζονται τα επενδυτικά έργα προτεραιότητας που θα στηριχθούν από εθνική ή από ενωσιακή χρηματοδότηση, ή και από τις δύο. Επίσης, θα πρέπει να χρησιμεύσουν ώστε να αξιοποιηθεί η ενωσιακή χρηματοδότηση με συνεκτικό τρόπο και να μεγιστοποιηθεί η προστιθέμενη αξία της χρηματοδοτικής στήριξης που θα ληφθεί, ιδίως από τα Ταμεία, τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ και το πρόγραμμα InvestEU που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου² («κανονισμός InvestEU»).

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

² Κανονισμός (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Μαρτίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος InvestEU και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1017 (ΕΕ L 107 της 26.3.2021, σ. 30).

- (16) Κατά την κατάρτιση των εγγράφων προγραμματισμού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις σχετικές συστάσεις ανά χώρα που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 121 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ και τις σχετικές συστάσεις του Συμβουλίου που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 148 παράγραφος 4 ΣΛΕΕ και τις συμπληρωματικές συστάσεις της Επιτροπής που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 34 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, και για το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ άλλες σχετικές συστάσεις της Ένωσης που απευθύνονται στο κράτος μέλος κατά την προετοιμασία των εγγράφων προγραμματισμού. Κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2021-2027 («περίοδος προγραμματισμού»), τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρουσιάζουν τακτικά στην επιτροπή παρακολούθησης και στην Επιτροπή την πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση των προγραμμάτων που στηρίζουν τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Στη διάρκεια ενδιάμεσης επανεξέτασης, τα κράτη μέλη θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να εξετάσουν την ανάγκη για τροποποιήσεις του προγράμματος για να ληφθούν υπόψη οι νέες προκλήσεις που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εγκρίθηκαν ή τροποποιήθηκαν από την αρχή της περιόδου προγραμματισμού.
- (17) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους, για τα προγράμματά τους, μεταξύ άλλων και κατά την ενδιάμεση αναθεώρηση, καθώς και για τις χρηματοδοτικές ανάγκες που αφορούν επενδύσεις χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, το περιεχόμενο του ολοκληρωμένου εθνικού τους σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα, που εκπονείται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, και το αποτέλεσμα της διαδικασίας που καταλήγει σε ενωσιακές συστάσεις σχετικά με τα εν λόγω σχέδια.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1).

- (18) Η συμφωνία εταιρικής σχέσης, όπως καταρτίζεται από κάθε κράτος μέλος, θα πρέπει να είναι ένα συνοπτικό και στρατηγικό έγγραφο που θα διέπει τις διαπραγματεύσεις μεταξύ της Επιτροπής και του οικείου κράτους μέλους σχετικά με τον σχεδιασμό των προγραμμάτων στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ+, του Ταμείου Συνοχής, του ΤΔΜ και του ΕΤΘΑΥ. Για τον εξορθολογισμό της διαδικασίας έγκρισης, η Επιτροπή θα πρέπει να τηρεί την αρχή της αναλογικότητας στην αξιολόγησή της, ιδίως όσον αφορά την έκταση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης, και τα αιτήματα για πρόσθετες πληροφορίες. Για να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος, δεν θα πρέπει να είναι αναγκαία η τροποποίηση των συμφωνιών εταιρικής σχέσης κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού. Ωστόσο, εάν το κράτος μέλος το επιθυμεί, θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να υποβάλει στην Επιτροπή μία τροποποίηση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του προκειμένου να ληφθεί υπόψη το αποτέλεσμα της ενδιάμεσης αναθεώρησης. Για να διευκολυνθεί ο προγραμματισμός και να αποφεύγονται οι επικαλύψεις περιεχομένου στα έγγραφα προγραμματισμού, μια συμφωνία εταιρικής σχέσης μπορεί να συμπεριληφθεί ως μέρος ενός προγράμματος.
- (19) Προκειμένου να παρέχεται στα κράτη μέλη επαρκής ευελιξία κατά την εκτέλεση των κονδυλίων τους στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, θα πρέπει να είναι δυνατή η μεταφορά ορισμένων επιπέδων χρηματοδότησης μεταξύ των Ταμείων και μεταξύ των μέσων επιμερισμένης διαχείρισης και άμεσης και έμμεσης διαχείρισης. Όταν τεκμηριώνεται από τις ειδικές οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες ενός κράτους μέλους, το εν λόγω επίπεδο μεταφοράς θα πρέπει να είναι υψηλότερο.
- (20) Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να έχει την ευελιξία να συνεισφέρει στο Πρόγραμμα InvestEU για την παροχή του EU Guarantee και του συμβουλευτικού κόμβου InvestEU για επενδύσεις στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, υπό ορισμένες προϋποθέσεις που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό.

- (21) Για την εξασφάλιση των απαραίτητων προαπαιτούμενων για την αποτελεσματική και αποδοτική χρήση της στήριξης της Ένωσης που χορηγείται από τα Ταμεία, θα πρέπει να θεσπιστεί περιορισμένος κατάλογος αναγκαίων πρόσφορων όρων καθώς και συνοπτική και εξαντλητική δέσμη αντικειμενικών κριτηρίων για την αξιολόγησή τους. Κάθε αναγκαίος πρόσφορος όρος θα πρέπει να συνδέεται με ειδικό στόχο και θα πρέπει να είναι αυτόματα εφαρμόσιμος όταν ο ειδικός στόχος επιλέγεται για στήριξη. Με την επιφύλαξη των κανόνων περί αποδέσμευσης, εάν οι όροι αυτοί δεν πληρούνται, δεν θα πρέπει να επιστρέφονται από την Επιτροπή οι δαπάνες που σχετίζονται με πράξεις στο πλαίσιο των σχετικών ειδικών στόχων. Για να διατηρηθεί ένα ευνοϊκό επενδυτικό πλαίσιο, θα πρέπει να παρακολουθείται τακτικά η συνεχής εκπλήρωση των αναγκαίων πρόσφορων όρων. Κατόπιν αιτήματος κράτους μέλους, η ΕΤΕπ θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στην αξιολόγηση της εκπλήρωσης των σχετικών αναγκαίων πρόσφορων όρων. Είναι επίσης σημαντικό να εξασφαλιστεί ότι οι πράξεις που επιλέγονται για στήριξη υλοποιούνται κατά τρόπο συνεπή με τις υφιστάμενες στρατηγικές και τα έγγραφα προγραμματισμού που έχουν καθοριστεί με στόχο την πλήρωση των αναγκαίων πρόσφορων όρων, εξασφαλίζοντας έτσι ότι όλες οι συγχρηματοδοτούμενες πράξεις είναι σύμφωνες με το πλαίσιο πολιτικής της Ένωσης.
- (22) Κατά την επιδίωξη των στόχων της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, η στήριξη της συνδεσιμότητας δικτύου από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει να αποβλέπει στη συμπλήρωση των ελλειπόντων κρίκων στο διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών.
- (23) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταρτίσουν, για κάθε πρόγραμμα, ένα πλαίσιο επίδοσης που θα καλύπτει όλους τους δείκτες, τα ορόσημα και τους στόχους για την παρακολούθηση, την κατάρτιση εκθέσεων και την αξιολόγηση της επίδοσης των προγραμμάτων. Αυτό θα επιτρέψει την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και την αξιολόγηση της επίδοσης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης και θα συμβάλει στη μέτρηση της συνολικής επίδοσης των Ταμείων.

- (24) Το κράτος μέλος θα πρέπει να διενεργεί ενδιάμεση αναθεώρηση κάθε προγράμματος που στηρίζεται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΔΜ. Η αναθεώρηση αυτή θα πρέπει να επιτρέπει ολοκληρωμένη προσαρμογή των προγραμμάτων με βάση την επίδοση του κάθε προγράμματος, παρέχοντας παράλληλα την ευκαιρία να ληφθούν υπόψη οι νέες προκλήσεις και οι σχετικές συστάσεις ανά χώρα, που πρόκειται να εκδοθούν το 2024, καθώς και η πρόοδος στην εφαρμογή των ολοκληρωμένων εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Για τους σκοπούς της ενδιάμεσης επανεξέτασης θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη η κοινωνικοοικονομική κατάσταση του σχετικού κράτους μέλους ή περιφέρειας, συμπεριλαμβανομένων ενδεχόμενων σημαντικών αρνητικών χρηματοπιστωτικών, οικονομικών ή κοινωνικών εξελίξεων ή δημογραφικών προκλήσεων, και η πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων συνεισφοράς για το κλίμα σε εθνικό επίπεδο. Επιτροπή θα πρέπει να εκπονήσει έκθεση σχετικά με το αποτέλεσμα της ενδιάμεσης αναθεώρησης, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης στην οποία προβαίνει όσον αφορά την εκτέλεση των διαχειριστικών δαπανών και των αμοιβών στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων που διαχειρίζονται φορείς που έχουν επιλεγεί με απευθείας ανάθεση.

- (25) Θα πρέπει να βελτιωθούν περαιτέρω οι μηχανισμοί που διασφαλίζουν τον σύνδεσμο μεταξύ των ενωσιακών πολιτικών χρηματοδότησης και της οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, ώστε να μπορέσει η Επιτροπή να υποβάλει πρόταση προς το Συμβούλιο να αναστείλει το σύνολο ή μέρος των αναλήψεων υποχρεώσεων ή των πληρωμών για ένα ή περισσότερα από τα προγράμματα του σχετικού κράτους μέλους σε περίπτωση που το εν λόγω κράτος μέλος αδυνατεί να λάβει αποτελεσματικά μέτρα στο πλαίσιο της διαδικασίας οικονομικής διακυβέρνησης. Η υποχρέωση της Επιτροπής να προτείνει αναστολή θα πρέπει να αναστέλλεται όταν και για το διάστημα που έχει ενεργοποιηθεί η λεγόμενη γενική ρήτρα διαφυγής στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Για να διασφαλιστεί η ομοιόμορφη υλοποίηση και λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία των δημοσιονομικών συνεπειών των μέτρων, θα πρέπει να ανατεθούν εκτελεστικές αρμοδιότητες στο Συμβούλιο, το οποίο θα πρέπει να ενεργεί βάσει πρότασης της Επιτροπής. Για να διευκολυνθεί η έκδοση των αποφάσεων που απαιτούνται για να εξασφαλίζονται αποτελεσματικά μέτρα στο πλαίσιο της διαδικασίας οικονομικής διακυβέρνησης, θα πρέπει να χρησιμοποιείται αντίστροφη ειδική πλειοψηφία. Λόγω του τύπου των πράξεων που στηρίζονται από το EKT+ και τα προγράμματα Interreg, το EKT+ και τα προγράμματα αυτά θα πρέπει να εξαιρεθούν από το πεδίο εφαρμογής των εν λόγω μηχανισμών.
- (26) Προκειμένου να καταστεί δυνατή η ταχεία αντίδραση σε έκτακτες ή ασυνήθιστες περιστάσεις, όπως αναφέρεται στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, οι οποίες ενδέχεται να προκύψουν κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες για την έγκριση προσωρινών μέτρων ώστε να διευκολύνεται η χρήση των Ταμείων για την αντίδραση σε αυτές τις περιστάσεις. Η Επιτροπή θα πρέπει να εγκρίνει τα πλέον κατάλληλα μέτρα υπό το πρίσμα των έκτακτων ή ασυνήθιστων περιστάσεων που αντιμετωπίζει ένα κράτος μέλος, διατηρώντας παράλληλα τους στόχους των Ταμείων. Η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να παρακολουθεί την εφαρμογή και να εκτιμά την καταλληλότητα των εν λόγω μέτρων.

- (27) Είναι αναγκαίο να καθοριστούν κοινές απαιτήσεις όσον αφορά το περιεχόμενο των προγραμμάτων, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη φύση του κάθε Ταμείου. Οι εν λόγω κοινές απαιτήσεις μπορούν να συμπληρωθούν με ειδικούς ανά Ταμείο κανόνες. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁺ («κανονισμός Interreg») θα πρέπει να ορίζει ειδικές διατάξεις σχετικά με το περιεχόμενο των προγραμμάτων Interreg.
- (28) Για να είναι δυνατή η ευελιξία κατά την υλοποίηση προγράμματος και να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος, θα πρέπει να επιτρέπονται περιορισμένες μεταφορές κονδυλίων μεταξύ των προτεραιοτήτων του ίδιου προγράμματος χωρίς να απαιτείται απόφαση της Επιτροπής για τροποποίηση του προγράμματος. Οι αναθεωρημένοι χρηματοδοτικοί πίνακες θα πρέπει να υποβάλλονται στην Επιτροπή προκειμένου να διασφαλίζεται επικαιροποιημένη πληροφόρηση σχετικά με τα χρηματοδοτικά κονδύλια για κάθε προτεραιότητα.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της ..., για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ο οποίος υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης (ΕΕ L ...).

⁺ ΕΕ: να προστεθεί στο κείμενο ο αριθμός του κανονισμού που περιέχεται στο έγγραφο PE-CONS 49/21 (2018/0199(COD)) και να συμπληρωθούν ο αριθμός, η ημερομηνία και τα στοιχεία ΕΕ του εν λόγω κανονισμού στην υποσημείωση.

(29) Προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα του ΤΔΜ, θα πρέπει να είναι δυνατή η διάθεση συμπληρωματικών πόρων από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ στο ΤΔΜ σε εθελοντική βάση. Οι εν λόγω συμπληρωματικοί πόροι θα πρέπει να παρέχονται μέσω ειδικής προαιρετικής μεταφοράς από τα εν λόγω Ταμεία στο ΤΔΜ, με γνώμονα τις προκλήσεις μετάβασης που καθορίζονται στα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης και οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν. Τα προς μεταφορά ποσά θα πρέπει να προέρχονται από πόρους των κατηγοριών περιφέρειας όπου βρίσκονται τα εδάφη που προσδιορίζονται στα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης. Λόγω των συγκεκριμένων ειδικών ρυθμίσεων που διέπουν τη χρήση των πόρων του ΤΔΜ, μόνο ο ειδικός μηχανισμός μεταφοράς θα πρέπει να εφαρμόζεται για τη συγκρότηση των πόρων αυτών. Επιπλέον, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι μόνο ο παρών κανονισμός και ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁺ («κανονισμός ΤΔΜ») θα πρέπει να εφαρμόζονται στο ΤΔΜ και στους μεταφερόμενους στο ΤΔΜ πόρους του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ+, οι οποίοι συνιστούν επίσης στήριξη του ΤΔΜ. Στη συμπληρωματική στήριξη δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται ούτε ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁺⁺ («κανονισμός ΕΤΠΑ και ΤΣ») ούτε ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³⁺⁺⁺ («κανονισμός ΕΚΤ+»). Ως εκ τούτου, οι πόροι του ΕΤΠΑ που μεταφέρονται ως συμπληρωματική στήριξη στο ΤΔΜ θα πρέπει να εξαιρούνται από τη βάση υπολογισμού των απαιτήσεων θεματικής συγκέντρωσης που ορίζονται στον κανονισμό ΕΤΠΑ και ΤΣ και από τη βάση υπολογισμού των ελάχιστων κονδυλίων για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, όπως ορίζεται στον κανονισμό ΕΤΠΑ και ΤΣ. Το ίδιο ισχύει για τους πόρους του ΕΚΤ+ που μεταφέρονται ως συμπληρωματική στήριξη στο ΤΔΜ ως προς τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης που ορίζονται στον κανονισμό ΕΚΤ+.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της ..., για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΕΕ L ...).

⁺ ΕΕ: να προστεθεί στο κείμενο ο αριθμός του κανονισμού που περιέχεται στο έγγραφο PE-CONS 5/21 (2020/0006 (COD)) και να συμπληρωθούν ο αριθμός, η ημερομηνία και τα στοιχεία ΕΕ του εν λόγω κανονισμού στην υποσημείωση.

² Κανονισμός (ΕΕ) 2021/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της ..., για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής (ΕΕ L ...).

⁺⁺ ΕΕ: να προστεθεί στο κείμενο ο αριθμός του κανονισμού που περιέχεται στο έγγραφο PE-CONS 48/21 (2018/0197 (COD)) και να συμπληρωθούν ο αριθμός, η ημερομηνία και τα στοιχεία ΕΕ του εν λόγω κανονισμού στην υποσημείωση.

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της ..., περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013 (ΕΕ L ...).

⁺⁺⁺ ΕΕ: να προστεθεί στο κείμενο ο αριθμός του κανονισμού που περιέχεται στο έγγραφο PE-CONS 42/21 (2018/0206 (COD)) και να συμπληρωθούν ο αριθμός, η ημερομηνία και τα στοιχεία ΕΕ του εν λόγω κανονισμού στην υποσημείωση.

- (30) Για την ενίσχυση της ολοκληρωμένης προσέγγισης για την εδαφική ανάπτυξη, οι επενδύσεις υπό τη μορφή χωρικών εργαλείων, όπως οι ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις, η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων, που αναφέρεται ως «LEADER» στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) ή κάθε άλλο εδαφικό εργαλείο που υποστηρίζει πρωτοβουλίες οι οποίες σχεδιάστηκαν από τα κράτη μέλη, θα πρέπει να βασίζονται σε χωρικές και τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές. Το ίδιο θα πρέπει να ισχύει και για συναφείς πρωτοβουλίες όπως η πρωτοβουλία Έξυπνα Χωριά. Για τους σκοπούς των ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων και των χωρικών εργαλείων που σχεδιάστηκαν από κράτη μέλη, θα πρέπει να καθοριστούν ελάχιστες απαιτήσεις για το περιεχόμενο των χωρικών στρατηγικών. Οι εν λόγω χωρικές στρατηγικές θα πρέπει να αναπτυχθούν και να εγκριθούν υπό την ευθύνη των σχετικών αρμόδιων αρχών ή φορέων. Για να διασφαλιστεί η συμμετοχή των σχετικών αρμόδιων αρχών ή φορέων στην υλοποίηση χωρικών στρατηγικών, οι εν λόγω αρχές ή φορείς θα πρέπει να είναι υπεύθυνοι για την επιλογή των πράξεων που θα στηριχθούν, ή να συμμετέχουν στην εν λόγω επιλογή. Οι χωρικές στρατηγικές, κατά την προώθηση πρωτοβουλιών βιώσιμου τουρισμού, θα πρέπει να διασφαλίζουν την κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των αναγκών τόσο των κατοίκων όσο και των τουριστών, όπως η διασύνδεση ποδηλατοδρόμων και σιδηροδρομικών δικτύων.

- (31) Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των αναπτυξιακών προκλήσεων στις αγροτικές περιοχές, θα πρέπει να διευκολυνθεί η συντονισμένη στήριξη από τα Ταμεία και το ΕΓΤΑΑ. Τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι παρεμβάσεις που στηρίζονται από τα Ταμεία και το ΕΓΤΑΑ είναι συμπληρωματικές και υλοποιούνται με συντονισμένο τρόπο, με σκοπό τη δημιουργία συνεργειών και με στόχο τη μείωση του διοικητικού κόστους και φόρτου για τους φορείς διαχείρισης και τους δικαιούχους.
- (32) Για την καλύτερη κινητοποίηση του δυναμικού σε τοπικό επίπεδο, είναι ανάγκη να ενισχυθεί και να διευκολυνθεί η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι τοπικές ανάγκες και δυνατότητες, καθώς και τα σχετικά κοινωνικοπολιτιστικά χαρακτηριστικά και θα πρέπει να προβλέπονται διαρθρωτικές αλλαγές, να αναπτυχθούν οι τοπικές ικανότητες και να ενθαρρυνθεί η καινοτομία. Θα πρέπει να ενισχυθεί η στενή συνεργασία και η ολοκληρωμένη χρήση των Ταμείων και του ΕΓΤΑΑ για την υλοποίηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης. Είναι ζωτικής σημασίας οι τοπικές ομάδες δράσης, που εκπροσωπούν τα συμφέροντα της κοινότητας, να είναι υπεύθυνες για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων. Για να διευκολυνθεί η συντονισμένη στήριξη από διάφορα Ταμεία και το ΕΓΤΑΑ στις στρατηγικές για την τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων και για να διευκολυνθεί η υλοποίησή τους, θα πρέπει να καταστεί δυνατή η χρήση της προσέγγισης ενός «επικεφαλής ταμείου». Όταν το ΕΓΤΑΑ επιλέγεται ως επικεφαλής Ταμείο, θα πρέπει να ακολουθούνται οι κανόνες που έχουν θεσπιστεί για την προσέγγιση του «επικεφαλής Ταμείου».

- (33) Για να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος, θα πρέπει να είναι δυνατή η υλοποίηση της τεχνικής βοήθειας που συνδέεται με την υλοποίηση του προγράμματος με πρωτοβουλία του κράτους μέλους μέσω ενιαίου συντελεστή με βάση την πρόοδο στην υλοποίηση του προγράμματος, το οποίο μπορεί επίσης να καλύπτει οριζόντια καθήκοντα. Ωστόσο, για να απλουστευθεί η υλοποίηση για το TAME, το TEA και το ΜΔΣΘ και για τα προγράμματα Interreg, θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο η προσέγγιση ενιαίου συντελεστή. Για τη διευκόλυνση της δημοσιονομικής διαχείρισης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να υποδεικνύουν έναν ή περισσότερους φορείς στους οποίους θα πρέπει να πραγματοποιούνται οι σχετικές επιστροφές. Δεδομένου ότι οι εν λόγω επιστροφές βασίζονται στην εφαρμογή ενιαίου συντελεστή, οι επαληθεύσεις και οι λογιστικοί έλεγχοι θα πρέπει να περιορίζονται στην επαλήθευση ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την επιστροφή της συνεισφοράς της Ένωσης, αλλά δεν θα πρέπει οι υποκείμενες δαπάνες να υπόκεινται σε επαλήθευση ή λογιστικό έλεγχο. Ωστόσο, όταν προτιμάται η συνέχεια με την περίοδο 2014-2020, το κράτος μέλος θα πρέπει επίσης να έχει τη δυνατότητα να εξακολουθήσει να λαμβάνει επιστροφή των επιλέξιμων δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν από τον δικαιούχο και πληρώθηκαν κατά την υλοποίηση πράξεων για τεχνική βοήθεια η οποία υλοποιείται μέσω ενός ή περισσότερων χωριστών προγραμμάτων ή μιας ή περισσότερων προτεραιοτήτων στο πλαίσιο των προγραμμάτων. Το κράτος μέλος θα πρέπει να δηλώνει στη συμφωνία εταιρικής σχέσης του ποια μορφή ενωσιακής συνεισφοράς επιλέγει για τεχνική βοήθεια για το σύνολο της περιόδου προγραμματισμού. Ανεξαρτήτως της επιλεγείσας προσέγγισης, η τεχνική βοήθεια θα πρέπει να μπορεί να συμπληρώνεται με στοχευμένα μέτρα ανάπτυξης διοικητικών ικανοτήτων με τη χρήση μεθόδων επιστροφής που δεν συνδέονται με δαπάνες. Θα πρέπει επίσης οι δράσεις και τα παραδοτέα, καθώς και οι αντίστοιχες ενωσιακές πληρωμές να μπορούν να συμφωνηθούν σε έναν οδικό χάρτη και να οδηγήσουν σε πληρωμές επί τη βάση των αποτελεσμάτων.

- (34) Όταν ένα κράτος μέλος προτείνει στην Επιτροπή τη στήριξη μιας προτεραιότητας ενός προγράμματος ή μέρους αυτού από χρηματοδοτικό σχήμα που να μη συνδέεται με δαπάνες, οι δράσεις, τα παραδοτέα και οι όροι που συμφωνούνται θα πρέπει να συνδέονται με πραγματικές επενδύσεις που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο των προγραμμάτων επιμερισμένης διαχείρισης στο εν λόγω κράτος μέλος ή περιφέρεια. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να διασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Ειδικότερα, όσον αφορά την καταλληλότητα των ποσών σε σχέση με την εκπλήρωση των αντίστοιχων όρων ή την επίτευξη αποτελεσμάτων, η Επιτροπή και το κράτος μέλος θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι πόροι που χρησιμοποιούνται είναι επαρκείς για τις αναληφθείσες επενδύσεις. Όταν σε πρόγραμμα χρησιμοποιείται χρηματοδοτικό σχήμα που δεν συνδέεται με δαπάνες, οι υποκείμενες δαπάνες που συνδέονται με την εφαρμογή του εν λόγω σχήματος δεν θα πρέπει να υπόκεινται σε επαληθεύσεις ή λογιστικούς ελέγχους επειδή η Επιτροπή παρέχει εκ των προτέρων συμφωνία σχετικά με τα ποσά που συνδέονται με την εκπλήρωση των όρων ή την επίτευξη αποτελεσμάτων στο πρόγραμμα ή σε κατ' εξουσιοδότηση πράξη. Οι επαληθεύσεις και οι λογιστικοί έλεγχοι θα πρέπει αντίθετα να περιορίζονται στον έλεγχο του αν πληρούνται οι όροι ή τα αποτελέσματα που ενεργοποιούν την επιστροφή της συνεισφοράς της Ένωσης.
- (35) Για την εξέταση της επίδοσης των προγραμμάτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συστήσουν επιτροπές παρακολούθησης, η σύνθεση των οποίων θα πρέπει να περιλαμβάνει εκπροσώπους σχετικών φορέων. Για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΕΤΘΑΥ, οι ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης θα πρέπει να αντικατασταθούν από έναν ετήσιο δομημένο διάλογο πολιτικής με βάση τις πλέον πρόσφατες πληροφορίες και δεδομένα σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος που διατίθενται από το κράτος μέλος. Η συνεδρίαση επισκόπησης θα πρέπει να οργανώνεται επίσης για τα προγράμματα που καλύπτουν το ΓΔΜ.

- (36) Δυνάμει των παραγράφων 22 και 23 της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου¹, τα Ταμεία θα πρέπει να αξιολογούνται με βάση πληροφορίες που συλλέγονται σύμφωνα με ειδικές απαιτήσεις παρακολούθησης αποφεύγοντας ταυτόχρονα τη διοικητική επιβάρυνση, ιδίως για τα κράτη μέλη, και τις υπέρμετρες ρυθμίσεις. Οι εν λόγω απαιτήσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, μετρήσιμους δείκτες ως βάση για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των Ταμείων στην πράξη. Οι εν λόγω απαιτήσεις θα πρέπει επίσης να καθιστούν δυνατή την παρακολούθηση της στήριξης υπέρ της ισότητας των φύλων.
- (37) Για να εξασφαλιστεί η διαθεσιμότητα πλήρως επικαιροποιημένων πληροφοριών σχετικά με την υλοποίηση των προγραμμάτων, θα πρέπει να απαιτείται αποτελεσματική και έγκαιρη ηλεκτρονική υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα ποσοτικά δεδομένα.
- (38) Για να στηριχθεί η προετοιμασία των σχετικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων της επόμενης περιόδου προγραμματισμού, η Επιτροπή θα πρέπει να προβεί σε ενδιάμεση αξιολόγηση των Ταμείων. Στο τέλος της περιόδου προγραμματισμού, η Επιτροπή θα πρέπει να διενεργεί εκ των υστέρων αξιολογήσεις των Ταμείων, οι οποίες θα πρέπει να εστιάζουν στον αντίκτυπο των Ταμείων. Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων αυτών θα πρέπει να δημοσιοποιούνται.

---

¹ EE L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

- (39) Οι αρμόδιες για το πρόγραμμα αρχές, οι δικαιούχοι και τα ενδιαφερόμενα μέρη στα κράτη μέλη θα πρέπει να αυξήσουν την προβολή των επιτευγμάτων της ενωσιακής χρηματοδότησης και να ενημερώνουν το κοινό σχετικά. Διαφάνεια, επικοινωνία και δραστηριότητες προβολής είναι ουσιαστικής σημασίας για να καθίσταται η δράση της Ένωσης ορατή με πρακτικά αποτελέσματα και θα πρέπει να βασίζονται σε πραγματικές, ακριβείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες. Προκειμένου οι εν λόγω απαιτήσεις να είναι εκτελεστές, οι αρχές του προγράμματος και, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, η Επιτροπή θα πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόσουν διορθωτικά μέτρα.
- (40) Οι διαχειριστικές αρχές θα πρέπει να δημοσιεύουν δομημένες πληροφορίες σχετικά με επιλεγμένες πράξεις και δικαιούχους στον ιστότοπο του προγράμματος που παρέχει στήριξη στην οικεία πράξη, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹.
- (41) Με σκοπό την απλούστευση της χρήσης των Ταμείων και τη μείωση του κινδύνου σφαλμάτων, είναι σκόπιμο να καθοριστούν τόσο οι μορφές της ενωσιακής συνεισφοράς στα κράτη μέλη όσο και οι μορφές στήριξης που παρέχουν τα κράτη μέλη στους δικαιούχους. Οι διαχειριστικές αρχές θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν επιχορηγήσεις μέσω της μορφής χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με δαπάνες, όταν αυτές οι επιχορηγήσεις καλύπτονται από επιστροφή της συνεισφοράς της Ένωσης βάσει της ίδιας μορφής, προκειμένου να αυξηθεί η εμπειρία από μία τέτοια δυνατότητα απλούστευσης.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

- (42) Όσον αφορά τις επιχορηγήσεις που παρέχονται στους δικαιούχους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο επιλογές απλουστευμένου κόστους. Το όριο για την υποχρεωτική χρήση επιλογών απλουστευμένου κόστους θα πρέπει να συνδέεται με το συνολικό κόστος της πράξης, ώστε να διασφαλίζεται η ίδια μεταχείριση για όλες τις πράξεις που βρίσκονται κάτω από το όριο, ανεξάρτητα από το αν η στήριξη είναι δημόσια ή ιδιωτική. Όταν διαχειριστική αρχή προτίθεται να προτείνει τη χρήση επιλογής απλουστευμένου κόστους σε πρόσκληση υποβολής προτάσεων, θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα να συμβουλευέται την επιτροπή παρακολούθησης. Τα ποσά και οι συντελεστές που καθορίζονται από τα κράτη μέλη πρέπει να αντιπροσωπεύουν με αξιοπιστία το πραγματικό κόστος. Οι περιοδικές αναπροσαρμογές αποτελούν ορθή πρακτική στο πλαίσιο της εφαρμογής του πολυετούς προγράμματος, ώστε να λαμβάνονται υπόψη παράγοντες που επηρεάζουν τους συντελεστές και τα ποσά. Προκειμένου να διευκολυνθεί η υιοθέτηση των επιλογών απλουστευμένου κόστους, ο παρών κανονισμός θα πρέπει επίσης να προβλέπει μεθόδους και συντελεστές που μπορούν να χρησιμοποιούνται χωρίς να απαιτείται από τα κράτη μέλη να πραγματοποιούν υπολογισμούς ή να καθορίζουν μεθοδολογία.
- (43) Για να καταστεί δυνατή η άμεση εφαρμογή ενιαίων συντελεστών, όλοι οι ενιαίοι συντελεστές που καθορίστηκαν από τα κράτη μέλη κατά την περίοδο 2014-2020 και οι οποίοι βασίζονται σε δίκαιη, αντικειμενική και επαληθεύσιμη μέθοδο υπολογισμού θα πρέπει να συνεχίσουν να εφαρμόζονται για παρόμοιες πράξεις που λαμβάνουν στήριξη βάσει του παρόντος κανονισμού, χωρίς να απαιτείται νέα μέθοδος υπολογισμού.

- (44) Για να βελτιστοποιηθεί η αξιοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων περιβαλλοντικών επενδύσεων, θα πρέπει να διασφαλιστούν συνέργειες με το πρόγραμμα LIFE για το περιβάλλον και τη δράση για το κλίμα που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/783 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, ιδίως μέσα από τα στρατηγικά ολοκληρωμένα έργα και τα έργα στρατηγικής σημασίας του προγράμματος LIFE, καθώς και με έργα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου² («κανονισμός Ορίζων Ευρώπη») και άλλων ενωσιακών προγραμμάτων.
- (45) Για να παρέχεται νομική σαφήνεια, είναι σκόπιμο να καθοριστεί η περίοδος επιλεξιμότητας για δαπάνες ή έξοδα που συνδέονται με πράξεις οι οποίες στηρίζονται από τα Ταμεία δυνάμει του παρόντος κανονισμού και να περιοριστεί η στήριξη για περατωθείσες πράξεις. Επίσης, θα πρέπει να διευκρινιστεί η ημερομηνία από την οποία οι δαπάνες καθίστανται επιλέξιμες για στήριξη από τα Ταμεία σε περίπτωση έγκρισης νέων προγραμμάτων ή έγκρισης αλλαγών στα προγράμματα, συμπεριλαμβανομένης της εξαιρετικής δυνατότητας παράτασης της περιόδου επιλεξιμότητας μέχρι την έναρξη της φυσικής καταστροφής σε περίπτωση που υπάρχει επείγουσα ανάγκη για την κινητοποίηση πόρων προς αντιμετώπιση τέτοιων καταστροφών. Ταυτόχρονα, η υλοποίηση του προγράμματος θα πρέπει να παρέχει ευελιξία όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών για πράξεις που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος, ανεξαρτήτως του αν υλοποιούνται εκτός κράτους μέλους ή της Ένωσης ή εντός της ίδιας κατηγορίας περιφέρειας σε ένα κράτος μέλος.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/783 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση Προγράμματος για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 (ΕΕ L 172 της 17.5.2021, σ. 53).

² Κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη», τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του, και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1290/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 (ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 1).

- (46) Προκειμένου να παρασχεθεί η αναγκαία ευελιξία για την υλοποίηση συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ), η συμφωνία ΣΔΙΤ θα πρέπει να προσδιορίζει πότε οι δαπάνες θεωρούνται επιλέξιμες, ιδίως υπό ποιες προϋποθέσεις βαρύνουν τον δικαιούχο ή τον ιδιωτικό εταίρο της ΣΔΙΤ, ανεξάρτητα από το ποιος πραγματοποιεί τις πληρωμές κατά την υλοποίηση της πράξης ΣΔΙΤ.
- (47) Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα, η δικαιοσύνη και ο βιώσιμος αντίκτυπος των Ταμείων, θα πρέπει να θεσπιστούν διατάξεις που να εξασφαλίζουν ότι οι επενδύσεις σε υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις θα έχουν μακροπρόθεσμα αποτελέσματα και θα αποτρέπουν τη χρησιμοποίηση των Ταμείων για δημιουργία αδικαιολόγητου πλεονεκτήματος. Οι διαχειριστικές αρχές θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή ώστε να μη στηρίζουν την ανακατανομή πόρων κατά την επιλογή των πράξεων και να χειρίζονται ως παρατυπίες τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά σε πράξεις που δεν συμμορφώνονται με την απαίτηση για μακροχρόνια διάρκεια.
- (48) Για να βελτιωθεί η συμπληρωματικότητα και να απλουστευτεί η υλοποίηση, θα πρέπει να είναι δυνατόν να συνδυάζεται η στήριξη από το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΔΜ με τη στήριξη από το ΕΚΤ+ σε κοινά προγράμματα στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη».
- (49) Για να βελτιστοποιηθεί η προστιθέμενη αξία από επενδύσεις που χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει μέσω του προϋπολογισμού της Ένωσης, θα πρέπει να αναζητηθούν συνέργειες, ιδίως μεταξύ των Ταμείων και άλλων σχετικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και του αποθεματικού προσαρμογής στο Brexit. Οι εν λόγω συνέργειες θα πρέπει να επιτευχθούν μέσω εύχρηστων βασικών μηχανισμών, και συγκεκριμένα της αναγνώρισης των ενιαίων συντελεστών για επιλέξιμες δαπάνες από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» για παρόμοια πράξη και της δυνατότητας συνδυασμού χρηματοδότησης από διαφορετικά ενωσιακά μέσα στο πλαίσιο της ίδιας πράξης, με την προϋπόθεση ότι αποφεύγεται η διπλή χρηματοδότηση. Επομένως, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να θεσπίσει κανόνες για τη συμπληρωματική χρηματοδότηση από τα Ταμεία.

- (50) Τα χρηματοδοτικά μέσα δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για να στηρίζουν δραστηριότητες αναχρηματοδότησης, όπως η αντικατάσταση ισχυουσών συμφωνιών δανειοδότησης ή άλλων μορφών χρηματοδότησης για επενδύσεις οι οποίες έχουν ήδη ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενό τους ή εκτελεστεί πλήρως κατά την ημερομηνία της επενδυτικής απόφασης, αλλά για να στηρίζουν κάθε είδους νέες επενδύσεις σύμφωνα με τους υποκείμενους στόχους πολιτικής.
- (51) Η απόφαση της διαχειριστικής αρχής για τη χρηματοδότηση μέτρων στήριξης με χρηματοδοτικά μέσα θα πρέπει να λαμβάνεται βάσει εκ των προτέρων αξιολόγησης. Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να ορίζει τις υποχρεωτικές απαιτήσεις των εκ των προτέρων αξιολογήσεων, για τις οποίες θα πρέπει να παρέχονται τα ενδεικτικά δεδομένα που είναι διαθέσιμα κατά την ημερομηνία ολοκλήρωσής τους, και θα πρέπει να επιτρέπει στα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν τις εκ των προτέρων αξιολογήσεις που έχουν διενεργηθεί για την περίοδο 2014-2020, ύστερα από επικαιροποίηση εάν χρειάζεται, ώστε να αποφεύγονται ο διοικητικός φόρτος και οι καθυστερήσεις στη σύσταση χρηματοδοτικών μέσων.
- (52) Για να διευκολύνεται η υλοποίηση ορισμένων τύπων χρηματοδοτικών μέσων για τα οποία προβλέπεται στήριξη προγράμματος υπό μορφή επιχορηγήσεων, μεταξύ άλλων με τη μορφή εκπτώσεων κεφαλαίου, είναι δυνατόν να εφαρμοστούν οι κανόνες για τα χρηματοδοτικά μέσα σε περιπτώσεις ανάλογου συνδυασμού σε μία πράξη χρηματοδοτικού μέσου. Εντούτοις θα πρέπει να καθοριστούν όροι για την εν λόγω στήριξη προγράμματος και ειδικοί όροι για την πρόληψη της διπλής χρηματοδότησης.

- (53) Οι διαχειριστικές αρχές, με πλήρη σεβασμό των ισχυόντων κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις και τις δημόσιες συμβάσεις που έχουν ήδη διευκρινιστεί κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020, θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αποφασίζουν σχετικά με τις πλέον κατάλληλες επιλογές υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των στοχευμένων περιφερειών. Επιπλέον, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια με την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, οι διαχειριστικές αρχές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόζουν χρηματοδοτικά μέσα με απευθείας ανάθεση σύμβασης στην ΕΤΕπ και σε διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στα οποία κράτος μέλος είναι μέτοχος. Οι διαχειριστικές αρχές θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα ανάθεσης απευθείας συμβάσεων σε δημόσιες τράπεζες ή ιδρύματα που πληρούν τις ίδιες αυστηρές προϋποθέσεις που προβλέπονται στον δημοσιονομικό κανονισμό κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020. Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να προβλέπει σαφείς όρους προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η δυνατότητα απευθείας ανάθεσης παραμένει σύμφωνη με τις αρχές της εσωτερικής αγοράς. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα πρέπει να παρέχει στήριξη στους ελεγκτές, τις διαχειριστικές αρχές και τους δικαιούχους με σκοπό την διασφάλιση της συμμόρφωσης προς τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.
- (54) Δεδομένου του περιβάλλοντος παρατεταμένων χαμηλών επιτοκίων και προκειμένου να μη θίγονται αδικαιολόγητα οι φορείς που υλοποιούν χρηματοδοτικά μέσα, είναι αναγκαίο, υπό την προϋπόθεση ενεργού και ορθής διαχείρισης των ταμειακών διαθεσίμων από τους φορείς αυτούς, να επιτραπεί η χρηματοδότηση αρνητικών τόκων που παράγονται ως αποτέλεσμα επενδύσεων των Ταμείων από πόρους που επιστρέφονται στο χρηματοδοτικό μέσο. Μέσω της ενεργού διαχείρισης ταμειακών διαθεσίμων, οι φορείς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων θα πρέπει να επιδιώκουν τη βελτιστοποίηση των αποδόσεων και την ελαχιστοποίηση των επιβαρύνσεων, εντός αποδεκτού επιπέδου κινδύνου.

- (55) Σύμφωνα με την αρχή και τους κανόνες της επιμερισμένης διαχείρισης, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει να έχουν την ευθύνη για τη διαχείριση και τον έλεγχο των προγραμμάτων και να εξασφαλίζουν τη νόμιμη και κανονική χρήση των Ταμείων. Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν την πρωταρχική ευθύνη για την εν λόγω διαχείριση και τον εν λόγω έλεγχο και θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι πράξεις που στηρίζονται από τα Ταμεία συμμορφώνονται με το εφαρμοστέο δίκαιο, θα πρέπει να προσδιοριστούν οι σχετικές υποχρεώσεις τους. Επίσης, θα πρέπει να θεσπιστούν οι εξουσίες και αρμοδιότητες της Επιτροπής στο πλαίσιο αυτό.
- (56) Προκειμένου να επισπευσθεί η έναρξη υλοποίησης του προγράμματος, θα πρέπει να διευκολυνθεί η μεταφορά των ρυθμίσεων υλοποίησης από την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού. Η χρήση του μηχανογραφημένου συστήματος που έχει ήδη δημιουργηθεί για την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού θα πρέπει να διατηρηθεί, με τις ανάλογες αναγκαίες προσαρμογές, εκτός εάν η χρήση νέας τεχνολογίας καταστεί απαραίτητη.
- (57) Προκειμένου να υποστηριχθεί η αποτελεσματική χρήση των Ταμείων, η στήριξη της ΕΤΕπ θα πρέπει να είναι διαθέσιμη σε όλα τα κράτη μέλη κατόπιν αιτήματός τους. Η στήριξη αυτή θα μπορούσε να περιλαμβάνει την ανάπτυξη ικανοτήτων, την παροχή στήριξης για τον προσδιορισμό, την προετοιμασία και την υλοποίηση έργων, καθώς και την παροχή συμβουλών σχετικά με χρηματοδοτικά μέσα και επενδυτικές πλατφόρμες.
- (58) Ένα κράτος μέλος θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα, με δική του πρωτοβουλία, να ορίσει συντονιστικό φορέα που θα λειτουργεί ως σύνδεσμος και θα παρέχει πληροφορίες στην Επιτροπή και θα συντονίζει τις δραστηριότητες των αρχών του προγράμματος στο εν λόγω κράτος μέλος.
- (59) Για τον εξορθολογισμό των διαδικασιών της διαχείρισης του προγράμματος, η ενοποίηση των λογιστικών διαδικασιών με εκείνες της διαχειριστικής αρχής θα πρέπει να διατηρηθεί για τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, και θα πρέπει να αποτελεί επιλογή για τα άλλα Ταμεία.

- (60) Δεδομένου ότι η διαχειριστική αρχή φέρει την κύρια ευθύνη για την αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίηση των Ταμείων και, συνεπώς, εκτελεί μεγάλο εύρος καθηκόντων, θα πρέπει να καθοριστούν λεπτομερώς τα καθήκοντά της σε σχέση με την επιλογή των πράξεων, τη διαχείριση των προγραμμάτων και τη στήριξη της επιτροπής παρακολούθησης. Οι διαδικασίες για την επιλογή των πράξεων μπορούν να είναι ανταγωνιστικές ή μη ανταγωνιστικές, υπό την προϋπόθεση ότι τα κριτήρια που εφαρμόζονται και οι διαδικασίες που χρησιμοποιούνται είναι αμερόληπτες, διαφανείς και χωρίς αποκλεισμούς και ότι οι επιλεγείσες πράξεις μεγιστοποιούν τη συνεισφορά της ενωσιακής χρηματοδότησης και συνάδουν με τις οριζόντιες αρχές που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό. Με σκοπό την υλοποίηση του στόχου της επίτευξης κλιματικά ουδέτερης Ένωσης έως το 2050, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν την ενίσχυση της κλιματικής ανθεκτικότητας των επενδύσεων σε υποδομές και θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα σε πράξεις που τηρούν την αρχή «προτεραιότητα στην ενεργειακή απόδοση» κατά την επιλογή των εν λόγω επενδύσεων.
- (61) Θα πρέπει να βελτιστοποιούνται οι συνέργειες μεταξύ των Ταμείων και των μέσων που τελούν υπό άμεση διαχείριση. Θα πρέπει να διευκολύνεται η παροχή στήριξης για πράξεις που έχουν ήδη λάβει «Σφραγίδα Αριστείας» ή συγχρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» με συνεισφορά από τα Ταμεία. Όροι που έχουν ήδη αξιολογηθεί σε ενωσιακό επίπεδο πριν από την απονομή της του σήματος ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας» ή τη συγχρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», δεν θα πρέπει να υποβάλλονται σε εκ νέου αξιολόγηση, υπό την προϋπόθεση ότι οι πράξεις συμμορφώνονται με ένα περιορισμένο σύνολο απαιτήσεων που ορίζεται στον παρόντα κανονισμό. Αυτό αναμένεται επίσης να διευκολύνει την τήρηση των κατάλληλων κανόνων που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής¹.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (ΕΕ L 187 της 26.6.2014, σ. 1).

- (62) Για να διασφαλίζεται η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ, αφενός, της αποτελεσματικής και αποδοτικής υλοποίησης των Ταμείων και, αφετέρου, των σχετικών διοικητικών δαπανών και επιβαρύνσεων, η συχνότητα, το πεδίο εφαρμογής και το εύρος των διαχειριστικών επαληθεύσεων θα πρέπει να βασίζονται σε εκτίμηση κινδύνου η οποία θα λαμβάνει υπόψη παράγοντες όπως το πλήθος, το είδος, το μέγεθος και το περιεχόμενο των πράξεων που υλοποιούνται, τους δικαιούχους, καθώς και το επίπεδο του κινδύνου που προσδιορίστηκε κατά τις προηγούμενες διαχειριστικές επαληθεύσεις και τους ελέγχους. Οι διαχειριστικές επαληθεύσεις θα πρέπει να είναι αναλογικές προς τους κινδύνους που προκύπτουν από την εν λόγω εκτίμηση κινδύνου και οι λογιστικοί έλεγχοι θα πρέπει να είναι αναλογικοί προς το επίπεδο κινδύνου για τον προϋπολογισμό της Ένωσης.
- (63) Η ελεγκτική αρχή θα πρέπει να διενεργεί ελέγχους και να διασφαλίζει ότι η ελεγκτική γνώμη που παρέχεται στην Επιτροπή είναι αξιόπιστη. Η ελεγκτική γνώμη θα πρέπει να παρέχει διαβεβαίωση στην Επιτροπή ως προς τρία σημεία, δηλαδή τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δηλωθεισών δαπανών, την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου και την πληρότητα, την ακρίβεια και την αλήθεια των υποβληθέντων λογαριασμών. Εφόσον έχει διενεργηθεί έλεγχος βάσει διεθνώς αποδεκτών ελεγκτικών προτύπων που εξασφαλίζει εύλογη βεβαιότητα από ανεξάρτητο ελεγκτή επί των οικονομικών καταστάσεων και εκθέσεων που περιγράφουν τη χρήση μιας συνεισφοράς της Ένωσης, ο εν λόγω έλεγχος θα πρέπει να αποτελεί τη βάση της συνολικής εξασφάλισης που παρέχει η ελεγκτική αρχή στην Επιτροπή, υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύεται επαρκώς η ανεξαρτησία και οι ικανότητες του ελεγκτή σύμφωνα με το άρθρο 127 του δημοσιονομικού κανονισμού.

- (64) Θα πρέπει να είναι δυνατή η μείωση των επαληθεύσεων και των απαιτήσεων ελέγχου όταν υπάρχει διαβεβαίωση ότι το πρόγραμμα λειτούργησε αποτελεσματικά τα τελευταία δύο διαδοχικά έτη, δεδομένου ότι αυτό αποδεικνύει ότι τα Ταμεία εκτελούνται αποτελεσματικά και αποδοτικά για παρατεταμένο χρονικό διάστημα.
- (65) Για να μειωθούν η διοικητική επιβάρυνση για τους δικαιούχους και το διοικητικό κόστος, καθώς και για να αποφευχθεί η διενέργεια διπλών ελέγχων και διαχειριστικών επαληθεύσεων για τις ίδιες δαπάνες που δηλώνονται στην Επιτροπή, θα πρέπει να διευκρινίζεται για τα Ταμεία η συγκεκριμένη εφαρμογή της αρχής του ενιαίου ελέγχου.
- (66) Προκειμένου να ενισχυθεί ο προληπτικός ρόλος του ελέγχου, να υπάρχει νομική διαφάνεια και να ανταλλάσσονται ορθές πρακτικές, η Επιτροπή θα πρέπει να είναι σε θέση να κοινοποιεί τις εκθέσεις λογιστικού ελέγχου κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών, με τη συγκατάθεση των ελεγχθέντων κρατών μελών.
- (67) Προκειμένου να βελτιωθεί η δημοσιονομική διαχείριση, θα πρέπει να προβλέπεται απλουστευμένο σχήμα προκαταβολών. Το σχήμα προκαταβολών θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι το κράτος μέλος διαθέτει τα μέσα για να παρέχει στήριξη στους δικαιούχους από την έναρξη της υλοποίησης του προγράμματος.
- (68) Για να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος για τα κράτη μέλη, καθώς και για την Επιτροπή, θα πρέπει να καταρτίζεται χρονοδιάγραμμα αιτήσεων πληρωμής. Οι πληρωμές της Επιτροπής θα πρέπει να υπόκεινται σε παρακράτηση 5 % μέχρι την πληρωμή του ετήσιου υπολοίπου των λογαριασμών όταν η Επιτροπή είναι σε θέση να συμπεράνει ότι οι λογαριασμοί είναι πλήρεις, ακριβείς και αληθείς.

- (69) Προκειμένου να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος, η διαδικασία για την ετήσια αποδοχή των λογαριασμών θα πρέπει να απλουστευθεί με την παροχή απλούστερων διευθετήσεων για τις πληρωμές και τις ανακτήσεις όταν δεν υπάρχει διαφωνία μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους μέλους.
- (70) Για τη διασφάλιση των οικονομικών συμφερόντων και του προϋπολογισμού της Ένωσης, θα πρέπει να θεσπίζονται και να εφαρμόζονται αναλογικά μέτρα στο επίπεδο των κρατών μελών και της Επιτροπής. Η Επιτροπή θα πρέπει να είναι σε θέση να διακόπτει τις προθεσμίες πληρωμών, να αναστέλλει τις ενδιάμεσες πληρωμές και να εφαρμόζει δημοσιονομικές διορθώσεις όταν πληρούνται οι αντίστοιχες προϋποθέσεις. Η Επιτροπή θα πρέπει να τηρεί την αρχή της αναλογικότητας λαμβάνοντας υπόψη τη φύση, τη σοβαρότητα και τη συχνότητα των παρατυπιών και τις δημοσιονομικές επιπτώσεις για τον προϋπολογισμό της Ένωσης. Όταν η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να ποσοτικοποιήσει επακριβώς το ποσό των παράτυπων δαπανών ώστε να προβεί στην εφαρμογή δημοσιονομικών διορθώσεων σε μεμονωμένες περιπτώσεις, θα πρέπει να εφαρμόζει ενιαίο συντελεστή ή δημοσιονομική διόρθωση κατά στατιστική παρέκταση. Η αναστολή των ενδιάμεσων πληρωμών βάσει αιτιολογημένης γνώμης που εκδίδει η Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 258 ΣΛΕΕ, θα πρέπει να είναι δυνατή, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει επαρκώς άμεση σχέση μεταξύ του θέματος που εξετάζεται στην αιτιολογημένη γνώμη και των σχετικών δαπανών, ώστε να τίθεται σε κίνδυνο η νομιμότητα και η κανονικότητά τους.

(71) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προλαμβάνουν, να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά κάθε παρατυπία, συμπεριλαμβανομένης της απάτης που διαπράττεται από τους οικονομικούς φορείς. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ και τους κανονισμούς (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95² και (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96³ του Συμβουλίου, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) έχει την εξουσία να διενεργεί διοικητικές έρευνες, συμπεριλαμβανομένων επιτόπιων ελέγχων και επιθεωρήσεων με στόχο να διαπιστώνει αν έχει διαπραχθεί απάτη, διαφθορά ή οποιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία εξουσιοδοτείται, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου⁴, να διενεργεί έρευνες και να ασκεί διώξεις για υποθέσεις απάτης και άλλες αξιόποινες πράξεις εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, όπως προβλέπεται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε κάθε πρόσωπο ή οντότητα που είναι αποδέκτης κονδυλίων της Ένωσης να συνεργάζεται πλήρως για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, να παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και πρόσβαση στην Επιτροπή, την OLAF, το Ελεγκτικό Συνέδριο και, όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1939, την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, και να μεριμνά ώστε τυχόν τρίτοι που συμμετέχουν στην εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης να εκχωρούν ισοδύναμα δικαιώματα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλουν ταχέως στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με διαπιστωθείσες παρατυπίες, συμπεριλαμβανομένης της απάτης, και τη συνέχεια που έχουν εν προκειμένω δώσει σχετικά με τέτοιες παρατυπίες, καθώς και σχετικά με κάθε έρευνα της OLAF.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

² Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1).

³ Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.1996, σ. 2).

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1).

⁵ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

- (72) Για να βελτιωθεί η προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης, η Επιτροπή θα πρέπει να καταστήσει διαθέσιμο ένα ολοκληρωμένο και διαλειτουργικό σύστημα πληροφοριών και παρακολούθησης, το οποίο θα περιλαμβάνει ενιαίο εργαλείο εξόρυξης δεδομένων και βαθμολόγησης κινδύνου για την πρόσβαση και την ανάλυση των σχετικών δεδομένων, η δε Επιτροπή θα πρέπει να ενθαρρύνει τη χρήση του με σκοπό τη γενικευμένη εφαρμογή από τα κράτη μέλη.
- (73) Σύμφωνα με τη διοργανική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2020 για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση καθώς και τους νέους ιδίους πόρους, συμπεριλαμβανομένου ενός οδικού χάρτη για την εισαγωγή νέων ιδίων πόρων¹, προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης και του Next Generation EU από παρατυπίες, συμπεριλαμβανομένης της απάτης, θα πρέπει να θεσπιστούν τυποποιημένα μέτρα για τη συλλογή, τη σύγκριση και τη συγκέντρωση πληροφοριών και αριθμητικών στοιχείων σχετικά με τους αποδέκτες ενωσιακής χρηματοδότησης για τους σκοπούς του ελέγχου και του λογιστικού ελέγχου. Η συλλογή δεδομένων σχετικά με όσους εν τέλει επωφελούνται, άμεσα ή έμμεσα, από ενωσιακή χρηματοδότηση στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους των αποδεκτών της ενωσιακής χρηματοδότησης, είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση αποτελεσματικών λογιστικών και λοιπών ελέγχων.

---

¹ EE L 433 I της 22.12.2020, σ. 28.

- (74) Προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης από παρατυπίες, συμπεριλαμβανομένης της απάτης, είναι αναγκαία η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων των πραγματικών δικαιούχων που είναι φυσικά πρόσωπα. Ειδικότερα, προκειμένου να ανιχνεύονται, να διερευνώνται και να διώκονται αποτελεσματικά οι εν λόγω απάτες ή να θεραπεύονται οι παρατυπίες, είναι αναγκαίο να καταστεί δυνατός ο εντοπισμός των πραγματικών δικαιούχων που είναι φυσικά πρόσωπα τα οποία τελικά επωφελούνται από παρατυπίες, συμπεριλαμβανομένης της απάτης. Για τον σκοπό αυτό, και για λόγους απλούστευσης και προκειμένου να μειωθεί η διοικητική επιβάρυνση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συμμορφώνονται με την υποχρέωσή τους όσον αφορά τις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους χρησιμοποιώντας τις πληροφορίες που είναι ήδη αποθηκευμένες στο μητρώο που χρησιμοποιείται για τους σκοπούς της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹. Στο πλαίσιο αυτό, οι σκοποί της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των πραγματικών δικαιούχων δυνάμει του παρόντος κανονισμού, δηλαδή η πρόληψη, ο εντοπισμός, η διόρθωση και η αναφορά παρατυπιών, συμπεριλαμβανομένης της απάτης, είναι συμβατοί με τους σκοπούς της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- (75) Για να ενθαρρυνθεί η δημοσιονομική πειθαρχία, είναι σκόπιμο να καθοριστούν οι ρυθμίσεις για την αποδέσμευση των δημοσιονομικών δεσμεύσεων σε επίπεδο προγράμματος.

---

¹ Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73).

- (76) Προκειμένου να δοθεί στα κράτη μέλη επαρκής χρόνος για να δηλώσουν στην Επιτροπή τις δαπάνες έως το διαθέσιμο επίπεδο πόρων σε περίπτωση έγκρισης των νέων κανόνων ή προγραμμάτων υπό καθεστώς επιμερισμένης διαχείρισης μετά την 1η Ιανουαρίου 2021, τα ποσά που αντιστοιχούν στα κονδύλια που δεν χρησιμοποιούνται το έτος 2021 θα πρέπει να μεταφερθούν σε ίσα μερίδια στα έτη 2022 έως 2025, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου¹.
- (77) Με σκοπό την προώθηση των στόχων της ΣΛΕΕ σχετικά με την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, ο στόχος «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» θα πρέπει να στηρίζει όλες τις περιφέρειες. Για να παρέχεται ισόρροπη και σταδιακή στήριξη και να αντικατοπτρίζεται το επίπεδο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, οι πόροι στο πλαίσιο του εν λόγω στόχου θα πρέπει να διατίθενται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ με βάση κλείδα κατανομής η οποία βασίζεται κατά κύριο λόγο στο κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕγχΠ). Τα κράτη μέλη με κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ) κατώτερο από το 90 % του μέσου όρου της Ένωσης θα πρέπει να λαμβάνουν ενίσχυση βάσει του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» του Ταμείου Συνοχής.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (ΕΕ L 433 I της 22.12.2020, σ. 11).

- (78) Οι πόροι για τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) θα πρέπει να κατανεμηθούν στα κράτη μέλη βάσει της μεθοδολογίας κατανομής, η οποία λαμβάνει ιδίως υπόψη την πυκνότητα του πληθυσμού στις παραμεθόριες περιοχές. Επιπλέον, για να διασφαλιστεί η συνέχεια των υφιστάμενων προγραμμάτων, θα πρέπει να καθοριστούν ειδικές διατάξεις για τον προσδιορισμό των περιοχών του προγράμματος και της επιλεξιμότητας των περιφερειών στο πλαίσιο των διαφόρων σκελών του Interreg στον εκάστοτε ειδικό για κάθε Ταμείο κανονισμό.
- (79) Θα πρέπει να καθοριστούν αντικειμενικά κριτήρια για τον καθορισμό των επιλέξιμων περιφερειών και περιοχών στήριξης από τα Ταμεία. Για τον εν λόγω σκοπό, ο προσδιορισμός των περιφερειών και περιοχών σε επίπεδο Ένωσης θα πρέπει να βασίζεται στο κοινό σύστημα ταξινόμησης των περιφερειών που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/2066 της Επιτροπής².
- (80) Για τον καθορισμό κατάλληλου δημοσιονομικού πλαισίου για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΔΜ, η Επιτροπή θα πρέπει να καθορίσει την ετήσια κατανομή των διαθέσιμων κονδυλίων ανά κράτος μέλος στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη», μαζί με τον κατάλογο των επιλέξιμων περιφερειών, καθώς και τα κονδύλια για τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία (Interreg)».

---

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) (ΕΕ L 154 της 21.6.2003, σ. 1).

² Κανονισμός (ΕΕ) 2016/2066 της Επιτροπής, της 21ης Νοεμβρίου 2016, για την τροποποίηση των παραρτημάτων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) (ΕΕ L 322 της 29.11.2016, σ. 1).

- (81) Τα έργα των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών, σύμφωνα με τον κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 και (ΕΕ) αριθ. 283/2014 (ο «κανονισμός ΜΣΕ»), θα πρέπει να εξακολουθήσουν να χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής τόσο μέσω της επιμερισμένης διαχείρισης όσο και μέσω της άμεσης υλοποίησης στο πλαίσιο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΜΣΕ). Με βάση την επιτυχή προσέγγιση της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020, 10 000 000 000 EUR από το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει να μεταφερθούν στον ΜΣΕ για τον σκοπό αυτό.
- (82) Ένα μέρος των πόρων από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει να διατεθεί στην Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία, η οποία θα πρέπει να υλοποιηθεί μέσω άμεσης ή έμμεσης διαχείρισης από την Επιτροπή.
- (83) Για να διασφαλιστεί η σωστή κατανομή σε κατηγορίες περιφέρειας, καταρχήν, το σύνολο των κονδυλίων που διατίθενται στα κράτη μέλη σε σχέση με τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, τις περιφέρειες μετάβασης και τις περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες δεν θα πρέπει να είναι μεταβιβάσιμο μεταξύ των κατηγοριών. Ωστόσο, για να καλυφθούν οι ανάγκες ενός κράτους μέλους όσον αφορά την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προκλήσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ζητούν μεταφορά από τα κονδύλιά τους για τις περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες ή τις περιφέρειες μετάβασης προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες και από τις περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες προς τις περιφέρειες μετάβασης και, σε αυτή την περίπτωση, θα πρέπει να δικαιολογούν την επιλογή αυτή. Προκειμένου να εξασφαλίζονται επαρκείς οικονομικοί πόροι για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, θα πρέπει να καθοριστεί ένα ανώτατο όριο για μεταφορές προς πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες ή περιφέρειες μετάβασης. Η δυνατότητα μεταφοράς πόρων μεταξύ στόχων δεν θα πρέπει να είναι δυνατή, εκτός από τις περιπτώσεις που καθορίζονται αυστηρά στον παρόντα κανονισμό.

- (84) Όταν μια περιφέρεια κατηγοριοποιήθηκε ως περισσότερο ανεπτυγμένη περιφέρεια για την περίοδο 2014-2020 αλλά κατηγοριοποιείται ως περιφέρεια μετάβασης για την περίοδο 2021-2027 και επομένως θα λάμβανε μικρότερη στήριξη για την περίοδο 2021-2027 με βάση τη μεθοδολογία κατανομής, το σχετικό κράτος μέλος καλείται να λάβει υπόψη τον παράγοντα αυτόν όταν αποφασίζει σχετικά με την εσωτερική κατανομή της χρηματοδότησής του.
- (85) Στο πλαίσιο των μοναδικών και ιδιαίτερων περιστάσεων στη νήσο της Ιρλανδίας και με προοπτική την υποστήριξη της συνεργασίας Βορρά-Νότου στο πλαίσιο της συμφωνίας της Μεγάλης Παρασκευής, το πρόγραμμα διασυνοριακής συνεργασίας «PEACE PLUS» πρέπει να συνεχιστεί με βάση το έργο των προηγούμενων προγραμμάτων, Peace και Interreg, μεταξύ των μεθοριακών κομητειών της Ιρλανδίας και της Βόρειας Ιρλανδίας. Το εν λόγω πρόγραμμα, λαμβανομένης υπόψη της πρακτικής του σημασίας, θα πρέπει να στηριχθεί με ειδικά κονδύλια για τη συνέχιση της στήριξης για τις δράσεις ειρήνης και συμφιλίωσης και θα πρέπει επίσης να διατεθεί για το εν λόγω πρόγραμμα το κατάλληλο μερίδιο των ιρλανδικών κονδυλίων στο πλαίσιο του Interreg.
- (86) Είναι αναγκαίο να καθοριστούν τα ανώτατα ποσοστά συγχρηματοδότησης στον τομέα της πολιτικής για τη συνοχή ανά κατηγορία περιφέρειας, κατά περίπτωση, ώστε να εξασφαλιστεί η τήρηση της αρχής της συγχρηματοδότησης μέσω του κατάλληλου επιπέδου δημόσιας ή ιδιωτικής εθνικής στήριξης. Τα εν λόγω ποσοστά θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν το επίπεδο της οικονομικής ανάπτυξης των περιφερειών ως προς το κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ των 27, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι τυχόν αλλαγή κατηγορίας δεν επιφέρει λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση.

- (87) Όπως διευκρινίζεται στον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας σχετικά με την εταιρική σχέση, τα κράτη μέλη μπορούν να υποβάλλουν δεόντως αιτιολογημένο αίτημα για περισσότερη ευελιξία, εντός του πλαισίου των σχετικών κανόνων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, για τις δημόσιες ή ισοδύναμες διαρθρωτικές δαπάνες που στηρίζονται από τη δημόσια διοίκηση μέσω συγχρηματοδότησης των επενδύσεων.
- (88) Προκειμένου να συμπληρωθούν ή να τροποποιηθούν ορισμένα μη ουσιαστικά στοιχεία του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων, σύμφωνα με το άρθρο 290 ΣΛΕΕ, για την τροποποίηση των στοιχείων που περιέχονται σε ορισμένα παραρτήματα του παρόντος κανονισμού, δηλαδή για τις διαστάσεις και τους κωδικούς για τους τύπους παρέμβασης, τα υποδείγματα των συμφωνιών εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων, τα υποδείγματα για τη διαβίβαση δεδομένων, το υπόδειγμα για την ετήσια έκθεση λογιστικού ελέγχου, το υπόδειγμα για τις προβλέψεις των αιτήσεων πληρωμών προς την Επιτροπή, τη χρήση του εμβλήματος της Ένωσης, τα στοιχεία για συμφωνίες χρηματοδότησης και έγγραφα στρατηγικής, το σύστημα ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, τα υποδείγματα για την περιγραφή του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, τη διαχειριστική δήλωση, την ετήσια ελεγκτική γνώμη, την ετήσια έκθεση ελέγχου, το υπόδειγμα έκθεσης ετήσιου λογιστικού ελέγχου για τα χρηματοδοτικά μέσα που εφαρμόζονται από την ΕΤΕπ ή άλλα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τη στρατηγική ελέγχου, τις αιτήσεις πληρωμής, τους λογαριασμούς, τους λεπτομερείς κανόνες και το υπόδειγμα αναφοράς παρατυπιών, καθώς και για τον καθορισμό του επιπέδου των δημοσιονομικών διορθώσεων.

- (89) Θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων, σύμφωνα με το άρθρο 290 ΣΛΕΕ, σχετικά με την τροποποίηση του ευρωπαϊκού κώδικα δεοντολογίας σχετικά με την εταιρική σχέση ούτως ώστε να προσαρμοστεί ο εν λόγω κώδικας δεοντολογίας στον παρόντα κανονισμό, για τον ορισμό των μοναδιαίων δαπανών σε επίπεδο Ένωσης, των κατ' αποκοπή ποσών, των ενιαίων συντελεστών και της χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τα έξοδα που ισχύουν για όλα τα κράτη μέλη, καθώς και τον καθορισμό τυποποιημένων, έτοιμων προς χρήση μεθοδολογιών δειγματοληψίας.
- (90) Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, κατάλληλες, διαφανείς διαβουλεύσεις με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, οι οποίες να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ίση συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνώμονές τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

- (91) Προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίοι όροι για τη θέσπιση των συμφωνιών εταιρικής σχέσης, τη θέσπιση ή την τροποποίηση των προγραμμάτων, καθώς και την εφαρμογή των δημοσιονομικών διορθώσεων, θα πρέπει να ανατεθούν εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή. Οι εκτελεστικές αρμοδιότητες σε σχέση με τον καθορισμό της κατανομής των χρηματοδοτικών κονδυλίων για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει να εγκρίνονται χωρίς διαδικασίες επιτροπής, δεδομένου ότι αυτές απλώς αντικατοπτρίζουν την εφαρμογή μιας προκαθορισμένης μεθοδολογίας υπολογισμού. Παρομοίως, οι εκτελεστικές αρμοδιότητες σε σχέση με τα προσωρινά μέτρα για τη χρήση των Ταμείων, με στόχο την αντίδραση σε έκτακτες περιστάσεις, θα πρέπει να εγκρίνονται χωρίς διαδικασίες επιτροπής, δεδομένου ότι το πεδίο εφαρμογής καθορίζεται από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και περιορίζεται στα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό.
- (92) Οι εκτελεστικές αρμοδιότητες που αφορούν το υπόδειγμα για την τελική έκθεση επιδόσεων θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹. Παρόλο που η εκτελεστική πράξη είναι γενικού χαρακτήρα, θα πρέπει να εφαρμόζεται η συμβουλευτική διαδικασία για την έκδοσή της, δεδομένου ότι καθορίζει μόνο τεχνικές πτυχές, μορφές και πρότυπα.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

(93) Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ ή κάθε πράξη που ισχύει για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 θα πρέπει να εξακολουθήσει να ισχύει για τα προγράμματα και τις πράξεις που στηρίζονται από τα Ταμεία που καλύπτονται στο πλαίσιο της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020 και δεδομένου ότι η περίοδος εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού αναμένεται να συνεχιστεί και κατά την περίοδο προγραμματισμού που καλύπτεται από τον παρόντα κανονισμό και προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνέχεια της υλοποίησης ορισμένων πράξεων που έχουν εγκριθεί από τον εν λόγω κανονισμό, θα πρέπει να θεσπιστούν διατάξεις σταδιακής υλοποίησης. Κάθε επιμέρους στάδιο της πράξης που πραγματοποιείται σε στάδια, το οποίο εξυπηρετεί τον ίδιο γενικό στόχο, θα πρέπει να υλοποιείται σύμφωνα με τους κανόνες της περιόδου προγραμματισμού στο πλαίσιο της οποίας λαμβάνει χρηματοδότηση· η διαχειριστική αρχή μπορεί να προβεί στην επιλογή του δεύτερου σταδίου βάσει της διαδικασίας επιλογής που διεξήχθη στο πλαίσιο της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020 για την αντίστοιχη πράξη, εφόσον βεβαιωθεί ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό περί σταδιακής υλοποίησης.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013 σ. 320).

- (94) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού, δηλαδή η ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής και η θέσπιση κοινών δημοσιονομικών κανόνων για ένα μέρος του προϋπολογισμού της Ένωσης στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης, δεν μπορούν να επιτευχθούν ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη λόγω της έκτασης των ανισοτήτων μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιφερειών και των ιδιαίτερων προσκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι πλέον μειονεκτικές περιοχές, των περιορισμών των δημοσιονομικών πόρων των κρατών μελών και των περιφερειών και της ανάγκης για ένα συνεκτικό πλαίσιο υλοποίησης που θα καλύπτει διάφορα ενωσιακά ταμεία υπό επιμερισμένη διαχείριση, μπορούν όμως να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας όπως διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την επίτευξη των στόχων αυτών.
- (95) Ο παρών κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (96) Ενόψει της έκδοσης του παρόντος κανονισμού μετά την έναρξη της περιόδου προγραμματισμού, και λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης να υλοποιηθούν με συντονισμένο και εναρμονισμένο τρόπο τα ταμεία της Ένωσης που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό, και προκειμένου να καταστεί δυνατή η ταχεία εφαρμογή του, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να αρχίσει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ Ι	ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ
Κεφάλαιο Ι	Αντικείμενο, ορισμοί και γενικοί κανόνες
Άρθρο 1	Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής
Άρθρο 2	Ορισμοί
Άρθρο 3	Υπολογισμός προθεσμιών για τις δράσεις της Επιτροπής
Άρθρο 4	Επεξεργασία και προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα
Κεφάλαιο ΙΙ	Στόχοι και αρχές πολιτικής για τη στήριξη των Ταμείων
Άρθρο 5	Στόχοι πολιτικής
Άρθρο 6	Κλιματικοί στόχοι και μηχανισμός κλιματικής προσαρμογής
Άρθρο 7	Επιμερισμένη διαχείριση
Άρθρο 8	Εταιρική σχέση και πολυεπίπεδη διακυβέρνηση
Άρθρο 9	Οριζόντιες αρχές
ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
Κεφάλαιο Ι	Συμφωνία εταιρικής σχέσης
Άρθρο 10	Κατάρτιση και υποβολή της συμφωνίας εταιρικής σχέσης
Άρθρο 11	Περιεχόμενο της συμφωνίας εταιρικής σχέσης
Άρθρο 12	Έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης

Άρθρο 13	Τροποποίηση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης
Άρθρο 14	Χρήση του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ+, του Ταμείου Συνοχής και του ΕΤΘΑΥ που υλοποιούνται μέσω του Προγράμματος InvestEU
Κεφάλαιο II	Αναγκαίοι πρόσφοροι όροι και πλαίσιο επιδόσεων
Άρθρο 15	Αναγκαίοι πρόσφοροι όροι
Άρθρο 16	Πλαίσιο επιδόσεων
Άρθρο 17	Μεθοδολογία για την κατάρτιση του πλαισίου επιδόσεων
Άρθρο 18	Ενδιάμεση επανεξέταση και ποσό ευελιξίας
Κεφάλαιο III	Μέτρα που συνδέονται με τη χρηστή οικονομική διακυβέρνηση ή με έκτακτες και ασυνήθιστες περιστάσεις
Άρθρο 19	Μέτρα που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των Ταμείων με τη χρηστή οικονομική διακυβέρνηση
Άρθρο 20	Προσωρινά μέτρα για τη χρήση των Ταμείων για αντίδραση σε έκτακτες ή ασυνήθιστες περιστάσεις
ΤΙΤΛΟΣ III	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ
Κεφάλαιο I	Γενικές διατάξεις για τα Ταμεία
Άρθρο 21	Κατάρτιση και υποβολή των προγραμμάτων
Άρθρο 22	Περιεχόμενο των προγραμμάτων
Άρθρο 23	Έγκριση των προγραμμάτων
Άρθρο 24	Τροποποίηση των προγραμμάτων

Άρθρο 25	Κοινή στήριξη από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΔΜ
Άρθρο 26	Μεταφορά πόρων
Άρθρο 27	Μεταφορά πόρων από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ στο ΤΔΜ
Κεφάλαιο II	Εδαφική ανάπτυξη
Άρθρο 28	Ολοκληρωμένη εδαφική ανάπτυξη
Άρθρο 29	Εδαφικές στρατηγικές
Άρθρο 30	Ολοκληρωμένη εδαφική επένδυση
Άρθρο 31	Τοπική ανάπτυξη με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων
Άρθρο 32	Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων
Άρθρο 33	Ομάδες τοπικής δράσης
Άρθρο 34	Στήριξη της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων από τα Ταμεία
Κεφάλαιο III	Τεχνική βοήθεια
Άρθρο 35	Τεχνική βοήθεια με πρωτοβουλία της Επιτροπής
Άρθρο 36	Τεχνική βοήθεια των κρατών μελών
Άρθρο 37	Χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με δαπάνες για την τεχνική βοήθεια των κρατών μελών
ΤΙΤΛΟΣ IV	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ
Κεφάλαιο I	Παρακολούθηση
Άρθρο 38	Επιτροπή παρακολούθησης

Άρθρο 39	Σύνθεση της επιτροπής παρακολούθησης
Άρθρο 40	Καθήκοντα της επιτροπής παρακολούθησης
Άρθρο 41	Ετήσια επανεξέταση επιδόσεων
Άρθρο 42	Διαβίβαση δεδομένων
Άρθρο 43	Τελική έκθεση επιδόσεων
Κεφάλαιο II	Αξιολόγηση
Άρθρο 44	Αξιολογήσεις από το κράτος μέλος
Άρθρο 45	Αξιολόγηση από την Επιτροπή
Κεφάλαιο III	Προβολή, διαφάνεια και επικοινωνία
Τμήμα I	Προβολή της στήριξης που παρέχουν τα Ταμεία
Άρθρο 46	Προβολή
Άρθρο 47	Έμβλημα της Ένωσης
Άρθρο 48	Υπεύθυνοι και δίκτυα επικοινωνίας
Τμήμα II	Διαφάνεια της υλοποίησης των Ταμείων και επικοινωνία σχετικά με τα προγράμματα
Άρθρο 49	Αρμοδιότητες της διαχειριστικής αρχής
Άρθρο 50	Ευθύνες των δικαιούχων

ΤΙΤΛΟΣ V	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΤΑ ΤΑΜΕΙΑ
Κεφάλαιο I	Μορφές συνεισφοράς της Ένωσης
Άρθρο 51	Μορφές συνεισφοράς της Ένωσης σε προγράμματα
Κεφάλαιο II	Μορφές στήριξης από τα κράτη μέλη
Άρθρο 52	Μορφές στήριξης
Τμήμα I	Μορφές επιχορηγήσεων
Άρθρο 53	Μορφές επιχορηγήσεων
Άρθρο 54	Χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή για έμμεσες δαπάνες για επιχορηγήσεις
Άρθρο 55	Άμεσες δαπάνες προσωπικού για επιχορηγήσεις
Άρθρο 56	Χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή για επιλέξιμες δαπάνες, εκτός από τις άμεσες δαπάνες προσωπικού για επιχορηγήσεις
Άρθρο 57	Επιχορηγήσεις υπό όρους
Τμήμα II	Χρηματοδοτικά μέσα
Άρθρο 58	Χρηματοδοτικά μέσα
Άρθρο 59	Υλοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων
Άρθρο 60	Τόκοι και άλλα έσοδα που δημιουργούνται από τη στήριξη που παρέχουν τα Ταμεία σε χρηματοδοτικά μέσα
Άρθρο 61	Διαφοροποιημένη μεταχείριση των επενδυτών
Άρθρο 62	Επαναχρησιμοποίηση πόρων που αποδίδονται στη στήριξη από τα Ταμεία

Κεφάλαιο III	Κανόνες επιλεξιμότητας
Άρθρο 63	Επιλεξιμότητα
Άρθρο 64	Μη επιλέξιμες δαπάνες
Άρθρο 65	Διάρκεια των πράξεων
Άρθρο 66	Μετεγκατάσταση
Άρθρο 67	Ειδικοί κανόνες επιλεξιμότητας για τις επιχορηγήσεις
Άρθρο 68	Ειδικοί κανόνες επιλεξιμότητας για χρηματοδοτικά μέσα
ΤΙΤΛΟΣ VI	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ
Κεφάλαιο I	Γενικές διατάξεις σχετικά με τη διαχείριση και τον έλεγχο
Άρθρο 69	Αρμοδιότητες των κρατών μελών
Άρθρο 70	Εξουσίες και αρμοδιότητες της Επιτροπής
Άρθρο 71	Αρμόδιες για το πρόγραμμα αρχές
Κεφάλαιο II	Πρότυπα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου
Άρθρο 72	Καθήκοντα της διαχειριστικής αρχής
Άρθρο 73	Επιλογή πράξεων από τη διαχειριστική αρχή
Άρθρο 74	Διαχείριση του προγράμματος από τη διαχειριστική αρχή
Άρθρο 75	Στήριξη του έργου της επιτροπής παρακολούθησης από τη διαχειριστική αρχή

Άρθρο 76	Λογιστικές διαδικασίες
Άρθρο 77	Καθήκοντα της ελεγκτικής αρχής
Άρθρο 78	Στρατηγική ελέγχου
Άρθρο 79	Λογιστικοί έλεγχοι πράξεων
Άρθρο 80	Ρυθμίσεις ενιαίου ελέγχου
Άρθρο 81	Διαχειριστικές επαληθεύσεις και λογιστικοί έλεγχοι χρηματοδοτικών μέσων
Άρθρο 82	Διαθεσιμότητα εγγράφων
Κεφάλαιο III	Εξάρτηση από εθνικά συστήματα διαχείρισης
Άρθρο 83	Ενισχυμένες αναλογικές ρυθμίσεις
Άρθρο 84	Προϋποθέσεις για την εφαρμογή ενισχυμένων αναλογικών ρυθμίσεων
Άρθρο 85	Προσαρμογή κατά την περίοδο προγραμματισμού
ΤΙΤΛΟΣ VII	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΥΠΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ
Κεφάλαιο I	Δημοσιονομική διαχείριση
Τμήμα I	Γενικοί λογιστικοί κανόνες
Άρθρο 86	Δημοσιονομικές δεσμεύσεις
Άρθρο 87	Χρήση του ευρώ
Άρθρο 88	Επιστροφή

Τμήμα II	Κανόνες για τις πληρωμές προς τα κράτη μέλη
Άρθρο 89	Είδη πληρωμών
Άρθρο 90	Προχρηματοδότηση
Άρθρο 91	Αιτήσεις πληρωμής
Άρθρο 92	Ειδικά στοιχεία για τα χρηματοδοτικά μέσα σε αιτήσεις πληρωμής
Άρθρο 93	Κοινοί κανόνες για τις πληρωμές
Άρθρο 94	Συνεισφορά της Ένωσης βάσει μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών και ενιαίων συντελεστών
Άρθρο 95	Συνεισφορά της Ένωσης βάσει χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με δαπάνες
Τμήμα III	Διακοπές και αναστολές
Άρθρο 96	Διακοπή της προθεσμίας πληρωμής
Άρθρο 97	Αναστολή πληρωμών
Κεφάλαιο II	Υποβολή και εξέταση των λογαριασμών
Άρθρο 98	Περιεχόμενο και υποβολή των λογαριασμών
Άρθρο 99	Εξέταση των λογαριασμών
Άρθρο 100	Υπολογισμός του υπολοίπου
Άρθρο 101	Διαδικασία για την εξέταση των λογαριασμών
Άρθρο 102	Διαδικασία αντιπαράθεσης για την εξέταση των λογαριασμών

Κεφάλαιο III	Δημοσιονομικές διορθώσεις
Άρθρο 103	Δημοσιονομικές διορθώσεις από τα κράτη μέλη
Άρθρο 104	Δημοσιονομικές διορθώσεις από την Επιτροπή
Κεφάλαιο IV	ΑΠΟΔΕΣΜΕΥΣΗ
Άρθρο 105	Αρχές και κανόνες για την αποδέσμευση
Άρθρο 106	Εξαιρέσεις από τους κανόνες για την αποδέσμευση
Άρθρο 107	Διαδικασία αποδέσμευσης
ΤΙΤΛΟΣ VIII	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
Άρθρο 108	Γεωγραφική κάλυψη της στήριξης για τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη»
Άρθρο 109	Πόροι για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή
Άρθρο 110	Πόροι για τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» και τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg)
Άρθρο 111	Δυνατότητα μεταφοράς των πόρων
Άρθρο 112	Καθορισμός των ποσοστών συγχρηματοδότησης
ΤΙΤΛΟΣ IX	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗΣ, ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
Κεφάλαιο I	Διατάξεις εξουσιοδότησης και εφαρμογής
Άρθρο 113	Εξουσιοδότηση όσον αφορά ορισμένα παραρτήματα
Άρθρο 114	Άσκηση της εξουσιοδότησης
Άρθρο 115	Διαδικασία επιτροπής

Κεφάλαιο II	Μεταβατικές και τελικές διατάξεις
Άρθρο 116	Επανεξέταση
Άρθρο 117	Μεταβατικές διατάξεις
Άρθρο 118	Όροι για πράξεις που υπόκεινται σε σταδιακή υλοποίηση
Άρθρο 119	Έναρξη ισχύος
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΩΔΙΚΟΙ ΓΙΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΠΑ, ΤΟ ΕΚΤ+ ΚΑΙ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ – ΑΡΘΡΟ 22 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 5
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ – ΑΡΘΡΟ 10 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 6
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III	ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΙ ΠΡΟΣΦΟΡΟΙ ΟΡΟΙ – ΑΡΘΡΟ 15 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV	ΑΝΑΓΚΑΙΟΙ ΠΡΟΣΦΟΡΟΙ ΟΡΟΙ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΕΤΠΑ, ΤΟ ΕΚΤ+ ΚΑΙ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ – ΑΡΘΡΟ 15 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΤΠΑ (ΣΤΟΧΟΣ «ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»), ΤΟ ΕΚΤ+, ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΤΘΑ – ΑΡΘΡΟ 21 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΤΑΜΕ, ΤΟ ΤΕΑ ΚΑΙ ΤΟ ΜΔΣΘ – ΑΡΘΡΟ 21 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ – ΑΡΘΡΟ 42
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΟΣΩΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΠΟΣΟ ΓΙΑ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ ΑΝΑΜΕΝΕΙ ΝΑ ΥΠΟΒΑΛΕΙ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΤΡΕΧΟΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΟ ΕΤΟΣ (ΑΡΘΡΟ 69 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 10)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ – ΑΡΘΡΑ 47, 49 ΚΑΙ 50
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ – ΑΡΘΡΟ 59 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ 1 ΚΑΙ 5
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΟΥΣ – ΑΡΘΡΟ 69 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙΙ	ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΑΡΑΤΥΠΩΝ – ΑΡΘΡΟ 69 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙΙΙ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΓΧΟΥ – ΑΡΘΡΟ 69 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 6
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙV	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ – ΑΡΘΡΟ 69 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 8
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧV	SFC2021: ΣΥΣΤΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ – ΑΡΘΡΟ 69 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 9
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧVΙ	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ – ΑΡΘΡΟ 69 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 11
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧVΙΙ	ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΝΑ ΑΠΟΘΗΚΕΥΟΝΤΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΠΡΑΞΗ – ΑΡΘΡΟ 72 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Ε)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧVΙΙΙ	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ – ΑΡΘΡΟ 74 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΣΤ)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙΧ	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΓΝΩΜΗ – ΑΡΘΡΟ 77 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Α)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΧ	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ – ΑΡΘΡΟ 77 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Β)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΧΙ	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ – ΑΡΘΡΟ 81 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 5
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΧΙΙ	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΛΕΓΧΟΥ – ΑΡΘΡΟ 78
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΧΙΙΙ	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ – ΑΡΘΡΟ 91 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΧΙΙΙΙ	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥΣ – ΑΡΘΡΟ 98 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Α)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΧΙΙΙΙΙ	ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ: ΚΑΤ’ ΑΠΟΚΟΠΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΕΚΤΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ – ΑΡΘΡΟ 104 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΧΙΙΙΙΙΙ	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΑΝΑ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ – ΑΡΘΡΟ 109 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Αντικείμενο, ορισμοί και γενικοί κανόνες

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει:
  - α) δημοσιονομικούς κανόνες για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Συν (ΕΚΤ+), το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ), το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ), το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ) και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΜΔΣΘ) (από κοινού αναφερόμενα ως «Ταμεία»).
  - β) κοινές διατάξεις εφαρμοστέες στο ΕΤΠΑ, στο ΕΚΤ+, στο Ταμείο Συνοχής, στο ΤΔΜ και στο ΕΤΘΑΥ.

2. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στο σκέλος «Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία» του ΕΚΤ+, ούτε στις συνιστώσες άμεσης ή έμμεσης διαχείρισης του ΕΤΘΑΥ, του ΤΑΜΕ, του ΤΕΑ και του ΜΔΣΘ, με εξαίρεση την τεχνική βοήθεια με πρωτοβουλία της Επιτροπής.
3. Τα άρθρα 5, 14, 19, 28 έως 34 και 108 έως 112 δεν εφαρμόζονται στο ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ ή το ΜΔΣΘ.
4. Τα άρθρα 108 έως 112 δεν εφαρμόζονται στο ΕΤΘΑΥ.
5. Τα άρθρα 14, 15, 18, 19, 21 έως 27 και 37 έως 42, το άρθρο 43 παράγραφοι 1 έως 4, τα άρθρα 44 και 50, το άρθρο 55 παράγραφος 1 και τα άρθρα 73, 77, 80 και 83 έως 85 δεν εφαρμόζονται στα προγράμματα Interreg.
6. Στους ειδικούς για κάθε Ταμείο κανονισμούς που απαριθμούνται κατωτέρω είναι δυνατόν να προβλέπονται κανόνες συμπληρωματικοί προς τον παρόντα κανονισμό οι οποίοι δεν αντιβαίνουν στον παρόντα κανονισμό:
  - α) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁺ («κανονισμός ΕΤΠΑ και ΤΣ»).
  - β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁺⁺ («κανονισμός ΕΚΤ+»).

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) ... (ΕΕ ...).

⁺ ΕΕ: να προστεθεί στο κείμενο ο αριθμός του κανονισμού που περιλαμβάνεται στον φάκελο 2018/0197(COD) και να συμπληρωθούν ο αριθμός, η ημερομηνία, οι συντάκτες, ο τίτλος και τα στοιχεία ΕΕ του εν λόγω κανονισμού στην υποσημείωση.

² Κανονισμός (ΕΕ) ... (ΕΕ ...).

⁺⁺ ΕΕ: να προστεθεί στο κείμενο ο αριθμός του κανονισμού που περιλαμβάνεται στον φάκελο 2018/0206(COD) και να συμπληρωθούν ο αριθμός, η ημερομηνία, οι συντάκτες, ο τίτλος και τα στοιχεία ΕΕ του εν λόγω κανονισμού στην υποσημείωση.

- γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁺⁺⁺ («κανονισμός Interreg»).
- δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁺⁺⁺ («κανονισμός ΤΔΜ»).
- ε) του κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1004 («κανονισμός ΕΤΘΑΥ»).
- στ) του κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης («κανονισμός ΤΑΜΕ»).
- ζ) του κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας («κανονισμός ΤΕΑ»).

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) ... (ΕΕ ...)

⁺⁺⁺ ΕΕ: να προστεθεί στο κείμενο ο αριθμός του κανονισμού που περιλαμβάνεται στον φάκελο 2018/0199(COD) και να συμπληρωθούν ο αριθμός, η ημερομηνία, οι συντάκτες, ο τίτλος και τα στοιχεία ΕΕ του εν λόγω κανονισμού στην υποσημείωση.

² Κανονισμός (ΕΕ) ... (ΕΕ ...).

⁺⁺⁺ ΕΕ: να προστεθεί στο κείμενο ο αριθμός του κανονισμού που περιλαμβάνεται στον φάκελο 2020/0006(COD) και να συμπληρωθούν ο αριθμός, η ημερομηνία, οι συντάκτες, ο τίτλος και τα στοιχεία ΕΕ του εν λόγω κανονισμού στην υποσημείωση.

- η) του κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση, στο πλαίσιο του Ταμείου για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, του μέσου χρηματοδοτικής στήριξης στον τομέα της διαχείρισης των συνόρων και των θεωρήσεων («κανονισμός ΜΔΣΘ»).

Σε περίπτωση αμφιβολίας περί του αν εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός ή οι ειδικοί για κάθε Ταμείο κανονισμοί, υπερισχύει ο παρών κανονισμός.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις»: συστάσεις του Συμβουλίου που εκδίδονται σύμφωνα με τα άρθρα 121 παράγραφος 2 και 148 παράγραφος 4 ΣΛΕΕ και αφορούν διαρθρωτικές προκλήσεις, καθώς και συμπληρωματικές συστάσεις της Επιτροπής που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 34 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, οι οποίες είναι σκόπιμο να αντιμετωπιστούν μέσω πολυετών επενδύσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Ταμείων, όπως ορίζεται στους ειδικούς κανονισμούς για κάθε Ταμείο·
- 2) «αναγκαίος πρόσφορος όρος»: απαιτούμενη προϋπόθεση για την αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίηση των ειδικών στόχων·
- 3) «εφαρμοστέο δίκαιο»: το ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εφαρμογή του εθνικό δίκαιο·

- 4) «πράξη»:
- α) έργο, σύμβαση, δράση ή ομάδα έργων που επιλέγονται στο πλαίσιο των σχετικών προγραμμάτων·
  - β) στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων, η συνεισφορά του προγράμματος σε ένα χρηματοδοτικό μέσο και η επακόλουθη χρηματοδοτική στήριξη που παρέχεται στους τελικούς αποδέκτες από το εν λόγω χρηματοδοτικό μέσο·
- 5) «πράξη στρατηγικής σημασίας»: πράξη η οποία συμβάλλει ουσιαστικά στην επίτευξη των στόχων ενός προγράμματος και η οποία υπόκειται σε ειδικά μέτρα παρακολούθησης και επικοινωνίας·
- 6) «προτεραιότητα»: στο πλαίσιο του ΤΑΜΕ, του ΤΕΑ και του ΜΔΣΘ, προτεραιότητα σημαίνει ειδικός στόχος·
- 7) «προτεραιότητα»: στο πλαίσιο του ΕΤΘΑΥ, μόνο για τους σκοπούς του τίτλου VII, προτεραιότητα σημαίνει ειδικός στόχος·
- 8) «ενδιάμεσος φορέας»: δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που ενεργεί υπό την ευθύνη μιας διαχειριστικής αρχής ή εκτελεί λειτουργίες ή καθήκοντα εξ ονόματος μιας τέτοιας αρχής·

- 9) «δικαιούχος»:
- α) δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, οντότητα με ή χωρίς νομική προσωπικότητα, ή φυσικό πρόσωπο που έχει την ευθύνη για την έναρξη ή για την έναρξη και την υλοποίηση πράξεων·
  - β) στο πλαίσιο συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ), ο δημόσιος φορέας που αρχίζει την πράξη ΣΔΙΤ ή ο ιδιωτικός φορέας-εταίρος που επιλέγεται για την υλοποίησή της·
  - γ) στο πλαίσιο των καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων, η επιχείρηση που λαμβάνει την ενίσχυση·
  - δ) στο πλαίσιο των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που παρέχονται σύμφωνα με τους κανονισμούς (ΕΕ) αριθ. 1407/2013¹ ή (ΕΕ) αριθ. 717/2014² της Επιτροπής, το κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει ότι ο δικαιούχος για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού είναι ο φορέας που χορηγεί την ενίσχυση, εφόσον είναι υπεύθυνος για την έναρξη ή για την έναρξη και την υλοποίηση της πράξης·
  - ε) στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων, ο φορέας που υλοποιεί το ταμείο χαρτοφυλακίου ή, όταν δεν υπάρχει ταμείο χαρτοφυλακίου, ο φορέας που υλοποιεί το ειδικό ταμείο ή, όταν η διαχειριστική αρχή διαχειρίζεται το χρηματοδοτικό μέσο, η διαχειριστική αρχή·

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 1).

² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής, της 27ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 190 της 28.6.2014, σ. 45).

- 10) «ταμείο μικρών έργων»: πράξη στο πλαίσιο προγράμματος Interreg με στόχο την επιλογή και υλοποίηση έργων, συμπεριλαμβανομένων των δράσεων «επαφών μεταξύ των λαών», περιορισμένου οικονομικού όγκου·
- 11) «στόχος»: προσυμφωνημένη τιμή που πρέπει να επιτευχθεί έως το τέλος της περιόδου επιλεξιμότητας σε σχέση με δείκτη που περιλαμβάνεται σε ειδικό στόχο·
- 12) «ορόσημο»: ενδιάμεση τιμή που πρέπει να επιτευχθεί σε ορισμένη χρονική στιγμή εντός της περιόδου επιλεξιμότητας σε σχέση με δείκτη εκροών που περιλαμβάνεται σε ειδικό στόχο·
- 13) «δείκτης εκροών»: δείκτης για τη μέτρηση των ειδικών παραδοτέων της παρέμβασης·
- 14) «δείκτης αποτελεσμάτων»: δείκτης για τη μέτρηση των επιδράσεων των στηριζόμενων παρεμβάσεων, με ιδιαίτερη αναφορά στους άμεσους παραλήπτες, τον στοχευόμενο πληθυσμό ή τους χρήστες της υποδομής·
- 15) «πράξη ΣΔΙΤ»: πράξη που υλοποιείται με σύμπραξη μεταξύ δημόσιων φορέων και του ιδιωτικού τομέα βάσει συμφωνίας ΣΔΙΤ και που έχει ως στόχο την παροχή δημόσιων υπηρεσιών με επιμερισμό του κινδύνου αξιοποιώντας την εμπειρογνωμοσύνη ή πρόσθετες πηγές κεφαλαίου από τον ιδιωτικό τομέα ή και τα δύο·
- 16) «χρηματοδοτικό μέσο»: μορφή στήριξης που παρέχεται μέσω δομής διαμέσου της οποίας τα χρηματοδοτικά προϊόντα παρέχονται σε τελικούς αποδέκτες·

- 17) «χρηματοδοτικό προϊόν»: επενδύσεις μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου, δανείων και εγγυήσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του δημοσιονομικού κανονισμού·
- 18) «τελικός αποδέκτης»: νομικό ή φυσικό πρόσωπο που λαμβάνει στήριξη από τα Ταμεία μέσω δικαιούχου ταμείου μικρών έργων ή από ένα χρηματοδοτικό μέσο·
- 19) «συνεισφορά προγράμματος»: η στήριξη από τα Ταμεία και την εθνική δημόσια και ιδιωτική εάν υπάρχει, συγχρηματοδότηση σε ένα χρηματοδοτικό μέσο·
- 20) «ταμείο χαρτοφυλακίου»: ταμείο που συστήνεται υπό την ευθύνη διαχειριστικής αρχής στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων προγραμμάτων, για την υλοποίηση ενός ή περισσότερων ειδικών ταμείων·
- 21) «ειδικό ταμείο»: ταμείο μέσω του οποίου μια διαχειριστική αρχή ή ένα ταμείο χαρτοφυλακίου προσφέρει χρηματοδοτικά προϊόντα σε τελικούς αποδέκτες·
- 22) «φορέας υλοποίησης χρηματοδοτικού μέσου»: φορέας ο οποίος διέπεται από το δημόσιο ή το ιδιωτικό δίκαιο και εκτελεί καθήκοντα ταμείου χαρτοφυλακίου ή ειδικού ταμείου·
- 23) «μόχλευση»: το ποσό της επιστρεπτέας χρηματοδότησης που παρέχεται σε τελικούς αποδέκτες διαιρούμενο διά του ποσού της συνεισφοράς από τα Ταμεία·
- 24) «συντελεστής πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος»: στο πλαίσιο των μέσων εγγύησης, συντελεστής που καθορίζεται βάσει συνετής εκ των προτέρων εκτίμησης κινδύνου σχετικά με κάθε προσφερόμενο προϊόν εγγύησης, ως σχέση μεταξύ της αξίας των υποκείμενων εκταμιευμένων νέων δανείων, επενδύσεων μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου, και του ποσού της συνεισφοράς προγράμματος που έχει προβλεφθεί για συμβάσεις εγγυήσεων για την κάλυψη αναμενόμενων και μη αναμενόμενων ζημιών από αυτά τα νέα δάνεια, επενδύσεις μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου·

- 25) «διαχειριστικές δαπάνες»: άμεσες ή έμμεσες δαπάνες που επιστρέφονται βάσει δικαιολογητικών των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν κατά την υλοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων·
- 26) «αμοιβές διαχείρισης»: αμοιβή για παροχή υπηρεσιών, όπως καθορίζεται στη συμφωνία χρηματοδότησης μεταξύ της διαχειριστικής αρχής και του φορέα υλοποίησης ταμείου χαρτοφυλακίου ή ειδικού ταμείου· και, κατά περίπτωση, μεταξύ του φορέα υλοποίησης ταμείου χαρτοφυλακίου και του φορέα υλοποίησης ειδικού ταμείου·
- 27) «μετεγκατάσταση»: μεταφορά της ίδιας ή παρεμφερούς δραστηριότητας ή μέρους αυτής κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 61α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014·
- 28) «δημόσια συνεισφορά»: κάθε συνεισφορά για τη χρηματοδότηση πράξεων η οποία προέρχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή οποιονδήποτε ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) που έχει ιδρυθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, τον προϋπολογισμό της Ένωσης που διατίθεται στα Ταμεία, τον προϋπολογισμό οργανισμών δημοσίου δικαίου ή τον προϋπολογισμό ενώσεων δημόσιων αρχών ή οργανισμών δημοσίου δικαίου και, προκειμένου να προσδιοριστεί το ποσοστό συγχρηματοδότησης για προγράμματα ή τις προτεραιότητες του ΕΚΤ+, σε αυτήν είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται τυχόν χρηματοδοτικοί πόροι στους οποίους συνεισφέρουν συλλογικά εργοδότες και εργαζόμενοι·

---

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για τον ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) (ΕΕ L 210 της 31.7.2006, σ. 19).

- 29) «λογιστική χρήση»: η περίοδος από 1ης Ιουλίου έως 30ής Ιουνίου του επόμενου έτους, εκτός από την πρώτη λογιστική χρήση της περιόδου προγραμματισμού, η οποία καλύπτει την περίοδο από την ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας των δαπανών έως την 30ή Ιουνίου 2022· η τελική λογιστική χρήση είναι η περίοδος από την 1η Ιουλίου 2029 έως τις 30 Ιουνίου 2030·
- 30) «οικονομικός φορέας»: οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλη οντότητα που λαμβάνει μέρος στην υλοποίηση των Ταμείων, με εξαίρεση τα κράτη μέλη κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας·
- 31) «παρατυπία»: κάθε παράβαση του εφαρμοστέου δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ένωσης με καταλογισμό αδικαιολόγητων δαπανών στον εν λόγω προϋπολογισμό·
- 32) «σοβαρή ανεπάρκεια»: ανεπάρκεια όσον αφορά την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου ενός προγράμματος για την οποία απαιτούνται σημαντικές βελτιώσεις όσον αφορά τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, και εφόσον οποιαδήποτε από τις βασικές απαιτήσεις 2, 4, 5, 9, 12, 13 και 15, όπως αναφέρονται στο παράρτημα X, ή δύο ή περισσότερες από τις άλλες βασικές απαιτήσεις αξιολογούνται ότι εμπίπτουν στις κατηγορίες 3 και 4 του εν λόγω παραρτήματος·
- 33) «συστημική παρατυπία»: παρατυπία που έχει ενδεχομένως επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα, με μεγάλη πιθανότητα εμφάνισης σε παρεμφερείς τύπους πράξεων, η οποία προκύπτει από σοβαρή ανεπάρκεια, συμπεριλαμβανομένης της παράλειψης καθορισμού κατάλληλων διαδικασιών σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό και τους ειδικούς κανόνες για κάθε ταμείο·

- 34) «σύνολο σφαλμάτων»: το άθροισμα των προβαλλόμενων τυχαίων σφαλμάτων και, κατά περίπτωση, των οριοθετημένων συστημικών σφαλμάτων και των μη διορθωμένων ανώμαλων σφαλμάτων·
- 35) «συνολικό ποσοστό σφάλματος»: το σύνολο των σφαλμάτων διαιρούμενο διά του πληθυσμού του λογιστικού ελέγχου·
- 36) «υπολειμματικό ποσοστό σφάλματος»: το σύνολο των σφαλμάτων μείον τις δημοσιονομικές διορθώσεις που εφαρμόστηκαν από το κράτος μέλος για τη μείωση των κινδύνων που εντοπίστηκαν από την ελεγκτική αρχή, διά των δαπανών που πρέπει να δηλώνονται στους λογαριασμούς·
- 37) «περατωθείσα πράξη»: πράξη που έχει ολοκληρωθεί φυσικά ή υλοποιηθεί πλήρως και για την οποία έχουν καταβληθεί όλες οι σχετικές πληρωμές από τους δικαιούχους και έχει καταβληθεί στους δικαιούχους η αντίστοιχη δημόσια συνεισφορά·
- 38) «μονάδα δειγματοληψίας»: μία από τις μονάδες, που μπορεί να είναι μια πράξη, ένα έργο στο πλαίσιο μιας πράξης ή μια αίτηση πληρωμής από δικαιούχο, στην οποία διαιρείται ένας πληθυσμός λογιστικού ελέγχου για σκοπούς δειγματοληψίας·
- 39) «λογαριασμός υπό μεσεγγύηση»: στην περίπτωση πράξης ΣΔΙΤ, τραπεζικός λογαριασμός που καλύπτεται από γραπτή συμφωνία μεταξύ του δικαιούχου δημόσιου φορέα και του εταίρου του ιδιωτικού τομέα, ο οποίος έχει εγκριθεί από τη διαχειριστική αρχή ή ενδιάμεσο φορέα και χρησιμοποιείται για πληρωμές κατά τη διάρκεια ή μετά την περίοδο επιλεξιμότητας·
- 40) «συμμετέχων»: φυσικό πρόσωπο το οποίο επωφελείται άμεσα από μια πράξη χωρίς να έχει την ευθύνη για την έναρξη ή για την έναρξη και υλοποίηση της πράξης και το οποίο στο πλαίσιο του ΕΤΘΑΥ, δεν λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη·

- 41) «προτεραιότητα στην ενεργειακή απόδοση»: η μέγιστη συνεκτίμηση, στο πλαίσιο του σχεδιασμού και των αποφάσεων περί πολιτικής και επενδύσεων στον τομέα της ενέργειας, εναλλακτικών και οικονομικά αποδοτικών μέτρων ενεργειακής απόδοσης, για την αύξηση της αποτελεσματικότητας στη ζήτηση και προσφορά ενέργειας, ιδίως μέσω οικονομικά αποδοτικών ενεργειακών εξοικονομήσεων στην τελική χρήση, μέσω πρωτοβουλιών για ανταπόκριση στη ζήτηση και μέσω πιο αποτελεσματικής μετατροπής, μεταφοράς και διανομής ενέργειας, με παράλληλη όμως επίτευξη των στόχων των αποφάσεων αυτών·
- 42) «ενίσχυση της κλιματικής ανθεκτικότητας»: διαδικασία για την πρόληψη της ευπάθειας των υποδομών σε ενδεχόμενες μακροπρόθεσμες κλιματικές επιπτώσεις, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται ότι τηρείται η αρχή της «προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση» και ότι το επίπεδο των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που προκύπτουν από το έργο συνάδει με τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας το 2050·
- 43) «επιχορηγήσεις υπό όρους»: κατηγορία επιχορήγησης που υπόκειται σε όρους που συνδέονται με την αποπληρωμή της στήριξης·
- 44) «ΕΤΕπ»: η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων ή οποιοσδήποτε θυγατρικές της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων·
- 45) «Σφραγίδα Αριστείας»: το σήμα ποιότητας που απονέμεται από την Επιτροπή όσον αφορά μία πρόταση, εκ του οποίου φαίνεται ότι η πρόταση που έχει αξιολογηθεί σε πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο ενωσιακού μέσου θεωρείται ότι συμμορφώνεται προς τις ελάχιστες απαιτήσεις ποιότητας του συγκεκριμένου ενωσιακού μέσου, αλλά δεν μπορούσε να χρηματοδοτηθεί λόγω έλλειψης διαθέσιμων κονδυλίων για την εν λόγω πρόσκληση υποβολής προτάσεων, και ενδέχεται να λάβει στήριξη από άλλες ενωσιακές ή εθνικές πηγές χρηματοδότησης.

Άρθρο 3

Υπολογισμός προθεσμιών για τις δράσεις της Επιτροπής

Όταν προβλέπεται προθεσμία για δράση της Επιτροπής, η προθεσμία αυτή αρχίζει να υπολογίζεται αφού έχουν υποβληθεί από το κράτος μέλος όλες οι πληροφορίες σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό ή στους ειδικούς για κάθε Ταμείο κανονισμούς.

Η προθεσμία αυτή αναστέλλεται από την επόμενη της ημερομηνίας κατά την οποία η Επιτροπή αποστέλλει τις παρατηρήσεις της ή αίτημα για αναθεώρηση των εγγράφων στο κράτος μέλος και έως ότου το κράτος μέλος απαντήσει στην Επιτροπή.

Άρθρο 4

Επεξεργασία και προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή επιτρέπεται να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μόνον όταν είναι αναγκαίο για την εκπλήρωση των αντίστοιχων υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό, ιδίως για την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων, την επικοινωνία, τη δημοσίευση, την αξιολόγηση, τη δημοσιονομική διαχείριση, τις επαληθεύσεις και τους λογιστικούς ελέγχους και, κατά περίπτωση, για τον καθορισμό της επιλεξιμότητας των συμμετεχόντων. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 ή τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, ανάλογα με την περίπτωση.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ (ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 39).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Στόχοι και αρχές πολιτικής για τη στήριξη των Ταμείων

Άρθρο 5

Στόχοι πολιτικής

1. Το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΕΤΘΑΥ στηρίζουν τους ακόλουθους στόχους πολιτικής:
  - α) μια Ευρώπη πιο ανταγωνιστική και πιο έξυπνη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και της περιφερειακής συνδεσιμότητας ΤΠΕ·
  - β) μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και καθ' οδόν προς μια οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας·
  - γ) μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας·
  - δ) μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων·
  - ε) μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των εδαφικών τύπων και τοπικών πρωτοβουλιών.

Το ΤΔΜ στηρίζει τον ειδικό στόχο να δοθεί η δυνατότητα στις περιφέρειες και τους ανθρώπους να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές, εργασιακές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της μετάβασης προς τους στόχους της Ένωσης για την ενέργεια και το κλίμα για το έτος 2030 και προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία της Ένωσης έως το 2050, βάσει της Συμφωνίας του Παρισιού.

Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζεται στους πόρους του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ+ που μεταφέρονται στο ΤΔΜ σύμφωνα με το άρθρο 27.

2. Το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΔΜ συμβάλλουν στην υλοποίηση των δράσεων της Ένωσης, που οδηγούν στην ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της, σύμφωνα με το άρθρο 174 ΣΛΕΕ, επιδιώκοντας την επίτευξη των εξής στόχων:
  - α) τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» στα κράτη μέλη και τις περιφέρειες που στηρίζονται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΔΜ· και
  - β) τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) που στηρίζεται από το ΕΤΠΑ.
3. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή προωθούν τον συντονισμό, τη συμπληρωματικότητα και τη συνοχή μεταξύ των Ταμείων και άλλων ενωσιακών μέσων και ταμείων. Βελτιστοποιούν τους μηχανισμούς για τον συντονισμό μεταξύ των αρμοδίων ώστε να αποφεύγονται οι αλληλεπικαλύψεις κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή λαμβάνουν επίσης υπόψη τις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις στον προγραμματισμό και την υλοποίηση των Ταμείων.

Άρθρο 6

Κλιματικοί στόχοι και μηχανισμός κλιματικής προσαρμογής

1. Τα κράτη μέλη παρέχουν στοιχεία σχετικά με στήριξη στόχων σε σχέση με το περιβάλλον και το κλίμα, χρησιμοποιώντας μια μεθοδολογία που βασίζεται στους τύπους παρέμβασης για κάθε Ταμείο. Η εν λόγω μεθοδολογία συνίσταται στον καθορισμό ειδικής στάθμησης για τη στήριξη που παρέχεται σε επίπεδο που να αντικατοπτρίζει τον βαθμό στον οποίο η στήριξη αυτή συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων σε σχέση με το περιβάλλον και το κλίμα. Στην περίπτωση του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ+ και του Ταμείου Συνοχής, οι συντελεστές στάθμησης αφορούν τις διαστάσεις και τους κωδικούς για τους τύπους παρέμβασης που καθορίζονται στο παράρτημα Ι. Το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής συνεισφέρουν αντίστοιχα 30 % και 37 % της συνεισφοράς της Ένωσης στις δαπάνες που στηρίζονται για την επίτευξη των κλιματικών στόχων που έχουν τεθεί για τον προϋπολογισμό της Ένωσης.
2. Ο στόχος συνεισφοράς για το κλίμα για κάθε κράτος μέλος καθορίζεται ως ποσοστό των οικείων συνολικών κονδυλίων του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής και περιλαμβάνεται στα προγράμματα ως αποτέλεσμα των τύπων παρέμβασης και της ενδεικτικής χρηματοδοτικής κατανομής σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο viii). Όπως προβλέπεται στο άρθρο 11 παράγραφος 1, ο προκαταρκτικός στόχος της συνεισφοράς για το κλίμα καθορίζεται στη συμφωνία εταιρικής σχέσης.
3. Το κράτος μέλος και η Επιτροπή παρακολουθούν τακτικά την τήρηση των στόχων συνεισφοράς για το κλίμα, με βάση τις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες που δηλώνουν οι δικαιούχοι στη διαχειριστική αρχή, όπως κατανομούνται ανά τύπο παρέμβασης σύμφωνα με το άρθρο 42 και τα δεδομένα που υποβάλλει το κράτος μέλος. Όταν από την παρακολούθηση προκύπτει ανεπαρκής πρόοδος προς την επίτευξη του στόχου της συνεισφοράς για το κλίμα, το κράτος μέλος και η Επιτροπή συμφωνούν σχετικά με διορθωτικά μέτρα στην ετήσια συνεδρίαση επανεξέτασης.

4. Σε περίπτωση ανεπαρκούς προόδου προς την επίτευξη του στόχου της συνεισφοράς για το κλίμα σε εθνικό επίπεδο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2024, το κράτος μέλος λαμβάνει υπόψη το γεγονός αυτό στην ενδιάμεση επανεξέτασή του σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1.

Άρθρο 7

Επιμερισμένη διαχείριση

1. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή εκτελούν τον προϋπολογισμό της Ένωσης που διατίθεται για τα Ταμεία υπό επιμερισμένη διαχείριση, σύμφωνα με το άρθρο 63 του δημοσιονομικού κανονισμού. Τα κράτη μέλη εκπονούν και υλοποιούν τα προγράμματα στο κατάλληλο εδαφικό επίπεδο, σύμφωνα με το θεσμικό, νομικό και δημοσιονομικό τους πλαίσιο.
2. Η Επιτροπή εκτελεί το ποσό στήριξης από το Ταμείο Συνοχής που μεταφέρεται στον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη» («ΜΣΕ»), την Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία, τις διαπεριφερειακές επενδύσεις στην καινοτομία, το ποσό στήριξης που μεταφέρεται από το ΕΚΤ+ στη διακρατική συνεργασία, τα ποσά που χορηγούνται στο Πρόγραμμα InvestEU και την τεχνική βοήθεια με πρωτοβουλία της Επιτροπής υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο στοιχεία α) και γ) του δημοσιονομικού κανονισμού.
3. Η Επιτροπή μπορεί, με τη συμφωνία του οικείου κράτους μέλους και των οικείων περιφερειών, να εφαρμόσει τη συνεργασία των εξόχως απόκεντρων περιοχών στο πλαίσιο του στόχου «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) υπό έμμεση διαχείριση.

Άρθρο 8

Εταιρική σχέση και πολυεπίπεδη διακυβέρνηση

1. Για τη συμφωνία εταιρικής σχέσης και για κάθε πρόγραμμα, κάθε κράτος μέλος οργανώνει και υλοποιεί συνολική εταιρική σχέση σύμφωνα με το θεσμικό και νομικό του πλαίσιο και λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των Ταμείων. Η εν λόγω εταιρική σχέση περιλαμβάνει τουλάχιστον τους ακόλουθους εταίρους:
  - α) τις περιφερειακές, τοπικές, αστικές και άλλες δημόσιες αρχές·
  - β) τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους·
  - γ) σχετικούς φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, όπως περιβαλλοντικούς εταίρους, μη κυβερνητικές οργανώσεις, και φορείς που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης των διακρίσεων·
  - δ) ερευνητικοί οργανισμοί και πανεπιστήμια, ανάλογα με την περίπτωση.
2. Η εταιρική σχέση που θεσπίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου λειτουργεί σύμφωνα με την αρχή της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και σύμφωνα με μια προσέγγιση «εκ των κάτω προς τα άνω». Το κράτος μέλος εξασφαλίζει τη συμμετοχή των εταίρων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στην κατάρτιση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και καθ' όλη τη διάρκεια της προετοιμασίας, της υλοποίησης και της αξιολόγησης των προγραμμάτων, μεταξύ άλλων μέσω συμμετοχής σε επιτροπές παρακολούθησης σύμφωνα με το άρθρο 39.

Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη διαθέτουν, όποτε συντρέχει λόγος, κατάλληλο ποσοστό από τους πόρους των Ταμείων για την ανάπτυξη των διοικητικών ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

3. Για τα προγράμματα Interreg, η εταιρική σχέση περιλαμβάνει εταίρους από όλα τα συμμετέχοντα κράτη μέλη.
4. Η οργάνωση και η υλοποίηση της εταιρικής σχέσης πραγματοποιούνται σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας σχετικά με την εταιρική σχέση που θεσπίστηκε με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 240/2014.
5. Τουλάχιστον μία φορά κατ' έτος, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με τις οργανώσεις που εκπροσωπούν τους εταίρους στο επίπεδο της Ένωσης σχετικά με την υλοποίηση των προγραμμάτων και υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με το αποτέλεσμα.

Άρθρο 9

Οριζόντιες αρχές

1. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή διασφαλίζουν τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη συμμόρφωση με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την υλοποίηση των Ταμείων.

2. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή διασφαλίζουν ότι η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου λαμβάνονται υπόψη και προάγονται σε όλα τα στάδια της προετοιμασίας, της υλοποίησης, της παρακολούθησης, της υποβολής εκθέσεων και της αξιολόγησης των προγραμμάτων.
3. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να αποτρέψουν κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού κατά την προετοιμασία, υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων, καθώς και κατά την υποβολή των σχετικών εκθέσεων. Ειδικότερα, η προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρίες λαμβάνεται υπόψη σε όλα τα στάδια της προετοιμασίας και της υλοποίησης των προγραμμάτων.
4. Οι στόχοι των Ταμείων επιδιώκονται σύμφωνα με τον στόχο της προώθησης της αειφόρου ανάπτυξης, όπως ορίζεται στο άρθρο 11 ΣΛΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, τη Συμφωνία του Παρισιού και την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».

Οι στόχοι των Ταμείων επιδιώκονται με πλήρη σεβασμό προς το περιβαλλοντικό κεκτημένο της Ένωσης.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Συμφωνία εταιρικής σχέσης

Άρθρο 10

Κατάρτιση και υποβολή της συμφωνίας εταιρικής σχέσης

1. Κάθε κράτος μέλος καταρτίζει συμφωνία εταιρικής σχέσης που ορίζει τον στρατηγικό προσανατολισμό για τον προγραμματισμό και τις ρυθμίσεις για τη χρήση του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ+, του Ταμείου Συνοχής, του ΤΔΜ και του ΕΤΘΑΥ με αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027.
2. Η συμφωνία εταιρικής σχέσης καταρτίζεται σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας σχετικά με την εταιρική σχέση. Όταν ένα κράτος μέλος προβλέπει ήδη συνολική εταιρική σχέση κατά την προετοιμασία των προγραμμάτων του, η εν λόγω απαίτηση θεωρείται ότι πληρούται.
3. Το κράτος μέλος υποβάλλει τη συμφωνία εταιρικής σχέσης στην Επιτροπή πριν από την υποβολή του πρώτου προγράμματος ή ταυτόχρονα μ' αυτή.

4. Η συμφωνία εταιρικής σχέσης είναι δυνατόν να υποβληθεί σε συνδυασμό με το αντίστοιχο ετήσιο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και το ενοποιημένο εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα.
5. Η συμφωνία εταιρικής σχέσης είναι στρατηγικό και συνοπτικό έγγραφο. Δεν υπερβαίνει τις 35 σελίδες, εκτός εάν το κράτος μέλος, με δική του πρωτοβουλία, αποφασίσει να αυξήσει την έκταση του εγγράφου.
6. Το κράτος μέλος καταρτίζει τη συμφωνία εταιρικής σχέσης σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα II. Το κράτος μέλος μπορεί να συμπεριλάβει τη συμφωνία εταιρικής σχέσης σε ένα από τα προγράμματά του.
7. Τα προγράμματα Interreg είναι δυνατόν να υποβληθούν στην Επιτροπή πριν από την υποβολή της συμφωνίας εταιρικής σχέσης.
8. Η ΕΤΕπ δύναται, κατόπιν αιτήματος του οικείου κράτους μέλους, να συμμετέχει στην κατάρτιση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης, καθώς και σε δραστηριότητες που αφορούν την προετοιμασία των πράξεων, των χρηματοδοτικών μέσων και των ΣΔΙΤ.

Άρθρο 11

Περιεχόμενο της συμφωνίας εταιρικής σχέσης

1. Η συμφωνία εταιρικής σχέσης περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:
  - α) τους επιλεγμένους στόχους πολιτικής και τον ειδικό στόχο του ΤΔΜ, όπου αναφέρεται ποια ταμεία από όσα καλύπτονται από τη συμφωνία εταιρικής σχέσης και ποια προγράμματα θα επιδιώκουν τους συγκεκριμένους στόχους καθώς και τη σχετική αιτιολόγηση, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις, το ολοκληρωμένο εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα, τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και, κατά περίπτωση, τυχόν περιφερειακές προκλήσεις·
  - β) για καθέναν από τους επιλεγμένους στόχους πολιτικής και για τον ειδικό στόχο του ΤΔΜ:
    - i) περίληψη των επιλογών πολιτικής και των κύριων αναμενόμενων αποτελεσμάτων για κάθε ένα από τα ταμεία που καλύπτει η συμφωνία εταιρικής σχέσης·
    - ii) συντονισμό, οριοθέτηση και συμπληρωματικότητες μεταξύ των Ταμείων και, κατά περίπτωση, συντονισμό μεταξύ εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων·
    - iii) συμπληρωματικότητες και συνέργειες μεταξύ των ταμείων που καλύπτονται από τη συμφωνία εταιρικής σχέσης, του ΤΑΜΕ, του ΤΕΑ, του ΜΔΣΘ και άλλων ενωσιακών μέσων, συμπεριλαμβανομένων των στρατηγικών ολοκληρωμένων έργων και των έργων στρατηγικής σημασίας του προγράμματος LIFE, και, κατά περίπτωση, των έργων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»·

- γ) το προκαταρκτικό χρηματοδοτικό κονδύλιο από καθένα από τα ταμεία που καλύπτονται από τη συμφωνία εταιρικής σχέσης ανά στόχο πολιτικής σε εθνικό και, κατά περίπτωση, σε περιφερειακό επίπεδο, σύμφωνα με τους ειδικούς για κάθε Ταμείο κανόνες σχετικά με τη θεματική συγκέντρωση και το προκαταρκτικό χρηματοδοτικό κονδύλιο για τον ειδικό στόχο του ΤΔΜ, συμπεριλαμβανομένων ενδεχόμενων πόρων του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ+ που πρόκειται να μεταφερθούν στο ΤΔΜ σύμφωνα με το άρθρο 27·
- δ) τον προκαταρκτικό στόχο της συνεισφοράς για το κλίμα σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2·
- ε) κατά περίπτωση, την κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων ανά κατηγορία περιφερειών, που καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 2, και τα ποσά των κονδυλίων που προτείνεται να μεταφερθούν σύμφωνα με τα άρθρα 26 και 111, συμπεριλαμβανομένης αιτιολόγησης αυτών των μεταφορών·
- στ) για την τεχνική βοήθεια, την επιλογή του κράτους μέλους ως προς τη συνεισφορά της Ένωσης δυνάμει του άρθρου 36 παράγραφος 3 και, κατά περίπτωση, το προκαταρκτικό χρηματοδοτικό κονδύλιο από κάθε ταμείο εκ των καλυπτόμενων από τη συμφωνία εταιρικής σχέσης σε εθνικό επίπεδο και κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων ανά πρόγραμμα και κατηγορία περιφέρειας·
- ζ) τα ποσά των εισφορών για το Πρόγραμμα InvestEU ανά Ταμείο και ανά κατηγορία περιφέρειας, κατά περίπτωση·

- η) τον κατάλογο των προβλεπόμενων προγραμμάτων στο πλαίσιο των ταμείων που καλύπτονται από τη συμφωνία εταιρικής σχέσης με τα αντίστοιχα προκαταρκτικά χρηματοδοτικά κονδύλια ανά ταμείο και την αντίστοιχη εθνική συνεισφορά ανά κατηγορία περιφέρειας, κατά περίπτωση·
- θ) συνοπτική παρουσίαση των δράσεων που σκοπεύει να αναλάβει το οικείο κράτος μέλος με στόχο την ενίσχυση της διοικητικής του ικανότητας για την υλοποίηση των ταμείων που καλύπτονται από τη συμφωνία εταιρικής σχέσης·
- ι) κατά περίπτωση, ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων ή των ειδικών αναγκών των περιφερειών και των περιοχών.

Όσον αφορά τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg), η συμφωνία εταιρικής σχέσης περιλαμβάνει μόνο τον κατάλογο των προβλεπόμενων προγραμμάτων.

2. Η συμφωνία εταιρικής σχέσης μπορεί επίσης να περιλαμβάνει σύνοψη της αξιολόγησης της εκπλήρωσης των σχετικών αναγκαίων πρόσφορων όρων που αναφέρονται στο άρθρο 15 και στα παραρτήματα III και IV.

Άρθρο 12

Έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης

1. Η Επιτροπή αξιολογεί τη συμφωνία εταιρικής σχέσης και τη συμμόρφωσή της με τον παρόντα κανονισμό και τους ειδικούς για κάθε Ταμείο κανόνες τηρώντας παράλληλα την αρχή της αναλογικότητας, λαμβάνοντας υπόψη τον στρατηγικό χαρακτήρα του εγγράφου, τον αριθμό των καλυπτόμενων προγραμμάτων και το συνολικό ποσό των πόρων που διατίθενται στο οικείο κράτος μέλος. Στην αξιολόγησή της, η Επιτροπή λαμβάνει ιδίως υπόψη τον τρόπο με τον οποίο το κράτος μέλος προτίθεται να λάβει υπόψη τις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις, το ολοκληρωμένο εθνικό του σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα, καθώς και τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.
2. Η Επιτροπή μπορεί να υποβάλει παρατηρήσεις εντός 3 μηνών από την ημερομηνία υποβολής της συμφωνίας εταιρικής σχέσης από το κράτος μέλος.
3. Το κράτος μέλος επανεξετάζει τη συμφωνία εταιρικής σχέσης, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν από την Επιτροπή.
4. Η Επιτροπή εκδίδει απόφαση, μέσω εκτελεστικής πράξης, για την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης, το αργότερο 4 μήνες μετά την ημερομηνία πρώτης υποβολής της εν λόγω εταιρικής σχέσης από το οικείο κράτος μέλος.
5. Όταν η συμφωνία εταιρικής σχέσης περιλαμβάνεται σε πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 6, η Επιτροπή εκδίδει ενιαία απόφαση, μέσω εκτελεστικής πράξης, για την έγκριση τόσο της συμφωνίας εταιρικής σχέσης όσο και του προγράμματος, το αργότερο 6 μήνες μετά την ημερομηνία πρώτης υποβολής του προγράμματος από το οικείο κράτος μέλος.

Άρθρο 13

Τροποποίηση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης

1. Ένα κράτος μέλος μπορεί να υποβάλει στην Επιτροπή, έως τις 31 Μαρτίου 2025, τροποποιημένη συμφωνία εταιρικής σχέσης, λαμβάνοντας υπόψη το αποτέλεσμα της ενδιάμεσης επανεξέτασης.
2. Η Επιτροπή αξιολογεί την τροποποίηση και μπορεί να υποβάλει παρατηρήσεις εντός 3 μηνών από την υποβολή της τροποποιημένης συμφωνίας εταιρικής σχέσης.
3. Το κράτος μέλος επανεξετάζει την τροποποιημένη συμφωνία εταιρικής σχέσης, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν από την Επιτροπή.
4. Η Επιτροπή εγκρίνει την τροποποίηση μιας συμφωνίας εταιρικής σχέσης το αργότερο εντός 6 μηνών από την πρώτη υποβολή της από το κράτος μέλος.

Άρθρο 14

*Χρήση του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ+, του Ταμείου Συνοχής και του ΕΤΘΑΥ
που υλοποιούνται μέσω του Προγράμματος InvestEU*

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να διαθέτουν, στο πλαίσιο της συμφωνίας εταιρικής σχέσης, ποσό που δεν υπερβαίνει το 2 % του αρχικού εθνικού κονδυλίου για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΕΤΘΑΥ, αντίστοιχα, το οποίο πρόκειται να καταβληθεί στο Πρόγραμμα InvestEU και να υλοποιηθεί μέσω του EU Guarantee και του συμβουλευτικού κόμβου InvestEU σύμφωνα με το άρθρο 10 του κανονισμού InvestEU. Τα κράτη μέλη, με τη σύμφωνη γνώμη της οικείας διαχειριστικής αρχής, μπορούν να διαθέσουν περαιτέρω ποσό που δεν υπερβαίνει το 3 % του αρχικού εθνικού κονδυλίου καθενός από τα εν λόγω Ταμεία μετά την 1η Ιανουαρίου 2023 μέσω ενός ή περισσότερων αιτημάτων τροποποίησης προγράμματος.

Τα ποσά αυτά συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων πολιτικής που επιλέγονται στη συμφωνία εταιρικής σχέσης ή στο πρόγραμμα και στηρίζουν επενδύσεις κυρίως στην κατηγορία των συνεισφεροσών περιφερειών.

Οι εν λόγω συνεισφορές υλοποιούνται σύμφωνα με τους κανόνες που θεσπίζονται στον κανονισμό InvestEU και δεν συνιστούν μεταφορές πόρων δυνάμει του άρθρου 26.

2. Τα κράτη μέλη καθορίζουν το συνολικό ποσό της συνεισφοράς για κάθε έτος ανά Ταμείο και ανά κατηγορία περιφέρειας, κατά περίπτωση. Για τη συμφωνία εταιρικής σχέσης, μπορούν να διατίθενται οι πόροι του τρέχοντος και των μελλοντικών ημερολογιακών ετών. Όταν ένα κράτος μέλος αιτείται τροποποίησης ενός προγράμματος, μπορούν να κατανέμονται μόνο πόροι μελλοντικών ημερολογιακών ετών.

3. Τα ποσά που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου χρησιμοποιούνται για την κάλυψη του μέρους του EU Guarantee που εμπίπτει στη συνιστώσα «κράτη μέλη» και για τον συμβουλευτικό κόμβο InvestEU μετά τη σύναψη της συμφωνίας συνεισφοράς σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού InvestEU. Οι δημοσιονομικές δεσμεύσεις της Ένωσης για κάθε συμφωνία συνεισφοράς μπορούν να πραγματοποιούνται από την Επιτροπή σε ετήσιες δόσεις κατά την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027.

4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 12 του δημοσιονομικού κανονισμού, όταν συμφωνία συνεισφοράς, όπως ορίζεται στο άρθρο 10 παράγραφος 2 του κανονισμού InvestEU, δεν έχει συναφθεί εντός 4 μηνών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης της Επιτροπής με την οποία εγκρίνεται συμφωνία εταιρικής σχέσης για ποσό αναφερόμενο στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου και διατιθέμενο στη συμφωνία εταιρικής σχέσης, το αντίστοιχο ποσό κατανέμεται σε πρόγραμμα ή προγράμματα εντός του συνεισφέροντος Ταμείου και κατηγορίας περιφέρειας, κατά περίπτωση κατόπιν αιτήματος του κράτους μέλους.

Η συμφωνία συνεισφοράς για τα ποσά που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και διατίθενται στο αίτημα τροποποίησης ενός προγράμματος συνάπτεται ταυτόχρονα με την έγκριση της απόφασης για την τροποποίηση του προγράμματος.

5. Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 4 δεύτερο εδάφιο του κανονισμού InvestEU, όταν μια συμφωνία εγγυοδοσίας δεν έχει συναφθεί εντός 9 μηνών από τη σύναψη της συμφωνίας συνεισφοράς, η συμφωνία συνεισφοράς καταγγέλλεται ή παρατείνεται με αμοιβαία συμφωνία.

Σε περίπτωση διακοπής της συμμετοχής κράτους μέλους στο Ταμείο InvestEU, τα σχετικά ποσά που έχουν καταβληθεί στο κοινό ταμείο προβλέψεων ως πρόβλεψη ανακτώνται ως εσωτερικά έσοδα για ειδικό προορισμό, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 5 του δημοσιονομικού κανονισμού. Το οικείο κράτος μέλος υποβάλλει αίτημα για μία ή περισσότερες τροποποιήσεις προγράμματος προκειμένου να χρησιμοποιηθούν τα ανακτηθέντα ποσά και τα ποσά που κατανέμονται σε μελλοντικά ημερολογιακά έτη σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Η καταγγελία ή η τροποποίηση της συμφωνίας συνεισφοράς συνάπτεται ταυτόχρονα με την έκδοση των αποφάσεων για την τροποποίηση του οικείου προγράμματος ή προγραμμάτων.

6. Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 4 τρίτο εδάφιο του κανονισμού InvestEU, όταν μια συμφωνία εγγυοδοσίας δεν έχει εφαρμοστεί δεόντως εντός 4 ετών από τη σύναψη της συμφωνίας εγγυοδοσίας, η συμφωνία συνεισφοράς τροποποιείται. Κατ' αίτημα κράτους μέλους, τα ποσά που έχουν καταβληθεί στο EU Guarantee βάσει της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου και έχουν δεσμευθεί στη συμφωνία εγγυοδοσίας αλλά δεν καλύπτουν υποκείμενα δάνεια, επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου ή άλλα μέσα ανάληψης κινδύνου αντιμετωπίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου.
7. Οι πόροι που προέρχονται από τα ποσά που καταβλήθηκαν στο EU Guarantee, ή μπορούν να αποδοθούν σε αυτά, διατίθενται στο κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 5 στοιχείο α) του κανονισμού InvestEU και χρησιμοποιούνται για την παροχή στήριξης στο πλαίσιο του ίδιου στόχου ή των ίδιων στόχων υπό μορφή χρηματοδοτικών μέσων ή εγγυήσεων από τον προϋπολογισμό.

8. Για τα ποσά που επαναχρησιμοποιούνται σε πρόγραμμα σύμφωνα με τις παραγράφους 4, 5 και 6 του παρόντος άρθρου, η προθεσμία αποδέσμευσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 105 παράγραφος 1, αρχίζει κατά το έτος κατά το οποίο αναλαμβάνονται οι αντίστοιχες δημοσιονομικές δεσμεύσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Αναγκαίοι πρόσφοροι όροι και πλαίσιο επίδοσης

Άρθρο 15

Αναγκαίοι πρόσφοροι όροι

1. Για τους ειδικούς στόχους, ορίζονται στον παρόντα κανονισμό αναγκαίοι πρόσφοροι όροι.

Στο παράρτημα ΙΙΙ περιέχονται οριζόντιοι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι που ισχύουν για όλους τους ειδικούς στόχους και τα αναγκαία κριτήρια για την αξιολόγηση της πλήρωσής τους.

Στο παράρτημα ΙV περιέχονται θεματικοί αναγκαίοι πρόσφοροι όροι για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το Ταμείο Συνοχής, καθώς και τα αναγκαία κριτήρια για την αξιολόγηση της πλήρωσής τους.

Ο αναγκαίος πρόσφορος όρος για τα εργαλεία και την ικανότητα για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις δεν ισχύει για τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ ή το ΜΔΣΘ.

2. Κατά την κατάρτιση ενός προγράμματος ή την προσθήκη νέου ειδικού στόχου στο πλαίσιο τροποποίησης ενός προγράμματος, το κράτος μέλος αξιολογεί αν πληρούνται οι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι που συνδέονται με τον επιλεγέντα ειδικό στόχο. Ένας αναγκαίος πρόσφορος όρος πληρούται όταν συντρέχουν όλα τα σχετικά κριτήρια. Το κράτος μέλος καθορίζει σε κάθε πρόγραμμα ή στην τροποποίηση του προγράμματος τους πληρούμενους και τους μη πληρούμενους αναγκαίους πρόσφορους όρους και παρέχει αιτιολόγηση εφόσον κρίνει ότι ένας αναγκαίος πρόσφορος όρος έχει πληρωθεί.
3. Όταν ένας αναγκαίος πρόσφορος όρος δεν πληρούται κατά τη στιγμή της έγκρισης ή της τροποποίησης του προγράμματος, το κράτος μέλος, ευθύς μόλις θεωρήσει ότι ο αναγκαίος πρόσφορος όρος έχει πληρωθεί, ενημερώνει την Επιτροπή, στην οποία παραθέτει τη σχετική αιτιολόγηση της εκπλήρωσης.
4. Η Επιτροπή, το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο 3 μήνες από τη λήψη των πληροφοριών που αναφέρονται στην παράγραφο 3, διενεργεί αξιολόγηση και ενημερώνει το κράτος μέλος εάν συμφωνεί με το κράτος μέλος ως προς την πλήρωση του αναγκαίου πρόσφορου όρου.

Εάν η Επιτροπή διαφωνεί με το κράτος μέλος ως προς την πλήρωση του αναγκαίου πρόσφορου όρου, ενημερώνει το κράτος μέλος και του υποβάλλει την αξιολόγησή της.

Εάν το κράτος μέλος διαφωνεί με την αξιολόγηση της Επιτροπής, υποβάλλει τις παρατηρήσεις του εντός 1 μήνα και η Επιτροπή ενεργεί σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο.

Εάν το κράτος μέλος αποδέχεται την αξιολόγηση της Επιτροπής, ενεργεί σύμφωνα με την παράγραφο 3.

5. Με την επιφύλαξη του άρθρου 105, οι δαπάνες που συνδέονται με πράξεις συνδεδεμένες με τον ειδικό στόχο μπορούν να περιλαμβάνονται στις αιτήσεις πληρωμής αλλά δεν εξοφλούνται από την Επιτροπή έως ότου η Επιτροπή πληροφορήσει το κράτος μέλος ότι πληρούται ο αναγκαίος πρόσφορος όρος σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.

Το πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στις πράξεις που συμβάλλουν στην πλήρωση του αντίστοιχου αναγκαίου πρόσφορου όρου.

6. Το κράτος μέλος εξασφαλίζει ότι οι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι εξακολουθούν να πληρούνται και να τηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού. Ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με κάθε μεταβολή που επηρεάζει την πλήρωση των αναγκαίων πρόσφορων όρων.

Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι ένας αναγκαίος πρόσφορος όρος δεν πληρούται πλέον, ενημερώνει σχετικά το κράτος μέλος υποβάλλοντάς του την αξιολόγησή της. Στη συνέχεια, ακολουθείται η διαδικασία του δεύτερου και του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 4.

Εάν η Επιτροπή καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο αναγκαίος πρόσφορος όρος εξακολουθεί να μην πληρούται, και με την επιφύλαξη του άρθρου 105, με βάση τις παρατηρήσεις του κράτους μέλους, οι δαπάνες σε σχέση με τον σχετικό ειδικό στόχο μπορούν να περιλαμβάνονται στις αιτήσεις πληρωμής αλλά δεν εξοφλούνται από την Επιτροπή μέχρις ότου η Επιτροπή πληροφορήσει το κράτος μέλος ότι πληρούται ο αναγκαίος πρόσφορος όρος σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.

7. Το παράρτημα IV δεν εφαρμόζεται ούτε στις προτεραιότητες που στηρίζονται από το ΤΔΜ ούτε σε τυχόν πόρους του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ+ που μεταφέρονται στο ΤΔΜ σύμφωνα με το άρθρο 27.

Άρθρο 16

Πλαίσιο επίδοσης

1. Κάθε κράτος μέλος καθορίζει πλαίσιο επίδοσης, το οποίο καθιστά δυνατή την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις του προγράμματος κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του προγράμματος και την αξιολόγηση των επιδόσεων αυτών, και συμβάλλει στη μέτρηση της συνολικής επίδοσης των Ταμείων.

Το πλαίσιο επίδοσης αποτελείται από:

- α) τους δείκτες εκροών και τους δείκτες αποτελεσμάτων που συνδέονται με ειδικούς στόχους που ορίζονται στους ειδικούς για κάθε Ταμείο κανονισμούς που έχουν επιλεγεί για το πρόγραμμα·
  - β) τα ορόσημα που πρέπει να επιτευχθούν έως το τέλος του έτους 2024 για τους δείκτες εκροών· και
  - γ) τους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν έως το τέλος του έτους 2029 για τους δείκτες εκροών και τους δείκτες αποτελεσμάτων.
2. Ορόσημα και στόχοι καθορίζονται σε σχέση με κάθε ειδικό στόχο στο πλαίσιο ενός προγράμματος, με εξαίρεση την τεχνική βοήθεια και τον ειδικό στόχο για την αντιμετώπιση των υλικών στερήσεων που ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) του κανονισμού ΕΚΤ+.
3. Τα ορόσημα και οι στόχοι επιτρέπουν στην Επιτροπή και το κράτος μέλος να μετρούν την πρόοδο προς την κατεύθυνση της επίτευξης των ειδικών στόχων. Πληρούν τις απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 33 παράγραφος 3 του δημοσιονομικού κανονισμού.

Άρθρο 17

Μεθοδολογία για την κατάρτιση του πλαισίου επίδοσης

1. Η μεθοδολογία για την κατάρτιση του πλαισίου επίδοσης περιλαμβάνει:
  - α) τα κριτήρια που εφαρμόζει το κράτος μέλος για την επιλογή των δεικτών·
  - β) τα δεδομένα ή τα αποδεικτικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται, τη διασφάλιση ποιότητας των δεδομένων και τη μέθοδο υπολογισμού·
  - γ) τους παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάσουν την επίτευξη των οροσήμων και των στόχων, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο οι εν λόγω παράγοντες έχουν ληφθεί υπόψη.
2. Το κράτος μέλος θέτει στη διάθεση της Επιτροπής, κατόπιν αιτήματος, τη μεθοδολογία για την κατάρτιση του πλαισίου επίδοσης.

Άρθρο 18

Ενδιάμεση επανεξέταση και ποσό ευελιξίας

1. Για τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΔΜ, το κράτος μέλος επανεξετάζει κάθε πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:
  - α) τις νέες προκλήσεις που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που θα εγκριθούν το 2024·
  - β) την πρόοδο στην υλοποίηση του ολοκληρωμένου εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα, εφόσον συντρέχει περίπτωση·

- γ) την πρόοδο στην εφαρμογή των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων·
  - δ) την κοινωνικοοικονομική κατάσταση του οικείου κράτους μέλους ή περιφέρειας, με ιδιαίτερη έμφαση στις χωρικές ανάγκες, λαμβάνοντας υπόψη κάθε σημαντική αρνητική χρηματοοικονομική, οικονομική ή κοινωνική εξέλιξη·
  - ε) τα κυριότερα αποτελέσματα των σχετικών αξιολογήσεων·
  - στ) την πρόοδο στην επίτευξη των οροσήμων, λαμβάνοντας υπόψη τις μείζονες δυσκολίες που προέκυψαν κατά την υλοποίηση του προγράμματος·
  - ζ) για τα προγράμματα που λαμβάνουν στήριξη από το ΤΔΜ, την αξιολόγηση που διενεργεί η Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999.
2. Το κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή, έως τις 31 Μαρτίου 2025, αξιολόγηση για κάθε πρόγραμμα όσον αφορά το αποτέλεσμα της ενδιάμεσης επανεξέτασης, συμπεριλαμβανομένης πρότασης για την οριστική διάθεση του ποσού ευελιξίας που αναφέρεται στο άρθρο 86 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο.
3. Εάν κρίνεται απαραίτητο μετά την ενδιάμεση επανεξέταση του προγράμματος ή σε περίπτωση εντοπισμού νέων προκλήσεων σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο α), το κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή την αναφερόμενη στην παράγραφο 2 αξιολόγηση μαζί με το τροποποιημένο πρόγραμμα.

Οι αναθεωρήσεις περιλαμβάνουν:

- α) την κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων ανά προτεραιότητα·
- β) αναθεωρημένους ή νέους στόχους·
- γ) τα ποσά των συνεισφορών στο Πρόγραμμα InvestEU ανά Ταμείο και ανά κατηγορία περιφέρειας, κατά περίπτωση.

Η Επιτροπή εγκρίνει το αναθεωρημένο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 24, συμπεριλαμβανομένης της οριστικής κατανομής του ποσού της ευελιξίας.

- 4. Εάν, ως αποτέλεσμα της ενδιάμεσης επανεξέτασης, το κράτος μέλος θεωρεί ότι το πρόγραμμα δεν χρειάζεται να τροποποιηθεί, η Επιτροπή είτε:
  - α) εκδίδει απόφαση εντός 3 μηνών από την υποβολή της αξιολόγησης που αναφέρεται στην παράγραφο 2, με την οποία επιβεβαιώνει την οριστική κατανομή του ποσού ευελιξίας, είτε
  - β) ζητεί από το κράτος μέλος, εντός 2 μηνών από την υποβολή της αξιολόγησης που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, να υποβάλει τροποποιημένο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 24.
- 5. Έως ότου εκδοθεί η απόφαση της Επιτροπής με την οποία επιβεβαιώνεται η οριστική κατανομή του ποσού της ευελιξίας, το ποσό αυτό δεν είναι διαθέσιμο για επιλογή πράξεων.
- 6. Η Επιτροπή εκπονεί έκθεση σχετικά με το αποτέλεσμα της ενδιάμεσης επανεξέτασης και την υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έως το τέλος του έτους 2026.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Μέτρα που συνδέονται με τη χρηστή οικονομική διακυβέρνηση ή με έκτακτες και ασυνήθιστες περιστάσεις

Άρθρο 19

Μέτρα που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των Ταμείων με τη χρηστή οικονομική διακυβέρνηση

1. Η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις των σχετικών προγραμμάτων, στην περίπτωση που αυτό είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής των σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου.

Το αίτημα αυτό μπορεί να υποβληθεί για τους ακόλουθους λόγους:

- α) για τη στήριξη της εφαρμογής σχετικής ειδικής ανά χώρα σύστασης που εκδίδεται βάσει του άρθρου 121 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ και σχετικής σύστασης του Συμβουλίου που εκδίδεται βάσει του άρθρου 148 παράγραφος 4 ΣΛΕΕ και απευθύνεται στο οικείο κράτος μέλος·
- β) για τη στήριξη της εφαρμογής των σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου που απευθύνονται στο οικείο κράτος μέλος και έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 ή το άρθρο 8 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, υπό την προϋπόθεση ότι οι τροποποιήσεις αυτές κρίνονται αναγκαίες για τη διόρθωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25).

2. Αίτημα της Επιτροπής σε κράτος μέλος σύμφωνα με την παράγραφο 1 αιτιολογείται με αναφορά στην ανάγκη στήριξης της εφαρμογής των σχετικών συστάσεων και υποδεικνύει τα προγράμματα ή τις προτεραιότητες που θεωρεί ότι επηρεάζονται, καθώς και τη φύση των αναμενόμενων τροποποιήσεων. Τέτοιου είδους αίτημα δεν υποβάλλεται πριν από το 2023 ή μετά το 2026, ούτε σε σχέση με τα ίδια προγράμματα σε δύο διαδοχικά έτη.
3. Το κράτος μέλος διαβιβάζει την απάντησή του στο αίτημα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 εντός 2 μηνών από την παραλαβή του, παραθέτοντας τις τροποποιήσεις που θεωρεί αναγκαίες στα σχετικά προγράμματα και τους λόγους των τροποποιήσεων αυτών, προσδιορίζοντας τα οικεία προγράμματα και περιγράφοντας τη φύση των προτεινόμενων τροποποιήσεων και τα αναμενόμενα αποτελέσματά τους στην εφαρμογή των συστάσεων και την υλοποίηση των Ταμείων. Αν κριθεί αναγκαίο, η Επιτροπή διατυπώνει παρατηρήσεις εντός 1 μήνα από την παραλαβή της απάντησης αυτής.
4. Το κράτος μέλος υποβάλλει πρόταση τροποποίησης των σχετικών προγραμμάτων εντός 2 μηνών από την ημερομηνία υποβολής της απάντησης που αναφέρεται στην παράγραφο 3.
5. Εάν η Επιτροπή δεν έχει υποβάλει παρατηρήσεις ή εάν πειστεί ότι οι παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν έχουν ληφθεί ικανοποιητικά υπόψη, η Επιτροπή εκδίδει απόφαση με την οποία εγκρίνει τις τροποποιήσεις των σχετικών προγραμμάτων το αργότερο εντός 4 μηνών από την υποβολή της από το κράτος μέλος.

6. Όταν ένα κράτος μέλος δεν αναλάβει αποτελεσματική δράση σε συνέχεια του αιτήματος που διατυπώθηκε σύμφωνα με την παράγραφο 1, εντός των προθεσμιών που ορίζονται στις παραγράφους 3 και 4, η Επιτροπή δύναται, εντός 3 μηνών μετά την υποβολή των παρατηρήσεών της, σύμφωνα με την παράγραφο 3, ή μετά την υποβολή της πρότασης του κράτους μέλους σύμφωνα με την παράγραφο 4, να υποβάλει πρόταση στο Συμβούλιο για αναστολή μέρους ή του συνόλου των πληρωμών στα οικεία προγράμματα ή προτεραιότητες. Στην πρότασή της, η Επιτροπή παραθέτει τους λόγους που την οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι το κράτος μέλος δεν ανέλαβε αποτελεσματική δράση. Κατά τη διατύπωση της πρότασής της, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη όλες τις σχετικές πληροφορίες και λαμβάνει δεόντως υπόψη όλα τα στοιχεία που απορρέουν από τις γνώμες που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του δομημένου διαλόγου, σύμφωνα με την παράγραφο 14.

Το Συμβούλιο αποφασίζει επί της εν λόγω πρότασης μέσω εκτελεστικής πράξης. Η εν λόγω εκτελεστική απόφαση εφαρμόζεται μόνο όσον αφορά τις αιτήσεις πληρωμής που υποβάλλονται μετά την ημερομηνία έγκρισης της εν λόγω εκτελεστικής πράξης.

7. Η Επιτροπή υποβάλλει πρόταση στο Συμβούλιο για την αναστολή του συνόλου ή μέρους των δεσμεύσεων ή των πληρωμών για ένα ή περισσότερα προγράμματα κράτους μέλους, εάν το Συμβούλιο αποφασίσει, σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 8 ή παράγραφος 11 ΣΛΕΕ, ότι κράτος μέλος δεν έχει αναλάβει αποτελεσματική δράση για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματός του, εκτός εάν έχει διαπιστώσει την ύπαρξη σοβαρής επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας στη ζώνη του ευρώ ή στο σύνολο της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 5 και του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου¹.

---

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 86).

8. Η Επιτροπή δύναται να υποβάλει πρόταση στο Συμβούλιο για αναστολή του συνόλου ή μέρους των δεσμεύσεων ή των πληρωμών για ένα ή περισσότερα προγράμματα ενός κράτους μέλους στις ακόλουθες περιπτώσεις:
- α) το Συμβούλιο εκδίδει δύο διαδοχικές συστάσεις στην ίδια διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών, σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 με το σκεπτικό ότι ένα κράτος μέλος υπέβαλε ανεπαρκές διορθωτικό σχέδιο δράσης·
  - β) το Συμβούλιο εκδίδει δύο διαδοχικές αποφάσεις στην ίδια διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών, σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, διά των οποίων διαπιστώνεται η μη συμμόρφωση ενός κράτους μέλους με το σκεπτικό ότι δεν έλαβε τη συνιστώμενη διορθωτική δράση·
  - γ) η Επιτροπή συμπεραίνει ότι ένα κράτος μέλος δεν έλαβε μέτρα όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 332/2002 του Συμβουλίου¹ και, κατά συνέπεια, αποφασίζει να μην εγκρίνει την εκταμίευση της οικονομικής βοήθειας που έχει χορηγηθεί στο εν λόγω κράτος μέλος·

---

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 332/2002 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 2002, για τη θέσπιση ενός μηχανισμού μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών των κρατών μελών (ΕΕ L 53 της 23.2.2002).

δ) το Συμβούλιο αποφασίζει ότι το κράτος μέλος δεν συμμορφώνεται με το πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής που αναφέρεται στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 472/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, ή με τα μέτρα που ζητεί απόφαση του Συμβουλίου που εκδόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 136 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ.

9. Δίνεται προτεραιότητα στην αναστολή των δεσμεύσεων. Οι πληρωμές αναστέλλονται μόνο αν απαιτείται άμεση δράση και σε περιπτώσεις σημαντικής μη συμμόρφωσης. Η αναστολή πληρωμών εφαρμόζεται σε αιτήσεις πληρωμής που υποβλήθηκαν για τα οικεία προγράμματα μετά την ημερομηνία της απόφασης αναστολής.
10. Πρόταση της Επιτροπής για απόφαση αναστολής των δεσμεύσεων θεωρείται εγκριθείσα από το Συμβούλιο εκτός εάν το Συμβούλιο αποφασίσει, μέσω εκτελεστικής πράξης, να απορρίψει την εν λόγω πρόταση με ειδική πλειοψηφία, εντός 1 μήνα από την υποβολή της πρότασης της Επιτροπής.

Η αναστολή των δεσμεύσεων εφαρμόζεται για τις δεσμεύσεις από τα Ταμεία για το οικείο κράτος μέλος από την 1η Ιανουαρίου του έτους που έπεται της έκδοσης απόφασης περί αναστολής.

Το Συμβούλιο εγκρίνει απόφαση, μέσω εκτελεστικής πράξης, επί προτάσεως της Επιτροπής που αναφέρεται στις παραγράφους 7 και 8 σχετικά με την αναστολή πληρωμών.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 472/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, για την ενίσχυση της οικονομικής και δημοσιονομικής εποπτείας των κρατών μελών στη ζώνη του ευρώ τα οποία αντιμετωπίζουν ή απειλούνται με σοβαρές δυσκολίες αναφορικά με τη χρηματοοικονομική τους σταθερότητα (ΕΕ L 140 της 27.5.2013, σ. 1).

11. Το πεδίο εφαρμογής και το επίπεδο της αναστολής των δεσμεύσεων ή των πληρωμών που επιβάλλεται είναι αναλογικά, τηρούν την αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των κρατών μελών και λαμβάνουν υπόψη τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες στο οικείο κράτος μέλος, ιδίως όσον αφορά το επίπεδο της ανεργίας, το επίπεδο της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού στο οικείο κράτος μέλος σε σύγκριση με τον ενωσιακό μέσο όρο και τον αντίκτυπο της αναστολής στην οικονομία του οικείου κράτους μέλους. Ειδικός παράγοντας που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι ο αντίκτυπος των αναστολών σε προγράμματα κρίσιμης σημασίας για την αντιμετώπιση αντίξοων οικονομικών ή κοινωνικών συνθηκών.
12. Η αναστολή των δεσμεύσεων υπόκειται στο ανώτατο όριο του 25 % των δεσμεύσεων που αφορούν το επόμενο ημερολογιακό έτος για τα Ταμεία ή του 0,25 % του ονομαστικού ΑΕγχΠ, αναλόγως του ποιο ποσοστό είναι χαμηλότερο, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
- α) στην πρώτη περίπτωση μη συμμόρφωσης με διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος που αναφέρεται στην παράγραφο 7·
  - β) στην πρώτη περίπτωση μη συμμόρφωσης που αφορά διορθωτικό σχέδιο δράσης στο πλαίσιο διαδικασίας υπερβολικών ανισορροπιών που αναφέρεται στην παράγραφο 8 στοιχείο α)·
  - γ) στην περίπτωση μη συμμόρφωσης με τη συνιστώμενη διορθωτική δράση σύμφωνα με διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών που αναφέρεται στην παράγραφο 8 στοιχείο β)·
  - δ) στην πρώτη περίπτωση μη συμμόρφωσης που αναφέρεται στην παράγραφο 8 στοιχεία γ) και δ).

Στην περίπτωση επανειλημμένης μη συμμόρφωσης, η αναστολή των δεσμεύσεων μπορεί να υπερβεί τις μέγιστες τιμές που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο.

13. Το Συμβούλιο αίρει την αναστολή των δεσμεύσεων ύστερα από πρόταση της Επιτροπής στις ακόλουθες περιπτώσεις:
- α) εάν η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος αναστέλλεται σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 ή το Συμβούλιο έχει αποφασίσει σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 12 ΣΛΕΕ να καταργήσει την απόφαση για την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος·
  - β) εάν το Συμβούλιο έχει επικυρώσει το σχέδιο διορθωτικής δράσης που υπέβαλε το οικείο κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 ή η διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών έχει τεθεί σε αναστολή σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 5 του εν λόγω κανονισμού ή το Συμβούλιο έχει περατώσει τη διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών σύμφωνα με το άρθρο 11 του εν λόγω κανονισμού·
  - γ) εάν η Επιτροπή συμπεράνει ότι το οικείο κράτος μέλος έχει λάβει τα κατάλληλα μέτρα, όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 332/2002·
  - δ) εάν η Επιτροπή συμπεράνει ότι το οικείο κράτος μέλος έχει λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την υλοποίηση του μακροοικονομικού προγράμματος προσαρμογής που αναφέρεται στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 472/2013 ή τα μέτρα που απαιτούνται βάσει απόφασης του Συμβουλίου που εκδόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 136 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ.

Μετά την άρση της αναστολής των αναλήψεων υποχρεώσεων από το Συμβούλιο, η Επιτροπή επανεγγράφει στον προϋπολογισμό τις αναλήψεις υποχρεώσεων που αναστάλησαν, σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093.

Οι ανασταλείσες αναλήψεις υποχρεώσεων δεν μπορούν να επανεγγραφούν στον προϋπολογισμό πέραν του έτους 2027.

Η προθεσμία για την αποδέσμευση του επανεγγεγραμμένου ποσού στον προϋπολογισμό σύμφωνα με το άρθρο 105 αρχίζει από το έτος κατά το οποίο η ανασταλείσα ανάληψη υποχρεώσεων επανεγγράφηκε στον προϋπολογισμό.

Το Συμβούλιο λαμβάνει απόφαση, βάσει πρότασης της Επιτροπής, όσον αφορά την άρση της αναστολής των πληρωμών εφόσον πληρούνται οι εφαρμοστέοι όροι που θεσπίζονται στο πρώτο εδάφιο. Πρόταση της Επιτροπής για απόφαση σχετικά με την άρση της αναστολής των αναλήψεων υποχρεώσεων θεωρείται εγκριθείσα από το Συμβούλιο εκτός εάν το Συμβούλιο αποφασίσει, με εκτελεστική πράξη, να απορρίψει την εν λόγω πρόταση με ειδική πλειοψηφία, μέσα σε 1 μήνα από την υποβολή της πρότασης της Επιτροπής.

14. Η Επιτροπή κρατά ενήμερο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Ειδικότερα, όταν για ένα κράτος μέλος πληρούται ένας από τους όρους που ορίζονται στις παραγράφους 6, 7 ή 8, η Επιτροπή ενημερώνει πάραυτα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και παρέχει λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τα Ταμεία και τα προγράμματα που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο αναστολής.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να καλέσει την Επιτροπή σε δομημένο διάλογο σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, λαμβάνοντας υπόψη τη διαβίβαση των πληροφοριών που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο.

Η Επιτροπή διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο την πρόταση αναστολής ή την πρόταση άρσης της αναστολής χωρίς καθυστέρηση μετά την έκδοσή της. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να καλέσει την Επιτροπή να αιτιολογήσει την πρότασή της.

15. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025, η Επιτροπή θα εξετάσει την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Προς τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή εκπονεί έκθεση την οποία διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, συνοδευόμενη, εφόσον χρειάζεται, από νομοθετική πρόταση.
16. Όταν υπάρχουν μείζονες αλλαγές στην κοινωνική και οικονομική κατάσταση της Ένωσης, η Επιτροπή μπορεί να υποβάλει πρόταση επανεξέτασης της εφαρμογής του παρόντος άρθρου, ή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο, ενεργώντας σύμφωνα με το άρθρο 225 ή 241 ΣΛΕΕ, αντίστοιχα, μπορούν να ζητήσουν από την Επιτροπή να υποβάλει τέτοια πρόταση.
17. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στο ΕΚΤ+, το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ, το ΜΔΣΘ, ή τα προγράμματα Interreg.

Άρθρο 20

Προσωρινά μέτρα για τη χρήση των Ταμείων σε αντίδραση προς έκτακτες ή ασυνήθιστες περιστάσεις

1. Όταν μετά την ... [ΕΕ: ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού] το Συμβούλιο έχει αναγνωρίσει την εμφάνιση ασυνήθιστου συμβάντος εκτός του ελέγχου ενός ή περισσότερων κρατών μελών, το οποίο έχει σημαντική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση της γενικής κυβέρνησης ή οδηγεί σε σοβαρή οικονομική ύφεση για τη ζώνη του ευρώ ή την Ένωση συνολικά, όπως αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 δέκατο εδάφιο, στο άρθρο 6 παράγραφος 3 τέταρτο εδάφιο, στο άρθρο 9 παράγραφος 1 δέκατο εδάφιο και στο άρθρο 10 παράγραφος 3 τέταρτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97¹ ή όταν η εμφάνιση απρόβλεπτων αντίξωων οικονομικών συμβάντων με μείζονες αρνητικές επιπτώσεις για τα δημόσια οικονομικά, όπως αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 5 και στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97, η Επιτροπή μπορεί, μέσω εκτελεστικής απόφασης και για χρονική περίοδο που δεν ξεπερνά τους 18 μήνες, να λάβει ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα μέτρα, υπό την προϋπόθεση ότι είναι αυστηρώς απαραίτητα για την αντίδραση σε τέτοιες έκτακτες και ασυνήθιστες περιστάσεις:
  - α) κατόπιν αιτήματος από ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, να αυξήσει τις ενδιάμεσες πληρωμές κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες πάνω από το εφαρμοστέο ποσοστό συγχρηματοδότησης, που δεν υπερβαίνει το 100 %, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 112 παράγραφος 3 και παράγραφος 4 του παρόντος κανονισμού, καθώς και από το άρθρο 40 του κανονισμού ΕΤΘΑΥ, το άρθρο 15 του κανονισμού ΤΑΜΕ, το άρθρο 12 του κανονισμού ΤΕΑ και το άρθρο 12 του κανονισμού ΜΔΣΘ·

---

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών (ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1).

- β) να επιτρέψει στις αρχές κράτους μέλους να επιλέγουν για στήριξη πράξεις που έχουν ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενό τους ή έχουν υλοποιηθεί πλήρως πριν από την υποβολή στη διαχειριστική αρχή της αίτησης χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 63 παράγραφος 6, υπό την προϋπόθεση ότι η πράξη ανταποκρίνεται στις έκτακτες περιστάσεις·
- γ) να προβλέπει ότι οι δαπάνες για πράξεις αντίδρασης προς τέτοιες περιστάσεις μπορούν να είναι επιλέξιμες από την ημερομηνία κατά την οποία το Συμβούλιο ενέκρινε την εμφάνιση των περιστάσεων αυτών, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 63 παράγραφος 7·
- δ) να παρατείνει τις προθεσμίες για την υποβολή εγγράφων και την υποβολή δεδομένων στην Επιτροπή έως 3 μήνες, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 41 παράγραφος 6, το άρθρο 42 παράγραφος 1, το άρθρο 44 παράγραφος 2 και το άρθρο 49 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο.
2. Η Επιτροπή κρατά ενήμερο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Όταν πληρείται μία από τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1, η Επιτροπή ενημερώνει πάραυτα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την αξιολόγηση της κατάστασης και τη συνέχεια που προβλέπεται να δοθεί.
3. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο μπορούν να καλέσουν την Επιτροπή σε δομημένο διάλογο σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου. Όταν αξιολογεί την κατάσταση και προβλέπει να δώσει συνέχεια, η Επιτροπή λαμβάνει δεόντως υπόψη τις θέσεις που έχουν ληφθεί και τις απόψεις που εκφράστηκαν στο πλαίσιο του δομημένου διαλόγου.

4. Εάν, μετά την περίοδο που δεν ξεπερνά τους 18 μήνες, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 1, εξακολουθούν να υφίστανται οι ειδικές περιστάσεις που οδήγησαν στη λήψη των συγκεκριμένων προσωρινών μέτρων, η Επιτροπή αξιολογεί εκ νέου την κατάσταση και υποβάλλει νομοθετική πρόταση, όπως κρίνεται σκόπιμο, για την τροποποίηση του παρόντος κανονισμού, προβλέποντας την απαραίτητη ευελιξία για την αντίδραση σε αυτές τις περιστάσεις.
5. Η Επιτροπή ενημερώνει αμελλητί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εκτελεστική απόφαση που εκδίδεται δυνάμει της παραγράφου 1, το αργότερο εντός 2 εργάσιμων ημερών από την έκδοσή της.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Γενικές διατάξεις για τα Ταμεία

Άρθρο 21

Κατάρτιση και υποβολή των προγραμμάτων

1. Τα κράτη μέλη καταρτίζουν, σε συνεργασία με τους εταίρους που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1, προγράμματα για την υλοποίηση των Ταμείων για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027.

2. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή τα προγράμματα το αργότερο 3 μήνες μετά την υποβολή της συμφωνίας εταιρικής σχέσης. Για το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, τα κράτη μέλη υποβάλλουν προγράμματα στην Επιτροπή το αργότερο 3 μήνες μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού ή του οικείου ειδικού κανονισμού για το συγκεκριμένο Ταμείο, ανάλογα με το ποια ημερομηνία είναι μεταγενέστερη.
3. Τα κράτη μέλη καταρτίζουν προγράμματα σύμφωνα με το υπόδειγμα προγράμματος που παρατίθεται στο παράρτημα V.

Για το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, τα κράτη μέλη καταρτίζουν προγράμματα σύμφωνα με το υπόδειγμα προγράμματος που παρατίθεται στο παράρτημα VI.
4. Όταν συντάσσεται περιβαλλοντική μελέτη σύμφωνα με την οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, δημοσιεύεται στον ιστότοπο του προγράμματος που αναφέρεται στο άρθρο 49 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 22

Περιεχόμενο των προγραμμάτων

1. Κάθε πρόγραμμα χαράσσει στρατηγική για τη συνεισφορά του προγράμματος στην επίτευξη των στόχων πολιτικής ή του ειδικού στόχου του ΤΔΜ και την επικοινωνιακή προβολή των αποτελεσμάτων του.

---

¹ Οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2001, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων (ΕΕ L 197 της 21.7.2001, σ. 30).

2. Το πρόγραμμα αποτελείται από μία ή περισσότερες προτεραιότητες. Κάθε προτεραιότητα αντιστοιχεί σε έναν στόχο πολιτικής, στον ειδικό στόχο του ΤΔΜ, ή σε τεχνική βοήθεια που υλοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 4 ή το άρθρο 37. Μια προτεραιότητα μπορεί να χρησιμοποιήσει στήριξη από ένα ή περισσότερα Ταμεία, εκτός εάν λάβει στήριξη από το ΤΔΜ ή αφορά τεχνική βοήθεια που υλοποιείται δυνάμει του άρθρου 36 παράγραφος 4 ή του άρθρου 37. Μια προτεραιότητα που αντιστοιχεί σε έναν στόχο πολιτικής αποτελείται από έναν ή περισσότερους ειδικούς στόχους. Περισσότερες από μία προτεραιότητες μπορεί να αντιστοιχούν στον ίδιο στόχο πολιτικής ή στον ειδικό στόχο του ΤΔΜ.

Για τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, το πρόγραμμα χρησιμοποιεί στήριξη από ένα Ταμείο και συνίσταται σε ειδικούς στόχους και ειδικούς στόχους τεχνικής βοήθειας.

3. Κάθε πρόγραμμα:

- α) περιέχει συνοπτική παρουσίαση των κύριων προκλήσεων, λαμβανομένων υπόψη:
- i) οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών διαφορών, καθώς και ανισοτήτων, με εξαίρεση τα προγράμματα που υποστηρίζονται από το ΕΤΘΑΥ·
  - ii) των ανεπαρκειών της αγοράς·
  - iii) των επενδυτικών αναγκών και της συμπληρωματικότητας και συνεργειών με άλλες μορφές στήριξης·

- iv) των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις, στις σχετικές εθνικές ή περιφερειακές στρατηγικές του εν λόγω κράτους μέλους, περιλαμβανομένου του ολοκληρωμένου εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα, σε σχέση με τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, και, για το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, άλλων συναφών συστάσεων της Ένωσης που απευθύνονται στο κράτος μέλος·
- v) προκλήσεων ως προς τη διοικητική ικανότητα και τη διακυβέρνηση και μέτρων απλοποίησης·
- vi) μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την αντιμετώπιση δημογραφικών προκλήσεων, κατά περίπτωση·
- vii) των διδαγμάτων που έχουν αντληθεί από την προηγούμενη εμπειρία·
- viii) μακροπεριφερειακών στρατηγικών και στρατηγικών για τις θαλάσσιες λεκάνες στις περιπτώσεις που τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες συμμετέχουν σε ανάλογες στρατηγικές·
- ix) για προγράμματα που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, της προόδου όσον αφορά την εφαρμογή του σχετικού ενωσιακού κεκτημένου και των σχεδίων δράσης και της αιτιολόγησης της επιλογής ειδικών στόχων·
- x) για τα προγράμματα που λαμβάνουν στήριξη από το ΤΑΜ, των προκλήσεων μετάβασης που προσδιορίζονται στα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης·

Τα σημεία i), ii) και viii) δεν εφαρμόζονται σε προγράμματα που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ ή το ΜΔΣΘ·

- β) περιλαμβάνει αιτιολόγηση των επιλεγμένων στόχων πολιτικής, των αντίστοιχων προτεραιοτήτων, των ειδικών στόχων και των μορφών στήριξης·
- γ) ορίζει ειδικούς στόχους για κάθε προτεραιότητα εκτός της τεχνικής βοήθειας·
- δ) καθορίζει, για κάθε ειδικό στόχο:
  - i) τους σχετικούς τύπους δράσεων και την αναμενόμενη συνεισφορά τους στους εν λόγω ειδικούς στόχους, τις μακροπεριφερειακές στρατηγικές, τις στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες και τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης, που στηρίζονται από το ΤΔΜ, ανάλογα με την περίπτωση·
  - ii) δείκτες εκροών και δείκτες αποτελεσμάτων με τα αντίστοιχα ορόσημα και στόχους·
  - iii) τις βασικές ομάδες-στόχους·
  - iv) τις ενέργειες που διασφαλίζουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων·
  - v) την ενδεικτική αναφορά ως προς τις ειδικές περιοχές στόχο, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων, της τοπικής ανάπτυξης με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων ή άλλων χωρικών εργαλείων·
  - vi) τις διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις με δικαιούχους εγκατεστημένους σε τουλάχιστον ένα άλλο κράτος μέλος ή εκτός της Ένωσης, κατά περίπτωση·

- vii) την προβλεπόμενη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων·
  - viii) τους τύπους παρέμβασης και ενδεικτική κατανομή των προγραμματισμένων πόρων ανά τύπο παρέμβασης
  - ix) για τον ειδικό στόχο του ΤΔΜ, την αιτιολόγηση τυχόν ποσών που μεταφέρονται από τους πόρους του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ+ σύμφωνα με το άρθρο 27, καθώς και την κατανομή τους ανά κατηγορία περιφέρειας, αντικατοπτρίζοντας τους τύπους των παρεμβάσεων που σχεδιάζονται σύμφωνα με τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης·
- ε) καθορίζει, για κάθε προτεραιότητα για τεχνική βοήθεια που υλοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 4:
- i) τους σχετικούς τύπους δράσεων·
  - ii) δείκτες εκροών με τα αντίστοιχα ορόσημα και στόχους·
  - iii) τις βασικές ομάδες-στόχους·
  - iv) τους τύπους παρέμβασης και ενδεικτική κατανομή των προγραμματισμένων πόρων ανά τύπο παρέμβασης·
- στ) ορίζει την προβλεπόμενη χρήση της τεχνικής βοήθειας σύμφωνα με το άρθρο 37, εφόσον τυγχάνει εφαρμογής, και τους σχετικούς τύπους παρέμβασης·

- ζ) ορίζει σχέδιο χρηματοδότησης που περιλαμβάνει:
- i) πίνακα στον οποίο καθορίζεται το συνολικό χρηματοδοτικό κονδύλιο για κάθε Ταμείο και, κατά περίπτωση, για κάθε κατηγορία περιφέρειας για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού και ανά έτος, συμπεριλαμβανομένων τυχόν ποσών που μεταφέρονται σύμφωνα με το άρθρο 26 ή το άρθρο 27·
  - ii) για προγράμματα που στηρίζονται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΔΜ, πίνακα στον οποίο καθορίζεται, αφενός, το συνολικό χρηματοδοτικό κονδύλιο για κάθε προτεραιότητα ανά Ταμείο και ανά κατηγορία περιφέρειας, κατά περίπτωση, και, αφετέρου, η εθνική συνεισφορά καθώς και κατά πόσον αυτή αποτελείται από δημόσια ή ιδιωτική συνεισφορά, ή και από τις δύο·
  - iii) για τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΕΤΘΑΥ, πίνακα στον οποίο καθορίζεται, για κάθε ειδικό στόχο, το ποσό του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου της στήριξης από το Ταμείο και την εθνική συνεισφορά·
  - iv) για προγράμματα που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, πίνακα στον οποίο καθορίζονται, ανά ειδικό στόχο, το συνολικό χρηματοδοτικό κονδύλιο ανά τύπο δράσης, η εθνική συνεισφορά και κατά πόσον αυτή αποτελείται από δημόσιες ή ιδιωτικές συνεισφορές, ή και τα δύο·
- η) ορίζει τα μέτρα που έχουν ληφθεί για τη συμμετοχή των σχετικών εταίρων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 στην κατάρτιση του προγράμματος και τον ρόλο των εν λόγω εταίρων στην υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του προγράμματος·

- θ) παρέχει, για κάθε αναγκαίο πρόσφορο όρο σχετιζόμενο με τον επιλεγμένο ειδικό στόχο, που ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 15 και τα παραρτήματα III και IV, αξιολόγηση του αν ο αναγκαίος πρόσφορος όρος πληρούται κατά την ημερομηνία υποβολής του προγράμματος·
- ι) ορίζει την προβλεπόμενη προσέγγιση για ζητήματα επικοινωνίας και προβολής του προγράμματος καθορίζοντας τους σχετικούς στόχους, το κοινό-στόχο, τους διαύλους επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, όποτε κρίνεται σκόπιμο, τον προγραμματισμένο προϋπολογισμό και τους σχετικούς δείκτες για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης·
- ια) ορίζει τις αρμόδιες για το πρόγραμμα αρχές και τον φορέα ή, σε περίπτωση τεχνικής βοήθειας σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 5, κατά περίπτωση, τους φορείς που λαμβάνουν πληρωμές από την Επιτροπή.

Τα σημεία i), ii) και viii) του στοιχείου α) της παρούσας παραγράφου δεν ισχύουν για προγράμματα που περιορίζονται στη στήριξη του ειδικού στόχου που καθορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) του κανονισμού ΕΚΤ+. Το στοιχείο δ) της παρούσας παραγράφου δεν ισχύει για τον ειδικό στόχο που καθορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) του κανονισμού ΕΚΤ+.

Για το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής, το ΕΚΤ+, το ΤΔΜ και το ΕΤΘΑΥ, το πρόγραμμα συνοδεύεται για ενημερωτικούς σκοπούς από κατάλογο προγραμματισμένων πράξεων στρατηγικής σημασίας, με χρονοδιάγραμμα.

Εάν διαπιστωθεί, σύμφωνα με το στοιχείο ια), ότι έχουν προσδιοριστεί περισσότεροι του ενός φορείς για τη λήψη πληρωμών από την Επιτροπή, το κράτος μέλος καθορίζει το μερίδιο των επιστρεφόμενων ποσών ανάμεσα στους εν λόγω φορείς.

4. Κατά παρέκκλιση από τα στοιχεία β) έως ε) της παραγράφου 3, για κάθε ειδικό στόχο των προγραμμάτων που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, παρέχονται τα ακόλουθα:
- α) περιγραφή της αρχικής κατάστασης, των προκλήσεων και των τρόπων αντιμετώπισης που υποστηρίζονται από το Ταμείο·
  - β) αναφορά των μέτρων υλοποίησης·
  - γ) ενδεικτικός κατάλογος των δράσεων και της αναμενόμενης συνεισφοράς τους στους ειδικούς στόχους·
  - δ) κατά περίπτωση, αιτιολόγηση της λειτουργικής ενίσχυσης, των ειδικών δράσεων, της βοήθειας έκτακτης ανάγκης και των δράσεων σύμφωνα με τα άρθρα 19 και 20 του κανονισμού ΤΑΜΕ·
  - ε) δείκτες εκροών και δείκτες αποτελεσμάτων με τα αντίστοιχα ορόσημα και στόχους·
  - στ) ενδεικτική κατανομή των προγραμματισμένων πόρων ανά τύπο παρέμβασης.
5. Οι τύποι παρέμβασης βασίζονται σε ονοματολογία που παρατίθεται στο παράρτημα Ι. Για προγράμματα που υποστηρίζονται από το ΕΤΘΑΥ, το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, οι τύποι παρέμβασης βασίζονται σε ονοματολογία που παρατίθεται στους ειδικούς για κάθε ταμείο κανονισμούς.
6. Για προγράμματα ΕΤΠΑ, ΕΚΤ+, Ταμείου Συνοχής και ΤΔΜ, ο πίνακας που αναφέρεται στην παράγραφο 3 στοιχείο ζ) σημείο ii) περιλαμβάνει τα ποσά για τα έτη 2021 έως 2027 συμπεριλαμβανομένου του ποσού ευελιξίας.

7. Το κράτος μέλος κοινοποιεί στην Επιτροπή τυχόν αλλαγές στις πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 3 πρώτο εδάφιο στοιχείο ια), χωρίς να απαιτείται τροποποίηση του προγράμματος.
8. Για τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΤΔΜ, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης ως μέρος του προγράμματος ή των προγραμμάτων ή αιτήματος για τροποποίηση.

Άρθρο 23

Έγκριση των προγραμμάτων

1. Η Επιτροπή αξιολογεί το πρόγραμμα και τη συμμόρφωσή του με τον παρόντα κανονισμό και με τους ειδικούς για κάθε Ταμείο κανονισμούς, καθώς επίσης, όσον αφορά το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής, το ΤΔΜ και το ΕΤΘΑΥ, ως προς τη συνέπειά του με τη σχετική συμφωνία εταιρικής σχέσης. Η Επιτροπή στην αξιολόγησή της συνυπολογίζει ιδίως τις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις, τις σχετικές προκλήσεις που προσδιορίζονται στο ολοκληρωμένο εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα, και τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνονται υπόψη.
2. Η Επιτροπή μπορεί να υποβάλει παρατηρήσεις εντός 3 μηνών από την ημερομηνία υποβολής του προγράμματος από το κράτος μέλος.
3. Το κράτος μέλος επανεξετάζει το πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν από την Επιτροπή.

4. Η Επιτροπή εκδίδει απόφαση, μέσω εκτελεστικής πράξης, για την έγκριση του προγράμματος, το αργότερο 5 μήνες μετά την ημερομηνία *πρώτης* υποβολής του προγράμματος από το κράτος μέλος.

Άρθρο 24

Τροποποίηση των προγραμμάτων

1. Το κράτος μέλος μπορεί να υποβάλει αιτιολογημένο αίτημα τροποποίησης ενός προγράμματος, μαζί με το τροποποιημένο πρόγραμμα, αναφέροντας τις αναμενόμενες επιπτώσεις της συγκεκριμένης τροποποίησης στην επίτευξη των στόχων.
2. Η Επιτροπή αξιολογεί την τροποποίηση και τη συμμόρφωσή της με τον παρόντα κανονισμό και τους ειδικούς για κάθε Ταμείο κανονισμούς, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων σε εθνικό επίπεδο, και μπορεί να υποβάλει παρατηρήσεις εντός 2 μηνών από την υποβολή του τροποποιημένου προγράμματος.
3. Το κράτος μέλος επανεξετάζει το τροποποιημένο πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν από την Επιτροπή.
4. Η Επιτροπή εκδίδει απόφαση για την έγκριση της τροποποίησης προγράμματος το αργότερο εντός 4 μηνών από την υποβολή της από το κράτος μέλος.

5. Για προγράμματα που στηρίζονται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΔΜ, και, το κράτος μέλος μπορεί να μεταφέρει κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού ποσό έως το 8 % του αρχικού κονδυλίου μιας προτεραιότητας και όχι περισσότερο από 4 % του προϋπολογισμού του προγράμματος σε άλλη προτεραιότητα του ίδιου Ταμείου του ίδιου προγράμματος. Για προγράμματα που στηρίζονται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το ΤΔΜ, η μεταφορά αφορά μόνο κονδύλια για την ίδια κατηγορία περιφέρειας.

Για προγράμματα που στηρίζονται από το ΕΤΘΑΥ, το κράτος μέλος μπορεί να μεταφέρει κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού ποσό έως το 8 % του αρχικού κονδυλίου ειδικού στόχου σε άλλον ειδικό στόχο, συμπεριλαμβανομένης τεχνικής βοήθειας που υλοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 4.

Για προγράμματα που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, το κράτος μέλος μπορεί να μεταφέρει κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού κονδύλια μεταξύ τύπων δράσεων στο πλαίσιο της ίδιας προτεραιότητας και, επιπλέον, ποσό έως 15 % του αρχικού κονδυλίου μιας προτεραιότητας σε άλλη προτεραιότητα του ίδιου Ταμείου.

Οι μεταφορές αυτές δεν επηρεάζουν τα προηγούμενα έτη. Οι μεταφορές και οι σχετικές αλλαγές δεν θεωρούνται ουσιαστικές και δεν απαιτείται απόφαση της Επιτροπής για έγκριση της τροποποίησης του προγράμματος. Ωστόσο, συμμορφώνονται με όλες τις κανονιστικές απαιτήσεις και εγκρίνονται εκ των προτέρων από την επιτροπή παρακολούθησης σύμφωνα με το άρθρο 40 παράγραφος 2 στοιχείο δ) Το κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή τον τροποποιημένο πίνακα που αναφέρεται στο άρθρο 22 παράγραφος 3 στοιχείο ζ) σημεία ii), iii) και iv), κατά περίπτωση, μαζί με τυχόν σχετικές αλλαγές στα προγράμματα.

6. Δεν απαιτείται έγκριση της Επιτροπής για διορθώσεις καθαρά φραστικής ή τυπογραφικής φύσεως οι οποίες δεν θίγουν την υλοποίηση του προγράμματος. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για τις διορθώσεις αυτές.
7. Για προγράμματα που στηρίζονται από το ΕΤΘΑΥ, τροποποιήσεις των προγραμμάτων που αφορούν την εισαγωγή δεικτών δεν απαιτούν την έγκριση της Επιτροπής.

Άρθρο 25

Κοινή στήριξη από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΔΜ

1. Το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΔΜ μπορούν να παρέχουν από κοινού στήριξη για προγράμματα στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη».
2. Το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ μπορούν να χρηματοδοτούν, με συμπληρωματικό τρόπο και με την επιφύλαξη ορίου 15 % της στήριξης από τα εν λόγω Ταμεία για κάθε προτεραιότητα ενός προγράμματος, το σύνολο ή μέρος μιας πράξης της οποίας οι δαπάνες είναι επιλέξιμες για στήριξη από το άλλο Ταμείο βάσει των κανόνων επιλεξιμότητας που ισχύουν για το εν λόγω Ταμείο, υπό την προϋπόθεση ότι αυτού του είδους οι δαπάνες είναι απαραίτητες για την υλοποίηση. Αυτή η επιλογή δεν εφαρμόζεται για τους πόρους του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ+ που μεταφέρονται στο ΤΔΜ σύμφωνα με το άρθρο 27.

Άρθρο 26
Μεταφορά πόρων

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν, στη συμφωνία εταιρικής σχέσης ή σε αίτημα τροποποίησης προγράμματος, εφόσον έχει συμφωνηθεί από την επιτροπή παρακολούθησης του προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 40 παράγραφος 2 στοιχείο δ), τη μεταφορά έως και 5 % του αρχικού εθνικού κονδυλίου κάθε Ταμείου σε οποιοδήποτε άλλο μέσο υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση, εφόσον η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στη βασική πράξη του εν λόγω μέσου.

Το άθροισμα των μεταφορών που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου και των συνεισφορών σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο δεν υπερβαίνει το 5 % του αρχικού εθνικού κονδυλίου κάθε Ταμείου.

Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να ζητούν στη συμφωνία εταιρικής σχέσης ή στο αίτημα τροποποίησης προγράμματος τη μεταφορά έως και 5 % του αρχικού εθνικού κονδυλίου κάθε Ταμείου σε άλλο Ταμείο ή Ταμεία, εκτός από τις μεταφορές που προβλέπονται στο τέταρτο εδάφιο.

Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να ζητούν στη συμφωνία εταιρικής σχέσης ή στο αίτημα τροποποίησης προγράμματος πρόσθετη μεταφορά έως και 20 % του αρχικού εθνικού κονδυλίου ανά Ταμείο μεταξύ του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ+ ή του Ταμείου Συνοχής εντός των συνολικών πόρων του κράτους μέλους στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη». Τα κράτη μέλη των οποίων το μέσο συνολικό ποσοστό ανεργίας για την περίοδο 2017-2019 είναι κάτω του 3 % μπορούν να ζητούν πρόσθετη μεταφορά έως και 25 % του αρχικού εθνικού κονδυλίου.

2. Οι μεταφερθέντες πόροι εκτελούνται σύμφωνα με τους κανόνες του Ταμείου ή του μέσου στο οποίο μεταφέρονται οι πόροι και, στην περίπτωση μεταφορών προς μέσα υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση, προς όφελος του οικείου κράτους μέλους.
3. Τα αιτήματα τροποποίησης προγράμματος ορίζουν το συνολικό ποσό που μεταφέρεται για κάθε έτος ανά Ταμείο και ανά κατηγορία περιφέρειας, κατά περίπτωση, είναι δεόντως αιτιολογημένα όσον αφορά τις συμπληρωματικότητες και τον αντίκτυπο που πρέπει να επιτευχθεί, συνοδεύονται δε από το ή τα τροποποιημένα προγράμματα σύμφωνα με το άρθρο 24.
4. Κατόπιν διαβούλευσης με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, η Επιτροπή αντιτίθεται σε αίτηση μεταφοράς που περιέχεται στη σχετική τροποποίηση του προγράμματος, όταν η εν λόγω μεταφορά θα υπονόμει την επίτευξη των στόχων του προγράμματος από το οποίο πρόκειται να μεταφερθούν οι πόροι.

Η Επιτροπή αντιτίθεται επίσης σε το αίτημα εάν θεωρεί ότι το κράτος μέλος δεν έχει αιτιολογήσει επαρκώς τη μεταφορά όσον αφορά τα αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν ή τη συνεισφορά στους στόχους του Ταμείου ή του μέσου υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση στο οποίο θα μεταφερθούν οι πόροι.
5. Όταν το αίτημα μεταφοράς αφορά τροποποίηση προγράμματος, μπορούν να μεταφερθούν μόνο οι πόροι μελλοντικών ημερολογιακών ετών.

6. Οι πόροι του ΤΔΜ, συμπεριλαμβανομένων τυχόν πόρων που μεταφέρονται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ σύμφωνα με το άρθρο 27, δεν μπορούν να μεταφερθούν σε άλλα Ταμεία ή μέσα σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 5 του παρόντος άρθρου.

Το ΤΔΜ δεν λαμβάνει μεταφορές σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 5.

7. Όταν η Επιτροπή δεν έχει αναλάβει νομική δέσμευση στο πλαίσιο άμεσης ή έμμεσης διαχείρισης για πόρους που μεταφέρονται σύμφωνα με την παράγραφο 1, οι αντίστοιχοι μη δεσμευμένοι πόροι μπορούν να επιστραφούν στο Ταμείο από το οποίο αρχικά μεταφέρθηκαν και διατέθηκαν σε ένα ή περισσότερα προγράμματα.

Για τον σκοπό αυτό, το κράτος μέλος υποβάλλει αίτημα τροποποίησης του προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 1, το αργότερο 4 μήνες πριν από την προθεσμία για την ανάληψη δεσμεύσεων που ορίζεται στο άρθρο 114 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο του δημοσιονομικού κανονισμού.

8. Οι πόροι που επιστρέφονται στο Ταμείο από το οποίο αρχικά μεταφέρθηκαν και διατέθηκαν σε ένα ή περισσότερα προγράμματα εκτελούνται σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό και στους ειδικούς για κάθε Ταμείο κανονισμούς από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος τροποποίησης του προγράμματος.

9. Για τους πόρους που επιστρέφονται στο Ταμείο από το οποίο αρχικά μεταφέρθηκαν και διατέθηκαν σε πρόγραμμα σύμφωνα με την παράγραφο 7 του παρόντος άρθρου, η προθεσμία αποδέσμευσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 105 παράγραφος 1, αρχίζει το έτος κατά το οποίο αναλαμβάνονται οι αντίστοιχες δημοσιονομικές δεσμεύσεις.

Άρθρο 27

Μεταφορά πόρων από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ στο ΤΔΜ

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν σε εθελοντική βάση να συμπληρωθεί το ποσό των πόρων που διατίθενται για το ΤΔΜ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη», σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού ΤΔΜ, με πόρους από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, ή συνδυασμό αυτών, για την κατηγορία περιφέρειας όπου βρίσκεται η οικεία περιοχή. Το σύνολο των πόρων του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ+ που μεταφέρονται στο ΤΔΜ δεν υπερβαίνει το τριπλάσιο του ποσού της κατανομής από το ΤΔΜ που αναφέρεται στο άρθρο 110 παράγραφος 1 στοιχείο ζ). Οι πόροι που μεταφέρονται είτε από το ΕΤΠΑ είτε από το ΕΚΤ+ δεν υπερβαίνουν το 15 % των αντίστοιχων κονδυλίων του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ+ για το οικείο κράτος μέλος. Τα κράτη μέλη προσδιορίζουν στα εν λόγω αιτήματα το συνολικό ποσό που μεταφέρεται για κάθε έτος ανά κατηγορία περιφέρειας.
2. Οι αντίστοιχες μεταφορές από τους πόρους του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ+ στην ή στις προτεραιότητες που στηρίζονται από το ΤΔΜ αντικατοπτρίζουν τους τύπους των παρεμβάσεων με βάση τις πληροφορίες που καθορίζονται στο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο ix). Οι μεταφορές αυτές θεωρούνται οριστικές.
3. Οι πόροι του ΤΔΜ, συμπεριλαμβανομένων των πόρων που μεταφέρονται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+, εκτελούνται σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό και στον κανονισμό ΤΔΜ. Οι κανόνες που ορίζονται στον κανονισμό ΕΤΠΑ και ΤΣ και στον κανονισμό ΕΚΤ+ δεν εφαρμόζονται στους πόρους του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ+ που μεταφέρονται σύμφωνα με την παράγραφο 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Χωρική ανάπτυξη

Άρθρο 28

Ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη

Στις περιπτώσεις στις οποίες ένα κράτος μέλος στηρίζει την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη, το πράττει μέσω στρατηγικών χωρικής ή τοπικής ανάπτυξης υπό τις ακόλουθες μορφές:

- α) ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις·
- β) τοπική ανάπτυξη με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων· ή
- γ) άλλο εδαφικό εργαλείο το οποίο στηρίζει πρωτοβουλίες που έχουν σχεδιαστεί από το κράτος μέλος.

Κατά την εφαρμογή στρατηγικών χωρικής ή τοπικής ανάπτυξης στο πλαίσιο περισσότερων του ενός Ταμείων, το κράτος μέλος διασφαλίζει τη συνοχή και τον συντονισμό μεταξύ των σχετικών Ταμείων.

Άρθρο 29

Χωρικές στρατηγικές

1. Οι χωρικές στρατηγικές που εφαρμόζονται σύμφωνα με τα στοιχεία α) ή γ) του άρθρου 28 περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- α) τη γεωγραφική περιοχή που καλύπτει η στρατηγική·

- β) ανάλυση των αναπτυξιακών αναγκών και του αναπτυξιακού δυναμικού της περιοχής, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών διασυνδέσεων·
- γ) περιγραφή μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την αντιμετώπιση των διαπιστωμένων αναπτυξιακών αναγκών και του αναπτυξιακού δυναμικού της περιοχής·
- δ) περιγραφή της συμμετοχής των εταίρων σύμφωνα με το άρθρο 8 στην κατάρτιση και την εφαρμογή της στρατηγικής.

Επίσης, μπορούν να περιέχουν κατάλογο των πράξεων που θα στηριχθούν.

2. Αρμόδιες για τις χωρικές στρατηγικές είναι οι σχετικές χωρικές αρχές ή φορείς. Τυχόν υφιστάμενα στρατηγικά έγγραφα που αφορούν τις καλυπτόμενες περιοχές μπορούν να χρησιμοποιούνται για τις χωρικές στρατηγικές.
3. Αν ο κατάλογος των πράξεων που θα στηριχθούν δεν έχει περιληφθεί στην χωρική στρατηγική, οι σχετικές χωρικές αρχές ή φορείς επιλέγουν τις πράξεις ή συμμετέχουν στην επιλογή των πράξεων.
4. Κατά την κατάρτιση των χωρικών στρατηγικών, οι αρχές ή οι φορείς που αναφέρονται στην παράγραφο 2 συνεργάζονται με τις σχετικές διαχειριστικές αρχές για τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής των πράξεων που πρόκειται να στηριχθούν στο πλαίσιο του σχετικού προγράμματος.

Οι επιλεγμένες πράξεις συμμορφώνονται με την χωρική στρατηγική.

5. Αν μια χωρική αρχή ή φορέας εκτελεί καθήκοντα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της διαχειριστικής αρχής, εκτός από την επιλογή των πράξεων, η αρχή ορίζεται από τη διαχειριστική αρχή ως ενδιαμέσος φορέας.
6. Στήριξη μπορεί να παρέχεται για την κατάρτιση και τον σχεδιασμό των χωρικών στρατηγικών.

Άρθρο 30

Ολοκληρωμένη χωρική επένδυση

Όταν μια εδαφική στρατηγική που αναφέρεται στο άρθρο 29 περιλαμβάνει επενδύσεις που στηρίζονται από ένα ή περισσότερα Ταμεία, από περισσότερα του ενός προγράμματα ή από περισσότερους του ενός τομείς προτεραιότητας του ίδιου προγράμματος, οι δράσεις μπορούν να υλοποιούνται ως ολοκληρωμένη χωρική επένδυση.

Άρθρο 31

Τοπική ανάπτυξη με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων

1. Όταν ένα κράτος μέλος το κρίνει σκόπιμο σύμφωνα με το άρθρο 28, το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το ΤΔΜ και το ΕΤΘΑΥ στηρίζουν την τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων.
2. Το κράτος μέλος διασφαλίζει ότι η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων:
  - α) εστιάζεται σε υποπεριφερειακές ζώνες·
  - β) πραγματοποιείται με πρωτοβουλία των ομάδων τοπικής δράσης που αποτελούνται από εκπροσώπους δημόσιων και ιδιωτικών τοπικών κοινωνικοοικονομικών συμφερόντων, όπου καμία μεμονωμένη ομάδα συμφερόντων δεν ελέγχει τη λήψη αποφάσεων·

- γ) πραγματοποιείται μέσω στρατηγικών σύμφωνα με το άρθρο 32·
- δ) στηρίζει τη δικτύωση, την προσβασιμότητα, τα καινοτόμα στοιχεία στο τοπικό πλαίσιο και, κατά περίπτωση, τη συνεργασία με άλλους χωρικούς παράγοντες.
3. Αν η στήριξη για στρατηγικές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχείο γ) είναι διαθέσιμη από περισσότερα του ενός Ταμεία, οι αρμόδιες διαχειριστικές αρχές διοργανώνουν κοινή πρόσκληση για την επιλογή αυτών των στρατηγικών και συγκροτούν κοινή επιτροπή για όλα τα αρμόδια Ταμεία, ούτως ώστε να παρακολουθείται η εφαρμογή των στρατηγικών αυτών. Οι αρμόδιες διαχειριστικές αρχές μπορούν να επιλέξουν ένα από τα εν λόγω Ταμεία για τη στήριξη του συνόλου των δαπανών για τις δραστηριότητες προετοιμασίας, διαχείρισης και συντονισμού που αναφέρονται στο άρθρο 34 παράγραφος 1 στοιχεία α) και γ) σε σχέση με τις εν λόγω στρατηγικές.
4. Αν η εφαρμογή μιας τέτοιας στρατηγικής απαιτεί στήριξη από περισσότερα του ενός Ταμεία, οι αρμόδιες διαχειριστικές αρχές μπορούν να επιλέξουν ένα από τα οικεία Ταμεία ως το επικεφαλής Ταμείο.
5. Με την επιφύλαξη του πεδίου εφαρμογής και των κανόνων επιλεξιμότητας κάθε Ταμείου που συμμετέχει στη στήριξη της στρατηγικής, στην εν λόγω στρατηγική εφαρμόζονται οι κανόνες του επικεφαλής Ταμείου. Οι αρχές των άλλων Ταμείων βασίζονται σε αποφάσεις και διαχειριστικές επαληθεύσεις που πραγματοποιεί η αρμόδια αρχή του επικεφαλής Ταμείου.
6. Η αρχή του επικεφαλής Ταμείου παρέχει στις αρχές των άλλων Ταμείων τις απαραίτητες πληροφορίες για την παρακολούθηση και την καταβολή των πληρωμών σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στους ειδικούς κανονισμούς για το συγκεκριμένο Ταμείο.

Άρθρο 32

Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων

1. Οι αρμόδιες διαχειριστικές αρχές εξασφαλίζουν ότι κάθε στρατηγική που αναφέρεται στο άρθρο 31 παράγραφος 2 στοιχείο γ) περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:
  - α) τη γεωγραφική περιοχή και τον πληθυσμό που καλύπτονται από την εν λόγω στρατηγική·
  - β) τη διαδικασία συμμετοχής των κοινοτήτων στην ανάπτυξη της εν λόγω στρατηγικής·
  - γ) ανάλυση των αναπτυξιακών αναγκών και του αναπτυξιακού δυναμικού της περιοχής·
  - δ) τους στόχους της εν λόγω στρατηγικής, συμπεριλαμβανομένων μετρήσιμων στόχων για αποτελέσματα, και συναφείς σχεδιαζόμενες δράσεις·
  - ε) τις ρυθμίσεις διαχείρισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης, καταδεικνύοντας την ικανότητα της ομάδας τοπικής δράσης να υλοποιήσει τη στρατηγική αυτή·
  - στ) σχέδιο χρηματοδότησης, το οποίο περιλαμβάνει το προγραμματιζόμενο κονδύλιο από κάθε Ταμείο και επίσης, κατά περίπτωση, το προγραμματιζόμενο κονδύλιο του ΕΓΤΑΑ, και το εκάστοτε πρόγραμμα.

Μπορεί να περιλαμβάνει επίσης είδη μέτρων και πράξεων που θα χρηματοδοτηθούν από κάθε εμπλεκόμενο Ταμείο.
2. Οι αρμόδιες διαχειριστικές αρχές καθορίζουν τα κριτήρια επιλογής των στρατηγικών αυτών, συγκροτούν επιτροπή για την πραγματοποίηση της επιλογής αυτής και εγκρίνουν τις στρατηγικές που επιλέγονται από την εν λόγω επιτροπή.

3. Οι αρμόδιες διαχειριστικές αρχές ολοκληρώνουν τον πρώτο γύρο επιλογής των στρατηγικών και εξασφαλίζουν ότι οι επιλεγείσες ομάδες τοπικής δράσης μπορούν να εκτελούν τα καθήκοντά τους που ορίζονται στο άρθρο 33 παράγραφος 3 εντός 12 μηνών από την ημερομηνία απόφασης για την έγκριση του προγράμματος ή, στην περίπτωση των στρατηγικών που στηρίζονται από περισσότερα του ενός Ταμεία, εντός 12 μηνών από την ημερομηνία απόφασης για την έγκριση του τελευταίου σχετικού προγράμματος.
4. Η απόφαση για την έγκριση στρατηγικής καθορίζει το κονδύλιο κάθε σχετικού Ταμείου και προγράμματος, καθώς και τις αρμοδιότητες για τα καθήκοντα διαχείρισης και ελέγχου στο πλαίσιο του προγράμματος ή των προγραμμάτων.

Άρθρο 33

Ομάδες τοπικής δράσης

1. Οι ομάδες τοπικής δράσης χαράσσουν και υλοποιούν τις στρατηγικές που αναφέρονται στο άρθρο 31 παράγραφος 2 στοιχείο γ).
2. Οι διαχειριστικές αρχές εξασφαλίζουν ότι οι ομάδες τοπικής δράσης είναι συμπεριληπτικές και ότι είτε επιλέγουν έναν εταίρο στο εσωτερικό της ομάδας ως επικεφαλής εταίρο για τα διοικητικά και δημοσιονομικά θέματα είτε συγκροτούνται νόμιμα σε μια κοινή δομή.
3. Τα ακόλουθα καθήκοντα εκτελούνται αποκλειστικά από τις ομάδες τοπικής δράσης:
  - α) ανάπτυξη της ικανότητας των τοπικών φορέων να αναπτύσσουν και να υλοποιούν πράξεις·

- β) καθορισμός διαδικασίας και κριτηρίων επιλογής που είναι διαφανή, δεν εισάγουν διακρίσεις, αποτρέπουν τις συγκρούσεις συμφερόντων και διασφαλίζουν ότι καμία μεμονωμένη ομάδα συμφερόντων δεν ελέγχει τις αποφάσεις επιλογής·
  - γ) κατάρτιση και δημοσίευση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων·
  - δ) επιλογή πράξεων και καθορισμός του ποσού της στήριξης και υποβολή προτάσεων στον φορέα που είναι αρμόδιος για την τελική επαλήθευση της επιλεξιμότητας πριν από την έγκριση·
  - ε) παρακολούθηση της προόδου προς την κατεύθυνση της επίτευξης των στόχων της στρατηγικής·
  - στ) αξιολόγηση της εφαρμογής της στρατηγικής.
4. Όταν οι ομάδες τοπικής δράσης εκτελούν καθήκοντα που δεν καλύπτονται από την παράγραφο 3 και τα οποία εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της διαχειριστικής αρχής ή του οργανισμού πληρωμών όταν έχει επιλεγεί ως επικεφαλής Ταμείο το ΕΓΤΑΑ, αυτές οι ομάδες τοπικής δράσης ορίζονται από τη διαχειριστική αρχή ως ενδιάμεσοι φορείς σύμφωνα με τους ειδικούς κανόνες του κάθε Ταμείου.
5. Η ομάδα τοπικής δράσης μπορεί να είναι δικαιούχος και να υλοποιεί πράξεις σύμφωνα με τη στρατηγική, υπό την προϋπόθεση ότι η ομάδα τοπικής δράσης διασφαλίζει την τήρηση της αρχής του διαχωρισμού των καθηκόντων.

Άρθρο 34

Στήριξη της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων από τα Ταμεία

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η στήριξη που παρέχεται από τα Ταμεία για την τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων καλύπτει τα εξής:
  - α) δημιουργία ικανοτήτων και προπαρασκευαστικές δράσεις για τη στήριξη του σχεδιασμού και της μελλοντικής εφαρμογής της στρατηγικής·
  - β) υλοποίηση πράξεων, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων συνεργασίας και της προετοιμασίας τους, που έχουν επιλεγεί στο πλαίσιο της στρατηγικής·
  - γ) διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της στρατηγικής και του συντονισμού της, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης ανταλλαγών μεταξύ ενδιαφερόμενων μερών.

2. Η στήριξη που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) είναι επιλέξιμη ανεξάρτητα από το αν η στρατηγική θα επιλεγεί στη συνέχεια για χρηματοδότηση.

Η στήριξη που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ) δεν υπερβαίνει το 25 % της συνολικής δημόσιας συνεισφοράς στη στρατηγική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Τεχνική βοήθεια

Άρθρο 35

Τεχνική βοήθεια με πρωτοβουλία της Επιτροπής

1. Με πρωτοβουλία της Επιτροπής, τα Ταμεία μπορούν να στηρίζουν δράσεις προετοιμασίας, παρακολούθησης, ελέγχου, λογιστικού ελέγχου, αξιολόγησης, επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της θεσμικής επικοινωνίας σχετικά με τις πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης, προβολής και παροχής διοικητικής και τεχνικής βοήθειας που απαιτούνται για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού και, κατά περίπτωση, σε συνεργασία με τρίτες χώρες.
2. Οι δράσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να περιλαμβάνουν ιδίως:
  - α) συνδρομή για την εκπόνηση και εκτίμηση έργων·
  - β) υποστήριξη για θεσμική ενίσχυση και δημιουργία διοικητικής ικανότητας για την αποτελεσματική διαχείριση των Ταμείων·
  - γ) μελέτες που συνδέονται με τις εκθέσεις της Επιτροπής για τα Ταμεία και την έκθεση για τη συνοχή·
  - δ) μέτρα που αφορούν την ανάλυση, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την ανταλλαγή πληροφοριών και την εκτέλεση των Ταμείων, καθώς και μέτρα που αφορούν την εφαρμογή συστημάτων ελέγχου και τεχνική και διοικητική βοήθεια·

- ε) αξιολογήσεις, εκθέσεις εμπειρογνομόνων, στατιστικές και μελέτες, μεταξύ άλλων και μελέτες γενικής φύσης, σχετικά με την τρέχουσα και μελλοντική λειτουργία των Ταμείων·
- στ) δράσεις για διάδοση πληροφοριών, υποστήριξη της δικτύωσης κατά περίπτωση, πραγματοποίηση δραστηριοτήτων επικοινωνίας με ιδιαίτερη προσοχή στα αποτελέσματα και την προστιθέμενη αξία της στήριξης από τα Ταμεία, ευαισθητοποίηση και προώθηση της συνεργασίας και της ανταλλαγής εμπειριών, μεταξύ άλλων και με τρίτες χώρες·
- ζ) την εγκατάσταση, λειτουργία και διασύνδεση μηχανογραφικών συστημάτων διαχείρισης, παρακολούθησης, λογιστικού ελέγχου, ελέγχου και αξιολόγησης·
- η) δράσεις για τη βελτίωση των μεθόδων αξιολόγησης και της ανταλλαγής πληροφοριών για τις πρακτικές αξιολόγησης·
- θ) δράσεις σχετικά με τον έλεγχο·
- ι) ενίσχυση της εθνικής και περιφερειακής ικανότητας όσον αφορά τον προγραμματισμό επενδύσεων, τις ανάγκες χρηματοδότησης, την προετοιμασία, τον σχεδιασμό και την εφαρμογή χρηματοδοτικών μέσων, κοινών σχεδίων δράσης και μεγάλων έργων·
- ια) διάδοση ορθών πρακτικών προκειμένου να δοθεί βοήθεια στα κράτη μέλη για την ενίσχυση της ικανότητας των σχετικών εταιρών που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 και των κεντρικών οργανώσεών τους.

3. Η Επιτροπή αφιερώνει τουλάχιστον το 15 % των πόρων για τεχνική βοήθεια με πρωτοβουλία της Επιτροπής στην επίτευξη μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας στην επικοινωνία προς το κοινό και ισχυρότερες συνέργειες μεταξύ των δραστηριοτήτων επικοινωνίας που αναλαμβάνονται με πρωτοβουλία της Επιτροπής, επεκτείνοντας τη βάση γνώσεων σχετικά με τα αποτελέσματα, ειδικότερα μέσω αποτελεσματικότερης συλλογής και διάδοσης δεδομένων, αξιολογήσεων και εκθέσεων, και ιδίως με την επισήμανση της συνεισφοράς των Ταμείων στη βελτίωση της ζωής των πολιτών, και με την ενισχυμένη προβολή της στήριξης από τα Ταμεία, καθώς και με την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα αποτελέσματα και την προστιθέμενη αξία της στήριξης αυτής. Τα μέτρα πληροφόρησης, επικοινωνίας και προβολής όσον αφορά τα αποτελέσματα και την προστιθέμενη αξία της στήριξης από τα Ταμεία, με ιδιαίτερη έμφαση στις πράξεις, συνεχίζονται μετά το κλείσιμο των προγραμμάτων, ανάλογα με την περίπτωση. Τα εν λόγω μέτρα συμβάλλουν επίσης στην εταιρική επικοινωνία σχετικά με τις πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης, εφόσον αυτές συνδέονται με τους γενικούς στόχους του παρόντος κανονισμού.
4. Οι δράσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να καλύπτουν τις προηγούμενες και τις επόμενες περιόδους προγραμματισμού.
5. Η Επιτροπή καταρτίζει τα σχέδιά της, όταν προβλέπεται συνεισφορά από τα Ταμεία σύμφωνα με το άρθρο 110 του δημοσιονομικού κανονισμού.
6. Ανάλογα με τον σκοπό τους, οι δράσεις που αναφέρονται στο παρόν άρθρο μπορούν να χρηματοδοτούνται είτε ως λειτουργικές είτε ως διοικητικές δαπάνες.

7. Σύμφωνα με το άρθρο 193 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο στοιχείο α) του δημοσιονομικού κανονισμού, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις που προσδιορίζονται στην απόφαση χρηματοδότησης και για περιορισμένο χρονικό διάστημα, οι δράσεις τεχνικής βοήθειας με πρωτοβουλία της Επιτροπής που στηρίζονται στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού με άμεση διαχείριση και οι υποκείμενες δαπάνες μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες από την 1η Ιανουαρίου 2021, ακόμη και αν οι δράσεις αυτές υλοποιήθηκαν και πραγματοποιήθηκαν πριν από την υποβολή της αίτησης επιχορήγησης.

Άρθρο 36

Τεχνική βοήθεια των κρατών μελών

1. Με πρωτοβουλία ενός κράτους μέλους, τα Ταμεία μπορούν να στηρίζουν δράσεις οι οποίες δύνανται να αφορούν προηγούμενες και επόμενες περιόδους προγραμματισμού και είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική διαχείριση και χρήση των εν λόγω Ταμείων, μεταξύ άλλων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων των εταίρων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1, καθώς και για την παροχή χρηματοδότησης για τη διεξαγωγή λειτουργιών όπως, μεταξύ άλλων, προετοιμασία, κατάρτιση, διαχείριση, παρακολούθηση, αξιολόγηση, προβολή και επικοινωνία.

Τα ποσά για τεχνική βοήθεια βάσει του παρόντος άρθρου και του άρθρου 37 δεν λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς της θεματικής συγκέντρωσης σύμφωνα με τους ειδικούς κανόνες για κάθε Ταμείο.

2. Κάθε Ταμείο μπορεί να στηρίζει δράσεις τεχνικής βοήθειας οι οποίες είναι επιλέξιμες βάσει οποιουδήποτε άλλου Ταμείου.
3. Η συνεισφορά της Ένωσης για τεχνική βοήθεια εντός ενός κράτους μέλους πραγματοποιείται είτε δυνάμει του στοιχείου β) είτε δυνάμει του στοιχείου ε) του άρθρου 51.

Το κράτος μέλος δηλώνει ποια μορφή ενωσιακής συνεισφοράς επιλέγει για τεχνική βοήθεια στη συμφωνία εταιρικής σχέσης σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙ. Η εν λόγω επιλογή ισχύει για όλα τα προγράμματα στο οικείο κράτος μέλος για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού και δεν μπορεί να τροποποιηθεί μεταγενέστερα.

Για τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ και για τα προγράμματα Interreg, η συνεισφορά της Ένωσης για τεχνική βοήθεια παρέχεται μόνο σύμφωνα με το άρθρο 51 στοιχείο ε).

4. Όταν η συνεισφορά της Ένωσης για τεχνική βοήθεια σε κράτος μέλος επιστρέφεται σύμφωνα με το άρθρο 51 στοιχείο β), εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

- α) η τεχνική βοήθεια λαμβάνει τη μορφή προτεραιότητας που σχετίζεται με ένα μόνο Ταμείο σε ένα ή περισσότερα προγράμματα ή τη μορφή ειδικού προγράμματος, ή συνδυασμού αυτών·
- β) το ποσό των Ταμείων που διατίθεται για την τεχνική βοήθεια περιορίζεται στα εξής:
  - i) για τη στήριξη από το ΕΤΠΑ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη»: 3,5 %
  - ii) για στήριξη από το Ταμείο Συνοχής: 2,5 %·
  - iii) για τη στήριξη από το ΕΚΤ+: 4 % και για προγράμματα δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) του κανονισμού ΕΚΤ+: 5 %·
  - iv) για τη στήριξη από το ΤΑΜ: 4 %·

- v) για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το Ταμείο Συνοχής, όταν το συνολικό ποσό που διατίθεται σε ένα κράτος μέλος στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» δεν υπερβαίνει το 1 δισεκατομμύριο EUR: 6 %·
- vi) για τη στήριξη από το ΕΤΘΑΥ: 6 %·
- vii) για προγράμματα στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» που αφορούν μόνο τις εξόχως απόκεντρες περιοχές, το ποσοστό αυξάνεται κατά 1 ποσοστιαία μονάδα.

5. Όταν η συνεισφορά της Ένωσης για τεχνική βοήθεια επιστρέφεται σύμφωνα με το άρθρο 51 στοιχείο ε), εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

- α) το ποσό των Ταμείων που διατίθεται για τεχνική βοήθεια προσδιορίζεται ως μέρος του χρηματοδοτικού κονδυλίου κάθε προτεραιότητας του προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 3 στοιχείο ζ) σημείο ii), και για το ΕΤΘΑΥ, κάθε ειδικού στόχου σύμφωνα με το στοιχείο ζ) σημείο iii) της εν λόγω παραγράφου· δεν λαμβάνει τη μορφή χωριστής προτεραιότητας ή ειδικού προγράμματος, εκτός από τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ ή το ΜΔΣΘ, για τα οποία λαμβάνει τη μορφή ειδικού στόχου·

- β) η επιστροφή πραγματοποιείται με την εφαρμογή των ποσοστών που ορίζονται στα σημεία i) έως vii) στις επιλέξιμες δαπάνες που περιλαμβάνονται σε κάθε αίτηση πληρωμής σύμφωνα με το άρθρο 91 παράγραφος 3 στοιχεία α) ή γ), κατά περίπτωση, και από το ίδιο Ταμείο στο οποίο επιστρέφονται οι επιλέξιμες δαπάνες, προς έναν ή περισσότερους φορείς που λαμβάνουν πληρωμές από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 3 στοιχείο ια):
- i) για στήριξη από το ΕΤΠΑ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη»: 3,5 %·
  - ii) για στήριξη από το Ταμείο Συνοχής: 2,5 %·
  - iii) για στήριξη από το ΕΚΤ+: 4 % και για προγράμματα δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) του κανονισμού ΕΚΤ+: 5 %·
  - iv) για στήριξη από το ΤΔΜ: 4 %·
  - v) για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το Ταμείο Συνοχής, όταν το συνολικό ποσό που διατίθεται σε ένα κράτος μέλος στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» δεν υπερβαίνει το 1 δισεκατομμύριο EUR, το ποσοστό που επιστρέφεται για την τεχνική βοήθεια: 6 %·
  - vi) για στήριξη από το ΕΤΘΑΥ, το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ: 6 %·
  - vii) για προγράμματα στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» που αφορούν μόνο τις εξόχως απόκεντρες περιοχές, το ποσοστό αυξάνεται κατά 1 ποσοστιαία μονάδα·

- γ) τα ποσά που διατίθενται για τεχνική βοήθεια και προσδιορίζονται στο πρόγραμμα αντιστοιχούν στα ποσοστά που καθορίζονται στο στοιχείο β) σημεία ι) έως νι) για κάθε προτεραιότητα και Ταμείο.
6. Ειδικοί κανόνες για την τεχνική βοήθεια για τα προγράμματα Interreg ορίζονται στον κανονισμό Interreg.

Άρθρο 37

Χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με δαπάνες για την τεχνική βοήθεια των κρατών μελών

Επιπλέον του άρθρου 36, το κράτος μέλος μπορεί να προτείνει να αναλάβει πρόσθετες δράσεις τεχνικής βοήθειας για να ενισχύσει την ικανότητα και την αποτελεσματικότητα δημόσιων αρχών και φορέων, δικαιούχων και οικείων εταίρων που απαιτείται για την αποτελεσματική διαχείριση και χρησιμοποίηση των Ταμείων.

Η στήριξη για τις εν λόγω δράσεις υλοποιείται με χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με τις δαπάνες δυνάμει του άρθρου 95. Η στήριξη αυτή μπορεί επίσης να λάβει τη μορφή ειδικού προγράμματος.

ΤΙΤΛΟΣ IV
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I
Παρακολούθηση

Άρθρο 38

Επιτροπή παρακολούθησης

1. Κάθε κράτος μέλος συγκροτεί επιτροπή για να παρακολουθεί την υλοποίηση του προγράμματος («επιτροπή παρακολούθησης»), έπειτα από διαβούλευση με τη διαχειριστική αρχή, εντός 3 μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης στο οικείο κράτος μέλος της απόφασης με την οποία εγκρίνεται το πρόγραμμα.

Το κράτος μέλος μπορεί να συγκροτήσει μία μόνο επιτροπή παρακολούθησης για την κάλυψη περισσότερων του ενός προγραμμάτων.

2. Κάθε επιτροπή παρακολούθησης θεσπίζει τον εσωτερικό της κανονισμό, συμπεριλαμβανομένων διατάξεων σχετικά με την πρόληψη κάθε σύγκρουσης συμφερόντων και την εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας.

3. Η επιτροπή παρακολούθησης συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο και εξετάζει όλα τα ζητήματα που επηρεάζουν την πρόοδο του προγράμματος προς την επίτευξη των στόχων.
4. Ο εσωτερικός κανονισμός της επιτροπής παρακολούθησης καθώς και οι πληροφορίες και τα δεδομένα που ανταλλάσσονται με την επιτροπή παρακολούθησης δημοσιεύονται στον ιστότοπο που αναφέρεται στο άρθρο 49 παράγραφος 1, με την επιφύλαξη του άρθρου 69 παράγραφος 5.
5. Οι παράγραφοι 1 έως 4 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται σε προγράμματα που περιορίζονται στον ειδικό στόχο ο οποίος ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) του κανονισμού EKT+ και στη συνδεδεμένη τεχνική βοήθεια.

Άρθρο 39

Σύνθεση της επιτροπής παρακολούθησης

1. Κάθε κράτος μέλος καθορίζει τη σύνθεση της επιτροπής παρακολούθησης και εξασφαλίζει την ισόρροπη εκπροσώπηση των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους, των ενδιαμέσων φορέων και των εκπροσώπων των εταίρων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 με διαφανή διαδικασία.

Κάθε μέλος της επιτροπής παρακολούθησης έχει μία ψήφο. Ο εσωτερικός κανονισμός ρυθμίζει την άσκηση του δικαιώματος ψήφου και τις λεπτομέρειες της διαδικασίας στην επιτροπή παρακολούθησης σύμφωνα με το θεσμικό, νομικό και δημοσιονομικό πλαίσιο του οικείου κράτους μέλους.

Ο εσωτερικός κανονισμός μπορεί να επιτρέψει σε μη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της ΕΤΕπ, να συμμετέχουν στις εργασίες της επιτροπής παρακολούθησης.

Η προεδρία της επιτροπής παρακολούθησης ασκείται από αντιπρόσωπο του κράτους μέλους ή της διαχειριστικής αρχής.

Ο κατάλογος των μελών της επιτροπής παρακολούθησης δημοσιεύεται στον ιστότοπο που αναφέρεται στο άρθρο 49 παράγραφος 1.

2. Εκπρόσωποι της Επιτροπής συμμετέχουν στις εργασίες της επιτροπής παρακολούθησης με εποπτική και συμβουλευτική ιδιότητα.
3. Για το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, σχετικοί αποκεντρωμένοι οργανισμοί μπορούν να συμμετέχουν στις εργασίες της επιτροπής παρακολούθησης.

Άρθρο 40

Καθήκοντα της επιτροπής παρακολούθησης

1. Η επιτροπή παρακολούθησης εξετάζει:
  - α) την πορεία προς την υλοποίηση του προγράμματος και την επίτευξη των οροσήμων και των στόχων·
  - β) όλα τα ζητήματα που επηρεάζουν την επίδοση του προγράμματος και τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την αντιμετώπιση των εν λόγω ζητημάτων·

- γ) τη συμβολή του προγράμματος στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις οι οποίες συνδέονται με την υλοποίηση του προγράμματος·
- δ) τα στοιχεία της εκ των προτέρων αξιολόγησης που απαριθμούνται στο άρθρο 58 παράγραφος 3 και στο έγγραφο στρατηγικής που αναφέρεται στο άρθρο 59 παράγραφος 1·
- ε) την πρόοδο που έχει σημειωθεί στη διεξαγωγή αξιολογήσεων, συνθέσεων αξιολογήσεων και την τυχόν συνέχεια που δόθηκε στα πορίσματα·
- στ) την υλοποίηση δράσεων επικοινωνίας και προβολής·
- ζ) την πρόοδο ως προς την υλοποίηση των πράξεων στρατηγικής σημασίας, κατά περίπτωση·
- η) την εκπλήρωση των αναγκαίων πρόσφορων όρων και την εφαρμογή τους καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού·
- θ) την πρόοδο στη ανάπτυξη διοικητικών ικανοτήτων δημόσιων οργανισμών, εταιρών και δικαιούχων, κατά περίπτωση·
- ι) πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση της συνεισφοράς του προγράμματος στο Πρόγραμμα InvestEU σύμφωνα με το άρθρο 14 ή των πόρων που μεταφέρονται σύμφωνα με το άρθρο 26, κατά περίπτωση.

Για τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΕΤΘΑΥ, ζητείται η γνώμη της επιτροπής παρακολούθησης η οποία, εφόσον το κρίνει κατάλληλο, εκδίδει γνωμοδότηση για κάθε τροποποίηση του προγράμματος που προτείνει η διαχειριστική αρχή.

2. Η επιτροπή παρακολούθησης εγκρίνει:
- α) τη μεθοδολογία και τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την επιλογή των πράξεων, συμπεριλαμβανομένων τυχόν σχετικών αλλαγών, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 33 παράγραφος 3 στοιχεία β), γ) και δ)· κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, η μεθοδολογία και τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την επιλογή των πράξεων, συμπεριλαμβανομένων τυχόν σχετικών αλλαγών, υποβάλλονται στην Επιτροπή τουλάχιστον 15 εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή τους στην επιτροπή παρακολούθησης·
  - β) τις ετήσιες εκθέσεις επιδόσεων για τα προγράμματα που λαμβάνουν στήριξη από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ και την τελική έκθεση επιδόσεων για τα προγράμματα που λαμβάνουν στήριξη από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής, το ΤΔΜ και το ΕΤΘΑΥ·
  - γ) το σχέδιο αξιολόγησης και κάθε τροποποίησή του·
  - δ) κάθε πρόταση της διαχειριστικής αρχής για τροποποίηση προγράμματος, μεταξύ άλλων για μεταφορές σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 και το άρθρο 26, με εξαίρεση τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΕΤΘΑΥ.
3. Η επιτροπή παρακολούθησης μπορεί να διατυπώνει συστάσεις προς τη διαχειριστική αρχή, μεταξύ άλλων σχετικά με μέτρα για τη μείωση του διοικητικού φόρτου για τους δικαιούχους.

Άρθρο 41

Ετήσια επανεξέταση επιδόσεων

1. Οργανώνονται συνεδριάσεις επανεξέτασης μία φορά κατ' έτος μεταξύ της Επιτροπής και κάθε κράτους μέλους, όπου εξετάζονται οι επιδόσεις κάθε προγράμματος. Οι σχετικές διαχειριστικές αρχές συμμετέχουν στις συνεδριάσεις επανεξέτασης.

Η συνεδρίαση επανεξέτασης μπορεί να καλύπτει περισσότερα του ενός προγράμματα.

Στη συνεδρίαση επανεξέτασης προεδρεύει η Επιτροπή ή, εάν το ζητήσει το κράτος μέλος, προεδρεύουν από κοινού το κράτος μέλος και η Επιτροπή.

2. Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1, για τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, η συνεδρίαση επανεξέτασης διοργανώνεται τουλάχιστον δύο φορές κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού.
3. Για τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής, το ΤΔΜ και το ΕΤΘΑΥ, το κράτος μέλος, το αργότερο 1 μήνα πριν από τη συνεδρίαση επανεξέτασης, παρέχει στην Επιτροπή συνοπτικές πληροφορίες σχετικά με τα στοιχεία που απαριθμούνται στο άρθρο 40 παράγραφος 1. Οι εν λόγω πληροφορίες βασίζονται στα πλέον πρόσφατα δεδομένα που διαθέτει το κράτος μέλος.

Για προγράμματα που περιορίζονται στον ειδικό στόχο που ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) του κανονισμού ΕΚΤ+, οι πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται, με βάση τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα δεδομένα, περιορίζονται στο άρθρο 40 παράγραφος 1 στοιχεία α), β), ε), στ) και η) του παρόντος κανονισμού.

4. Το κράτος μέλος και η Επιτροπή μπορούν να συμφωνήσουν να μην οργανωθεί συνεδρίαση επανεξέτασης. Σε μία τέτοια περίπτωση, η επανεξέταση μπορεί να πραγματοποιηθεί γραπτώς.
5. Τα αποτελέσματα της συνεδρίασης επανεξέτασης καταγράφονται σε εγκεκριμένα πρακτικά.
6. Το κράτος μέλος δίδει συνέχεια στα ζητήματα που τίθενται κατά τη συνεδρίαση επανεξέτασης και τα οποία επηρεάζουν την υλοποίηση του προγράμματος, ενημερώνει δε την Επιτροπή εντός 3 μηνών για τα μέτρα που έχουν ληφθεί.
7. Για τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, το κράτος μέλος υποβάλλει ετήσια έκθεση επιδόσεων σύμφωνα με τους ειδικούς για κάθε Ταμείο κανονισμούς.

Άρθρο 42

Διαβίβαση δεδομένων

1. Το κράτος μέλος ή η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει ηλεκτρονικά στην Επιτροπή τα συγκεντρωτικά δεδομένα για κάθε πρόγραμμα έως τις 31 Ιανουαρίου, τις 30 Απριλίου, τις 31 Ιουλίου, τις 30 Σεπτεμβρίου και τις 30 Νοεμβρίου κάθε έτους, με εξαίρεση τα δεδομένα που απαιτούνται στην παράγραφο 2 στοιχείο β) και στην παράγραφο 3, τα οποία διαβιβάζονται ηλεκτρονικά έως τις 31 Ιανουαρίου και τις 31 Ιουλίου κάθε έτους, σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος VII.

Η πρώτη διαβίβαση πραγματοποιείται έως τις 31 Ιανουαρίου 2022 και η τελευταία έως τις 31 Ιανουαρίου 2030.

Για τις προτεραιότητες που στηρίζουν τον ειδικό στόχο που ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) του κανονισμού ΕΚΤ+, τα δεδομένα διαβιβάζονται ετησίως έως τις 31 Ιανουαρίου.

Ο κανονισμός ΕΚΤ+ μπορεί να καθορίζει ειδικούς κανόνες για τη συχνότητα συλλογής και διαβίβασης μακροπρόθεσμων δεικτών αποτελεσμάτων.

2. Τα δεδομένα κατανέμονται για κάθε προτεραιότητα ανά ειδικό στόχο και, κατά περίπτωση, ανά κατηγορία περιφέρειας και αφορούν:
  - α) τον αριθμό των πράξεων που επιλέχθηκαν, το συνολικό επιλέξιμο κόστος τους, τη συνεισφορά από τα Ταμεία και τις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες που δηλώθηκαν από τους δικαιούχους στη διαχειριστική αρχή, κατανεμημένες στο σύνολό τους ανά τύπο παρέμβασης·
  - β) τις τιμές των δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων για επιλεγμένες πράξεις και τις τιμές που έχουν επιτευχθεί από τις πράξεις.
3. Για τα χρηματοδοτικά μέσα, παρέχονται επίσης δεδομένα για τα ακόλουθα:
  - α) τις επιλέξιμες δαπάνες ανά τύπο χρηματοδοτικού προϊόντος·
  - β) το ποσό των δαπανών διαχείρισης και των αμοιβών που δηλώθηκαν ως επιλέξιμες δαπάνες·
  - γ) το ποσό, ανά τύπο χρηματοδοτικού προϊόντος, των ιδιωτικών και δημόσιων πόρων που κινητοποιούνται επιπλέον των Ταμείων·

- δ) τους τόκους και άλλα έσοδα που δημιουργούνται από τη στήριξη που παρέχουν τα Ταμεία σε χρηματοδοτικά μέσα, όπως αναφέρεται στο άρθρο 60, και τους επιστρεφόμενους πόρους που αποδίδονται στη στήριξη από τα Ταμεία, όπως αναφέρεται στο άρθρο 62.
  - ε) τη συνολική αξία δανείων, επενδύσεων μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου σε τελικούς αποδέκτες, εγγυημένων με πόρους προγραμμάτων που εκταμιεύτηκαν πραγματικά σε τελικούς αποδέκτες.
4. Τα δεδομένα που υποβάλλονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο είναι αξιόπιστα και αντικατοπτρίζουν τα δεδομένα που αποθηκεύονται ηλεκτρονικά όπως αναφέρεται στο άρθρο 72 παράγραφος 1 στοιχείο ε) στο τέλος του μήνα που προηγείται του μήνα υποβολής.
5. Το κράτος μέλος ή η διαχειριστική αρχή δημοσιεύει ή παρέχει σύνδεσμο προς όλα τα δεδομένα που διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή στη δικτυακή πύλη που αναφέρεται στο άρθρο 46 στοιχείο β) ή στον ιστότοπο που αναφέρεται στο άρθρο 49 παράγραφος 1.

Άρθρο 43

Τελική έκθεση επιδόσεων

1. Για προγράμματα που λαμβάνουν στήριξη από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής, το ΤΔΜ και το ΕΤΘΑΥ, κάθε διαχειριστική αρχή διαβιβάζει στην Επιτροπή τελική έκθεση επιδόσεων του προγράμματος έως τις 15 Φεβρουαρίου 2031.

2. Στην τελική έκθεση επιδόσεων αξιολογείται η επίτευξη των στόχων του προγράμματος με βάση τα στοιχεία που απαριθμούνται στο άρθρο 40 παράγραφος 1, με εξαίρεση τις πληροφορίες που παρέχονται βάσει του στοιχείου δ) της εν λόγω παραγράφου.
3. Η Επιτροπή εξετάζει την τελική έκθεση επιδόσεων και ενημερώνει τη διαχειριστική αρχή για τυχόν παρατηρήσεις εντός 5 μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της τελικής έκθεσης επιδόσεων. Όταν υποβάλλονται παρόμοιες παρατηρήσεις, η διαχειριστική αρχή παρέχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία σχετικά με τις παρατηρήσεις αυτές και, κατά περίπτωση, ενημερώνει την Επιτροπή, εντός 3 μηνών, για τα μέτρα που έχουν ληφθεί. Η Επιτροπή ενημερώνει τη διαχειριστική αρχή για το παραδεκτό της έκθεσης εντός 2 μηνών από την παραλαβή όλων των απαραίτητων πληροφοριών. Αν η Επιτροπή δεν ενημερώσει τη διαχειριστική αρχή εντός αυτών των προθεσμιών, η έκθεση θεωρείται ότι έχει γίνει δεκτή.
4. Η διαχειριστική αρχή δημοσιεύει την τελική έκθεση επιδόσεων στον ιστότοπο που αναφέρεται στο άρθρο 49 παράγραφος 1.
5. Η Επιτροπή, προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίες προϋποθέσεις για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, εκδίδει εκτελεστική πράξη για τον καθορισμό του υποδείγματος για την τελική έκθεση επιδόσεων. Η εν λόγω εκτελεστική πράξη εκδίδεται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 115 παράγραφος 2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Αξιολόγηση

Άρθρο 44

Αξιολογήσεις από το κράτος μέλος

1. Το κράτος μέλος ή η διαχειριστική αρχή διενεργεί αξιολογήσεις των προγραμμάτων σε σχέση με ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια: αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, συνάφεια, συνοχή και ενωσιακή προστιθέμενη αξία, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του σχεδιασμού και της υλοποίησης των προγραμμάτων. Οι αξιολογήσεις μπορούν επίσης να καλύπτουν και άλλα σχετικά κριτήρια —όπως η συμμετοχικότητα, η μη διακριτική μεταχείριση και η προβολή— καθώς και περισσότερα του ενός προγράμματα.
2. Επιπροσθέτως, έως τις 30 Ιουνίου 2029 θα διενεργηθεί αξιολόγηση για κάθε πρόγραμμα προκειμένου να αποτιμηθεί ο αντίκτυπός του.
3. Οι αξιολογήσεις ανατίθενται σε εσωτερικούς ή εξωτερικούς εμπειρογνώμονες που είναι λειτουργικά ανεξάρτητοι.
4. Το κράτος μέλος ή η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει ότι υπάρχουν οι αναγκαίες διαδικασίες για την παραγωγή και συλλογή των δεδομένων που είναι απαραίτητα για τις αξιολογήσεις.

5. Το κράτος μέλος ή η διαχειριστική αρχή καταρτίζει σχέδιο αξιολόγησης το οποίο μπορεί να καλύπτει περισσότερα του ενός προγράμματα. Για το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, το εν λόγω σχέδιο περιλαμβάνει ενδιάμεση αξιολόγηση, η οποία πρέπει να έχει ολοκληρωθεί έως τις 31 Μαρτίου 2024.
6. Το κράτος μέλος ή η διαχειριστική αρχή υποβάλλει το σχέδιο αξιολόγησης στην επιτροπή παρακολούθησης το αργότερο ένα έτος μετά την απόφαση για την έγκριση του προγράμματος.
7. Όλες τις αξιολογήσεις δημοσιεύονται στον ιστότοπο που αναφέρεται στο άρθρο 49 παράγραφος 1.

Άρθρο 45

Αξιολόγηση από την Επιτροπή

1. Η Επιτροπή διενεργεί ενδιάμεση αξιολόγηση για να εξετάσει την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα, τη συνάφεια, τη συνοχή και την ενωσιακή προστιθέμενη αξία κάθε Ταμείου πριν από το τέλος του 2024. Η Επιτροπή μπορεί να χρησιμοποιήσει όλες τις σχετικές πληροφορίες που είναι ήδη διαθέσιμες σύμφωνα με το άρθρο 128 του δημοσιονομικού κανονισμού.
2. Η Επιτροπή διενεργεί αναδρομική αξιολόγηση για να εξετάσει την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα, τη συνάφεια, τη συνοχή και την ενωσιακή προστιθέμενη αξία κάθε Ταμείου έως τις 31 Δεκεμβρίου 2031. Στην περίπτωση του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ+, του Ταμείου Συνοχής και του ΕΤΘΑΥ, η εν λόγω αξιολόγηση επικεντρώνεται ιδίως στον κοινωνικό, οικονομικό και εδαφικό αντίκτυπο των εν λόγω Ταμείων σε σχέση με τους στόχους πολιτικής που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1.
3. Η Επιτροπή δημοσιεύει τα αποτελέσματα της αναδρομικής αξιολόγησης στον ιστότοπό της και διαβιβάζει τα αποτελέσματα αυτά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Προβολή, διαφάνεια και επικοινωνία

ΤΜΗΜΑ Ι

ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΤΑ ΤΑΜΕΙΑ

Άρθρο 46

Προβολή

Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει τα εξής:

- α) την προβολή της στήριξης σε όλες τις δραστηριότητες που αφορούν πράξεις οι οποίες στηρίζονται από τα Ταμεία, αποδίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στις πράξεις στρατηγικής σημασίας·
- β) την ενημέρωση των πολιτών της Ένωσης σχετικά με τον ρόλο και τα επιτεύγματα των Ταμείων μέσω μιας ενιαίας δικτυακής πύλης, η οποία παρέχει πρόσβαση σε όλα τα προγράμματα που αφορούν το εν λόγω κράτος μέλος.

Άρθρο 47

Έμβλημα της Ένωσης

Τα κράτη μέλη, οι διαχειριστικές αρχές και οι δικαιούχοι χρησιμοποιούν το έμβλημα της Ένωσης, σύμφωνα με το παράρτημα ΙΧ, όταν υλοποιούν δραστηριότητες προβολής, διαφάνειας και επικοινωνίας.

Άρθρο 48

Υπεύθυνοι και δίκτυα επικοινωνίας

1. Κάθε κράτος μέλος ορίζει έναν συντονιστή επικοινωνίας για δραστηριότητες προβολής, διαφάνειας και επικοινωνίας όσον αφορά τη στήριξη από τα Ταμεία, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων στο πλαίσιο του στόχου «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) όταν η διαχειριστική αρχή είναι εγκατεστημένη στο εν λόγω κράτος μέλος. Ο συντονιστής επικοινωνίας μπορεί να οριστεί στο επίπεδο του φορέα που ορίζεται δυνάμει του άρθρου 71 παράγραφος 6 και συντονίζει τα μέτρα επικοινωνίας και προβολής σε όλα τα προγράμματα.

Ο συντονιστής επικοινωνίας συμμετέχει στις δραστηριότητες προβολής, διαφάνειας και επικοινωνίας των ακόλουθων οργανισμών:
  - α) των αντιπροσωπειών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των γραφείων διασύνδεσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στα κράτη μέλη, καθώς και των κέντρων πληροφόρησης Europe Direct και άλλων σχετικών δικτύων, εκπαιδευτικών και ερευνητικών οργανισμών·
  - β) άλλων σχετικών εταίρων όπως αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1.
2. Κάθε διαχειριστική αρχή ορίζει έναν υπεύθυνο επικοινωνίας για κάθε πρόγραμμα. Ο υπεύθυνος επικοινωνίας μπορεί να είναι αρμόδιος για περισσότερα του ενός προγράμματα.
3. Η Επιτροπή μεριμνά για τη λειτουργία ενός δικτύου το οποίο θα περιλαμβάνει τους συντονιστές επικοινωνίας, τους υπεύθυνους επικοινωνίας και τους εκπροσώπους της Επιτροπής, με στόχο την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις δραστηριότητες προβολής, διαφάνειας και επικοινωνίας.

ΤΜΗΜΑ ΙΙ
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Άρθρο 49

Αρμοδιότητες της διαχειριστικής αρχής

1. Η διαχειριστική αρχή εξασφαλίζει ότι, εντός 6 μηνών από την απόφαση για την έγκριση του προγράμματος, υπάρχει ειδικός ιστότοπος στον οποίο διατίθενται πληροφορίες σχετικά με τα προγράμματα υπό την ευθύνη της, που καλύπτουν τους στόχους, τις δραστηριότητες, τις διαθέσιμες ευκαιρίες χρηματοδότησης και τα επιτεύγματα του προγράμματος.

2. Η διαχειριστική αρχή εξασφαλίζει τη δημοσίευση στον ιστότοπο της παραγράφου 1 ή στην ενιαία δικτυακή πύλη του άρθρου 46 στοιχείο β) χρονοδιαγράμματος των προγραμματισμένων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, το οποίο επικαιροποιείται τουλάχιστον τρεις φορές κατ' έτος με τα ακόλουθα ενδεικτικά δεδομένα:
  - α) τη γεωγραφική περιοχή που καλύπτεται από την πρόσκληση υποβολής προτάσεων·
  - β) τον σχετικό στόχο πολιτικής ή τον σχετικό ειδικό στόχο·
  - γ) το είδος των επιλέξιμων αιτούντων·
  - δ) το συνολικό ποσό της στήριξης για την πρόσκληση·
  - ε) την ημερομηνία έναρξης και λήξης της πρόσκλησης.

3. Η διαχειριστική αρχή δημοσιεύει στον ιστότοπο τον κατάλογο των πράξεων που έχουν επιλεγεί για στήριξη από τα Ταμεία σε τουλάχιστον μία από τις επίσημες γλώσσες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης και επικαιροποιεί τον εν λόγω κατάλογο τουλάχιστον κάθε 4 μήνες. Κάθε πράξη διαθέτει έναν μοναδικό κωδικό. Ο κατάλογος περιλαμβάνει τα ακόλουθα δεδομένα:
- α) στην περίπτωση νομικών οντοτήτων, την επωνυμία του δικαιούχου και, σε περίπτωση δημόσιων συμβάσεων, την επωνυμία του αναδόχου·
  - β) αν ο δικαιούχος είναι φυσικό πρόσωπο, το ονοματεπώνυμό του·
  - γ) για τις πράξεις του ΕΤΘΑΥ που σχετίζονται με αλιευτικό σκάφος, τον αριθμό ταυτοποίησης του μητρώου αλιευτικού στόλου της Ένωσης, όπως αναφέρεται στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2017/218 της Επιτροπής¹·
  - δ) την ονομασία της πράξης·
  - ε) τον σκοπό της πράξης και τα αναμενόμενα ή πραγματικά επιτεύγματα της·
  - στ) την ημερομηνία έναρξης της πράξης·
  - ζ) την αναμενόμενη ή την πραγματική ημερομηνία ολοκλήρωσης της πράξης·
  - η) το συνολικό κόστος της πράξης·
  - θ) το οικείο ταμείο·
  - ι) τον οικείο ειδικό στόχο·

---

¹ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2017/218 της Επιτροπής, της 6ης Φεβρουαρίου 2017, σχετικά με το μητρώο αλιευτικού στόλου της Ένωσης (ΕΕ L 34 της 9.2.2017, σ. 9).

- ια) το ποσοστό ενωσιακής συγχρηματοδότησης·
- ιβ) την ένδειξη τοποθεσίας ή τον γεωεντοπισμό για την οικεία πράξη και τη συγκεκριμένη χώρα·
- ιγ) για κινητές πράξεις ή πράξεις που καλύπτουν πολλές τοποθεσίες, την τοποθεσία του δικαιούχου, στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι νομική οντότητα· ή την περιφέρεια επιπέδου NUTS 2, στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι φυσικό πρόσωπο·
- ιδ) τον τύπο της παρέμβασης για την πράξη σύμφωνα με το άρθρο 73 παράγραφος 2 στοιχείο ζ).

Για τα δεδομένα που αναφέρονται στα στοιχεία β) και γ) του πρώτου εδαφίου, τα δεδομένα διαγράφονται δύο έτη μετά την ημερομηνία της αρχικής δημοσίευσης στον ιστότοπο.

- 4. Τα δεδομένα που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου δημοσιεύονται στον ιστότοπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1, ή στην ενιαία δικτυακή πύλη που αναφέρεται στο άρθρο 46 στοιχείο β) του παρόντος κανονισμού, σε ανοικτό, μηχαναγνώσιμο μορφότυπο, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, ο οποίος επιτρέπει την ταξινόμηση, την αναζήτηση, την εξαγωγή, τη σύγκριση και την επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων.
- 5. Πριν από τη σχετική δημοσίευση η διαχειριστική αρχή ενημερώνει τους δικαιούχους ότι τα δεδομένα θα δημοσιοποιηθούν σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

---

¹ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ΕΕ L 172 της 26.6.2019, σ. 56).

6. Η διαχειριστική αρχή εξασφαλίζει ότι το υλικό επικοινωνίας και προβολής, μεταξύ άλλων στο επίπεδο των δικαιούχων, διατίθεται, κατόπιν σχετικού αιτήματος, σε θεσμικά όργανα, φορείς ή οργανισμούς της Ένωσης και ότι παρέχεται στην Ένωση ατελώς μη αποκλειστική και αμετάκλητη άδεια χρήσης αυτού του υλικού, καθώς και όλα τα ήδη υφιστάμενα δικαιώματα που συνδέονται με αυτό, σύμφωνα με το παράρτημα ΙΧ. Αυτό δεν συνεπάγεται σημαντικές πρόσθετες δαπάνες ή σημαντικό διοικητικό φόρτο ούτε για τους δικαιούχους ούτε για τη διαχειριστική αρχή.

Άρθρο 50

Ευθύνες των δικαιούχων

1. Οι δικαιούχοι και οι φορείς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων αναγνωρίζουν τη στήριξη της πράξης από τα Ταμεία, συμπεριλαμβανομένων των πόρων που επαναχρησιμοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 62:
- α) παρέχοντας στον επίσημο ιστότοπο του δικαιούχου, εάν υπάρχει, και στους ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης του δικαιούχου σύντομη περιγραφή της πράξης, ανάλογη προς το επίπεδο της στήριξης, που περιλαμβάνει τους στόχους και τα αποτελέσματά της και επισημαίνει τη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ένωση·
  - β) παρέχοντας δήλωση όπου επισημαίνεται η στήριξη από την Ένωση κατά τρόπο εμφανή επί εγγράφων και υλικού επικοινωνίας σχετικά με την υλοποίηση της πράξης, που προορίζονται για το κοινό ή για τους συμμετέχοντες·

- γ) αναρτώντας ανθεκτικές πλάκες ή πινακίδες ευδιάκριτες στο κοινό, οι οποίες παρουσιάζουν το έμβλημα της Ένωσης σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά που καθορίζονται στο παράρτημα ΙΧ, αμέσως μόλις ξεκινήσει η φυσική υλοποίηση των πράξεων που περιλαμβάνει φυσικές επενδύσεις ή μόλις εγκατασταθεί εξοπλισμός που έχει αγοραστεί, όσον αφορά τα εξής:
- i) πράξεις που στηρίζονται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, των οποίων το συνολικό κόστος υπερβαίνει τα 500 000 EUR·
  - ii) πράξεις που στηρίζονται από το ΕΚΤ+, το ΤΔΜ, το ΕΤΘΑΥ, το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ ή το ΜΔΣΘ, των οποίων το συνολικό κόστος υπερβαίνει τα 100 000 EUR·
- δ) για πράξεις που δεν εμπίπτουν στο στοιχείο γ), παρουσιάζοντας σε τοποθεσία που είναι σαφώς ορατή στο κοινό τουλάχιστον μία αφίσα ελάχιστου μεγέθους Α3 ή ισοδύναμη ηλεκτρονική εικόνα, με πληροφορίες σχετικά με την πράξη όπου επισημαίνεται η στήριξη από τα Ταμεία· όταν ο δικαιούχος είναι φυσικό πρόσωπο, διασφαλίζει στο μέτρο του δυνατού ότι είναι διαθέσιμες οι κατάλληλες πληροφορίες, με την επισήμανση της στήριξης από τα Ταμεία, σε τοποθεσία που είναι ορατή στο κοινό ή μέσω ηλεκτρονικής εικόνας·
- ε) για πράξεις στρατηγικής σημασίας και πράξεις των οποίων το συνολικό κόστος υπερβαίνει τα 10 000 000 EUR, διοργανώνοντας εκδήλωση ή δραστηριότητα επικοινωνίας, όπως κρίνεται σκόπιμο, με τη συμμετοχή της Επιτροπής και της αρμόδιας διαχειριστικής αρχής σε εύθετο χρόνο.

Όταν ένας δικαιούχος του ΕΚΤ+ είναι φυσικό πρόσωπο, ή για τις πράξεις που στηρίζονται στο πλαίσιο του ειδικού στόχου που ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) του κανονισμού ΕΚΤ+, δεν ισχύει η απαίτηση που ορίζεται στο στοιχείο δ) του πρώτου εδαφίου.

Κατά παρέκκλιση από τα στοιχεία γ) και δ) του πρώτου εδαφίου, για πράξεις που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, το έγγραφο που καθορίζει τους όρους στήριξης μπορεί να καθορίζει ειδικές απαιτήσεις για τη δημόσια προβολή πληροφοριών σχετικά με τη στήριξη από τα Ταμεία, όταν αυτό δικαιολογείται για λόγους ασφάλειας και δημόσιας τάξης σύμφωνα με το άρθρο 69 παράγραφος 5.

2. Για τα ταμεία μικρών έργων, ο δικαιούχος συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 36 παράγραφος 5 του κανονισμού Interreg.

Για τα χρηματοδοτικά μέσα, ο δικαιούχος εξασφαλίζει διαμέσου των συμβατικών ρητρών ότι οι τελικοί αποδέκτες συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ).

3. Αν ο δικαιούχος δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με το άρθρο 47 ή τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου, και εφόσον δεν έχουν εφαρμοστεί διορθωτικά μέτρα, η διαχειριστική αρχή εφαρμόζει μέτρα, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αναλογικότητας, ακυρώνοντας έως και 3 % της στήριξης από τα Ταμεία για τη συγκεκριμένη πράξη.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΤΑ ΤΑΜΕΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Μορφές συνεισφοράς της Ένωσης

Άρθρο 51

Μορφές συνεισφοράς της Ένωσης σε προγράμματα

Η συνεισφορά της Ένωσης είναι δυνατόν να λάβει μία από τις ακόλουθες μορφές:

- α) χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με τις δαπάνες των συναφών πράξεων, σύμφωνα με το άρθρο 95 και με βάση οποιοδήποτε από τα ακόλουθα στοιχεία:
  - i) την εκπλήρωση των όρων·
  - ii) την επίτευξη των αποτελεσμάτων·
- β) επιστροφή της στήριξης που παρασχέθηκε στους δικαιούχους σύμφωνα με τα κεφάλαια II και III του παρόντος τίτλου·
- γ) μοναδιαίες δαπάνες σύμφωνα με το άρθρο 94, οι οποίες καλύπτουν όλες ή ορισμένες ειδικές κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών που προσδιορίζονται με σαφήνεια εκ των προτέρων με αναφορά σε ποσό ανά μονάδα·

- δ) κατ' αποκοπή ποσά σύμφωνα με το άρθρο 94, τα οποία καλύπτουν συνολικά όλες ή ορισμένες ειδικές κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών που προσδιορίζονται με σαφήνεια εκ των προτέρων·
- ε) χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή σύμφωνα με το άρθρο 94 ή το άρθρο 36 παράγραφος 5, η οποία καλύπτει ειδικές κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών που προσδιορίζονται με σαφήνεια εκ των προτέρων με την εφαρμογή ποσοστού·
- στ) συνδυασμός των μορφών στις οποίες αναφέρονται τα στοιχεία α) έως ε).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Μορφές στήριξης από τα κράτη μέλη

Άρθρο 52

Μορφές στήριξης

Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τη συνεισφορά από τα Ταμεία για να παρέχουν στήριξη στους δικαιούχους υπό μορφή επιχορηγήσεων, χρηματοδοτικών μέσων ή βραβείων ή συνδυασμού αυτών.

ΤΜΗΜΑ Ι
ΜΟΡΦΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ

Άρθρο 53

Μορφές επιχορηγήσεων

1. Οι επιχορηγήσεις που παρέχονται στους δικαιούχους από τα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν μία από τις ακόλουθες μορφές:
- α) επιστροφή επιλέξιμων δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν από έναν δικαιούχο ή από τον ιδιώτη εταίρο των πράξεων ΣΔΙΤ και καταβλήθηκαν για την υλοποίηση πράξεων, συνεισφορές σε είδος και κόστος απόσβεσης·
  - β) μοναδιαίες δαπάνες·
  - γ) κατ' αποκοπή ποσά·
  - δ) χρηματοδότηση με κατ' αποκοπή συντελεστή·
  - ε) συνδυασμός των μορφών που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) μόνον όταν καθεμία από αυτές καλύπτει διαφορετικές κατηγορίες δαπανών ή όταν χρησιμοποιούνται για διαφορετικά έργα που αποτελούν μέρος μιας πράξης ή για διαδοχικά στάδια μιας πράξης·
  - στ) χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με τις δαπάνες, υπό την προϋπόθεση ότι οι σχετικές επιχορηγήσεις καλύπτονται από επιστροφή της συνεισφοράς της Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 95.

2. Αν οι συνολικές δαπάνες μιας πράξης δεν υπερβαίνουν τα 200 000 EUR, η συνεισφορά που παρέχεται στον δικαιούχο από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το ΤΔΜ, το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ λαμβάνει τη μορφή μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή ενιαίων συντελεστών, εξαιρουμένων των πράξεων για τις οποίες η στήριξη συνιστά κρατική ενίσχυση. Σε περίπτωση που χρησιμοποιείται χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή, μόνον οι κατηγορίες δαπανών στις οποίες εφαρμόζεται ο ενιαίος συντελεστής μπορούν να επιστρέφονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο α).

Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, η διαχειριστική αρχή μπορεί να συμφωνήσει να εξαιρεθούν ορισμένες πράξεις στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας από την απαίτηση που ορίζεται στο εν λόγω εδάφιο, υπό την προϋπόθεση ότι η επιτροπή παρακολούθησης έχει προηγουμένως εγκρίνει την εν λόγω εξαίρεση. Επιπλέον, οι αποζημιώσεις και οι μισθοί που καταβάλλονται στους συμμετέχοντες μπορούν να επιστραφούν σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο α).

3. Τα ποσά για τις μορφές επιχορηγήσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχεία β), γ) και δ) καθορίζονται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

- α) δίκαιη, αντικειμενική και επαληθεύσιμη μέθοδο υπολογισμού που βασίζεται στα εξής στοιχεία:
- i) σε στατιστικά δεδομένα, άλλες αντικειμενικές πληροφορίες ή γνωμοδότηση εμπειρογνώμονα·
  - ii) στα επαληθευμένα ιστορικά δεδομένα κάθε δικαιούχου·
  - iii) στην εφαρμογή των συνήθων πρακτικών λογιστικής εγγραφής δαπανών μεμονωμένων δικαιούχων·

- β) σχέδιο προϋπολογισμού που καταρτίζεται κατά περίπτωση και συμφωνείται εκ των προτέρων από τον φορέα που επιλέγει την πράξη, εάν το συνολικό κόστος της πράξης δεν υπερβαίνει τα 200 000 EUR·
- γ) σύμφωνα με τους κανόνες εφαρμογής των αντίστοιχων μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών και ενιαίων συντελεστών που εφαρμόζονται σε πολιτικές της Ένωσης για παρόμοιο τύπο πράξης·
- δ) σύμφωνα με τους κανόνες εφαρμογής των αντίστοιχων μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών και ενιαίων συντελεστών που εφαρμόζονται στο πλαίσιο συστημάτων για επιχορηγήσεις που χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου από το κράτος μέλος για παρόμοιο τύπο πράξης·
- ε) ενιαίοι συντελεστές και ειδικές μεθοδολογίες που καθορίζονται από τον παρόντα κανονισμό ή βάσει αυτού ή τους ειδικούς για κάθε Ταμείο κανονισμούς.

Άρθρο 54

Χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή για έμμεσες δαπάνες για επιχορηγήσεις

Όταν χρησιμοποιείται ενιαίος συντελεστής για την κάλυψη των έμμεσων δαπανών μιας πράξης, μπορεί να βασίζεται σε ένα από τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) έως το 7 % των επιλέξιμων άμεσων δαπανών, χωρίς να απαιτείται από το οικείο κράτος μέλος να εκτελεί υπολογισμούς για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου συντελεστή·

- β) έως το 15 % των επιλέξιμων άμεσων δαπανών προσωπικού, χωρίς να απαιτείται από το οικείο κράτος μέλος να εκτελεί υπολογισμούς για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου συντελεστή·
- γ) έως το 25 % των επιλέξιμων άμεσων δαπανών, υπό τη προϋπόθεση ότι ο συντελεστής υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 53 παράγραφος 3 στοιχείο α).

Επιπλέον, αν ένα κράτος μέλος έχει υπολογίσει έναν ενιαίο συντελεστή, σύμφωνα με το άρθρο 67 παράγραφος 5 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, ο συντελεστής αυτός μπορεί να χρησιμοποιηθεί για παρόμοια πράξη για τους σκοπούς του στοιχείου γ) του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 55

Άμεσες δαπάνες προσωπικού για επιχορηγήσεις

1. Οι άμεσες δαπάνες προσωπικού μιας πράξης δύνανται να υπολογίζονται με βάση ενιαίο συντελεστή έως το 20 % των άμεσων δαπανών εκτός από τις άμεσες δαπάνες προσωπικού της εν λόγω πράξης, χωρίς να απαιτείται από το οικείο κράτος μέλος να εκτελεί υπολογισμούς για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου συντελεστή, υπό την προϋπόθεση ότι οι άμεσες δαπάνες της πράξης δεν περιλαμβάνουν δημόσιες συμβάσεις έργων ή συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών οι οποίες υπερβαίνουν σε αξία τα κατώτατα ποσά που ορίζονται στο άρθρο 4 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ ή στο άρθρο 15 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου².

---

¹ Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65).

² Οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 243).

Όταν εφαρμόζεται ενιαίος συντελεστής σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο για το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, ο εν λόγω ενιαίος συντελεστής εφαρμόζεται μόνο στις άμεσες δαπάνες της πράξης που δεν αποτελούν αντικείμενο δημόσιων συμβάσεων.

2. Για τους σκοπούς του προσδιορισμού των άμεσων δαπανών προσωπικού, η ωριαία αμοιβή μπορεί να υπολογίζεται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:
  - α) διαιρώντας τις πλέον πρόσφατες τεκμηριωμένες ετήσιες ακαθάριστες δαπάνες απασχόλησης με 1 720 ώρες για τα άτομα που εργάζονται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης ή κατ' αντίστοιχη αναλογία των 1 720 ωρών για τα άτομα που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης·
  - β) διαιρώντας τις πλέον πρόσφατες τεκμηριωμένες μηνιαίες ακαθάριστες δαπάνες απασχόλησης με τον μέσο μηνιαίο χρόνο εργασίας του συγκεκριμένου προσώπου, σύμφωνα με τους ισχύοντες εθνικούς κανόνες στους οποίους παραπέμπει η σύμβαση απασχόλησης ή εργασίας ή η απόφαση διορισμού (αμφότερες αναφέρονται ως το έγγραφο απασχόλησης).
3. Κατά την εφαρμογή της ωριαίας αμοιβής που υπολογίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 2, ο συνολικός αριθμός ωρών που δηλώνει κάθε άτομο για ένα δεδομένο έτος ή για έναν δεδομένο μήνα δεν υπερβαίνει τον αριθμό των ωρών που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό της εν λόγω ωριαίας αμοιβής.
4. Εάν δεν είναι διαθέσιμες ετήσιες ακαθάριστες δαπάνες απασχόλησης, αυτές μπορούν να αντληθούν από τις διαθέσιμες τεκμηριωμένες ακαθάριστες δαπάνες απασχόλησης ή από το έγγραφο απασχόλησης, κατόπιν δέουσας προσαρμογής για περίοδο 12 μηνών.

5. Οι δαπάνες προσωπικού που σχετίζονται με άτομα τα οποία εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης για την πράξη μπορούν να υπολογίζονται ως σταθερό ποσοστό των ακαθάριστων δαπανών απασχόλησης, σύμφωνα με καθορισμένο ποσοστό του χρόνου που εργάστηκαν για την πράξη ανά μήνα, χωρίς να απαιτείται η δημιουργία χωριστού συστήματος καταχώρισης των ωρών εργασίας. Ο εργοδότης παρέχει έγγραφο στους υπαλλήλους στο οποίο καθορίζεται το εν λόγω σταθερό ποσοστό.

Άρθρο 56

Χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή για επιλέξιμες δαπάνες, εκτός από τις άμεσες δαπάνες προσωπικού για επιχορηγήσεις

1. Για την κάλυψη των υπόλοιπων επιλέξιμων δαπανών μιας πράξης δύναται να χρησιμοποιηθεί ενιαίος συντελεστής έως 40 % των επιλέξιμων άμεσων δαπανών προσωπικού. Το κράτος μέλος δεν υποχρεούται να εκτελεί υπολογισμό για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου συντελεστή.
2. Για τις πράξεις που στηρίζονται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το ΤΔΜ, το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, οι μισθοί και οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται στους συμμετέχοντες θεωρούνται πρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες που δεν περιλαμβάνονται στον ενιαίο συντελεστή.
3. Ο ενιαίος συντελεστής που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζεται στις δαπάνες προσωπικού που υπολογίζονται με βάση τον ενιαίο συντελεστή, όπως αναφέρεται στο άρθρο 55 παράγραφος 1.

Άρθρο 57

Επιχορηγήσεις υπό όρους

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να παρέχουν στους δικαιούχους, υπό όρους, επιχορηγήσεις πλήρως ή εν μέρει επιστρεπτές, όπως ορίζεται στο έγγραφο που καθορίζει τους όρους στήριξης.
2. Οι επιστροφές από τον δικαιούχο πραγματοποιούνται υπό τους όρους που έχουν συμφωνηθεί από τη διαχειριστική αρχή και τον δικαιούχο.
3. Τα κράτη μέλη επαναχρησιμοποιούν τους πόρους που επιστρέφονται από τον δικαιούχο για τον ίδιο σκοπό ή σύμφωνα με τους στόχους του οικείου προγράμματος έως την 31η Δεκεμβρίου 2030, υπό μορφή επιχορηγήσεων υπό όρους ή χρηματοδοτικού μέσου ή υπό άλλη μορφή στήριξης. Τα ποσά που επιστρέφονται και οι πληροφορίες σχετικά με την επαναχρησιμοποίησή τους περιλαμβάνονται στην τελική έκθεση επιδόσεων.
4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι πόροι τηρούνται σε χωριστούς λογαριασμούς ή βάσει κατάλληλων λογιστικών κωδικών.
5. Οι πόροι της Ένωσης που επιστρέφονται από τους δικαιούχους οποτεδήποτε, αλλά δεν επαναχρησιμοποιούνται έως την 31η Δεκεμβρίου 2030, επιστρέφονται στον προϋπολογισμό της Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 88.

ΤΜΗΜΑ ΙΙ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

Άρθρο 58

Χρηματοδοτικά μέσα

1. Οι διαχειριστικές αρχές μπορούν να καταβάλλουν συνεισφορά προγράμματος, από ένα ή περισσότερα προγράμματα σε υφιστάμενα ή προσφάτως δημιουργηθέντα χρηματοδοτικά μέσα τα οποία συστήνονται σε εθνικό, περιφερειακό, διακρατικό ή διασυνοριακό επίπεδο και υλοποιούνται άμεσα από τη διαχειριστική αρχή ή υπό την ευθύνη της, συμβάλλουν δε στην επίτευξη των ειδικών στόχων.

2. Τα χρηματοδοτικά μέσα παρέχουν στήριξη στους τελικούς αποδέκτες μόνο για επενδύσεις τόσο σε υλικά όσο και σε άυλα περιουσιακά στοιχεία, καθώς και σε κεφάλαια κίνησης, οι οποίες αναμένεται να είναι οικονομικά βιώσιμες και δεν βρίσκουν επαρκή χρηματοδότηση από πηγές της αγοράς. Η στήριξη αυτή συμμορφώνεται με τους ισχύοντες κανόνες της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις.

Η στήριξη αυτή παρέχεται μόνο για τα στοιχεία των επενδύσεων που δεν έχουν ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενό τους ή δεν έχουν υλοποιηθεί πλήρως κατά την ημερομηνία της επενδυτικής απόφασης.

3. Η κατάλληλη στήριξη από τα Ταμεία μέσω χρηματοδοτικών μέσων βασίζεται σε εκ των προτέρων αξιολόγηση η οποία καταρτίζεται υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής. Η εκ των προτέρων αξιολόγηση ολοκληρώνεται πριν οι διαχειριστικές αρχές καταβάλουν συνεισφορές προγράμματος σε χρηματοδοτικά μέσα.

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) το προτεινόμενο ποσό συνεισφοράς προγράμματος σε χρηματοδοτικό μέσο και το εκτιμώμενο αποτέλεσμα μόχλευσης, συνοδευόμενα από σύντομη αιτιολόγηση·
- β) τα προτεινόμενα χρηματοδοτικά προϊόντα που πρόκειται να προσφερθούν, συμπεριλαμβανομένης της πιθανής ανάγκης για διαφοροποιημένη μεταχείριση των επενδυτών·
- γ) την προτεινόμενη ομάδα-στόχο τελικών αποδεκτών·
- δ) την αναμενόμενη συμβολή του χρηματοδοτικού μέσου στην επίτευξη των ειδικών στόχων.

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση μπορεί να αναθεωρηθεί ή να επικαιροποιηθεί, μπορεί να καλύπτει ολόκληρη την επικράτεια του κράτους μέλους ή μέρος αυτής, και μπορεί να βασίζεται σε υφιστάμενες ή επικαιροποιημένες εκ των προτέρων αξιολογήσεις.

4. Η στήριξη που παρέχεται στους τελικούς αποδέκτες μπορεί να συνδυάζεται με στήριξη από κάθε Ταμείο ή άλλο ενωσιακό μέσο και μπορεί να καλύπτει την ίδια δαπάνη. Στην περίπτωση αυτή, η στήριξη του Ταμείου στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού μέσου, η οποία αποτελεί μέρος μιας πράξης χρηματοδοτικού μέσου, δεν δηλώνεται στην Επιτροπή για στήριξη υπό άλλη μορφή, άλλο Ταμείο ή άλλο μέσο της Ένωσης.

5. Τα χρηματοδοτικά μέσα μπορούν να συνδυαστούν με στήριξη προγράμματος υπό μορφή επιχορηγήσεων σε ενιαία πράξη χρηματοδοτικού μέσου, στο πλαίσιο ενιαίας συμφωνίας χρηματοδότησης, στην οποία και οι δύο διακριτές μορφές στήριξης παρέχονται από τον φορέα υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου. Στην περίπτωση αυτή, οι κανόνες που ισχύουν για τα χρηματοδοτικά μέσα εφαρμόζονται στην εν λόγω ενιαία πράξη χρηματοδοτικού μέσου. Η στήριξη προγράμματος υπό μορφή επιχορηγήσεων συνδέεται άμεσα με το χρηματοδοτικό μέσο και είναι απαραίτητη γι' αυτό και δεν υπερβαίνει την αξία των επενδύσεων που στηρίζονται από το χρηματοδοτικό προϊόν.
6. Στην περίπτωση συνδυασμένης στήριξης δυνάμει των παραγράφων 4 και 5, τηρούνται ξεχωριστά αρχεία για κάθε πηγή στήριξης.
7. Το άθροισμα όλων των μορφών συνδυασμένης στήριξης δεν υπερβαίνει το συνολικό ποσό της συγκεκριμένης δαπάνης. Οι επιχορηγήσεις δεν χρησιμοποιούνται για εξόφληση στήριξης που ελήφθη από χρηματοδοτικά μέσα. Τα χρηματοδοτικά μέσα δεν χρησιμοποιούνται για την προκαταβολή επιχορηγήσεων.

Άρθρο 59

Υλοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων

1. Τα χρηματοδοτικά μέσα που υλοποιούνται άμεσα από τη διαχειριστική αρχή μπορούν μόνο να παρέχουν δάνεια ή εγγυήσεις. Η διαχειριστική αρχή, σε έγγραφο στρατηγικής που περιλαμβάνει τα στοιχεία που ορίζονται στο παράρτημα X, καθορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις για τη συνεισφορά του προγράμματος στο χρηματοδοτικό μέσο.

2. Χρηματοδοτικό μέσο που υλοποιείται υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής μπορεί να είναι ένα από τα ακόλουθα:

α) επένδυση πόρων του προγράμματος στο κεφάλαιο νομικής οντότητας·

β) ανεξάρτητες χρηματοδοτικές μονάδες ή διαχειριστικοί λογαριασμοί.

Η διαχειριστική αρχή επιλέγει τον φορέα υλοποίησης χρηματοδοτικού μέσου.

3. Η διαχειριστική αρχή μπορεί να αναθέσει απευθείας σύμβαση για την υλοποίηση χρηματοδοτικού μέσου στους εξής φορείς:

α) στην ΕΤΕπ·

β) σε διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στα οποία κράτος μέλος είναι μέτοχος·

γ) σε δημόσια τράπεζα ή ίδρυμα, που έχει συσταθεί ως νομική οντότητα η οποία εκτελεί χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες σε επαγγελματική βάση και πληροί όλες τις κατωτέρω προϋποθέσεις:

i) δεν υπάρχει άμεση ιδιωτική κεφαλαιακή συμμετοχή, με εξαίρεση μειοψηφικές και χωρίς δυνατότητα αρνησικυρίας μορφές ιδιωτικής κεφαλαιακής συμμετοχής που απαιτούνται από τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις, σύμφωνα με τις Συνθήκες, οι οποίες δεν ασκούν αποφασιστική επιρροή στη συναφή τράπεζα ή το συναφές ίδρυμα και με εξαίρεση μορφές ιδιωτικής κεφαλαιακής συμμετοχής που δεν ασκούν καμία επιρροή σε αποφάσεις αναφορικά με την καθημερινή διαχείριση του χρηματοδοτικού μέσου που στηρίζεται από τα Ταμεία·

- ii) λειτουργεί με εντολή δημόσιας πολιτικής που έχει εκδοθεί από την αρμόδια αρχή κράτους μέλους σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, στην οποία περιλαμβάνεται η εκτέλεση, ως μέρος ή ως το σύνολο των δραστηριοτήτων της, δραστηριοτήτων για την οικονομική ανάπτυξη που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων των Ταμείων·
  - iii) εκτελεί, ως μέρος ή ως το σύνολο των δραστηριοτήτων της, δραστηριότητες για την οικονομική ανάπτυξη που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων των Ταμείων σε περιφέρειες, τομείς πολιτικής ή κλάδους για τους οποίους η πρόσβαση σε χρηματοδότηση από πηγές της αγοράς δεν είναι γενικά διαθέσιμη ή επαρκής·
  - iv) λειτουργεί χωρίς να εστιάζει κατά κύριο λόγο στη μεγιστοποίηση των κερδών, αλλά διασφαλίζει μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα για τις δραστηριότητές της·
  - v) διασφαλίζει ότι η απευθείας ανάθεση που αναφέρεται στο στοιχείο β) δεν παρέχει κανένα άμεσο ή έμμεσο όφελος για εμπορικές δραστηριότητες, υπό τη μορφή κατάλληλων μέτρων, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο·
  - vi) υπόκειται στην εποπτεία ανεξάρτητης αρχής σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο·
- δ) σε άλλους φορείς που επίσης εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 12 της οδηγίας 2014/24/EE.

4. Όταν ο φορέας που επιλέχθηκε από τη διαχειριστική αρχή υλοποιεί ταμείο χαρτοφυλακίου, ο φορέας αυτός μπορεί περαιτέρω του να επιλέξει άλλους φορείς για την υλοποίηση ειδικών ταμείων.

5. Οι όροι και οι προϋποθέσεις των συνεισφορών προγράμματος σε χρηματοδοτικά μέσα που εφαρμόζονται σύμφωνα με την παράγραφο 2 καθορίζονται σε συμφωνίες χρηματοδότησης μεταξύ:

- α) των δεόντως εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων της διαχειριστικής αρχής και του φορέα υλοποίησης ενός ταμείου χαρτοφυλακίου, κατά περίπτωση·
- β) των δεόντως εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων της διαχειριστικής αρχής, ή, κατά περίπτωση, του φορέα υλοποίησης ενός ταμείου χαρτοφυλακίου και του φορέα υλοποίησης ενός ειδικού ταμείου.

Οι εν λόγω συμφωνίες χρηματοδότησης περιλαμβάνουν όλα τα στοιχεία που ορίζονται στο παράρτημα X.

6. Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις της διαχειριστικής αρχής δεν υπερβαίνουν το ποσό που δεσμεύεται από τη διαχειριστική αρχή για το χρηματοδοτικό μέσο σύμφωνα με τις σχετικές συμφωνίες χρηματοδότησης.

7. Οι φορείς υλοποίησης των σχετικών χρηματοδοτικών μέσων, ή στο πλαίσιο των εγγυήσεων, ο φορέας που παρέχει τα υποκείμενα δάνεια, στηρίζουν τους τελικούς αποδέκτες, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των στόχων του προγράμματος και των δυνατοτήτων για την οικονομική βιωσιμότητα της επένδυσης, όπως τεκμηριώνονται στο επιχειρηματικό σχέδιο ή σε ισοδύναμο έγγραφο. Η επιλογή των τελικών αποδεκτών είναι διαφανής και δεν οδηγεί σε σύγκρουση συμφερόντων.

8. Η εθνική συγχρηματοδότηση ενός προγράμματος μπορεί να παρέχεται είτε από τη διαχειριστική αρχή είτε στο επίπεδο των ταμείων χαρτοφυλακίου, είτε στο επίπεδο των ειδικών ταμείων, είτε στο επίπεδο των επενδύσεων σε τελικούς αποδέκτες, σύμφωνα με τους ειδικούς κανόνες για κάθε Ταμείο. Όταν η εθνική συγχρηματοδότηση παρέχεται στο επίπεδο των επενδύσεων σε τελικούς αποδέκτες, ο φορέας υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων τηρεί αποδεικτικά έγγραφα που αποδεικνύουν την επιλεξιμότητα των υποκείμενων δαπανών.

9. Η διαχειριστική αρχή που υλοποιεί άμεσα το χρηματοδοτικό μέσο σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, ή ο φορέας υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, τηρεί χωριστούς λογαριασμούς ή διατηρεί λογιστικό κωδικό για κάθε προτεραιότητα ή, για το ΕΤΘΑΥ, για κάθε ειδικό στόχο και, κατά περίπτωση, για κάθε κατηγορία περιφέρειας για κάθε συνεισφορά προγράμματος, και χωριστά για τους πόρους που προβλέπονται στα άρθρα 60 και 62, αντίστοιχα.

Άρθρο 60

Τόκοι και άλλα έσοδα που δημιουργούνται από τη στήριξη που παρέχουν τα Ταμεία σε χρηματοδοτικά μέσα

1. Η στήριξη από τα Ταμεία που καταβάλλεται σε χρηματοδοτικά μέσα κατατίθεται σε λογαριασμούς σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν εντός των κρατών μελών και η διαχείριση της εν λόγω στήριξης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ενεργό διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων και την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.
2. Οι τόκοι και τα άλλα έσοδα που αποδίδονται στη στήριξη από τα Ταμεία και καταβάλλονται σε χρηματοδοτικά μέσα χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο του ίδιου στόχου ή των ίδιων στόχων με τον στόχο ή τους στόχους της αρχικής στήριξης από τα Ταμεία, συμπεριλαμβανομένων των πληρωμών για τις αμοιβές διαχείρισης και τις επιστροφές για δαπάνες διαχείρισης που πραγματοποιήθηκαν από τους φορείς υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου σύμφωνα με το άρθρο 68 παράγραφος 1 στοιχείο δ), είτε εντός του ίδιου χρηματοδοτικού μέσου είτε, μετά την εκκαθάριση του χρηματοδοτικού μέσου, σε άλλα χρηματοδοτικά μέσα ή μορφές στήριξης για περαιτέρω επενδύσεις σε τελικούς αποδέκτες, έως τη λήξη της περιόδου επιλεξιμότητας.

3. Οι τόκοι και τα άλλα έσοδα που αναφέρονται στην παράγραφο 2 και δεν χρησιμοποιούνται σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη αφαιρούνται από τους λογαριασμούς που υποβάλλονται για την τελική λογιστική χρήση.

Άρθρο 61

Διαφοροποιημένη μεταχείριση των επενδυτών

1. Η στήριξη από τα Ταμεία σε χρηματοδοτικά μέσα που επενδύονται σε τελικούς αποδέκτες και κάθε είδους έσοδα που παράγονται από τις εν λόγω επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων των πόρων που επιστρέφονται, τα οποία αποδίδονται στη στήριξη από τα Ταμεία, μπορούν να χρησιμοποιούνται για τη διαφοροποιημένη μεταχείριση επενδυτών που λειτουργούν βάσει της αρχής της οικονομίας της αγοράς με τον κατάλληλο επιμερισμό των κινδύνων και των κερδών, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.
2. Το επίπεδο της εν λόγω διαφοροποιημένης μεταχείρισης δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για τη δημιουργία κινήτρων με στόχο την προσέλκυση ιδιωτικών πόρων και καθορίζεται είτε μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας είτε μέσω ανεξάρτητης εκτίμησης.

Άρθρο 62

Επαναχρησιμοποίηση πόρων που αποδίδονται στη στήριξη από τα Ταμεία

1. Οι πόροι που επιστρέφονται, πριν από το τέλος της περιόδου επιλεξιμότητας, στα χρηματοδοτικά μέσα από επενδύσεις σε τελικούς αποδέκτες ή από την αποδέσμευση πόρων που έχουν παρακρατηθεί για συμβάσεις εγγυήσεων, συμπεριλαμβανομένων των αποπληρωμών κεφαλαίου και κάθε είδους παραγόμενων εσόδων που αποδίδονται στη στήριξη από τα Ταμεία, επαναχρησιμοποιούνται στο ίδιο χρηματοδοτικό μέσο ή σε άλλα χρηματοδοτικά μέσα για περαιτέρω επενδύσεις σε τελικούς αποδέκτες, για την κάλυψη των ζημιών στο ονομαστικό ύψος της συνεισφοράς των Ταμείων στο χρηματοδοτικό μέσο που οφείλονται σε αρνητικό επιτόκιο, αν προκύψουν τέτοιες ζημιές παρά την ενεργό διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων ή για τυχόν δαπάνες και αμοιβές διαχείρισης που συνδέονται με τις εν λόγω περαιτέρω επενδύσεις, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι πόροι που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και επιστρέφονται στα χρηματοδοτικά μέσα κατά τη διάρκεια περιόδου τουλάχιστον 8 ετών μετά τη λήξη της περιόδου επιλεξιμότητας επαναχρησιμοποιούνται σύμφωνα με τους στόχους πολιτικής του προγράμματος ή των προγραμμάτων βάσει των οποίων είχαν συσταθεί, είτε εντός του ίδιου χρηματοδοτικού μέσου είτε, μετά την έξοδο των πόρων αυτών από το χρηματοδοτικό μέσο, σε άλλα χρηματοδοτικά μέσα ή σε άλλες μορφές στήριξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Κανόνες επιλεξιμότητας

Άρθρο 63

Επιλεξιμότητα

1. Η επιλεξιμότητα των δαπανών καθορίζεται βάσει εθνικών κανόνων, εκτός εάν θεσπίζονται ειδικοί κανόνες είτε στον παρόντα κανονισμό ή τους ειδικούς για κάθε Ταμείο κανονισμούς, είτε επί τη βάση αυτών.

2. Μια δαπάνη είναι επιλέξιμη για συνεισφορά από τα Ταμεία εάν έχει πραγματοποιηθεί από δικαιούχο ή τον ιδιώτη εταίρο μιας πράξης ΣΔΙΤ και έχει πληρωθεί για την υλοποίηση πράξεων κατά το διάστημα από την ημερομηνία υποβολής του προγράμματος στην Επιτροπή ή από την 1η Ιανουαρίου 2021, αναλόγως του ποια ημερομηνία προηγείται, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2029.

Για τα έξοδα που επιστρέφονται σύμφωνα με τα στοιχεία β), γ) και στ) του άρθρου 53 παράγραφος 1, οι δράσεις που συνιστούν τη βάση για την επιστροφή πραγματοποιούνται το διάστημα από την ημερομηνία υποβολής του προγράμματος στην Επιτροπή ή από την 1η Ιανουαρίου 2021, αναλόγως του ποια ημερομηνία προηγείται, και έως τις 31 Δεκεμβρίου 2029.

3. Για το ΕΤΠΑ, οι δαπάνες που σχετίζονται με πράξεις οι οποίες καλύπτουν περισσότερες από μία κατηγορία περιφέρειας, όπως ορίζεται στο άρθρο 108 παράγραφος 2, σε ένα κράτος μέλος κατανέμονται κατ' αναλογία στις σχετικές κατηγορίες περιφέρειας, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων.

Για το ΕΚΤ+, οι δαπάνες που σχετίζονται με πράξεις μπορούν να κατανεμηθούν σε οποιαδήποτε από τις κατηγορίες περιφέρειας του προγράμματος, υπό την προϋπόθεση ότι η πράξη συμβάλλει στην επίτευξη των ειδικών στόχων του προγράμματος.

Για το ΤΔΜ, οι δαπάνες που σχετίζονται με πράξεις συμβάλλουν στην εφαρμογή του οικείου εδαφικού σχεδίου δίκαιης μετάβασης.

4. Το σύνολο ή μέρος πράξης μπορεί να εκτελείται εκτός κράτους μέλους, μεταξύ άλλων και εκτός της Ένωσης, υπό τον όρο ότι η πράξη συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του αντίστοιχου προγράμματος.
5. Για τις επιχορηγήσεις υπό τη μορφή των στοιχείων β), γ) και δ) του άρθρου 53 παράγραφος 1, οι δαπάνες που είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από τα Ταμεία ισούνται με τα ποσά που υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 53 παράγραφος 3.
6. Οι πράξεις δεν επιλέγονται για στήριξη από τα Ταμεία σε περίπτωση που έχουν ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενό τους ή υλοποιηθεί πλήρως πριν να υποβληθεί αίτηση χρηματοδότησης βάσει του προγράμματος, ανεξαρτήτως του αν έχουν εκτελεστεί όλες τις σχετικές πληρωμές. Η παρούσα παράγραφος δεν εφαρμόζεται στην αντιστάθμιση του επιπλέον κόστους από το ΕΤΘΑΥ στις εξόχως απόκεντρες περιοχές δυνάμει του άρθρου 24 του κανονισμού ΕΤΘΑΥ και στη στήριξη από την πρόσθετη χρηματοδότηση για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές δυνάμει του άρθρου 110 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του παρόντος κανονισμού.
7. Οι δαπάνες που καθίστανται επιλέξιμες λόγω τροποποίησης του προγράμματος είναι επιλέξιμες από την ημερομηνία υποβολής του σχετικού αιτήματος στην Επιτροπή.

Για το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΔΜ, οι δαπάνες καθίστανται επιλέξιμες λόγω τροποποίησης του προγράμματος όταν προστίθεται στο πρόγραμμα ένας νέος τύπος παρέμβασης που αναφέρεται στον πίνακα 1 του παραρτήματος Ι ή, για το ΕΤΘΑΥ, το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, στους ειδικούς για κάθε Ταμείο κανονισμούς.

Όταν ένα πρόγραμμα τροποποιείται με σκοπό την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, το πρόγραμμα μπορεί να προβλέπει ότι η επιλεξιμότητα των δαπανών που σχετίζονται με την εν λόγω τροποποίηση αρχίζει από την ημερομηνία εκδήλωσης της φυσικής καταστροφής.

8. Όταν ένα νέο πρόγραμμα εγκρίνεται, οι δαπάνες είναι επιλέξιμες από την ημερομηνία υποβολής του σχετικού αιτήματος στην Επιτροπή.
9. Μια πράξη μπορεί να λαμβάνει στήριξη από ένα ή περισσότερα Ταμεία ή από ένα ή περισσότερα προγράμματα και από άλλα μέσα της Ένωσης. Στις περιπτώσεις αυτές, οι δαπάνες που δηλώνονται σε μια αίτηση πληρωμής για ένα από τα Ταμεία δεν δηλώνονται για κανένα από τα παρακάτω:
  - α) στήριξη από άλλο Ταμείο ή μέσο της Ένωσης·
  - β) στήριξη από το ίδιο Ταμείο στο πλαίσιο άλλου προγράμματος.

Το ποσό των δαπανών που περιέχεται σε αίτηση πληρωμής ενός Ταμείου μπορεί να υπολογίζεται κατ' αναλογία για κάθε Ταμείο και για το ή τα σχετικά προγράμματα, σύμφωνα με το έγγραφο που ορίζει τους όρους στήριξης.

Άρθρο 64

Μη επιλέξιμες δαπάνες

1. Οι ακόλουθες δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από τα Ταμεία:
  - α) τόκοι χρέους, εκτός επιχορηγήσεων που δίνονται υπό τη μορφή επιδότησης επιτοκίου ή επιδότησης προμηθειών εγγύησης·
  - β) αγορά γης για ποσό που υπερβαίνει το 10 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για την οικεία πράξη· για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο 15 %· για τα χρηματοδοτικά μέσα, τα εν λόγω ποσοστά εφαρμόζονται στη συνεισφορά προγράμματος που καταβάλλεται στον τελικό δικαιούχο ή, σε περίπτωση εγγυήσεων, στο ποσό του υποκείμενου δανείου·
  - γ) φόρος προστιθέμενης αξίας («ΦΠΑ»), εκτός από:
    - i) πράξεις των οποίων το συνολικό κόστος είναι λιγότερο από 5 000 000 EUR (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ)·
    - ii) πράξεις των οποίων το συνολικό κόστος είναι τουλάχιστον 5 000 000 EUR (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ) όταν δεν είναι ανακτήσιμο βάσει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ·

- iii) επενδύσεις που πραγματοποιούνται από τελικούς αποδέκτες στο πλαίσιο χρηματοδοτικών μέσων· όταν οι επενδύσεις αυτές στηρίζονται από χρηματοδοτικά μέσα σε συνδυασμό με στήριξη προγράμματος υπό μορφή επιχορήγησης όπως αναφέρεται στο άρθρο 58 παράγραφος 5, ο ΦΠΑ δεν είναι επιλέξιμος για το μέρος του επενδυτικού κόστους που αντιστοιχεί στη στήριξη του προγράμματος υπό μορφή επιχορήγησης, εκτός εάν ο ΦΠΑ για το επενδυτικό κόστος δεν είναι ανακτήσιμος βάσει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ ή εάν το μέρος του επενδυτικού κόστους που αντιστοιχεί στη στήριξη του προγράμματος υπό μορφή επιχορήγησης είναι μικρότερο από 5 000 000 EUR (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ)·
- iv) ταμεία μικρών έργων και επενδύσεις που πραγματοποιούνται από τελικούς αποδέκτες στο πλαίσιο ταμείων μικρών έργων δυνάμει του Interreg.

Το στοιχείο β) του πρώτου εδαφίου δεν εφαρμόζεται σε πράξεις που αφορούν τη διατήρηση του περιβάλλοντος.

2. Οι ειδικοί για κάθε Ταμείο κανονισμοί μπορούν να προσδιορίζουν πρόσθετες δαπάνες οι οποίες δεν είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από κάθε Ταμείο.

Άρθρο 65

Διάρκεια των πράξεων

1. Το κράτος μέλος επιστρέφει τη συνεισφορά από τα Ταμεία σε πράξη που περιλαμβάνει επενδύσεις σε υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις, εάν, εντός 5 ετών από την τελική πληρωμή στον δικαιούχο ή εντός της προθεσμίας που ορίζεται στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, κατά περίπτωση, η εν λόγω πράξη υπόκειται σε οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:
  - α) παύση ή μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιφέρειας επιπέδου NUTS 2 στην οποία έλαβε στήριξη·
  - β) αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει σε εταιρεία ή δημόσιο φορέα αδικαιολόγητο πλεονέκτημα·
  - γ) ουσιαστική μεταβολή η οποία επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή τους όρους υλοποίησης και θα μπορούσε να υπονομεύσει τους αρχικούς της στόχους.

Το κράτος μέλος μπορεί να μειώσει το οριζόμενο στο πρώτο εδάφιο χρονικό περιθώριο σε 3 έτη όταν πρόκειται για περιπτώσεις διατήρησης επενδύσεων ή θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν από ΜΜΕ.

Η επιστροφή ποσών από το κράτος μέλος λόγω μη συμμόρφωσης προς το παρόν άρθρο πραγματοποιείται κατ' αναλογία προς την περίοδο μη συμμόρφωσης.

2. Οι πράξεις που στηρίζονται από το ΕΚΤ+ ή από το ΤΔΜ σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχεία ια), ιβ) και ιγ) του κανονισμού ΤΔΜ επιστρέφουν τη στήριξη όταν υπόκεινται σε υποχρέωση διατήρησης επενδύσεων σύμφωνα με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν εφαρμόζονται σε συνεισφορές προγράμματος σε ή από χρηματοδοτικά μέσα ή σε οποιαδήποτε πράξη επιφέρει παύση παραγωγικής δραστηριότητας εξαιτίας μη δόλιας πτώχευσης.

Άρθρο 66

Μετεγκατάσταση

1. Οι δαπάνες για τη στήριξη της μετεγκατάστασης δεν είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από τα Ταμεία.
2. Αν μια συνεισφορά από τα Ταμεία συνιστά κρατική ενίσχυση, η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει ότι η εν λόγω συνεισφορά δεν στηρίζει τη μετεγκατάσταση σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 16 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014.

Άρθρο 67

Ειδικοί κανόνες επιλεξιμότητας για τις επιχορηγήσεις

1. Οι συνεισφορές σε είδος υπό μορφή παροχής εργασιών, αγαθών, υπηρεσιών, γης και ακινήτων για τα οποία δεν έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές που υποστηρίζονται από τιμολόγια ή έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας μπορούν να είναι επιλέξιμες αν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:
  - α) η δημόσια στήριξη που καταβάλλεται για την πράξη και περιλαμβάνει συνεισφορές σε είδος δεν υπερβαίνει τη συνολική επιλέξιμη δαπάνη, εξαιρουμένων των συνεισφορών σε είδος, κατά την περάτωση της πράξης·

- β) η αξία που αποδίδεται στις συνεισφορές σε είδος δεν υπερβαίνει τις δαπάνες που είναι γενικά αποδεκτές στην εν λόγω αγορά·
- γ) η αξία και η χορήγηση της συνεισφοράς σε είδος μπορεί να αποτιμηθεί και να επαληθευτεί ανεξάρτητα·
- δ) στην περίπτωση παροχής γης ή ακινήτων, μπορεί να πραγματοποιηθεί πληρωμή για τους σκοπούς σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης ετήσιου ονομαστικού ύψους που δεν υπερβαίνει τη μία νομισματική μονάδα του κράτους μέλους·
- ε) στην περίπτωση συνεισφορών σε είδος υπό μορφή άμισθης εργασίας, η αξία της εν λόγω εργασίας αποτιμάται με βάση τον επαληθευμένο χρόνο εργασίας και τον συντελεστή αμοιβής για ισοδύναμη εργασία.

Η αξία της γης ή των ακινήτων που αναφέρεται στο στοιχείο δ) του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου πιστοποιείται από ανεξάρτητο ειδικευμένο εμπειρογνώμονα ή δεόντως εξουσιοδοτημένο επίσημο φορέα και δεν υπερβαίνει το όριο του άρθρου 64 παράγραφος 1 στοιχείο β).

2. Οι δαπάνες απόσβεσης για τις οποίες δεν έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές που να δικαιολογούνται από τιμολόγια μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες αν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- α) το επιτρέπουν οι κανόνες επιλεξιμότητας του προγράμματος·

- β) το ποσό της δαπάνης δικαιολογείται με παραστατικά που έχουν ισοδύναμη αποδεικτική αξία με τιμολόγια για επιλέξιμες δαπάνες, όταν οι δαπάνες αυτές επιστρέφονται με τη μορφή που αναφέρεται στο άρθρο 53 παράγραφος 1 στοιχείο α)·
- γ) οι δαπάνες αφορούν αποκλειστικά την περίοδο στήριξης της πράξης·
- δ) δεν έχουν χρησιμοποιηθεί δημόσιες επιχορηγήσεις για την αγορά των αποσβεσμένων περιουσιακών στοιχείων.

Άρθρο 68

Ειδικοί κανόνες επιλεξιμότητας για χρηματοδοτικά μέσα

1. Οι επιλέξιμες δαπάνες ενός χρηματοδοτικού μέσου είναι το συνολικό ποσό της συνεισφοράς προγράμματος που καταβλήθηκε ή, στην περίπτωση των εγγυήσεων, που προβλέφθηκε για συμβάσεις εγγυήσεων από το χρηματοδοτικό μέσο εντός της περιόδου επιλεξιμότητας, όταν το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε:
  - α) πληρωμές στους τελικούς αποδέκτες, στην περίπτωση δανείων και επενδύσεων μετοχικού και οιονεί μετοχικού κεφαλαίου·
  - β) πόρους που προβλέφθηκαν για συμβάσεις εγγυήσεων, ανεξαρτήτως αν είναι εκκρεμείς ή έχουν λήξει, για τη χρηματοδότηση πιθανών καταπτώσεων εγγυήσεων για ζημίες, που υπολογίζονται με βάση συντελεστή πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος ο οποίος ορίζεται για τα αντίστοιχα υποκείμενα εκταμιευμένα νέα δάνεια, επενδύσεις μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου σε τελικούς αποδέκτες·

- γ) πληρωμές στους τελικούς αποδέκτες ή προς όφελος αυτών, όταν τα χρηματοδοτικά μέσα συνδυάζονται με άλλη συνεισφορά της Ένωσης σε ενιαία πράξη χρηματοδοτικού μέσου σύμφωνα με το άρθρο 58 παράγραφος 5·
  - δ) πληρωμές αμοιβών διαχείρισης και επιστροφές δαπανών διαχείρισης που πραγματοποιήθηκαν από τους φορείς υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου.
2. Όταν ένα χρηματοδοτικό μέσο υλοποιείται σε διαδοχικές περιόδους προγραμματισμού, μπορεί να παρέχεται στήριξη προς τους τελικούς αποδέκτες ή προς όφελος αυτών, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών και αμοιβών διαχείρισης, βάσει συμφωνιών που συνάπτονται κατά την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού, υπό την προϋπόθεση ότι η στήριξη αυτή είναι σύμφωνη με τους κανόνες επιλεξιμότητας της επόμενης περιόδου προγραμματισμού. Στις περιπτώσεις αυτές, η επιλεξιμότητα των δαπανών που υποβάλλονται σε αιτήσεις πληρωμής καθορίζεται σύμφωνα με τους κανόνες της αντίστοιχης περιόδου προγραμματισμού.
3. Σε ό,τι αφορά την παράγραφο 1 στοιχείο β), εάν η οντότητα που επωφελείται από τις εγγυήσεις δεν έχει εκταμιεύσει το προγραμματισμένο ποσό νέων δανείων, επενδύσεων μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου στους τελικούς αποδέκτες σύμφωνα με τον συντελεστή πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος, οι επιλέξιμες δαπάνες μειώνονται αναλογικά. Ο συντελεστής πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος μπορεί να αναθεωρηθεί, εάν αυτό δικαιολογείται από μεταγενέστερες αλλαγές στις συνθήκες της αγοράς. Η αναθεώρηση αυτή δεν έχει αναδρομική ισχύ.

4. Σε ό,τι αφορά την παράγραφο 1 στοιχείο δ), οι αμοιβές διαχείρισης καθορίζονται βάσει επιδόσεων.

Όταν οι φορείς υλοποίησης ενός ταμείου χαρτοφυλακίου, σύμφωνα με το άρθρο 59 παράγραφος 3, επιλέγονται μέσω απευθείας ανάθεσης σύμβασης, το ποσό των δαπανών και αμοιβών διαχείρισης που καταβάλλεται στους εν λόγω φορείς το οποίο μπορεί να δηλωθεί ως επιλέξιμη δαπάνη υπόκειται σε ανώτατο όριο 5 % του συνολικού ποσού των συνεισφορών προγράμματος που έχουν καταβληθεί στους τελικούς αποδέκτες με μορφή δανείων ή έχουν προβλεφθεί για συμβάσεις εγγυήσεων, και 7 % του συνολικού ποσού των συνεισφορών προγράμματος που έχουν καταβληθεί στους τελικούς αποδέκτες με τη μορφή επενδύσεων μετοχικού κεφαλαίου ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου.

Όταν οι φορείς υλοποίησης ενός ειδικού ταμείου, σύμφωνα με το άρθρο 59 παράγραφος 3, επιλέγονται μέσω απευθείας ανάθεσης σύμβασης, το ποσό των δαπανών και αμοιβών διαχείρισης που καταβάλλεται στους εν λόγω φορείς το οποίο μπορεί να δηλωθεί ως επιλέξιμη δαπάνη υπόκειται σε ανώτατο όριο 7 % του συνολικού ποσού των συνεισφορών προγράμματος που έχουν καταβληθεί στους τελικούς δικαιούχους με μορφή δανείων ή έχουν προβλεφθεί σε συμβάσεις εγγυήσεων, και 15 % του συνολικού ποσού των συνεισφορών προγράμματος που έχουν καταβληθεί στους τελικούς δικαιούχους με τη μορφή επενδύσεων μετοχικού κεφαλαίου ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου.

Όταν οι φορείς υλοποίησης ενός ταμείου χαρτοφυλακίου ή ειδικών ταμείων, ή και των δύο, επιλέγονται μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο, το ποσό των δαπανών και αμοιβών διαχείρισης καθορίζεται στη συμφωνία χρηματοδότησης και αντικατοπτρίζει το αποτέλεσμα της ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών.

5. Αν τα τέλη διακανονισμού ή μέρος τους επιβαρύνουν τους τελικούς αποδέκτες, δεν δηλώνονται ως επιλέξιμες δαπάνες.

6. Οι επιλέξιμες δαπάνες που δηλώνονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 δεν υπερβαίνουν το άθροισμα του συνολικού ποσού της στήριξης από τα Ταμεία που καταβάλλεται για τους σκοπούς της εν λόγω παραγράφου και της αντίστοιχης εθνικής συγχρηματοδότησης.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Γενικές διατάξεις σχετικά με τη διαχείριση και τον έλεγχο

Άρθρο 69

Αρμοδιότητες των κρατών μελών

1. Τα κράτη μέλη διαθέτουν συστήματα διαχείρισης και ελέγχου για τα προγράμματά τους σύμφωνα με τον παρόντα τίτλο και διασφαλίζουν τη λειτουργία τους σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και τις βασικές απαιτήσεις που απαριθμούνται στο παράρτημα XI.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών οι οποίες περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς που υποβάλλονται στην Επιτροπή και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διόρθωση και την αναφορά των παρατυπιών, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων απάτης. Τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνουν τη συλλογή πληροφοριών για τους πραγματικούς δικαιούχους μεταξύ των αποδεκτών ενωσιακής χρηματοδότησης σύμφωνα με το παράρτημα XVII. Οι κανόνες που αφορούν τη συλλογή και την επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων συμμορφώνονται με τους ισχύοντες κανόνες για την προστασία των δεδομένων. Η Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης και το Ελεγκτικό Συνέδριο έχουν την αναγκαία πρόσβαση στις εν λόγω πληροφορίες.

Για προγράμματα που στηρίζονται από το TAME, το TEA και το ΜΔΣΘ, οι υποχρεώσεις που αφορούν τη συλλογή πληροφοριών για τους πραγματικούς δικαιούχους των αποδεκτών ενωσιακής χρηματοδότησης σύμφωνα με το παράρτημα XVII όπως ορίζεται στο πρώτο εδάφιο ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2023.

3. Τα κράτη μέλη, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου τους, καθώς και τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών που υποβάλλονται στην Επιτροπή. Όταν τα μέτρα αυτά συνίστανται σε λογιστικό έλεγχο, μπορούν να συμμετέχουν υπάλληλοι της Επιτροπής ή εξουσιοδοτημένοι αντιπρόσωποί τους.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την ποιότητα, την ακρίβεια και την αξιοπιστία του συστήματος παρακολούθησης και των δεδομένων σχετικά με τους δείκτες.

5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη δημοσίευση πληροφοριών σύμφωνα με τις απαιτήσεις που θεσπίζονται στον παρόντα κανονισμό και στους ειδικούς για κάθε Ταμείο κανονισμούς, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες το δίκαιο της Ένωσης ή το εθνικό δίκαιο αποκλείει τη δημοσίευση για λόγους ασφάλειας, δημόσιας τάξης, ποινικής έρευνας ή προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679.
6. Τα κράτη μέλη διαθέτουν συστήματα και διαδικασίες ώστε να διασφαλίζουν την τήρηση όλων των εγγράφων που απαιτούνται για τη διαδρομή ελέγχου που ορίζεται στο παράρτημα XIII, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο άρθρο 82.
7. Τα κράτη μέλη προβαίνουν σε ρυθμίσεις ώστε να διασφαλίζουν την ουσιαστική εξέταση των καταγγελιών σχετικά με τα Ταμεία. Την ευθύνη για το πεδίο εφαρμογής, τους κανόνες και τις διαδικασίες που σχετίζονται με τις εν λόγω ρυθμίσεις αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το θεσμικό και νομικό τους πλαίσιο. Αυτό δεν θίγει τη γενική δυνατότητα να υποβάλλονται καταγγελίες στην Επιτροπή από πολίτες και ενδιαφερόμενα μέρη. Κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, τα κράτη μέλη εξετάζουν τις καταγγελίες που υποβάλλονται στην Επιτροπή, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των προγραμμάτων τους, και ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τα αποτελέσματα αυτών των εξετάσεων.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, οι καταγγελίες καλύπτουν κάθε διαφορά μεταξύ δυνητικών και επιλεγμένων δικαιούχων όσον αφορά την προτεινόμενη ή επιλεγείσα πράξη καθώς και τυχόν διαφορές με τρίτους σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος ή των σχετικών πράξεων, ανεξάρτητα από τον νομικό χαρακτηρισμό των μέσων έννομης προστασίας που καθορίζονται βάσει του εθνικού δικαίου.

8. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι όλες οι ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ των δικαιούχων και των αρχών του προγράμματος πραγματοποιούνται μέσω ηλεκτρονικών συστημάτων ανταλλαγής δεδομένων σύμφωνα με το παράρτημα XIV.

Τα κράτη μέλη προωθούν τα οφέλη της ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων και παρέχουν κάθε αναγκαία στήριξη στους δικαιούχους προς τούτο.

Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο, η διαχειριστική αρχή μπορεί κατ' εξαίρεση να αποδέχεται, κατόπιν ρητού αιτήματος δικαιούχου, τις ανταλλαγές πληροφοριών σε έντυπη μορφή, με την επιφύλαξη της υποχρέωσής της να καταγράφει και να αποθηκεύει δεδομένα σύμφωνα με το άρθρο 72 παράγραφος 1 στοιχείο ε).

Για τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΕΤΘΑΥ, το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2023.

Το πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται σε προγράμματα ή προτεραιότητες βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) του κανονισμού ΕΚΤ+.

9. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι όλες οι επίσημες ανταλλαγές πληροφοριών με την Επιτροπή πραγματοποιούνται μέσω ηλεκτρονικού συστήματος ανταλλαγής δεδομένων σύμφωνα με το παράρτημα XV.
10. Τα κράτη μέλη παρέχουν, ή μεριμνούν ώστε οι διαχειριστικές αρχές να παρέχουν, προβλέψεις του ποσού για τις αιτήσεις πληρωμής που υποβάλλονται για το τρέχον και το επόμενο ημερολογιακό έτος έως τις 31 Ιανουαρίου και τις 31 Ιουλίου, σύμφωνα με το παράρτημα VIII.

11. Το αργότερο έως την υποβολή της τελικής αίτησης πληρωμής για την πρώτη λογιστική χρήση και όχι αργότερα από τις 30 Ιουνίου 2023, κάθε κράτος μέλος διαθέτει περιγραφή του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα XVI. Η περιγραφή αυτή διατηρείται επικαιροποιημένη ώστε να αντικατοπτρίζει τυχόν μεταγενέστερες τροποποιήσεις.
12. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν έκθεση σχετικά με τις παρατυπίες σύμφωνα με τα κριτήρια για τον καθορισμό των περιπτώσεων παρατυπίας που πρέπει να περιλαμβάνονται στην έκθεση, τα στοιχεία που πρέπει να παρέχονται και τον μορφότυπο για την υποβολή εκθέσεων που παρατίθενται στο παράρτημα XII.

Άρθρο 70

Εξουσίες και αρμοδιότητες της Επιτροπής

1. Η Επιτροπή διασφαλίζει ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν συστήματα διαχείρισης και ελέγχου τα οποία είναι σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό και ότι τα συστήματα αυτά λειτουργούν αποτελεσματικά και αποδοτικά κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων. Η Επιτροπή καταρτίζει, για τους σκοπούς του ελεγκτικού της έργου, στρατηγική και σχέδιο λογιστικού ελέγχου, τα οποία βασίζονται σε εκτίμηση κινδύνου.

Η Επιτροπή και οι ελεγκτικές αρχές συντονίζουν τα σχέδια ελέγχου τους.
2. Η Επιτροπή διενεργεί ελέγχους έως τρία ημερολογιακά έτη μετά την αποδοχή των λογαριασμών στους οποίους περιλαμβάνονταν οι σχετικές δαπάνες. Η εν λόγω προθεσμία δεν ισχύει για πράξεις για τις οποίες υπάρχουν υπόνοιες απάτης.

3. Για τους σκοπούς των ελέγχων τους, οι υπάλληλοι της Επιτροπής ή οι εξουσιοδοτημένοι αντιπρόσωποί τους έχουν πρόσβαση σε όλα τα απαιτούμενα αρχεία, έγγραφα και μεταδεδομένα, ανεξάρτητα από το μέσο αποθήκευσής τους, τα οποία αφορούν τις πράξεις που στηρίζονται από τα Ταμεία ή τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, και λαμβάνουν αντίγραφα στον συγκεκριμένο μορφότυπο που ζητούν.
4. Όσον αφορά τους επιτόπιους λογιστικούς ελέγχους, ισχύουν επίσης τα εξής:
- α) η Επιτροπή ειδοποιεί την αρμόδια αρχή του προγράμματος σχετικά με τον λογιστικό έλεγχο τουλάχιστον 15 εργάσιμες ημέρες πριν, εκτός από επείγουσες περιπτώσεις· σ' αυτούς τους ελέγχους μπορούν να συμμετέχουν υπάλληλοι ή εξουσιοδοτημένοι αντιπρόσωποι του κράτους μέλους·
  - β) όταν η εφαρμογή των εθνικών διατάξεων επιφυλάσσει συγκεκριμένες πράξεις για υπαλλήλους οι οποίοι ορίζονται ειδικά από την εθνική νομοθεσία, οι υπάλληλοι της Επιτροπής και οι εξουσιοδοτημένοι αντιπρόσωποί τους έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που αποκτώνται μ' αυτόν τον τρόπο χωρίς να θίγονται οι αρμοδιότητες των εθνικών δικαστηρίων και με πλήρη τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των σχετικών υποκειμένων δικαίου·
  - γ) η Επιτροπή διαβιβάζει στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους τα προκαταρκτικά πορίσματα του ελέγχου το αργότερο 3 μήνες μετά την τελευταία ημέρα του ελέγχου·

- δ) η Επιτροπή διαβιβάζει την έκθεση του ελέγχου το αργότερο 3 μήνες από την ημερομηνία κατά την οποία λαμβάνει πλήρη απάντηση από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους σχετικά με τα προκαταρκτικά πορίσματα του ελέγχου· η απάντηση του κράτους μέλους θεωρείται πλήρης εάν η Επιτροπή δεν ζητήσει περαιτέρω πληροφορίες ή αναθεώρηση εγγράφου εντός 2 μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της απάντησης του κράτους μέλους.

Για τους σκοπούς της συμμόρφωσης με τις προθεσμίες που ορίζονται στην παρούσα παράγραφο πρώτο εδάφιο στοιχεία γ) και δ), η Επιτροπή καθιστά διαθέσιμα τα προκαταρκτικά πορίσματα του ελέγχου και την έκθεση του ελέγχου σε τουλάχιστον μία από τις επίσημες γλώσσες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης.

Οι προθεσμίες που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο πρώτο εδάφιο στοιχεία γ) και δ) μπορούν να παραταθούν αν κριθεί αναγκαίο και συμφωνηθεί από την Επιτροπή και την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους.

Όταν ορίζεται προθεσμία για την απάντηση του κράτους μέλους στα προκαταρκτικά πορίσματα του ελέγχου ή στην έκθεση του ελέγχου που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο πρώτο εδάφιο στοιχεία γ) και δ), η προθεσμία αυτή αρχίζει από την παραλαβή τους από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους σε τουλάχιστον μία από τις επίσημες γλώσσες του οικείου κράτους μέλους.

Άρθρο 71

Αρμόδιες για το πρόγραμμα αρχές

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 63 παράγραφος 3 του δημοσιονομικού κανονισμού, το κράτος μέλος προσδιορίζει διαχειριστική και ελεγκτική αρχή για κάθε πρόγραμμα. Όταν ένα κράτος μέλος αναθέτει τις λογιστική λειτουργία σε φορέα άλλον από τη διαχειριστική αρχή σύμφωνα με το άρθρο 72 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού, ο εν λόγω φορέας προσδιορίζεται και αυτός ως αρχή του προγράμματος. Οι ίδιες αρχές μπορούν να είναι αρμόδιες για περισσότερα του ενός προγράμματα.
2. Η ελεγκτική αρχή είναι δημόσια αρχή. Οι ελεγκτικές εργασίες μπορούν να διενεργούνται από δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα διαφορετικό από την ελεγκτική αρχή υπό την ευθύνη της. Η ελεγκτική αρχή και κάθε τέτοιος φορέας που εκτελεί ελεγκτικές εργασίες υπό την ευθύνη της ελεγκτικής αρχής είναι λειτουργικά ανεξάρτητοι από τους ελεγχόμενους.
3. Η διαχειριστική αρχή μπορεί να ορίσει έναν ή περισσότερους ενδιάμεσους φορείς για να εκτελούν ορισμένα καθήκοντα υπό την ευθύνη της. Οι ρυθμίσεις μεταξύ της διαχειριστικής αρχής και των ενδιάμεσων φορέων καταγράφονται εγγράφως.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η αρχή του διαχωρισμού των καθηκόντων τηρείται τόσο μεταξύ των αρχών των προγραμμάτων όσο και εντός αυτών.

5. Όταν ένα πρόγραμμα προβλέπει, σύμφωνα με τους στόχους του, στήριξη από το ΕΤΠΑ ή το ΕΚΤ+ προς πρόγραμμα που συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», όπως αναφέρεται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού Ορίζων Ευρώπη, ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος που συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» ορίζεται ως ενδιάμεσος φορέας από τη διαχειριστική αρχή του σχετικού προγράμματος, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.
6. Το κράτος μέλος, με δική του πρωτοβουλία, μπορεί να συστήσει συντονιστικό φορέα που θα λειτουργεί ως σύνδεσμος και θα παρέχει πληροφορίες στην Επιτροπή και θα συντονίζει τις δραστηριότητες των αρχών του προγράμματος στο εν λόγω κράτος μέλος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Πρότυπα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου

Άρθρο 72

Καθήκοντα της διαχειριστικής αρχής

1. Η διαχειριστική αρχή είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του προγράμματος, με σκοπό την επίτευξη των στόχων του προγράμματος. Ειδικότερα, έχει τα ακόλουθα καθήκοντα:
  - α) επιλογή πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 73, εξαιρουμένων των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 33 παράγραφος 3 στοιχείο δ)·

- β) εκτέλεση των καθηκόντων που σχετίζονται με τη διαχείριση του προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 74·
  - γ) στήριξη του έργου της επιτροπής παρακολούθησης σύμφωνα με το άρθρο 75·
  - δ) εποπτεία των ενδιάμεσων φορέων·
  - ε) ηλεκτρονική καταγραφή και αποθήκευση των δεδομένων σχετικά με κάθε πράξη τα οποία είναι αναγκαία για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιονομική διαχείριση, τις επαληθεύσεις και τους ελέγχους σύμφωνα με το παράρτημα XVII, και διασφάλιση της προστασίας, της ακεραιότητας και του εμπιστευτικού χαρακτήρα των δεδομένων και της ταυτοποίησης χρηστών.
2. Το κράτος μέλος μπορεί να αναθέσει τη λογιστική λειτουργία που αναφέρεται στο άρθρο 76 στη διαχειριστική αρχή ή σε άλλο φορέα.
  3. Για τα προγράμματα που στηρίζονται από το TAME, το TEA και το ΜΔΣΘ, η λογιστική λειτουργία υλοποιείται από τη διαχειριστική αρχή ή υπό την ευθύνη της.

Άρθρο 73

Επιλογή πράξεων από τη διαχειριστική αρχή

1. Για την επιλογή των πράξεων, η διαχειριστική αρχή καταρτίζει και εφαρμόζει κριτήρια και διαδικασίες που δεν εισάγουν διακρίσεις, είναι διαφανή, εξασφαλίζουν την πρόσβαση από άτομα με αναπηρίες, διασφαλίζουν την ισότητα των φύλων, και λαμβάνουν υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης, και την ενωσιακή πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το άρθρο 11 και το άρθρο 191 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ.

Τα κριτήρια και οι διαδικασίες εξασφαλίζουν ότι οι πράξεις που πρόκειται να επιλεγούν ιεραρχούνται με στόχο να μεγιστοποιηθεί η συμβολή της ενωσιακής χρηματοδότησης στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

2. Κατά την επιλογή των πράξεων, η διαχειριστική αρχή:

- α) εξασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις συμμορφώνονται με το πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένης της συνέπειάς τους με τις σχετικές στρατηγικές στις οποίες βασίζεται το πρόγραμμα, και ότι συμβάλλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη των ειδικών στόχων του προγράμματος·
- β) διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής ενός αναγκαίου πρόσφορου όρου, συνάδουν με τις αντίστοιχες στρατηγικές και έγγραφα προγραμματισμού που έχουν καθοριστεί με στόχο την πλήρωση του εν λόγω αναγκαίου πρόσφορου όρου·
- γ) διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις αντιπροσωπεύουν τη βέλτιστη σχέση μεταξύ του ποσού της στήριξης, των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται και της επίτευξης των στόχων·
- δ) επαληθεύει ότι ο δικαιούχος διαθέτει τους απαραίτητους χρηματοδοτικούς πόρους και μηχανισμούς για να καλύψει τα έξοδα λειτουργίας και συντήρησης για πράξεις που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις, ώστε να διασφαλίσει την οικονομική τους βιωσιμότητα·

- ε) διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ υπόκεινται σε εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή σε διαδικασία ελέγχου και ότι έχει ληφθεί δεόντως υπόψη η αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων, βάσει των απαιτήσεων της εν λόγω οδηγίας·
- στ) επαληθεύει ότι όταν οι πράξεις έχουν ξεκινήσει πριν από την υποβολή αίτησης για χρηματοδότηση στη διαχειριστική αρχή, τηρείται το εφαρμοστέο δίκαιο·
- ζ) διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του συγκεκριμένου Ταμείου και ότι εντάσσονται σε έναν τύπο παρέμβασης·
- η) διασφαλίζει ότι οι πράξεις δεν περιλαμβάνουν δραστηριότητες οι οποίες αποτελούσαν τμήμα πράξης που υπόκειται σε μετεγκατάσταση σύμφωνα με το άρθρο 66 ή οι οποίες θα συνιστούσαν μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας σύμφωνα με το άρθρο 65 παράγραφος 1 στοιχείο α)·
- θ) διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις δεν επηρεάζονται άμεσα από αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής όσον αφορά παράβαση δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ η οποία θέτει σε κίνδυνο τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών ή την επιτέλεση των πράξεων·
- ι) διασφαλίζει την ενίσχυση της κλιματικής ανθεκτικότητας των επενδύσεων σε υποδομές που έχουν αναμενόμενη διάρκεια ζωής τουλάχιστον 5 ετών.

---

¹ Οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 26 της 28.1.2012, σ. 1).

Όσον αφορά το στοιχείο β) της παρούσας παραγράφου, στην περίπτωση του στόχου πολιτικής 1, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού ΕΤΠΑ και ΤΣ, μόνο οι πράξεις που αντιστοιχούν στους ειδικούς στόχους που αναφέρονται στα σημεία i) και iv) του εν λόγω στοιχείου συνάδουν με τις αντίστοιχες στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης.

3. Η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει την παροχή στον δικαιούχο εγγράφου όπου καθορίζονται όλοι οι όροι για τη στήριξη κάθε πράξης, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών απαιτήσεων που αφορούν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που πρέπει να παρασχεθούν, του σχεδίου χρηματοδότησής της, της προθεσμίας για την υλοποίησή της και, ανάλογα με την περίπτωση, της εφαρμοστέας μεθόδου για τον καθορισμό των δαπανών της πράξης και των όρων για την καταβολή της στήριξης.
4. Για πράξεις που έχουν λάβει «Σφραγίδα Αριστείας» ή έχουν επιλεγεί στο πλαίσιο προγράμματος συγχρηματοδοτούμενου από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», η διαχειριστική αρχή δύναται να αποφασίσει τη χορήγηση στήριξης απευθείας από το ΕΤΠΑ ή το ΕΚΤ+, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω πράξεις συνάδουν με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 στοιχεία α), β) και ζ).

Επιπλέον, οι διαχειριστικές αρχές μπορούν να εφαρμόζουν στις πράξεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, τις κατηγορίες, τα ανώτατα ποσά και τις μεθόδους υπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών που καθορίζονται δυνάμει του σχετικού ενωσιακού μέσου. Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνονται στο έγγραφο που αναφέρεται στην παράγραφο 3.

5. Όταν η διαχειριστική αρχή επιλέγει πράξη στρατηγικής σημασίας, ενημερώνει την Επιτροπή εντός 1 μήνα και της παρέχει όλες τις συναφείς πληροφορίες σχετικά με την πράξη αυτή.

Άρθρο 74

Διαχείριση του προγράμματος από τη διαχειριστική αρχή

1. Η διαχειριστική αρχή:

- α) πραγματοποιεί διαχειριστικές επαληθεύσεις ώστε να επαληθεύσει ότι τα συγχρηματοδοτούμενα προϊόντα και υπηρεσίες έχουν παραδοθεί, ότι η πράξη είναι σύμφωνη με το εφαρμοστέο δίκαιο, το πρόγραμμα και τους όρους για τη στήριξη της πράξης, και:
  - i) όταν πρέπει να γίνει επιστροφή εξόδων σύμφωνα με το άρθρο 53 παράγραφος 1 στοιχείο α), ότι το ποσό των δαπανών που δηλώνουν οι δικαιούχοι σε σχέση με τα έξοδα αυτά έχει καταβληθεί και ότι οι δικαιούχοι τηρούν χωριστά λογιστικά αρχεία ή χρησιμοποιούν κατάλληλους λογιστικούς κωδικούς για όλες τις συναλλαγές που σχετίζονται με την πράξη·
  - ii) όταν πρέπει να γίνει επιστροφή εξόδων σύμφωνα με το άρθρο 53 παράγραφος 1 στοιχεία β), γ) και δ), ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την επιστροφή των δαπανών στον δικαιούχο·
- β) διασφαλίζει, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει διαθέσιμη χρηματοδότηση, ότι ο δικαιούχος λαμβάνει το πλήρες οφειλόμενο ποσό το αργότερο 80 ημέρες μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης πληρωμής από τον δικαιούχο· η προθεσμία μπορεί να διακοπεί εάν οι πληροφορίες που υποβάλλει ο δικαιούχος δεν επιτρέπουν στη διαχειριστική αρχή να εξακριβώσει κατά πόσον οφείλεται το ποσό·

- γ) εφαρμόζει αποτελεσματικά και αναλογικά μέτρα και διαδικασίες καταπολέμησης της απάτης, λαμβάνοντας υπόψη τους εντοπισθέντες κινδύνους·
- δ) προλαμβάνει, εντοπίζει και διορθώνει τις παρατυπίες·
- ε) επιβεβαιώνει ότι οι δαπάνες που εγγράφονται στους λογαριασμούς είναι νόμιμες και κανονικές·
- στ) συντάσσει τη διαχειριστική δήλωση σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα XVIII.

Σε ό,τι αφορά το πρώτο εδάφιο στοιχείο β), κανένα ποσό δεν αφαιρείται ούτε παρακρατείται, ούτε εισπράττεται οποιαδήποτε ειδική επιβάρυνση ή άλλο τέλος ισοδύναμου αποτελέσματος, το οποίο θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση των ποσών που οφείλονται στους δικαιούχους.

Σε ό,τι αφορά τις πράξεις ΣΔΙΤ, η διαχειριστική αρχή πραγματοποιεί πληρωμές σε λογαριασμό υπό μεσεγγύηση που δημιουργείται ειδικά γι' αυτόν τον σκοπό στο όνομα του δικαιούχου για χρήση σύμφωνα με τη συμφωνία ΣΔΙΤ.

2. Οι διαχειριστικές επαληθεύσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο α) γίνονται εγγράφως, βάσει κινδύνου και είναι ανάλογες με τους εκ των προτέρων εντοπισθέντες κινδύνους.

Οι διαχειριστικές επαληθεύσεις περιλαμβάνουν διοικητικές επαληθεύσεις σχετικά με τις αιτήσεις πληρωμής που έχουν υποβάλει οι δικαιούχοι, καθώς και επιτόπιες επαληθεύσεις των πράξεων. Οι εν λόγω επαληθεύσεις διενεργούνται πριν από την υποβολή των λογαριασμών σύμφωνα με το άρθρο 98.

3. Αν η διαχειριστική αρχή είναι και δικαιούχος στο πλαίσιο του προγράμματος, οι ρυθμίσεις για τις διαχειριστικές επαληθεύσεις εξασφαλίζουν διαχωρισμό των καθηκόντων.

Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, ο κανονισμός Interreg μπορεί να θεσπίζει ειδικούς κανόνες σχετικά με τις διαχειριστικές επαληθεύσεις που εφαρμόζονται στα προγράμματα Interreg. Οι κανονισμοί TAME, TEA και ΜΔΣΘ μπορούν να θεσπίζουν ειδικούς κανόνες για τις διαχειριστικές επαληθεύσεις, οι οποίοι ισχύουν όταν δικαιούχος είναι ένας διεθνής οργανισμός.

Άρθρο 75

Στήριξη του έργου της επιτροπής παρακολούθησης από τη διαχειριστική αρχή

Η διαχειριστική αρχή:

- α) παρέχει εγκαίρως στην επιτροπή παρακολούθησης όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση των καθηκόντων της·
- β) διασφαλίζει ότι δίνεται συνέχεια στις αποφάσεις και τις συστάσεις της επιτροπής παρακολούθησης.

Άρθρο 76

Λογιστικές λειτουργία

1. Η λογιστική λειτουργία συνίσταται στα ακόλουθα καθήκοντα:
- α) κατάρτιση και υποβολή αιτήσεων πληρωμής στην Επιτροπή σύμφωνα με τα άρθρα 91 και 92·

- β) κατάρτιση και υποβολή των λογαριασμών, επιβεβαίωση της πληρότητας, της ακρίβειας και της αλήθειας των λογαριασμών σύμφωνα με το άρθρο 98, και τήρηση ηλεκτρονικών αρχείων με όλα τα στοιχεία των λογαριασμών, συμπεριλαμβανομένων των αιτήσεων πληρωμής·
  - γ) μετατροπή σε ευρώ των ποσών των δαπανών που πραγματοποιούνται σε άλλο νόμισμα με χρήση της μηνιαίας λογιστικής ισοτιμίας της Επιτροπής για τον μήνα κατά τον οποίο οι δαπάνες καταχωρίζονται στα λογιστικά συστήματα του φορέα που είναι αρμόδιος για την εκτέλεση των καθηκόντων που ορίζονται στο παρόν άρθρο.
2. Η λογιστική λειτουργία δεν περιλαμβάνει επαληθεύσεις στο επίπεδο των δικαιούχων.
  3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 στοιχείο γ), ο κανονισμός Interreg μπορεί να ορίζει διαφορετική μέθοδο για τη μετατροπή σε ευρώ των ποσών των δαπανών που πραγματοποιούνται σε άλλο νόμισμα.

Άρθρο 77

Καθήκοντα της ελεγκτικής αρχής

1. Η ελεγκτική αρχή είναι υπεύθυνη για τη διενέργεια ελέγχων συστημάτων, ελέγχων πράξεων και ελέγχων λογαριασμών, προκειμένου να παράσχει ανεξάρτητη διασφάλιση στην Επιτροπή όσον αφορά την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, καθώς και τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς οι οποίοι υποβάλλονται στην Επιτροπή.
2. Οι ελεγκτικές εργασίες διενεργούνται σύμφωνα με διεθνώς αποδεκτά ελεγκτικά πρότυπα.

3. Η ελεγκτική αρχή καταρτίζει και υποβάλλει στην Επιτροπή:
- α) ετήσια ελεγκτική γνώμη σύμφωνα με το άρθρο 63 παράγραφος 7 του δημοσιονομικού κανονισμού και το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα XIX του παρόντος κανονισμού και, με βάση όλες τις πραγματοποιούμενες ελεγκτικές εργασίες, καλύπτει τις ακόλουθες χωριστές συνιστώσες:
    - i) την πληρότητα, ακρίβεια και αλήθεια των λογαριασμών·
    - ii) τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς οι οποίοι υποβάλλονται στην Επιτροπή·
    - iii) την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου·
  - β) ετήσια έκθεση ελέγχου η οποία πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 63 παράγραφος 5 στοιχείο β) του δημοσιονομικού κανονισμού, σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα XX του παρόντος κανονισμού, η οποία υποστηρίζει την ετήσια ελεγκτική γνώμη που αναφέρεται στο στοιχείο α) της παρούσας παραγράφου και παραθέτει σύνοψη των πορισμάτων, όπου περιλαμβάνεται ανάλυση της φύσης και της έκτασης τυχόν σφαλμάτων και αδυναμιών στα συστήματα, καθώς και τα διορθωτικά μέτρα που προτάθηκαν και εφαρμόστηκαν, το προκύπτον συνολικό ποσοστό σφάλματος και το εναπομένον ποσοστό σφάλματος για τις δαπάνες που έχουν εγγραφεί στους λογαριασμούς που υποβάλλονται στην Επιτροπή.
4. Σε περίπτωση ομαδοποίησης προγραμμάτων ώστε να πραγματοποιηθούν λογιστικοί έλεγχοι των πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 79 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο, οι πληροφορίες που απαιτούνται βάσει της παραγράφου 3 στοιχείο β) του παρόντος άρθρου μπορούν να ομαδοποιηθούν σε μια ενιαία έκθεση.

5. Η ελεγκτική αρχή διαβιβάζει στην Επιτροπή τις εκθέσεις ελέγχου συστημάτων μόλις ολοκληρωθεί η διαδικασία αντιπαράθεσης με τους σχετικούς ελεγχομένους.
6. Η Επιτροπή και οι ελεγκτικές αρχές συναντώνται τακτικά και, εκτός αν συμφωνήσουν διαφορετικά, τουλάχιστον άπαξ ετησίως, για να εξετάσουν τη στρατηγική ελέγχου, την ετήσια έκθεση ελέγχου και την ελεγκτική γνώμη, να συντονίσουν τα σχέδια και τις μεθόδους ελέγχου και να ανταλλάξουν απόψεις για θέματα που σχετίζονται με τη βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου.

Άρθρο 78

Στρατηγική ελέγχου

1. Η ελεγκτική αρχή, κατόπιν διαβούλευσης με τη διαχειριστική αρχή, καταρτίζει στρατηγική ελέγχου βάσει εκτίμησης κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη την περιγραφή του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου που προβλέπεται στο άρθρο 69 παράγραφος 11, η οποία καλύπτει τους ελέγχους συστημάτων και τους ελέγχους πράξεων. Η στρατηγική ελέγχου περιλαμβάνει ελέγχους συστημάτων των προσφάτως ορισμένων διαχειριστικών αρχών και των αρμόδιων αρχών για τη λογιστική λειτουργία. Οι έλεγχοι αυτοί διεξάγονται εντός 21 μηνών από την απόφαση με την οποία εγκρίνεται το πρόγραμμα ή η τροποποίηση του προγράμματος για τον ορισμό της εν λόγω αρχής. Η στρατηγική ελέγχου καταρτίζεται σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα XXII και επικαιροποιείται σε ετήσια βάση μετά την υποβολή της πρώτης ετήσιας έκθεσης ελέγχου και της πρώτης ελεγκτικής γνώμης στην Επιτροπή. Μπορεί να καλύπτει ένα ή περισσότερα προγράμματα.
2. Η στρατηγική ελέγχου υποβάλλεται στην Επιτροπή κατόπιν αιτήματος.

Άρθρο 79
Έλεγχοι πράξεων

1. Οι έλεγχοι πράξεων καλύπτουν τις δαπάνες που δηλώνονται στην Επιτροπή κατά τη λογιστική χρήση βάσει δείγματος. Το εν λόγω δείγμα είναι αντιπροσωπευτικό και βασίζεται σε μεθόδους στατιστικής δειγματοληψίας.
2. Όταν ο πληθυσμός αποτελείται από λιγότερες από 300 μονάδες δειγματοληψίας, μπορεί να χρησιμοποιείται μέθοδος μη στατιστικής δειγματοληψίας σύμφωνα με την επαγγελματική κρίση της ελεγκτικής αρχής. Στις περιπτώσεις αυτές, το μέγεθος του δείγματος είναι επαρκές ώστε να δίνεται η δυνατότητα στην ελεγκτική αρχή να καταρτίσει έγκυρη ελεγκτική γνώμη. Η μέθοδος μη στατιστικής δειγματοληψίας καλύπτει τουλάχιστον το 10 % των μονάδων δειγματοληψίας στον πληθυσμό της λογιστικής χρήσης, το οποίο επιλέγεται τυχαία.

Το στατιστικό δείγμα μπορεί να καλύπτει ένα ή περισσότερα προγράμματα που λαμβάνουν στήριξη από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΑΜ και, με την επιφύλαξη της στρωματοποίησης ανάλογα με την περίπτωση, μία ή περισσότερες περιόδους προγραμματισμού σύμφωνα με την επαγγελματική κρίση της ελεγκτικής αρχής.

Το δείγμα των πράξεων που στηρίζονται από το ΕΤΘΑΥ, το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ καλύπτει δράσεις που στηρίζονται από κάθε Ταμείο ξεχωριστά.

3. Οι έλεγχοι πράξεων περιλαμβάνουν επιτόπια επαλήθευση της φυσικής υλοποίησης της πράξης μόνο όταν αυτό απαιτείται από τον τύπο της σχετικής πράξης.

Ο κανονισμός ΕΚΤ+ μπορεί να προβλέπει ειδικές διατάξεις για προγράμματα ή προτεραιότητες βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) του εν λόγω κανονισμού. Οι κανονισμοί ΤΑΜΕ, ΤΕΑ και ΜΔΣΘ μπορούν να θεσπίζουν ειδικές διατάξεις για τον λογιστικό έλεγχο των πράξεων όταν δικαιούχος είναι ένας διεθνής οργανισμός. Ο κανονισμός Interreg μπορεί να θεσπίζει ειδικούς κανόνες σχετικά με τους ελέγχους των πράξεων που εφαρμόζονται στα προγράμματα Interreg.

Οι έλεγχοι διενεργούνται βάσει των κανόνων που ισχύουν κατά τον χρόνο διεξαγωγής των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της πράξης.

4. Ανατίθεται στην Επιτροπή η αρμοδιότητα να εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, σύμφωνα με το άρθρο 114, για να συμπληρώσει το παρόν άρθρο καθορίζοντας τυποποιημένες, έτοιμες προς χρήση μεθοδολογίες και όρους δειγματοληψίας ώστε να καλύπτονται μία ή περισσότερες περιόδους προγραμματισμού.

Άρθρο 80

Ρυθμίσεις ενιαίου ελέγχου

1. Κατά τη διενέργεια ελέγχων, η Επιτροπή και οι ελεγκτικές αρχές λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις αρχές του ενιαίου ελέγχου και της αναλογικότητας σε σχέση με το επίπεδο κινδύνου για τον προϋπολογισμό της Ένωσης. Στόχος αυτού είναι ιδίως να αποφευχθεί η διενέργεια διπλών ελέγχων και διαχειριστικών επαληθεύσεων για τις ίδιες δαπάνες που δηλώνονται στην Επιτροπή, με σκοπό την ελαχιστοποίηση του κόστους των διαχειριστικών επαληθεύσεων και των ελέγχων, καθώς και του διοικητικού φόρτου για τους δικαιούχους.

Η Επιτροπή και οι ελεγκτικές αρχές χρησιμοποιούν καταρχάς όλες τις πληροφορίες και τα αρχεία που αναφέρονται στο άρθρο 72 παράγραφος 1 στοιχείο ε), συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων των διαχειριστικών επαληθεύσεων, ενώ ζητούν και λαμβάνουν από τους σχετικούς δικαιούχους πρόσθετα έγγραφα και στοιχεία από λογιστικούς ελέγχους μόνο όταν, βάσει της επαγγελματικής τους κρίσης, αυτό απαιτείται ώστε να διασφαλιστεί η εγκυρότητα των πορισμάτων των ελέγχων.

2. Για προγράμματα για τα οποία η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η γνώμη της ελεγκτικής αρχής είναι αξιόπιστη και το οικείο κράτος μέλος συμμετέχει στην ενισχυμένη συνεργασία για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, οι λογιστικοί έλεγχοι της ίδιας της Επιτροπής περιορίζονται στον έλεγχο των εργασιών της ελεγκτικής αρχής.
3. Πριν από την υποβολή των λογαριασμών για τη λογιστική χρήση κατά την οποία ολοκληρώθηκε η πράξη, η Επιτροπή ή η ελεγκτική αρχή δεν διενεργεί περισσότερους από έναν λογιστικούς ελέγχους σχετικά με πράξεις των οποίων οι συνολικές επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνουν τα 400 000 EUR για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, τα 350 000 EUR για το ΤΔΜ, τα 300 000 EUR για το ΕΚΤ+ και τα 200 000 EUR για το ΕΤΘΑΥ, το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ ή το ΜΔΣΘ.

Οι άλλες πράξεις δεν υπόκεινται σε περισσότερους από έναν ελέγχους ανά λογιστική χρήση είτε από την ελεγκτική αρχή είτε από την Επιτροπή πριν από την υποβολή των λογαριασμών για τη λογιστική χρήση κατά την οποία ολοκληρώθηκε η πράξη. Οι πράξεις δεν υπόκεινται σε λογιστικό έλεγχο από την Επιτροπή ή την ελεγκτική αρχή σε κανένα έτος εφόσον έχει ήδη πραγματοποιηθεί έλεγχος κατά το εν λόγω έτος από το Ελεγκτικό Συνέδριο, υπό την προϋπόθεση ότι τα αποτελέσματα του λογιστικού ελέγχου που διεξήγαγε το Ελεγκτικό Συνέδριο για τις εν λόγω πράξεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν από την ελεγκτική αρχή ή την Επιτροπή για τον σκοπό της εκπλήρωσης των αντίστοιχων καθηκόντων τους.

4. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, μια πράξη μπορεί να υπόκειται σε περισσότερους από έναν ελέγχους, αν η ελεγκτική αρχή καταλήξει στο συμπέρασμα, βάσει της επαγγελματικής κρίσης της, ότι δεν είναι δυνατόν να καταρτίσει έγκυρη ελεγκτική γνώμη.
5. Οι παράγραφοι 2 και 3 δεν εφαρμόζονται όταν:
  - α) υπάρχει ειδικός κίνδυνος παρατυπίας ή υποψία απάτης·
  - β) είναι αναγκαίο να επαναληφθούν οι εργασίες της ελεγκτικής αρχής ώστε να βεβαιωθεί η αποτελεσματική της λειτουργία·
  - γ) υπάρχουν ενδείξεις για σοβαρές ανεπάρκειες στο έργο της ελεγκτικής αρχής.

Άρθρο 81

Διαχειριστικές επαληθεύσεις και λογιστικοί έλεγχοι χρηματοδοτικών μέσων

1. Η διαχειριστική αρχή διεξάγει επιτόπιες διαχειριστικές επαληθεύσεις σύμφωνα με το άρθρο 74 παράγραφος 1 μόνο στο επίπεδο των φορέων υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου και, στο πλαίσιο των ταμείων εγγυήσεων, στο επίπεδο των φορέων που παρέχουν τα υποκείμενα νέα δάνεια. Η διαχειριστική αρχή μπορεί να βασίζεται σε επαληθεύσεις που διενεργούνται από εξωτερικούς φορείς και να μην διενεργεί επιτόπιες διαχειριστικές επαληθεύσεις, υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτει επαρκείς αποδείξεις για την επάρκεια των εν λόγω εξωτερικών φορέων.
2. Η διαχειριστική αρχή δεν διενεργεί επιτόπιες επαληθεύσεις στο επίπεδο της ΕΤΕπ ή άλλων διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στα οποία είναι μέτοχος ένα κράτος μέλος.

Ωστόσο, η ΕΤΕπ ή άλλα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στα οποία είναι μέτοχος ένα κράτος μέλος υποβάλλουν στη διαχειριστική αρχή εκθέσεις ελέγχου που υποστηρίζουν τις αιτήσεις πληρωμής.

3. Η ελεγκτική αρχή διεξάγει ελέγχους συστημάτων και ελέγχους πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 77, το άρθρο 79 ή το άρθρο 83, κατά περίπτωση, στο επίπεδο των φορέων υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου και, στο πλαίσιο των ταμείων εγγυήσεων, στο επίπεδο των φορέων που παρέχουν τα υποκείμενα νέα δάνεια. Τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργούν εξωτερικοί ελεγκτές των φορέων υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου μπορούν να λαμβάνονται υπόψη από την ελεγκτική αρχή για τους σκοπούς της συνολικής εξασφάλισης και, σε αυτή τη βάση, η ελεγκτική αρχή μπορεί να αποφασίσει να περιορίσει τις ελεγκτικές εργασίες της.
4. Στο πλαίσιο των ταμείων εγγυήσεων, οι φορείς που είναι υπεύθυνοι για τον έλεγχο των προγραμμάτων μπορούν να διενεργούν ελέγχους των φορέων που παρέχουν νέα υποκείμενα δάνεια μόνον όταν συντρέχει μία ή περισσότερες από τις εξής περιπτώσεις:
  - α) όταν τα δικαιολογητικά έγγραφα που αποδεικνύουν τη στήριξη που χορηγήθηκε από το χρηματοδοτικό μέσο σε τελικούς αποδέκτες δεν διατίθενται στο επίπεδο της διαχειριστικής αρχής ή στο επίπεδο των φορέων υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου·
  - β) όταν υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι τα διαθέσιμα έγγραφα στο επίπεδο της διαχειριστικής αρχής ή στο επίπεδο των φορέων υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου δεν αντιπροσωπεύουν ακριβή και αληθή καταγραφή της παρασχεθείσας υποστήριξης.

5. Η ελεγκτική αρχή δεν διενεργεί λογιστικούς ελέγχους στο επίπεδο της ΕΤΕπ ή άλλων διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στα οποία είναι μέτοχος ένα κράτος μέλος, όσον αφορά χρηματοδοτικά μέσα που εφαρμόζονται από αυτά.

Ωστόσο, η ΕΤΕπ ή άλλα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στα οποία είναι μέτοχος ένα κράτος μέλος υποβάλλουν στην Επιτροπή και στην ελεγκτική αρχή ετήσια έκθεση λογιστικού ελέγχου, η οποία καταρτίζεται από τους εξωτερικούς ελεγκτές τους έως το τέλος κάθε ημερολογιακού έτους. Η έκθεση αυτή καλύπτει τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο παράρτημα XXI, και αποτελεί τη βάση για το έργο της ελεγκτικής αρχής.

6. Η ΕΤΕπ ή άλλα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα παρέχουν στις αρχές των προγραμμάτων όλα τα αναγκαία έγγραφα ώστε να τους επιτρέψουν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους.

Άρθρο 82

Διαθεσιμότητα εγγράφων

1. Με την επιφύλαξη των κανόνων που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις, η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει ότι όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα τα οποία σχετίζονται με μια πράξη που στηρίζεται από τα Ταμεία τηρούνται στο κατάλληλο επίπεδο για πενταετή περίοδο από την 31η Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο πραγματοποιείται η τελευταία πληρωμή από τη διαχειριστική αρχή προς τον δικαιούχο.
2. Η χρονική περίοδος που αναφέρεται στην παράγραφο 1 διακόπτεται είτε στην περίπτωση δικαστικών διαδικασιών είτε κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Στήριξη από εθνικά συστήματα διαχείρισης

Άρθρο 83

Ενισχυμένες αναλογικές ρυθμίσεις

Όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 84, το κράτος μέλος μπορεί να εφαρμόζει τις ακόλουθες ενισχυμένες αναλογικές ρυθμίσεις όσον αφορά το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου ενός προγράμματος:

- α) κατά παρέκκλιση από το άρθρο 74 παράγραφος 1 στοιχείο α) και το άρθρο 74 παράγραφος 2, η διαχειριστική αρχή μπορεί να εφαρμόζει μόνο εθνικές διαδικασίες για τη διενέργεια διαχειριστικών επαληθεύσεων·
- β) κατά παρέκκλιση από το άρθρο 77 παράγραφος 1 σχετικά με τους ελέγχους συστημάτων και το άρθρο 79 παράγραφοι 1 και 3 σχετικά με τους ελέγχους πράξεων, η ελεγκτική αρχή μπορεί να περιορίζει την ελεγκτική της δραστηριότητα σε ελέγχους πράξεων που καλύπτουν ένα δείγμα βάσει στατιστικής επιλογής 30 μονάδων δειγματοληψίας για το οικείο πρόγραμμα ή ομάδα προγραμμάτων.

Για τους σκοπούς των διαχειριστικών επαληθεύσεων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο α), η διαχειριστική αρχή μπορεί να βασίζεται σε επαληθεύσεις που διενεργούνται από εξωτερικούς φορείς, υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτει επαρκείς αποδείξεις για την επάρκεια των εν λόγω φορέων.

Σε ό,τι αφορά το πρώτο εδάφιο στοιχείο β), όταν ο πληθυσμός αποτελείται από λιγότερες από 300 μονάδες δειγματοληψίας, η ελεγκτική αρχή μπορεί να εφαρμόσει μέθοδο μη στατιστικής δειγματοληψίας σύμφωνα με το άρθρο 79 παράγραφος 2.

Η Επιτροπή περιορίζει τους δικούς της ελέγχους σε επανεξέταση του έργου της ελεγκτικής αρχής μέσω επανεκτέλεσης μόνο στο επίπεδό της, εκτός αν υπάρχουν πληροφορίες οι οποίες υποδεικνύουν σοβαρές ανεπάρκειες στο έργο της ελεγκτικής αρχής.

Άρθρο 84

Προϋποθέσεις για την εφαρμογή ενισχυμένων αναλογικών ρυθμίσεων

1. Το κράτος μέλος μπορεί να εφαρμόζει τις ενισχυμένες αναλογικές ρυθμίσεις που αναφέρονται στο άρθρο 83 ανά πάσα στιγμή κατά την περίοδο προγραμματισμού, όταν η Επιτροπή έχει επιβεβαιώσει στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριότητας που έχει δημοσιεύσει, για τα 2 τελευταία έτη πριν από μία τέτοια απόφαση κράτους μέλους, ότι το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος λειτουργεί αποτελεσματικά και ότι το συνολικό ποσοστό σφάλματος για κάθε έτος είναι 2 % ή λιγότερο. Κατά την αξιολόγηση της αποτελεσματικής λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τη συμμετοχή του εν λόγω κράτους μέλους στην ενισχυμένη συνεργασία για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Όταν ένα κράτος μέλος αποφασίσει να εφαρμόσει τις ενισχυμένες αναλογικές ρυθμίσεις που αναφέρονται στο άρθρο 83, ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή αυτών των ρυθμίσεων. Σε αυτήν την περίπτωση, οι ρυθμίσεις εφαρμόζονται από την έναρξη της επόμενης λογιστικής χρήσης.

2. Κατά την έναρξη της περιόδου προγραμματισμού, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόσουν τις ενισχυμένες αναλογικές ρυθμίσεις που αναφέρονται στο άρθρο 83, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι όροι που καθορίζονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου όσον αφορά ένα παρόμοιο πρόγραμμα που εφαρμόστηκε κατά την περίοδο 2014-2020 και εφόσον οι ρυθμίσεις του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου που έχουν καθοριστεί για το πρόγραμμα της περιόδου 2021-2027 βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σ' εκείνες από το προηγούμενο πρόγραμμα. Σ' αυτήν την περίπτωση, οι ρυθμίσεις εφαρμόζονται από την έναρξη του προγράμματος.
3. Το κράτος μέλος καταρτίζει ή επικαιροποιεί αναλόγως την περιγραφή του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου και τη στρατηγική ελέγχου που ορίζονται στο άρθρο 69 παράγραφος 11 και στο άρθρο 78.

Άρθρο 85

Προσαρμογή κατά την περίοδο προγραμματισμού

1. Αν η Επιτροπή ή η ελεγκτική αρχή καταλήξουν στο συμπέρασμα, με βάση τους λογιστικούς ελέγχους που έχουν διενεργηθεί, καθώς και την ετήσια έκθεση ελέγχου, ότι δεν πληρούνται πλέον οι όροι που καθορίζονται στο άρθρο 84, η Επιτροπή ζητά από την ελεγκτική αρχή να διενεργήσει πρόσθετες ελεγκτικές εργασίες σύμφωνα με το άρθρο 69 παράγραφος 3 και να βεβαιωθεί ότι έχουν ληφθεί διορθωτικά μέτρα.

2. Αν η επόμενη ετήσια έκθεση ελέγχου επιβεβαιώσει ότι εξακολουθούν να μην πληρούνται οι όροι, περιορίζοντας έτσι τη διασφάλιση που παρέχεται στην Επιτροπή σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, καθώς και σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών, η Επιτροπή ζητά από την ελεγκτική αρχή να διενεργήσει ελέγχους συστημάτων.

3. Η Επιτροπή μπορεί, αφού δώσει στο κράτος μέλος την ευκαιρία να υποβάλει τις παρατηρήσεις του, να ενημερώσει το κράτος μέλος ότι οι ενισχυμένες αναλογικές ρυθμίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 83 παύουν να εφαρμόζονται από την έναρξη της επόμενης λογιστικής χρήσης.

ΤΙΤΛΟΣ VII
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΥΠΟΒΟΛΗ
ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι
Δημοσιονομική διαχείριση

ΤΜΗΜΑ Ι
ΓΕΝΙΚΟΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Άρθρο 86

Δημοσιονομικές δεσμεύσεις

1. Η απόφαση για την έγκριση του προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 23 συνιστά απόφαση χρηματοδότησης κατά την έννοια του άρθρου 110 παράγραφος 1 του δημοσιονομικού κανονισμού και η κοινοποίησή της στο οικείο κράτος μέλος συνιστά νομική δέσμευση.

Στην εν λόγω απόφαση καθορίζεται η συνολική συνεισφορά της Ένωσης ανά Ταμείο και ανά έτος. Ωστόσο, για τα προγράμματα στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη», ποσό που αντιστοιχεί στο 50 % της συνεισφοράς για τα έτη 2026 και 2027 («ποσό ευελιξίας») ανά πρόγραμμα σε κάθε κράτος μέλος κρατείται και διατίθεται οριστικά στο πρόγραμμα μόνο μετά την έκδοση της απόφασης της Επιτροπής κατόπιν της ενδιάμεσης επανεξέτασης σύμφωνα με το άρθρο 18.

2. Οι δημοσιονομικές δεσμεύσεις της Ένωσης για κάθε πρόγραμμα πραγματοποιούνται από την Επιτροπή σε ετήσιες δόσεις για κάθε Ταμείο κατά την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027.
3. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 111 παράγραφος 2 του δημοσιονομικού κανονισμού, οι δημοσιονομικές δεσμεύσεις για την πρώτη δόση έπονται της έγκρισης του προγράμματος από την Επιτροπή.

Άρθρο 87

Χρήση του ευρώ

Όλα τα ποσά που ορίζονται στα προγράμματα, αναφέρονται ή δηλώνονται στην Επιτροπή από τα κράτη μέλη εκφράζονται σε ευρώ.

Άρθρο 88

Επιστροφή

1. Κάθε επιστροφή η οποία οφείλεται στον προϋπολογισμό της Ένωσης πραγματοποιείται πριν από την προθεσμία που αναφέρεται στο ένταλμα είσπραξης το οποίο συντάσσεται σύμφωνα με το άρθρο 98 του δημοσιονομικού κανονισμού. Η προθεσμία αυτή λήγει την τελευταία ημέρα του δεύτερου μήνα από την έκδοση του εντάλματος.
2. Οποιαδήποτε καθυστέρηση της επιστροφής συνεπάγεται την πληρωμή τόκων υπερημερίας, αρχής γενομένης από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας μέχρι την ημερομηνία πραγματοποίησης της πραγματικής πληρωμής. Το επιτόκιο αυτών των τόκων είναι κατά μιάμιση ποσοστιαία μονάδα υψηλότερο από το επιτόκιο που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στις βασικές της πράξεις αναχρηματοδότησης κατά την πρώτη εργάσιμη ημέρα του μήνα κατά τον οποίο εκπνέει η προθεσμία.

ΤΜΗΜΑ II

ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Άρθρο 89

Είδη πληρωμών

Οι πληρωμές έχουν τη μορφή προκαταβολής, ενδιάμεσων πληρωμών και πληρωμών του υπολοίπου των λογαριασμών για τη λογιστική χρήση.

Άρθρο 90
Προκαταβολή

1. Η Επιτροπή καταβάλλει προκαταβολή με βάση τη συνολική στήριξη από τα Ταμεία που ορίζεται στην απόφαση για την έγκριση του προγράμματος.
2. Η προκαταβολή για κάθε Ταμείο καταβάλλεται σε ετήσιες δόσεις πριν από την 1η Ιουλίου κάθε έτους, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχουν διαθέσιμα κονδύλια, ως εξής:
  - α) 2021: 0,5 %·
  - β) 2022: 0,5 %·
  - γ) 2023: 0,5 %·
  - δ) 2024: 0,5 %·
  - ε) 2025: 0,5 %·
  - στ) 2026: 0,5 %.

Εάν ένα πρόγραμμα εγκριθεί μετά την 1η Ιουλίου 2021, οι προ της έγκρισης δόσεις καταβάλλονται κατά το έτος της έγκρισης.
3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, καθορίζονται ειδικοί κανόνες προκαταβολής για τα προγράμματα Interreg στον κανονισμό Interreg.

4. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, καθορίζονται ειδικοί κανόνες προκαταβολής για προγράμματα που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ στους ειδικούς ανά Ταμείο κανονισμούς.
5. Σε εφαρμογή του άρθρου 100, το ποσό που καταβάλλεται ως προκαταβολή για τα έτη 2021 και 2022 διαγράφεται από τους λογαριασμούς της Επιτροπής κάθε χρόνο και, για τα έτη 2023 έως 2026, το αργότερο στην τελική λογιστική χρήση.

Για προγράμματα που υποστηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ, το ποσό που καταβάλλεται ως προκαταβολή διαγράφεται από τους λογαριασμούς της Επιτροπής το αργότερο στην τελική λογιστική χρήση.
6. Τυχόν τόκοι που παράγονται από την προκαταβολή χρησιμοποιούνται για το οικείο πρόγραμμα κατά τον ίδιο τρόπο με τα Ταμεία και περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς για την τελική λογιστική χρήση.

Άρθρο 91

Αιτήσεις πληρωμής

1. Το κράτος μέλος υποβάλλει κατ' ανώτατο όριο έξι αιτήσεις πληρωμής ανά πρόγραμμα, ανά Ταμείο και ανά λογιστική χρήση. Κάθε χρόνο μπορεί να υποβάλλεται μία αίτηση πληρωμής ανά πάσα στιγμή σε κάθε χρονική περίοδο μεταξύ των ακόλουθων ημερομηνιών: 28 Φεβρουαρίου, 31 Μαΐου, 31 Ιουλίου, 31 Οκτωβρίου, 30 Νοεμβρίου και 31 Δεκεμβρίου.

Η τελευταία αίτηση πληρωμής που υποβάλλεται έως τις 31 Ιουλίου θεωρείται ως η τελική αίτηση πληρωμής για τη λογιστική χρήση που λήγει στις 30 Ιουνίου.

Το πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στα προγράμματα Interreg.

2. Οι αιτήσεις πληρωμής γίνονται αποδεκτές μόνο όταν έχει υποβληθεί η πλέον πρόσφατη δέσμη εγγράφων για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 98.
3. Οι αιτήσεις πληρωμής υποβάλλονται στην Επιτροπή σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα XXIII και περιλαμβάνουν, για κάθε προτεραιότητα και, κατά περίπτωση, ανά κατηγορία περιφέρειας:
  - α) το συνολικό ποσό των επιλέξιμων δαπανών που πραγματοποίησαν οι δικαιούχοι και οι οποίες έχουν καταβληθεί για την υλοποίηση πράξεων που συνδέονται με ειδικούς στόχους για τις οποίες πληρούνται οι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι, και πράξεων που συνδέονται με ειδικούς στόχους για τις οποίες δεν πληρούνται οι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι αλλά που συμβάλλουν στην εκπλήρωση των εν λόγω όρων, όπως έχει καταχωριστεί στο σύστημα του φορέα που διενεργεί τη λογιστική διαδικασία·
  - β) το ποσό για τεχνική βοήθεια, το οποίο υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 5 στοιχείο β), κατά περίπτωση·
  - γ) το συνολικό ποσό της δημόσιας συνεισφοράς που έχει πραγματοποιηθεί ή πρόκειται να πραγματοποιηθεί που συνδέεται με ειδικούς στόχους για τους οποίους πληρούνται οι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι, και πράξεων που συνδέονται με ειδικούς στόχους για τους οποίους δεν πληρούνται οι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι αλλά που συμβάλλουν στην εκπλήρωση των εν λόγω όρων, όπως έχει καταχωριστεί στο σύστημα του φορέα που διενεργεί τη λογιστική διαδικασία·

δ) το συνολικό ποσό των επιλέξιμων δαπανών που πραγματοποιήσαν οι δικαιούχοι και οι οποίες έχουν καταβληθεί για την υλοποίηση πράξεων που συνδέονται με ειδικούς στόχους για τους οποίους δεν πληρούνται οι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι, εξαιρουμένων των πράξεων που συμβάλλουν στην εκπλήρωση των εν λόγω όρων, όπως έχει καταχωριστεί στο σύστημα του φορέα που διενεργεί τη λογιστική διαδικασία.

4. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 3 στοιχείο α), εφαρμόζονται τα εξής:

- α) όταν η συνεισφορά της Ένωσης πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 51 στοιχείο α), τα ποσά που περιλαμβάνονται στην αίτηση πληρωμής είναι τα ποσά που δικαιολογούνται από την πρόοδο στην εκπλήρωση όρων ή την επίτευξη αποτελεσμάτων, σύμφωνα με την απόφαση που αναφέρεται στο άρθρο 95 παράγραφος 2 ή την κατ' εξουσιοδότηση πράξη που αναφέρεται στο άρθρο 95 παράγραφος 4·
- β) όταν η συνεισφορά της Ένωσης πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 51 στοιχεία γ), δ) και ε), τα ποσά που περιλαμβάνονται στην αίτηση πληρωμής είναι τα ποσά που καθορίζονται σύμφωνα με την απόφαση που αναφέρεται στο άρθρο 94 παράγραφος 3 ή την κατ' εξουσιοδότηση πράξη που αναφέρεται στο άρθρο 94 παράγραφος 4·
- γ) για τις μορφές επιχορηγήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 53 παράγραφος 1 στοιχεία β), γ) και δ), τα ποσά που περιλαμβάνονται στην αίτηση πληρωμής είναι τα στοιχεία κόστους που υπολογίζονται επί της εφαρμοζόμενης βάσης.

5. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 3, στην περίπτωση των κρατικών ενισχύσεων, η αίτηση πληρωμής μπορεί να περιλαμβάνει προκαταβολές που έχουν καταβληθεί στον δικαιούχο από τον φορέα που χορηγεί την ενίσχυση, υπό τους ακόλουθους σωρευτικούς όρους:

- α) οι προκαταβολές υπόκεινται στην υποχρέωση εγγύησης τράπεζας ή άλλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος εγκατεστημένου στο κράτος μέλος ή καλύπτονται από μηχανισμό που παρέχεται ως εγγύηση από δημόσια οντότητα ή από το κράτος μέλος·
- β) οι προκαταβολές δεν υπερβαίνουν το 40 % του συνολικού ποσού της ενίσχυσης που χορηγείται σε δικαιούχο για μια δεδομένη πράξη·
- γ) οι προκαταβολές καλύπτονται από τις δαπάνες που καταβάλλονται από τους δικαιούχους στο πλαίσιο της υλοποίησης της πράξης και δικαιολογούνται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας το αργότερο εντός τριών ετών από το έτος πληρωμής της προκαταβολής, εάν η ημερομηνία αυτή είναι προγενέστερη, ή την 31η Δεκεμβρίου 2029· σε αντίθετη περίπτωση, η επόμενη αίτηση πληρωμής διορθώνεται αναλόγως.

Σε κάθε αίτηση πληρωμής που περιλαμβάνει προκαταβολές αυτού του είδους, δηλώνεται χωριστά το συνολικό ποσό που καταβάλλεται ως προκαταβολή από το πρόγραμμα, το ποσό που έχει καλυφθεί από δαπάνες των δικαιούχων εντός τριών ετών από την καταβολή της προκαταβολής σύμφωνα με το στοιχείο γ), και το ποσό που δεν έχει καλυφθεί από δαπάνες των δικαιούχων και για το οποίο δεν έχει ακόμη εκπνεύσει η τριετής περίοδος.

6. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 3 στοιχείο γ) του παρόντος άρθρου, στην περίπτωση των καθεστώτων ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 107 ΣΛΕΕ, η δημόσια συνεισφορά που αντιστοιχεί στις δαπάνες οι οποίες περιλαμβάνονται σε αίτηση πληρωμής πρέπει να έχει καταβληθεί στους δικαιούχους από τον φορέα που χορηγεί την ενίσχυση.

Άρθρο 92

Ειδικά στοιχεία για τα χρηματοδοτικά μέσα σε αιτήσεις πληρωμής

1. Όταν εφαρμόζονται χρηματοδοτικά μέσα σύμφωνα με το άρθρο 59 παράγραφος 1, οι αιτήσεις πληρωμής που υποβάλλονται σύμφωνα με το παράρτημα XXIII περιλαμβάνουν τα συνολικά ποσά που έχουν καταβληθεί ή, στην περίπτωση των εγγυήσεων, τα ποσά που έχουν προβλεφθεί για συμβάσεις εγγυήσεων, από τη διαχειριστική αρχή προς τους τελικούς αποδέκτες, όπως αναφέρεται στο άρθρο 68 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) και γ).
2. Όταν υλοποιούνται χρηματοδοτικά μέσα σύμφωνα με το άρθρο 59 παράγραφος 2, οι αιτήσεις πληρωμής που περιλαμβάνουν δαπάνες για χρηματοδοτικά μέσα υποβάλλονται σύμφωνα με τους ακόλουθους όρους:
  - α) το ποσό που περιλαμβάνεται στην πρώτη αίτηση πληρωμής πρέπει να έχει καταβληθεί στα χρηματοδοτικά μέσα και μπορεί να ανέρχεται μέχρι το 30 % του συνολικού ποσού των συνεισφορών προγράμματος που έχουν δεσμευθεί για τα χρηματοδοτικά μέσα βάσει της σχετικής συμφωνίας χρηματοδότησης, σύμφωνα με τη σχετική προτεραιότητα και κατηγορία περιφέρειας, κατά περίπτωση.

β) το ποσό που περιλαμβάνεται σε μεταγενέστερες αιτήσεις πληρωμής οι οποίες υποβάλλονται κατά την περίοδο επιλεξιμότητας περιλαμβάνει τις επιλέξιμες δαπάνες που αναφέρονται στο άρθρο 68 παράγραφος 1.

3. Το ποσό που περιλαμβάνεται στην πρώτη αίτηση πληρωμής και το οποίο αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο α) διαγράφεται από τους λογαριασμούς της Επιτροπής το αργότερο κατά την τελική λογιστική χρήση.

Δηλώνεται χωριστά στις αιτήσεις πληρωμής.

Άρθρο 93

Κοινοί κανόνες για τις πληρωμές

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 15 παράγραφοι 5 και 6 και με την επιφύλαξη των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων, η Επιτροπή πραγματοποιεί τις ενδιάμεσες πληρωμές εντός 60 ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία παραλαμβάνει την αίτηση πληρωμής.
2. Κάθε πληρωμή καταλογίζεται στην παλαιότερη ανοικτή δημοσιονομική δέσμευση του οικείου Ταμείου και της οικείας κατηγορίας περιφέρειας. Η Επιτροπή επιστρέφει με τη μορφή ενδιάμεσων πληρωμών το 95 % των ποσών που περιλαμβάνονται στην αίτηση πληρωμής, όπως προκύπτει από την εφαρμογή του ποσοστού συγχρηματοδότησης για κάθε προτεραιότητα στις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες ή στη δημόσια συνεισφορά, ανάλογα με την περίπτωση. Η Επιτροπή καθορίζει τα υπόλοιπα ποσά που πρέπει να επιστραφούν ή να ανακτηθούν κατά τον υπολογισμό του υπολοίπου των λογαριασμών σύμφωνα με το άρθρο 100.

3. Η στήριξη που παρέχεται από τα Ταμεία προς μια προτεραιότητα με τη μορφή ενδιάμεσων πληρωμών δεν μπορεί να είναι υψηλότερη από το ποσό της στήριξης από τα Ταμεία για την εν λόγω προτεραιότητα το οποίο ορίζεται στην απόφαση για την έγκριση του προγράμματος.
4. Όταν η συνεισφορά της Ένωσης λαμβάνει οποιαδήποτε από τις μορφές στήριξης που απαριθμούνται στο άρθρο 51, η Επιτροπή δεν καταβάλλει ποσό μεγαλύτερο του ποσού που έχει ζητηθεί από το κράτος μέλος.
5. Η στήριξη που παρέχεται από τα Ταμεία προς μια προτεραιότητα με τη μορφή της πληρωμής του υπολοίπου της τελευταίας λογιστικής χρήσης δεν υπερβαίνει κανένα από τα ακόλουθα ποσά:
  - α) τη δημόσια συνεισφορά που έχει δηλωθεί στις αιτήσεις πληρωμής·
  - β) τη στήριξη που καταβάλλεται ή πρόκειται να καταβληθεί από τα Ταμεία στους δικαιούχους·
  - γ) το ποσό που έχει ζητηθεί από το κράτος μέλος.

Τα ποσά που επιστρέφονται σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 5 δεν λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς του υπολογισμού του ανώτατου ορίου που ορίζεται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο β) του παρόντος άρθρου.

6. Κατόπιν αιτήματος του κράτους μέλους, οι ενδιάμεσες πληρωμές μπορούν να αυξηθούν κατά 10 % πάνω από το ποσοστό συγχρηματοδότησης που εφαρμόζεται σε κάθε προτεραιότητα για τα Ταμεία, εάν ένα κράτος μέλος πληροί έναν από τους ακόλουθους όρους μετά την ... [ΕΕ: ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού]:
  - α) το κράτος μέλος λαμβάνει δάνειο από την Ένωση δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 407/2010 του Συμβουλίου¹.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 407/2010 του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2010, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού μηχανισμού χρηματοοικονομικής σταθεροποίησης (ΕΕ L 118 της 12.5.2010, σ. 1).

- β) το κράτος μέλος λαμβάνει μεσοπρόθεσμη χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, όπως ορίζεται στη Συνθήκη για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, της 2ας Φεβρουαρίου 2012, ή όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 332/2002, με προϋπόθεση την εφαρμογή προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής·
- γ) διατίθεται οικονομική ενίσχυση στο κράτος μέλος, με προϋπόθεση την εφαρμογή προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 472/2013.

Το αυξημένο ποσοστό, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 100 %, εφαρμόζεται στα αιτήματα πληρωμών μέχρι το τέλος του ημερολογιακού έτους κατά το οποίο περατώνεται η σχετική χρηματοδοτική βοήθεια.

7. Η παράγραφος 6 δεν εφαρμόζεται στα προγράμματα Interreg.

Άρθρο 94

Συνεισφορά της Ένωσης βάσει μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών και ενιαίων συντελεστών

1. Η Επιτροπή μπορεί να επιστρέψει τη συνεισφορά της Ένωσης σε ένα πρόγραμμα με βάση μοναδιαίες δαπάνες, κατ' αποκοπή ποσά και ενιαίους συντελεστές σύμφωνα με το άρθρο 51, είτε βάσει των ποσών και των συντελεστών που εγκρίνονται με απόφαση, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, είτε όπως ορίζεται στην κατ' εξουσιοδότηση πράξη της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.
2. Για να χρησιμοποιήσουν τη συνεισφορά της Ένωσης στο πρόγραμμα βάσει μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών και ενιαίων συντελεστών, τα κράτη μέλη υποβάλλουν πρόταση στην Επιτροπή σύμφωνα με τα υποδείγματα που παρατίθενται στα παραρτήματα V και VI, ως μέρος υποβολής του προγράμματος ή αιτήματος για την τροποποίησή του.

Τα ποσά και οι συντελεστές που προτείνει το κράτος μέλος καθορίζονται με βάση τα ακόλουθα και αξιολογούνται από την αρχή ελέγχου:
  - α) δίκαιη, αντικειμενική και επαληθεύσιμη μέθοδο υπολογισμού που βασίζεται σε οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:
    - i) στατιστικά δεδομένα, άλλες αντικειμενικές πληροφορίες ή κρίση εμπειρογνώμονα·
    - ii) επαληθευμένα ιστορικά δεδομένα·
    - iii) στην εφαρμογή των συνήθων πρακτικών λογιστικής εγγραφής δαπανών·
  - β) σχέδια προϋπολογισμού·

- γ) τους κανόνες σχετικά με τις αντίστοιχες μοναδιαίες δαπάνες, τα αντίστοιχα κατ' αποκοπή ποσά και τους αντίστοιχους ενιαίους συντελεστές που εφαρμόζονται στις πολιτικές της Ένωσης για παρόμοιο τύπο πράξης·
- δ) τους κανόνες σχετικά με τις αντίστοιχες μοναδιαίες δαπάνες, τα αντίστοιχα κατ' αποκοπή ποσά και τους αντίστοιχους ενιαίους συντελεστές που εφαρμόζονται στο πλαίσιο συστημάτων για επιχορηγήσεις που χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου από το κράτος μέλος για παρόμοιο τύπο πράξης.

3. Στην απόφαση για την έγκριση του προγράμματος ή την τροποποίησή του καθορίζονται οι τύποι πράξεων που καλύπτονται από την επιστροφή βάσει μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών και ενιαίων συντελεστών, ο ορισμός και τα ποσά που καλύπτονται από τις εν λόγω μοναδιαίες δαπάνες, τα κατ' αποκοπή ποσά και τους ενιαίους συντελεστές, καθώς και οι μέθοδοι για την προσαρμογή των ποσών.

Τα κράτη μέλη επιστρέφουν ποσά στους δικαιούχους για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου. Η επιστροφή μπορεί να λάβει οποιαδήποτε μορφή στήριξης.

Οι έλεγχοι της Επιτροπής και των κρατών μελών και οι διαχειριστικές επαληθεύσεις που πραγματοποιούνται από τα κράτη μέλη έχουν ως αποκλειστικό στόχο να επαληθεύσουν ότι έχουν εκπληρωθεί οι όροι για επιστροφή από την Επιτροπή.

4. Ανατίθεται στην Επιτροπή η αρμοδιότητα να εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, σύμφωνα με το άρθρο 114, για να συμπληρώσει το παρόν άρθρο καθορίζοντας σε επίπεδο Ένωσης τις μοναδιαίες δαπάνες, τα κατ' αποκοπή ποσά, τους ενιαίους συντελεστές, τα ποσά τους και τις μεθόδους προσαρμογής, σύμφωνα με τους τρόπους που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο στοιχεία α) έως δ) του παρόντος άρθρου.
5. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στη συνεισφορά της Ένωσης για την τεχνική βοήθεια που επιστρέφεται σύμφωνα με το άρθρο 51 στοιχείο ε).

Άρθρο 95

Συνεισφορά της Ένωσης βάσει χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με δαπάνες

1. Η Επιτροπή μπορεί να επιστρέψει τη συνεισφορά της Ένωσης στο σύνολο ή σε μέρη μιας προτεραιότητας προγραμμάτων βάσει χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με δαπάνες σύμφωνα με το άρθρο 51, είτε βάσει των ποσών που εγκρίνονται με απόφαση, που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, είτε όπως ορίζεται στην κατ' εξουσιοδότηση πράξη της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου. Για να χρησιμοποιήσουν τη συνεισφορά της Ένωσης στο πρόγραμμα βάσει χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με δαπάνες, τα κράτη μέλη υποβάλλουν πρόταση στην Επιτροπή σύμφωνα με τα υποδείγματα που παρατίθενται στα παραρτήματα V και VI, ως μέρος του προγράμματος ή αιτήματος για την τροποποίησή του. Η πρόταση περιέχει τις ακόλουθες πληροφορίες:
  - α) προσδιορισμό της σχετικής προτεραιότητας και του συνολικού ποσού το οποίο καλύπτεται από τη χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με δαπάνες·
  - β) περιγραφή του μέρους του προγράμματος και του τύπου των πράξεων που καλύπτονται από την χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με δαπάνες·
  - γ) περιγραφή των όρων που πρέπει να εκπληρωθούν ή των αποτελεσμάτων που πρέπει να επιτευχθούν και χρονοδιάγραμμα·
  - δ) ενδιάμεσα παραδοτέα που ενεργοποιούν τη διαδικασία επιστροφής από την Επιτροπή·
  - ε) μονάδες μέτρησης·

- στ) το χρονοδιάγραμμα για την επιστροφή από την Επιτροπή και τα σχετικά ποσά που συνδέονται με την πρόοδο στην εκπλήρωση όρων ή την επίτευξη αποτελεσμάτων·
- ζ) τις ρυθμίσεις για την επαλήθευση των ενδιάμεσων παραδοτέων και της εκπλήρωσης όρων ή της επίτευξης αποτελεσμάτων·
- η) τις μεθόδους προσαρμογής των ποσών, ανάλογα με την περίπτωση·
- θ) τις ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της διαδρομής ελέγχου σύμφωνα με το παράρτημα XIII, που αποδεικνύει την εκπλήρωση όρων ή την επίτευξη αποτελεσμάτων·
- ι) το είδος μεθόδου επιστροφής που προβλέπεται να χρησιμοποιηθεί για την επιστροφή στον δικαιούχο ή στους δικαιούχους εντός της προτεραιότητας ή των μερών μιας προτεραιότητας προγραμμάτων που αφορά το παρόν άρθρο.

2. Στην απόφαση για την έγκριση του προγράμματος ή του αιτήματος για την τροποποίησή του προσδιορίζονται όλα τα στοιχεία που απαριθμούνται στην παράγραφο 1.

3. Τα κράτη μέλη επιστρέφουν ποσά στους δικαιούχους για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου. Η επιστροφή μπορεί να λάβει οποιαδήποτε μορφή στήριξης.

Οι έλεγχοι της Επιτροπής και των κρατών μελών και οι διαχειριστικές επαληθεύσεις που πραγματοποιούνται από τα κράτη μέλη έχουν ως αποκλειστικό στόχο να επαληθεύσουν ότι έχουν εκπληρωθεί οι όροι για επιστροφή από την Επιτροπή ή έχουν επιτευχθεί τα αποτελέσματα.

4. Ανατίθεται στην Επιτροπή η αρμοδιότητα να εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, σύμφωνα με το άρθρο 114, για να συμπληρώσει το παρόν άρθρο καθορίζοντας τα ποσά για χρηματοδότηση σε επίπεδο Ένωσης που δεν συνδέεται με δαπάνες ανά τύπο πράξης, τις μεθόδους για την προσαρμογή των ποσών και τους όρους που πρέπει να εκπληρωθούν ή τα αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν.

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ

ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΟΛΕΣ

Άρθρο 96

Διακοπή της προθεσμίας πληρωμής

1. Η Επιτροπή μπορεί να διακόψει την προθεσμία πληρωμής, εκτός από τις περιπτώσεις προκαταβολής, για μέγιστο διάστημα 6 μηνών, εάν πληρούνται οποιαδήποτε από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) υπάρχουν στοιχεία που υποδεικνύουν σοβαρή ανεπάρκεια για την οποία δεν έχουν ληφθεί διορθωτικά μέτρα·
  - β) η Επιτροπή πρέπει να πραγματοποιήσει πρόσθετες επαληθεύσεις αφότου λάβει πληροφορίες ότι οι δαπάνες που περιέχονται σε μια αίτηση πληρωμής ενδέχεται να συνδέονται με παρατυπία.
2. Το κράτος μέλος μπορεί να συμφωνήσει για παράταση της περιόδου διακοπής κατά 3 μήνες.

3. Η Επιτροπή περιορίζει τη διακοπή στο μέρος των δαπανών το οποίο αφορούν τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 1, εκτός εάν δεν είναι δυνατός ο εντοπισμός του μέρους των δαπανών που αφορούν τα εν λόγω στοιχεία. Η Επιτροπή ενημερώνει γραπτώς το κράτος μέλος και τη διαχειριστική αρχή σχετικά με τον λόγο της διακοπής και ζητά από τους ανωτέρω να διορθώσουν την κατάσταση. Η Επιτροπή τερματίζει τη διακοπή μόλις ληφθούν τα μέτρα για την αποκατάσταση των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 1.
4. Οι ειδικοί κανόνες για το ΕΤΘΑΥ μπορούν να θεσπίζουν ειδικές βάσεις για διακοπή των πληρωμών η οποία συνδέεται με μη συμμόρφωση με τους κανόνες που εφαρμόζονται στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής.

Άρθρο 97

Αναστολή πληρωμών

1. Η Επιτροπή μπορεί να αναστείλει το σύνολο ή μέρος των πληρωμών, εξαιρέσει της προκαταβολής, αφού δώσει στο κράτος μέλος τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του, εάν πληρούνται οποιαδήποτε από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - α) το κράτος μέλος δεν έχει λάβει τα αναγκαία μέτρα για την επανόρθωση της κατάστασης η οποία αποτέλεσε αιτία της διακοπής βάσει του άρθρου 96·
  - β) υπάρχει σοβαρή ανεπάρκεια·
  - γ) οι δαπάνες που περιέχονται στις αιτήσεις πληρωμής συνδέονται με παρατυπία η οποία δεν έχει διορθωθεί·

- δ) υπάρχει αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής σχετικά με διαδικασία επί παραβάσει δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ που άπτεται ζητήματος το οποίο θέτει σε κίνδυνο τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών.
2. Η Επιτροπή τερματίζει την αναστολή του συνόλου ή μέρους των πληρωμών όταν το κράτος μέλος λάβει μέτρα για την αποκατάσταση των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 1.
3. Οι ειδικοί κανόνες για το ΕΤΘΑΥ μπορούν να θεσπίζουν ειδικές βάσεις για αναστολή των πληρωμών η οποία συνδέεται με μη συμμόρφωση με τους κανόνες που εφαρμόζονται στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Υποβολή και εξέταση των λογαριασμών

Άρθρο 98

Περιεχόμενο και υποβολή των λογαριασμών

1. Για κάθε λογιστική χρήση για την οποία έχουν υποβληθεί αιτήσεις πληρωμής, το κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή έως τις 15 Φεβρουαρίου τα ακόλουθα έγγραφα («δέσμη εγγράφων για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας») τα οποία καλύπτουν την προηγούμενη λογιστική χρήση:
- α) τους λογαριασμούς σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα XXIV·

- β) τη διαχειριστική δήλωση που αναφέρεται στο άρθρο 74 παράγραφος 1 στοιχείο στ), σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα XVIII·
  - γ) την ετήσια ελεγκτική γνώμη που αναφέρεται στο άρθρο 77 παράγραφος 3 στοιχείο α), σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα XIX·
  - δ) την ετήσια έκθεση ελέγχου που αναφέρεται στο άρθρο 77 παράγραφος 3 στοιχείο β), σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα XX.
2. Η προθεσμία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μπορεί να παρατείνεται, κατ' εξαίρεση, από την Επιτροπή έως την 1η Μαρτίου, αν το ζητήσει το οικείο κράτος μέλος.
3. Οι λογαριασμοί περιλαμβάνουν στο επίπεδο κάθε προτεραιότητας και, κατά περίπτωση, ανά Ταμείο και ανά κατηγορίας περιφέρειας:
- α) το συνολικό ποσό των επιλέξιμων δαπανών που έχουν εγγραφεί στα λογιστικά συστήματα του φορέα που διενεργεί τη λογιστική λειτουργία, το οποίο έχει συμπεριληφθεί στην τελική αίτηση πληρωμής για τη λογιστική χρήση, και το συνολικό ποσό της αντίστοιχης δημόσιας συνεισφοράς που έχει πραγματοποιηθεί ή που πρόκειται να πραγματοποιηθεί που συνδέεται με ειδικούς στόχους για τους οποίους πληρούνται οι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι και πράξεων που συνδέονται με ειδικούς στόχους για τους οποίους δεν πληρούνται οι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι αλλά συμβάλλουν στην εκπλήρωση των όρων αυτών·
  - β) τα ποσά που ανακλήθηκαν κατά τη διάρκεια της λογιστικής χρήσης·

- γ) τα ποσά δημόσιας συνεισφοράς που καταβλήθηκαν σε χρηματοδοτικά μέσα·
  - δ) για κάθε προτεραιότητα, επεξήγηση για τυχόν διαφορές μεταξύ των ποσών που δηλώνονται σύμφωνα με το στοιχείο α) και των ποσών που έχουν δηλωθεί στις αιτήσεις πληρωμής για την ίδια λογιστική χρήση.
4. Η δέσμη εγγράφων για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας δεν αφορά το συνολικό ποσό επιλέξιμων δαπανών που πραγματοποιούνται από δικαιούχους και καταβάλλεται για την υλοποίηση πράξεων ή για την αντίστοιχη δημόσια συνεισφορά που έχει πραγματοποιηθεί ή πρόκειται να πραγματοποιηθεί για την υλοποίηση πράξεων που συνδέονται με ειδικούς στόχους για τους οποίους δεν πληρούνται οι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι, εξαιρουμένων των πράξεων που συμβάλλουν στην εκπλήρωση των εν λόγω όρων.
5. Οι λογαριασμοί δεν γίνονται αποδεκτοί εάν τα κράτη μέλη δεν έχουν προβεί στις αναγκαίες διορθώσεις για τη μείωση του εναπομένου ποσοστού σφάλματος όσον αφορά τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς σε 2 % ή λιγότερο.
6. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη αφαιρούν από τους λογαριασμούς:
- α) τις παράτυπες δαπάνες οι οποίες έχουν αποτελέσει αντικείμενο δημοσιονομικών διορθώσεων σύμφωνα με το άρθρο 103·
  - β) τις δαπάνες που υπόκεινται σε συνεχιζόμενη αξιολόγηση της νομιμότητας και της κανονικότητάς τους·
  - γ) τυχόν άλλα ποσά που χρειάζεται να αφαιρεθούν ώστε να μειωθεί το εναπομένον ποσοστό σφάλματος των δαπανών που δηλώνονται στους λογαριασμούς σε 2 % ή λιγότερο.

Το κράτος μέλος μπορεί να συμπεριλάβει τις δαπάνες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο β) σε αίτηση πληρωμής σε μεταγενέστερες λογιστικές χρήσεις, μετά από επιβεβαίωση της νομιμότητας και της κανονικότητάς τους.

7. Το κράτος μέλος μπορεί να διορθώσει τα παράτυπα ποσά που εντοπίζει μετά την υποβολή των λογαριασμών στους οποίους περιέχονται τα ποσά, προβαίνοντας στις αντίστοιχες προσαρμογές για τη λογιστική χρήση κατά την οποία εντοπίστηκε η παρατυπία, με την επιφύλαξη του άρθρου 104.
8. Ως μέρος της δέσμης εγγράφων για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας, το κράτος μέλος υποβάλλει για την τελευταία λογιστική χρήση την τελική έκθεση επιδόσεων που αναφέρεται στο άρθρο 43 ή την τελευταία ετήσια έκθεση επιδόσεων για το TAME, το TEA ή το ΜΔΣΘ.

Άρθρο 99

Εξέταση των λογαριασμών

Η Επιτροπή βεβαιώνεται ότι οι λογαριασμοί είναι πλήρεις, ακριβείς και αληθείς έως τις 31 Μαΐου του έτους μετά τη λήξη της λογιστικής χρήσης, εκτός εάν εφαρμόζεται το άρθρο 102.

Άρθρο 100

Υπολογισμός του υπολοίπου

1. Όταν η Επιτροπή καθορίζει το ποσό που πρέπει να καταλογιστεί στα Ταμεία για τη λογιστική χρήση και των επακόλουθων προσαρμογών αναφορικά με τις πληρωμές προς το κράτος μέλος, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τα εξής:
  - α) τα ποσά των λογαριασμών που αναφέρονται στο άρθρο 98 παράγραφος 3 στοιχείο α) και στα οποία πρέπει να εφαρμόζεται το ποσοστό συγχρηματοδότησης για κάθε προτεραιότητα·
  - β) το συνολικό ποσό των ενδιάμεσων πληρωμών που πραγματοποίησε η Επιτροπή κατά τη διάρκεια της εν λόγω λογιστικής χρήσης·
  - γ) το ποσό προκαταβολής για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής, το ΤΔΜ και το ΕΤΘΑΥ για τα έτη 2021 και 2022.

2. Αν υπάρχουν ποσά προς ανάκτηση από το κράτος μέλος, υπόκεινται σε ένταλμα είσπραξης που εκδίδει η Επιτροπή και το οποίο εκτελείται, κατά το δυνατόν, με συμψηφισμό των ποσών που οφείλονται στο κράτος μέλος στο πλαίσιο μεταγενέστερων πληρωμών στο ίδιο πρόγραμμα. Η ανάκτηση αυτή δεν αποτελεί δημοσιονομική διόρθωση και δεν μειώνει τη στήριξη που παρέχεται από τα Ταμεία προς το πρόγραμμα. Το ποσό που ανακτάται αποτελεί έσοδο για ειδικό προορισμό σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 3 του δημοσιονομικού κανονισμού.

Άρθρο 101

Διαδικασία για την εξέταση των λογαριασμών

1. Η διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 102 εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
  - α) η ελεγκτική αρχή έχει εκδώσει ελεγκτική γνώμη με επιφυλάξεις ή αρνητική ελεγκτική γνώμη για λόγους που συνδέονται με την πληρότητα, την ακρίβεια και την αλήθεια των λογαριασμών·
  - β) η Επιτροπή διαθέτει στοιχεία τα οποία θέτουν υπό αμφισβήτηση την αξιοπιστία μιας ελεγκτικής γνώμης που δεν περιέχει επιφυλάξεις.
2. Σ' όλες τις άλλες περιπτώσεις, η Επιτροπή υπολογίζει τα ποσά που πρέπει να καταλογιστούν στα Ταμεία σύμφωνα με το άρθρο 100 και πραγματοποιεί τις αντίστοιχες πληρωμές ή ανακτήσεις πριν από την 1η Ιουλίου. Η εν λόγω πληρωμή ή ανάκτηση συνιστά αποδοχή των λογαριασμών.

Άρθρο 102

Διαδικασία αντιπαράθεσης για την εξέταση των λογαριασμών

1. Εάν η ελεγκτική αρχή εκδώσει ελεγκτική γνώμη με επιφυλάξεις ή αρνητική ελεγκτική γνώμη για λόγους που συνδέονται με την πληρότητα, την ακρίβεια και την αλήθεια των λογαριασμών, η Επιτροπή ζητά από το κράτος μέλος να αναθεωρήσει αυτούς τους λογαριασμούς και να υποβάλει εκ νέου εντός 1 μήνα τα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 98 παράγραφος 1.

Όταν, εντός της προθεσμίας που ορίζεται στο πρώτο εδάφιο:

- α) η ελεγκτική γνώμη δεν περιέχει επιφυλάξεις, εφαρμόζεται το άρθρο 100 και η Επιτροπή καταβάλλει τυχόν πρόσθετα οφειλόμενα ποσά ή προβαίνει σε ανάκτηση εντός 2 μηνών·
- β) η ελεγκτική γνώμη εξακολουθεί να περιέχει επιφυλάξεις ή το κράτος μέλος δεν έχει υποβάλει εκ νέου τα έγγραφα, εφαρμόζονται οι παράγραφοι 2, 3 και 4.

- 2. Εάν η ελεγκτική γνώμη συνεχίζει να περιέχει επιφυλάξεις για λόγους που συνδέονται με την πληρότητα, την ακρίβεια και την αλήθεια των λογαριασμών ή εάν η ελεγκτική γνώμη παραμένει αναξιόπιστη, η Επιτροπή ενημερώνει το κράτος μέλος σχετικά με το ποσό που πρέπει να καταλογιστεί στα Ταμεία για τη λογιστική χρήση.
- 3. Όταν το κράτος μέλος συμφωνήσει με το ποσό που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου εντός 1 μήνα, η Επιτροπή καταβάλλει εντός δύο μηνών τυχόν πρόσθετα οφειλόμενα ποσά ή προβαίνει σε ανάκτηση σύμφωνα με το άρθρο 100.
- 4. Εάν το κράτος μέλος δεν συμφωνεί με το ποσό που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή καθορίζει το ποσό που πρέπει να καταλογιστεί στα Ταμεία για τη λογιστική χρήση. Η ενέργεια αυτή δεν αποτελεί δημοσιονομική διόρθωση και δεν μειώνει τη στήριξη που παρέχεται από τα Ταμεία στο πρόγραμμα. Η Επιτροπή καταβάλλει εντός 2 μηνών τυχόν πρόσθετα οφειλόμενα ποσά ή προβαίνει σε ανάκτηση σύμφωνα με το άρθρο 100.

5. Όσον αφορά την τελική λογιστική χρήση, η Επιτροπή καταβάλλει ή ανακτά το ετήσιο υπόλοιπο των λογαριασμών για τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής, το ΤΔΜ και το ΕΤΘΑΥ το αργότερο 2 μήνες μετά την ημερομηνία παραλαβής της τελικής έκθεσης επιδόσεων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 43.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Δημοσιονομικές διορθώσεις

Άρθρο 103

Δημοσιονομικές διορθώσεις από τα κράτη μέλη

1. Τα κράτη μέλη προστατεύουν τον προϋπολογισμό της Ένωσης και εφαρμόζουν δημοσιονομικές διορθώσεις ακυρώνοντας το σύνολο ή μέρος της στήριξης που παρέχεται από τα Ταμεία σε μια πράξη ή ένα πρόγραμμα, όταν διαπιστώνεται ότι οι δαπάνες που έχουν δηλωθεί στην Επιτροπή είναι παράτυπες.
2. Οι δημοσιονομικές διορθώσεις εγγράφονται στους λογαριασμούς για τη λογιστική χρήση κατά τη διάρκεια της οποίας αποφασίζεται η ακύρωση.
3. Η στήριξη από τα Ταμεία που ακυρώνεται μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί από το κράτος μέλος στο πλαίσιο του οικείου προγράμματος, αλλά όχι για πράξη που αποτέλεσε αντικείμενο της εν λόγω διόρθωσης ή, στην περίπτωση που η δημοσιονομική διόρθωση πραγματοποιείται λόγω συστημικής παρατυπίας, για πράξη που επηρεάστηκε από τη συστημική παρατυπία.

4. Οι ειδικοί κανόνες για το ΕΤΘΑΥ μπορούν να θεσπίζουν ειδικές βάσεις για δημοσιονομικές διορθώσεις από τα κράτη μέλη οι οποίες συνδέονται με μη συμμόρφωση με τους κανόνες που εφαρμόζονται στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής.
5. Κατά παρέκκλιση από τις παραγράφους 1, 2 και 3, σε πράξεις που περιλαμβάνουν χρηματοδοτικά μέσα, η συνεισφορά που ακυρώνεται σύμφωνα με το παρόν άρθρο, ως αποτέλεσμα μεμονωμένης παρατυπίας, μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο της ίδιας πράξης υπό τους παρακάτω όρους:
- α) όταν η παρατυπία που συνεπάγεται την ακύρωση της συνεισφοράς εντοπίζεται στο επίπεδο του τελικού αποδέκτη, μόνο για άλλους τελικούς αποδέκτες στο πλαίσιο του ίδιου χρηματοδοτικού μέσου·
  - β) όταν η παρατυπία που συνεπάγεται την ακύρωση της συνεισφοράς εντοπίζεται στο επίπεδο του φορέα υλοποίησης του ειδικού ταμείου, όταν ένα χρηματοδοτικό μέσο εφαρμόζεται μέσω δομής με ταμείο χαρτοφυλακίου: μόνο για άλλους φορείς υλοποίησης ειδικών ταμείων.

Όταν η παρατυπία που συνεπάγεται την ακύρωση της συνεισφοράς εντοπίζεται στο επίπεδο του φορέα υλοποίησης του ταμείου χαρτοφυλακίου, ή στο επίπεδο του φορέα υλοποίησης του ειδικού ταμείου όταν ένα χρηματοδοτικό μέσο εφαρμόζεται μέσω δομής άνευ ταμείου χαρτοφυλακίου, η συνεισφορά που ακυρώνεται δεν επιτρέπεται να επαναχρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο της ίδιας πράξης.

Όταν πραγματοποιείται δημοσιονομική διόρθωση λόγω συστημικής παρατυπίας, η συνεισφορά που ακυρώνεται δεν επιτρέπεται να επαναχρησιμοποιηθεί για καμία πράξη που επηρεάστηκε από τη συστημική παρατυπία.

6. Οι φορείς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων επιστρέφουν στα κράτη μέλη τις συνεισφορές προγράμματος που επηρεάστηκαν από παρατυπίες, μαζί με τους σχετικούς τόκους καθώς και όλα τα άλλα έσοδα που δημιουργήθηκαν από αυτές τις συνεισφορές.

Οι φορείς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων δεν επιστρέφουν στα κράτη μέλη τα ποσά που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, εφόσον οι εν λόγω φορείς αποδείξουν, για μια συγκεκριμένη παρατυπία, ότι πληρούνται οι ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

- α) η παρατυπία σημειώθηκε στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών ή, σε περίπτωση ταμείου χαρτοφυλακίου, στο επίπεδο των φορέων υλοποίησης ειδικών ταμείων ή των τελικών αποδεκτών·
- β) οι φορείς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων εκπλήρωσαν τις υποχρεώσεις τους, όσον αφορά τις συνεισφορές προγράμματος που επηρεάστηκαν από την παρατυπία, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο και ενήργησαν με τον βαθμό επαγγελματικής μέριμνας, διαφάνειας και επιμέλειας που αναμένεται από επαγγελματικό φορέα ο οποίος διαθέτει πείρα στην υλοποίηση χρηματοδοτικών μέσων·
- γ) δεν κατέστη δυνατή η ανάκτηση των ποσών που επηρεάστηκαν από την παρατυπία, παρά το γεγονός ότι οι φορείς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων έλαβαν όλα τα εφαρμοστέα συμβατικά και νομικά μέτρα με τη δέουσα επιμέλεια.

Άρθρο 104

Δημοσιονομικές διορθώσεις από την Επιτροπή

1. Η Επιτροπή προβαίνει σε δημοσιονομικές διορθώσεις μειώνοντας τη στήριξη που παρέχεται από τα Ταμεία σ' ένα πρόγραμμα όταν καταλήγει στο συμπέρασμα ότι:
  - α) υπάρχει σοβαρή ανεπάρκεια η οποία έχει θέσει σε κίνδυνο τη στήριξη από τα Ταμεία που έχει ήδη καταβληθεί στο πρόγραμμα·
  - β) οι δαπάνες που περιέχονται στους λογαριασμούς που έγιναν αποδεκτοί είναι παράτυπες και δεν εντοπίστηκαν ούτε αναφέρθηκαν από το κράτος μέλος·
  - γ) το κράτος μέλος δεν έχει συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις του βάσει του άρθρου 97 πριν από την έναρξη της διαδικασίας δημοσιονομικών διορθώσεων από την Επιτροπή.

Όταν η Επιτροπή εφαρμόζει κατ' αποκοπή ή κατά παρέκταση δημοσιονομικές διορθώσεις, αυτές πραγματοποιούνται σύμφωνα με το παράρτημα XXV.

2. Προτού λάβει απόφαση σχετικά με μια δημοσιονομική διόρθωση, η Επιτροπή ενημερώνει το κράτος μέλος για τα συμπεράσματά της και του δίνει την ευκαιρία να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του εντός 2 μηνών και να αποδείξει ότι η πραγματική έκταση της παρατυπίας είναι μικρότερη από την εκτίμηση της Επιτροπής. Η προθεσμία μπορεί να παραταθεί εάν υπάρξει αμοιβαία συμφωνία.

3. Αν το κράτος μέλος δεν αποδέχεται τα συμπεράσματα της Επιτροπής, καλείται σε ακρόαση από την Επιτροπή, ώστε να διασφαλιστεί ότι είναι διαθέσιμες όλες οι σχετικές πληροφορίες και παρατηρήσεις που θα αποτελέσουν τη βάση για τα συμπεράσματα της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της δημοσιονομικής διόρθωσης.
4. Η Επιτροπή αποφασίζει για δημοσιονομική διόρθωση, λαμβάνοντας υπόψη την έκταση, τη συχνότητα και τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των παρατυπιών ή των σοβαρών ανεπαρκειών, μέσω εκτελεστικής πράξης, εντός 10 μηνών από την ημερομηνία της ακρόασης ή της υποβολής των πρόσθετων πληροφοριών που ζητήθηκαν από την Επιτροπή.

Για να αποφασίσει σχετικά με δημοσιονομική διόρθωση, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη όλα τα στοιχεία και τις παρατηρήσεις που της υποβλήθηκαν.

Αν ένα κράτος μέλος συμφωνεί με τη δημοσιονομική διόρθωση για τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο στοιχεία α) και γ), πριν από την έγκριση της απόφασης που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, μπορεί να χρησιμοποιήσει εκ νέου τα σχετικά ποσά. Η εν λόγω δυνατότητα δεν ισχύει στην περίπτωση δημοσιονομικής διόρθωσης βάσει της παραγράφου 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο β).

5. Οι ειδικοί κανόνες για το ΕΤΘΑΥ μπορούν να θεσπίζουν ειδικές βάσεις για δημοσιονομικές διορθώσεις από την Επιτροπή οι οποίες συνδέονται με μη συμμόρφωση με τους κανόνες που εφαρμόζονται στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής.
6. Οι ειδικοί κανόνες για το ΤΔΜ μπορούν να θεσπίζουν ειδικές βάσεις για δημοσιονομικές διορθώσεις από την Επιτροπή οι οποίες συνδέονται με τη μη επίτευξη των στόχων που έχουν οριστεί για το ΤΔΜ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Αποδέσμευση

Άρθρο 105

Αρχές και κανόνες για την αποδέσμευση

1. Η Επιτροπή αποδεσμεύει κάθε ποσό σ' ένα πρόγραμμα το οποίο δεν έχει χρησιμοποιηθεί για προκαταβολή, σύμφωνα με το άρθρο 90, ή για το οποίο δεν έχει υποβληθεί αίτηση πληρωμής, σύμφωνα με τα άρθρα 91 και 92, έως τις 31 Δεκεμβρίου του τρίτου ημερολογιακού έτους που έπεται του έτους των δημοσιονομικών δεσμεύσεων για τα έτη 2021 έως 2026.
2. Το τμήμα των δεσμεύσεων που εξακολουθεί να είναι ανοικτό στις 31 Δεκεμβρίου 2029 αποδεσμεύεται εάν η δέσμη εγγράφων για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας και η τελική έκθεση επιδόσεων για τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής, το ΤΑΜ και το ΕΤΘΑΥ δεν έχουν υποβληθεί στην Επιτροπή εντός της προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 43 παράγραφος 1.

Άρθρο 106

Εξαιρέσεις από τους κανόνες για την αποδέσμευση

1. Από το ποσό το οποίο αφορά η αποδέσμευση αφαιρούνται τα ποσά που ισούνται με το τμήμα της δημοσιονομικής δέσμευσης για το οποίο:
  - α) οι πράξεις αναστέλλονται με δικαστική διαδικασία ή με διοικητική προσφυγή που έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα· ή

β) δεν κατέστη δυνατό να υποβληθεί αίτηση πληρωμής για λόγους ανωτέρας βίας που επηρέασαν σοβαρά την υλοποίηση του συνόλου ή μέρους του προγράμματος.

Οι εθνικές αρχές που επικαλούνται λόγους ανωτέρας βίας αποδεικνύουν τις άμεσες επιπτώσεις της κατάστασης ανωτέρας βίας στην υλοποίηση του συνόλου ή μέρους του προγράμματος.

2. Έως τις 31 Ιανουαρίου, το κράτος μέλος αποστέλλει στην Επιτροπή στοιχεία για τις εξαιρέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο στοιχεία α) και β) όσον αφορά το ποσό που πρέπει να δηλωθεί μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου οικονομικού έτους.

Άρθρο 107

Διαδικασία αποδέσμευσης

1. Βάσει των στοιχείων που έχει λάβει έως τις 31 Ιανουαρίου, η Επιτροπή ενημερώνει το κράτος μέλος σχετικά με το ποσό της αποδέσμευσης που προκύπτει από τα εν λόγω στοιχεία.
2. Το κράτος μέλος έχει προθεσμία 2 μηνών για να συμφωνήσει σχετικά με το ποσό που πρόκειται να αποδεσμευτεί ή να υποβάλει τις παρατηρήσεις του.
3. Έως τις 30 Ιουνίου, το κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή τροποποιημένο σχέδιο χρηματοδότησης που αποτυπώνει, για το οικείο ημερολογιακό έτος, το μειωμένο ποσό της στήριξης για μία ή περισσότερες προτεραιότητες του προγράμματος. Για τα προγράμματα που στηρίζονται από περισσότερα του ενός Ταμεία, το ποσό της στήριξης μειώνεται ανά Ταμείο κατ' αναλογία προς τα ποσά που αφορά η αποδέσμευση τα οποία δεν χρησιμοποιήθηκαν κατά το οικείο ημερολογιακό έτος.

Σε περίπτωση μη υποβολής του ανωτέρω σχεδίου, η Επιτροπή τροποποιεί το σχέδιο χρηματοδότησης μειώνοντας τη συνεισφορά από τα Ταμεία για το οικείο ημερολογιακό έτος. Η μείωση αυτή κατανέμεται σε κάθε προτεραιότητα αναλογικά προς τα ποσά που αφορά η αποδέσμευση τα οποία δεν χρησιμοποιήθηκαν κατά το οικείο ημερολογιακό έτος.

4. Η Επιτροπή τροποποιεί την απόφαση για την έγκριση του προγράμματος το αργότερο έως τις 31 Οκτωβρίου.

ΤΙΤΛΟΣ VIII

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Άρθρο 108

Γεωγραφική κάλυψη της στήριξης για τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη»

1. Το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το Ταμείο Συνοχής στηρίζουν τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» σε όλες τις περιφέρειες που αντιστοιχούν στο επίπεδο 2 της κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων («περιφέρειες επιπέδου NUTS 2») που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/2066.
2. Οι πόροι από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ για τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» κατανέμονται μεταξύ των ακόλουθων τριών κατηγοριών περιφερειών επιπέδου NUTS 2:
  - α) λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι χαμηλότερο από το 75 % του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ της ΕΕ-27 («λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες»).

- β) περιφέρειες μετάβασης, των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι μεταξύ του 75 % και του 100 % του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ της ΕΕ-27 («περιφέρειες μετάβασης»)
- γ) περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι υψηλότερο από το 100 % του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ της ΕΕ-27 («περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες»).

Η ταξινόμηση των περιφερειών σε μία από τις τρεις κατηγορίες περιφέρειας καθορίζεται με βάση τον τρόπο με τον οποίο το κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ κάθε περιφέρειας, που μετράται σε μονάδες αγοραστικής δύναμης («ΜΑΔ») και υπολογίζεται βάσει των στοιχείων της Ένωσης για την περίοδο 2015-2017, σχετίζεται με το μέσο κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ της ΕΕ-27 για την ίδια περίοδο αναφοράς.

3. Το Ταμείο Συνοχής στηρίζει τα κράτη μέλη των οποίων το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ), που μετράται σε ΜΑΔ και υπολογίζεται βάσει των στοιχείων της Ένωσης για την περίοδο 2015-2017, είναι χαμηλότερο από το 90 % του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΕ της ΕΕ-27 για την ίδια περίοδο αναφοράς.
4. Η Επιτροπή εκδίδει απόφαση, μέσω εκτελεστικής πράξης, με την οποία ορίζεται ο κατάλογος των περιφερειών που πληρούν τα κριτήρια για μία από τις τρεις κατηγορίες περιφέρειας και των κρατών μελών που πληρούν τα κριτήρια της παραγράφου 3. Ο κατάλογος αυτός ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027.

Άρθρο 109

Πόροι για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή

1. Οι πόροι για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή που διατίθενται για δημοσιονομικές δεσμεύσεις για την περίοδο 2021-2027 στο πλαίσιο του ΠΔΠ ανέρχονται σε 330 234 776 621 EUR σε τιμές 2018 για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το Ταμείο Συνοχής, και σε 7 500 000 000 EUR σε τιμές 2018 για το ΤΔΜ.

Οι πόροι που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο συμπληρώνονται με ποσό ύψους 10 000 000 000 EUR σε τιμές 2018 για μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/2094 του Συμβουλίου¹ για τους σκοπούς του κανονισμού ΤΔΜ. Το ποσό αυτό συνιστά εξωτερικά έσοδα για ειδικό προορισμό για τον σκοπό του άρθρου 21 παράγραφος 5 του δημοσιονομικού κανονισμού.

Για τους σκοπούς του προγραμματισμού και της επακόλουθης ενσωμάτωσης στον προϋπολογισμό της Ένωσης, τα ποσά που αναφέρονται στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο υπόκεινται σε τιμαριθμική αναπροσαρμογή 2 % ετησίως.

2. Η Επιτροπή εκδίδει απόφαση, μέσω εκτελεστικής πράξης, με την οποία ορίζεται η ετήσια κατανομή των συνολικών πόρων για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το Ταμείο Συνοχής ανά κράτος μέλος στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» και, κατά περίπτωση, ανά κατηγορία περιφέρειας, σύμφωνα με τις μεθοδολογίες που ορίζονται στο παράρτημα XXVI.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2094 του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση Μέσου Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη στήριξη της ανάκαμψης μετά την κρίση της νόσου COVID-19 (ΕΕ L 433 I της 22.12.2020, σ. 23).

Στην απόφαση αυτή ορίζεται επίσης η ετήσια κατανομή των συνολικών πόρων ανά κράτος μέλος στο πλαίσιο του στόχου «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg).

3. Το 0,35 % των πόρων που αναφέρονται στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1, κατόπιν αφαίρεσης της στήριξης για τον ΜΣΕ που αναφέρεται στο άρθρο 110 παράγραφος 3, διατίθεται για τεχνική βοήθεια με πρωτοβουλία της Επιτροπής.

Άρθρο 110

*Πόροι για τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη»
και τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg)*

1. Οι πόροι για τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» στο πλαίσιο του ΠΔΠ ανέρχονται στο 97,6 % των συνολικών πόρων (δηλ. συνολικά σε 329 684 776 621 EUR) και κατανέμονται ως εξής:
  - α) 61,3 % (δηλ. συνολικά 202 226 984 629 EUR) στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες·
  - β) 14,5 % (δηλ. συνολικά 47 771 802 082 EUR) στις περιφέρειες μετάβασης·
  - γ) 8,3 % (δηλ. συνολικά 27 202 682 372 EUR) στις περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες·
  - δ) 12,9 % (δηλ. συνολικά 42 555 570 217 EUR) στα κράτη μέλη που στηρίζονται από το Ταμείο Συνοχής·

- ε) 0,6 % (δηλ. συνολικά 1 927 737 321 EUR) ως πρόσθετη χρηματοδότηση για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές που ορίζονται στο άρθρο 349 ΣΛΕΕ και τις περιφέρειες επιπέδου NUTS 2 οι οποίες πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 6 της πράξης προσχώρησης του 1994·
- στ) 0,2 % (δηλ. συνολικά 500 000 000 EUR) για διαπεριφερειακές επενδύσεις στην καινοτομία·
- ζ) 2,3 % (δηλ. συνολικά 7 500 000 000 EUR) για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

2. Το ύψος των πόρων που διατίθενται για το ΕΚΤ+ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» ανέρχεται σε 87 319 331 844 EUR.

Το ποσό της πρόσθετης χρηματοδότησης για τις περιοχές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο ε) το οποίο διατίθεται στο ΕΚΤ+ ανέρχεται σε 472 980 447 EUR.

3. Το ποσό της στήριξης από το Ταμείο Συνοχής που μεταφέρεται στον ΜΣΕ ανέρχεται σε 10 000 000 000 EUR. Δαπανάται για έργα υποδομής στον τομέα των μεταφορών, λαμβανομένων υπόψη των αναγκών των κρατών μελών και των περιφερειών για επενδύσεις σε υποδομές, μέσω ειδικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, σύμφωνα με τον κανονισμό ΜΣΕ, αποκλειστικά στα κράτη μέλη που είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής.

Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστική πράξη με την οποία καθορίζεται το προς μεταφορά ποσό από τα κονδύλια που χορηγούνται από το Ταμείο Συνοχής σε κάθε κράτος μέλος προς τον ΜΣΕ και ορίζεται κατ' αναλογία για το σύνολο της περιόδου.

Τα κονδύλια που χορηγούνται από το Ταμείο Συνοχής σε κάθε κράτος μέλος μειώνονται αντίστοιχα.

Οι ετήσιες πιστώσεις που αντιστοιχούν στην αναφερόμενη στο πρώτο εδάφιο στήριξη από το Ταμείο Συνοχής καταλογίζονται στις σχετικές γραμμές του προϋπολογισμού για τον ΜΣΕ από τον προϋπολογισμό του 2021.

Το 30 % των πόρων που μεταφέρονται στον ΜΣΕ διατίθεται αμέσως μετά τη μεταφορά σε όλα τα κράτη μέλη που είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής, με σκοπό τη χρηματοδότηση έργων υποδομής στον τομέα των μεταφορών σύμφωνα με τον κανονισμό ΜΣΕ.

Οι κανόνες για τον τομέα των μεταφορών βάσει του κανονισμού ΜΣΕ εφαρμόζονται στις ειδικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023, τα επιλέξιμα για χρηματοδότηση έργα τηρούν τις εθνικές πιστώσεις στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής όσον αφορά το 70 % των πόρων που μεταφέρονται στον ΜΣΕ.

Από την 1η Ιανουαρίου 2024, οι πόροι που μεταφέρονται στον ΜΣΕ οι οποίοι δεν έχουν δεσμευτεί σε έργο υποδομής στον τομέα των μεταφορών διατίθενται σ' όλα τα κράτη μέλη που είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής με σκοπό τη χρηματοδότηση έργων υποδομής στον τομέα των μεταφορών σύμφωνα με τον κανονισμό ΜΣΕ.

Για την στήριξη των κρατών μελών που είναι επιλέξιμα προς χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής, τα οποία θα μπορούσαν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά τον σχεδιασμό έργων επαρκούς ωρίμανσης, ποιότητας ή αμοιτέρων, και που έχουν επαρκή ενωσιακή προστιθέμενη αξία, δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην τεχνική βοήθεια που αποσκοπεί στην ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και δημόσιων υπηρεσιών που σχετίζονται με την ανάπτυξη και υλοποίηση των έργων που παρατίθενται στον κανονισμό ΜΣΕ.

Η Επιτροπή καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να επιτρέψει στα κράτη μέλη που είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής να απορροφήσουν, έως το τέλος της περιόδου 2021-2027, το υψηλότερο δυνατό ποσοστό του ποσού που μεταφέρεται στον ΜΣΕ, μεταξύ άλλων μέσω της διοργάνωσης επιπλέον προσκλήσεων υποβολής προτάσεων.

Τα κράτη μέλη των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΕ, που μετράται σε ΜΑΔ για την περίοδο 2015 έως 2017, είναι κατώτερο του 60% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΕ της ΕΕ-27 χαίρουν ιδιαίτερης προσοχής και υποστήριξης στο πλαίσιο του όγδοου και ένατου εδαφίου.

Όσον αφορά τα κράτη μέλη των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΕ, εκπεφρασμένο σε ΜΑΔ για την περίοδο 2015 έως 2017, είναι κατώτερο του 60% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΕ της ΕΕ-27, για το 70 % του 70 % του ποσού που τα εν λόγω κράτη μέλη έχουν μεταφέρει στον ΜΣΕ παρέχεται εγγύηση έως τις 31 Δεκεμβρίου 2024.

4. Ποσό 400 000 000 EUR από τους πόρους για τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» διατίθεται στην Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία υπό την άμεση ή έμμεση διαχείριση της Επιτροπής.
5. Ποσό 175 000 000 EUR από τους πόρους του ΕΚΤ+ για τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» διατίθεται για τη διακρατική συνεργασία προς στήριξη καινοτόμων λύσεων υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση.
6. Το ποσό που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο στ) διατίθεται από τους πόρους του ΕΤΠΑ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για διαπεριφερειακές επενδύσεις στην καινοτομία υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση.

7. Οι πόροι για τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ανέρχονται στο 2,4 % των συνολικών πόρων που διατίθενται για δημοσιονομικές δεσμεύσεις από τα Ταμεία για την περίοδο 2021-2027 (δηλ. συνολικά σε 8 050 000 000 EUR).
8. Το ποσό που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 109 παράγραφος 1 αποτελεί μέρος των πόρων για τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη».

Άρθρο 111

Δυνατότητα μεταφοράς των πόρων

1. Η Επιτροπή μπορεί να αποδεχθεί την πρόταση που καταθέτει ένα κράτος μέλος, κατά την υποβολή της συμφωνίας εταιρικής σχέσης ή στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης, για μεταφορά:
  - α) συνολικού ποσού που δεν υπερβαίνει το 5 % των αρχικών κονδυλίων που προορίζονται για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες σε περιφέρειες μετάβασης ή περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες και από περιφέρειες μετάβασης σε περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες·
  - β) από τα κονδύλια που προορίζονται για περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες ή περιφέρειες μετάβασης σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες και από περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες σε περιφέρειες μετάβασης.

Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο στοιχείο α), η Επιτροπή μπορεί να δεχτεί πρόσθετη μεταφορά έως 10 % των συνολικών κονδυλίων για λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες σε περιφέρειες μετάβασης ή περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες των κρατών μελών των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΕ, που μετράται σε ΜΑΔ για την περίοδο 2015 έως 2017, είναι κατώτερο του 90% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΕ της ΕΕ-27. Οι πόροι κάθε πρόσθετης μεταφοράς χρησιμοποιούνται ως συνεισφορά στους στόχους πολιτικής που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β).

2. Τα συνολικά κονδύλια που διατίθενται σε κάθε κράτος μέλος στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» και του στόχου «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) δεν είναι δυνατόν να μεταφερθούν από τον έναν στόχο στον άλλο.
3. Προκειμένου να στηρίζει την αποτελεσματική συνεισφορά των Ταμείων στις δράσεις που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 2, και κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή μπορεί, σε δεόντως αιτιολογημένες συνθήκες και υπό την προϋπόθεση ότι τηρείται η παράγραφος 4 του παρόντος άρθρου, να αποδεχθεί μέσω εκτελεστικής πράξης, πρόταση κράτους μέλους, στην πρώτη υποβολή του συμφώνου εταιρικής σχέσης του, να μεταφέρει μέρος των πιστώσεων που προορίζονται για τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) στον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη».
4. Το μερίδιο του στόχου «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) στο κράτος μέλος το οποίο υποβάλλει την πρόταση που αναφέρεται στην παράγραφο 3 δεν μπορεί να είναι κατώτερο του 35 % των συνολικών χορηγήσεων στο εν λόγω κράτος μέλος όσον αφορά τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» και τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) και, μετά τη μεταφορά, δεν μπορεί να είναι κατώτερο του 25 % του εν λόγω συνόλου.

Άρθρο 112

Καθορισμός των ποσοστών συγχρηματοδότησης

1. Η απόφαση για την έγκριση ενός προγράμματος καθορίζει το ποσοστό συγχρηματοδότησης και το ανώτατο ποσοστό στήριξης από τα Ταμεία για κάθε προτεραιότητα.

2. Για κάθε προτεραιότητα, η απόφαση της Επιτροπής ορίζει αν το ποσοστό συγχρηματοδότησης για την προτεραιότητα εφαρμόζεται σε κάποιο από τα ακόλουθα:
- α) στη συνολική συνεισφορά, η οποία περιλαμβάνει τη δημόσια και την ιδιωτική συνεισφορά·
  - β) στη δημόσια συνεισφορά.
3. Το ποσοστό συγχρηματοδότησης για τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» στο επίπεδο κάθε προτεραιότητας δεν είναι υψηλότερο από:
- α) 85 % για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες·
  - β) 70 % για τις περιφέρειες μετάβασης που ταξινομήθηκαν ως λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες για την περίοδο 2014-2020·
  - γ) 60 % για τις περιφέρειες μετάβασης·
  - δ) 50 % για τις περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες που ταξινομήθηκαν ως περιφέρειες μετάβασης ή των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ για την περίοδο 2014-2020 ήταν κατώτερο του 100 %·
  - ε) 40 % για τις περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες.

Τα ποσοστά συγχρηματοδότησης που ορίζονται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο α) εφαρμόζονται και στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των πρόσθετων κονδυλίων για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές.

Το ποσοστό συγχρηματοδότησης για το Ταμείο Συνοχής στο επίπεδο κάθε προτεραιότητας δεν είναι υψηλότερο από 85 %.

Ο κανονισμός EKT+ μπορεί να θεσπίζει υψηλότερα ποσοστά συγχρηματοδότησης σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 14 του εν λόγω κανονισμού.

Το ποσοστό συγχρηματοδότησης που ισχύει για την περιφέρεια στην οποία βρίσκεται ή βρίσκονται το έδαφος ή τα εδάφη που προσδιορίζονται στα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης, για την προτεραιότητα που υποστηρίζεται από το ΤΔΜ δεν υπερβαίνει:

- α) το 85 % για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες·
- β) το 70 % για τις περιφέρειες μετάβασης·
- γ) το 50 % για τις περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες.

- 4. Το ποσοστό συγχρηματοδότησης για τα προγράμματα Interreg δεν είναι υψηλότερο από 80 %, εκτός από τις περιπτώσεις όπου ο κανονισμός Interreg θεσπίζει υψηλότερα ποσοστά συγχρηματοδότησης για προγράμματα Interreg του σκέλους D και προγράμματα εξωτερικής διασυνοριακής συνεργασίας.
- 5. Τα μέγιστα ποσοστά συγχρηματοδότησης που αναφέρονται στις παραγράφους 3 και 4 αυξάνονται κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες για προτεραιότητες που υλοποιούνται εξ ολοκλήρου μέσω της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων.
- 6. Τα μέτρα τεχνικής βοήθειας που εκτελούνται με πρωτοβουλία της Επιτροπής ή εξ ονόματός της μπορούν να χρηματοδοτούνται σε ποσοστό 100 %.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΧ
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗΣ, ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ,
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Διατάξεις εξουσιοδότησης και εφαρμογής

Άρθρο 113

Εξουσιοδότηση όσον αφορά ορισμένα παραρτήματα

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, σύμφωνα με το άρθρο 114, για την τροποποίηση των παραρτημάτων του παρόντος κανονισμού, με εξαίρεση τα παραρτήματα III, IV, XI, XIII, XIV, XVII και XXVI, προκειμένου να πραγματοποιούνται σε αυτά προσαρμογές όταν επέρχονται αλλαγές κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού όσον αφορά μη ουσιώδη στοιχεία του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 114

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.
2. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που αναφέρεται στο άρθρο 79 παράγραφος 4, στο άρθρο 94 παράγραφος 4 και στο άρθρο 95 παράγραφος 4 και στο άρθρο 113 ανατίθεται στην Επιτροπή επ' αόριστον από την ... [EE: ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού].

3. Η εξουσιοδότηση που αναφέρεται στο άρθρο 79 παράγραφος 4, στο άρθρο 94 παράγραφος 4 και στο άρθρο 95 παράγραφος 4, στο άρθρο 113 και στο άρθρο 117 παράγραφος 2 μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ισχύουν ήδη.
4. Πριν από την έκδοση κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή ζητά τη γνώμη των εμπειρογνομόνων που ορίζονται από κάθε κράτος μέλος, σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.
5. Μόλις εκδώσει μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
6. Κάθε κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 79 παράγραφος 4, το άρθρο 94 παράγραφος 4 και το άρθρο 95 παράγραφος 4, το άρθρο 113 και το άρθρο 117 παράγραφος 2 αρχίζει να ισχύει μόνον εφόσον δεν διατυπωθούν αντιρρήσεις είτε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είτε από το Συμβούλιο εντός προθεσμίας 2 μηνών από την κοινοποίηση της πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ή εάν, πριν λήξει αυτή η προθεσμία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν πρόκειται να προβάλουν αντίρρηση. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά 2 μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 115
Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
2. Οσάκις γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ
Μεταβατικές και τελικές διατάξεις

Άρθρο 116
Επανεξέταση

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο επανεξετάζουν τον παρόντα κανονισμό έως την 31η Δεκεμβρίου 2027 σύμφωνα με το άρθρο 177 ΣΛΕΕ.

Άρθρο 117
Μεταβατικές διατάξεις

1. Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 ή οποιαδήποτε άλλη πράξη που ισχύει για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 εξακολουθούν να ισχύουν μόνον για τα επιχειρησιακά προγράμματα και τις πράξεις που στηρίζονται από το ΕΤΠΑ, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας κατά την εν λόγω περίοδο.
2. Η εξουσιοδότηση που παρέχεται με την παράγραφο 3 του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 στην Επιτροπή να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξη για έναν ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση παραμένει σε ισχύ για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027. Η εξουσιοδότηση ασκείται σύμφωνα με το άρθρο 114 του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 118
Όροι για πράξεις που υπόκεινται σε τμηματοποίηση

1. Η διαχειριστική αρχή μπορεί να προχωρήσει στην επιλογή μιας πράξης η οποία αποτελεί το δεύτερο στάδιο μιας πράξης που έχει επιλεγεί για στήριξη και έχει ξεκινήσει βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι ακόλουθοι σωρευτικοί όροι:
  - α) η πράξη, όπως έχει επιλεγεί για στήριξη βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, έχει δύο στάδια που είναι αναγνωρίσιμα από οικονομική άποψη και διαθέτουν χωριστές διαδρομές ελέγχου·
  - β) το συνολικό κόστος της πράξης που αναφέρεται στο στοιχείο α) υπερβαίνει τα 5 000 000 EUR·

- γ) οι δαπάνες που περιλαμβάνονται σε μια αίτηση πληρωμής σε σχέση με το πρώτο στάδιο δεν περιλαμβάνονται σε καμία αίτηση πληρωμής σε σχέση με το δεύτερο στάδιο·
- δ) το δεύτερο στάδιο της πράξης συνάδει με το εφαρμοστέο δίκαιο και είναι επιλέξιμο για στήριξη από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής ή το ΕΤΘΑΥ σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού ή των ειδικών κανονισμών για τα Ταμεία·
- ε) το κράτος μέλος δεσμεύεται να ολοκληρώσει κατά την περίοδο προγραμματισμού και να καταστήσει επιχειρησιακό το δεύτερο και τελικό στάδιο στην τελική έκθεση υλοποίησης, ή στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας στην τελευταία ετήσια έκθεση υλοποίησης, που υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 141 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.

2. Οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού εφαρμόζονται στο δεύτερο στάδιο της πράξης.

Άρθρο 119
Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος